Digitized by Google

MENANDRI

HEROIS DISCEPTANTIUM CIRCUMTONSAE SAMIAE

FRAGMENTA.

MENANDRI

QUATUOR FABULARUM

HEROIS DISCEPTANTIUM CIRCUMTONSAE SAMIAE

FRAGMENTA NUPER REPERTA

POST GUSTAVUM LEFEBURIUM

CUM PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

ITERUM EDIDIT

J. VAN LEEUWEN J.F.

LITT. HUM. DR., IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA PROF. ORD.

LUGDUNI BATAVORUM

APUD A. W. SIJTHOFF

MCMVIII.

ἥκει λιπὼν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας.

Menandri fabularum fragmenta exeunte anno 1905 in Aegypto effossa et postquam huius ἑρμαίου fama percrebruit ab omnibus quibus bonae litterae cordi sunt summa cum animi intentione expectata sub finem anni 1907 publici iuris fecit is, cui fortuna concessit ut tam splendidum donum offerret antiquitatis admiratoribus, Gustavus Lefeburius [1]). Statim accepto libro feci id quod multi, ut opinor, fecerunt et facient: devoravi, dein relegi iterumque relegi, semper novi aliquid deprehendens. Mox, cum observationum messis satis ampla succrevisset, quas editoris aliorumque philologorum iudicio subicere cupiebam, aptius id fieri non posse visum est quam textu quam poteram emendatissimo in lucem emisso. Breves notas criticas addidi, commentarium posthac, si fors tulerit, subiuncturus.

Haec scribebam ante menses tres, iamque editionis tunc a me curatae exemplaribus multo citius quam putaveram divenditis facultas data est opus meum emendandi, — gratum semper officium, nova autem haec fragmenta edenti gratissimum. Nam multi eodem tempore philologi operam dederunt ut explerent ea et corrigerent et interpretando illustrarent, et larga sic nata est observationum copia per menses proximos,

[1]) **Fragments d'un manuscrit de Ménandre, découverts et publiés par M. Gustave Lefebvre, inspecteur en chef du service des antiquités de l'Égypte, le Caire, imprimerie de l'institut français d'archéologie orientale.**

necdum haec studia deferbuerunt. Quas observationes perpendendi labor multo etiam gratior fuisset si uti iam licuisset imagine phototypa. Haec donec praesto fuerit, firmo fundamento multis locis carebunt Menandri studiosi, cui superstruant sua conamina; cur autem etiam desiderari eiusmodi imaginem necesse sit, dictu est difficile. Sub anni huius finem evulgatum iri fert rumor: nunc certe haberi nequit. At *nunc* nova editio petebatur, *nunc* parari debuit. Feci igitur quod potui, non quod volui; et multo certe emendatiorem textum, quam fuit in proëcdosi, dare iam potui, modo meis ipsius, modo aliorum inventis usus. Alia posthac corrigent alii aut ipse conabor corrigere.

Coniecturas, quas metri ipsiusve linguae legibus adversari aut alias ob causas omnino reiciendas esse viderem, nullas afferendas duxi, et quicquid huius generis in proëcdosi commemorando improbaveram, iam delevi, nisi quid fugit me imprudentem. In emendationibus autem vel probabilibus coniecturis laudandis hanc mihi scripsi legem, ut unius tantum viri nomen singulis appingerem, eius qui primus protulisset; nam saepe accidit ut complures in eandem emendationem sponte inciderent. In cuiusmodi notulis conscribendis quin nonnullos errores commiserim nullus dubito, sed sedulo operam certe dedi ut suum cuique sic tribuerem. Itaque in proëcdosi de meis ipsius coniecturis tacui ubi a Croenertio vel Wilamowitzio vel Herwerdeno eadem iam prolata esse videbam, et in altera hac editione compluribus correctionibus, quas meo nomine in proëcdosi protuleram, stellulis — meorum conaminum signis — iam deletis adscripsi Arnimii Legrandii Leonis aliorum nomina honoratissima, neque invitus mehercule adscripsi, quoniam *πάντα κοινὰ τῶν φίλων εἶναι, φίλους δὲ εἶναι τοὺς ἀληθῶς φιλολογοῦντας*, ex animi sententia arbitror.

„Interpretationem antecedere debet emendata lectio", — multum autem abest ut aut satis iam emendatus sit Menandri codex aut satis cognitus. Et tamen adieci commentarios videlicet. Erunt fortasse qui oblatos abnuant, *„οὐκ ἔστι γὰρ ταὖτ' εὐτρεπῆ"*

cum Davo Menandreo dicentes. Non nego: nonum vel etiam tertium secundumve in annum pressa talia maturiora fieri solent, et in Aristophanis fabulis edendis aliquanto minus celerem me praestiti. Sed aut haec nunc danda erant aut nihil eiusmodi dandum, et vel nunc proferre posse mihi videbar quae neque inutilia forent legentibus neque ingrata. Tertiam autem editionem ornandi si quando praebebitur occasio, — *τὴν δ' Ἀδράστειαν μάλιστα νῦν δεδοικὼς προσκυνῶ*, ut Moschionis viri ingenui, non Davi servuli verbis utar, — operam dabo ut auctiora haec prodeant. Interim boni consulant velim legentes.

Gratus et editione principe, quam curavit Lefeburius, denuo usus sum, et commentationibus, quas scripserunt viri docti, quorum nomina ordine alphabetico collocata subiungam, stellula eas indicans scriptiones quas etiam tum cum proëcdosin curabam habui cognitas:

H. von Arnim Zeitschr. f. österr. Gymn. 31 Dec. 1907 p. 1057—1081.
—— —— Hermes 1908 p. 168.
L Bodin et P. Mazon Extraits de Ménandre Paris 1908.
——— Revue de philologie 1908 p. 68—76.
M. Croiset Journal des savants oct. et déc. 1907.
(W.) C(roenert) *Liter. Zentralblatt 30 Nov. 1907.
S. Eitrem Berl. phil. Wochenschrift et Wochenschrift f. kl. Philologie.
W. Headlam Restorations of Menander Cambridge 22 Jan. 1908.
O. H(ense) Berl. phil. Wochenschrift 1, 22 Febr., 7, 28 März 1908.
H. van Herwerden Berl. phil. Wochenschrift *18 et 25 Jan. 1908.
A. E. Housman Classical Quarterly April 1908.
A. Körte Archiv für Papyrusforschung 11 Febr. 1908 p. 502 – 525.
——— Hermes 1908 p. 299—306.
——— Die Komödienpapyri von Ghorân (ed. Jouguet) Hermes 1908 p. 38—57.

A. KRETSCHMAR *de Menandri reliquiis nuper repertis Lips. 1906 (scriptus est hic liber antequam nova fragmenta a Lefeburio sunt evulgata).

Ph.-E. LEGRAND Revue des études anciennes oct.—déc. 1907 p. 312—334 et janv.—mars 1908 p. 1—33.

F. LEO Sitzung d. k. Ges. d. Wiss. zu Göttingen 23 Nov. 1907.

——— Hermes 1908 p. 120—167.

J. NICOLE Revue de philologie oct.—déc. 1907.

H. RICHARDS Classical review March 1908.

C. ROBERT Szenen aus Menanders Komoedien Berlin 25 Febr. 1908.

S. SUDHAUS Berl. phil. Wochenschrift März 1908, 321—335.

[——— Rhein. Museum 1908 p. 283—303. Hac commentatione tum demum uti potui cum correxi plagulas typothetarum].

H. WEIL Journal des savants févr. 1908 p. 80—84.

U. VON WILAMOWITZ-MOELLENDORFF *Sitz.ber. d. k. p. Ak. d. Wiss. 5 Dec. 1907.

——— Neue Jahrb. f. d. kl. Altertum usw. 16 Jan. 1908.

Scripsi Lugd. Batavorum exeunte mense Aprili MCMVIII.

J. VAN LEEUWEN J. F.

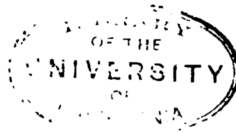

I.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ

ΗΡΩΣ [1]).

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ [2]).

Γέτας οἰκέτης Φειδίου.
Δᾶος οἰκέτης Λάχητος.
Ἥρως θεός.
Μυρρίνη γυνὴ Λάχητος.
Φειδίας νεανίας [3]).
Σωφρόνη τροφὸς Μυρρίνης [4]).
Σαγγάριος οἰκέτης [5])
Γοργίας νεανίας.
Λάχης γέρων [6]).

---

[1]) In pap. est tantum *ενανδρου.* Nomen fabulae supplevit Lef. coll. indice personarum; qui si verum vidit, olim fuit *ηρως μενανδρου.*

[2]) Pap. haec tantum habet duobus ordinibus perscripta:
τα του δραμ/ προσωπα | *Γετας* | *Δαος* | *Ηρως θεος* | *Μυρρινη* | *Φειδιας* || *Σωφρονη* | *Σαγγαριος* | *Γοργιας* | *Λαχης.*

[3]) *Phidias* iuvenum nomen esse solet in comoedia, itaque in hac quoque fabula fuisse fert ratio.

De *Sophrona* quod scripsi, est haec coniectura, at haudquaquam dubia, constans enim nutricum hoc est nomen in comoedia; cf. Terentii Eun. et Phormio. Etiam in Disceptantibus Sophrone nutrix quaedam partes agit.

[5]) *Sangarius* mancipii est nomen; quem ita fere ut Lampadionem in Plauti Cistellaria (cui fabulae simile atque nostrae subest argumentum) eo adduxisse rem ut agnitio fieri posset, suspicatur Leo.

[6]) *Laches* quod ultimus commemoratur, sub initium fabulae Lemno ab itinere rediisse eum hinc intellegitur.

De ceteris constant omnia ex ipsis quae supersunt poetae verbis.

Chori nulla fit mentio; aut igitur nullus adfuit aut inter actus tantum lusit quaedam quae ab ipsa fabula essent aliena.

Heroëm, quem statim post Getae Davique colloquium in proscenio apparuisse docet ordo quo supra indicatae sunt personae, prologum egisse scenae initiali subiunctum intellegimus collatis Circumtonsa fabula Menandri et imitatoris Romani fabulis Cistellaria, in qua *Auxilium* deus illo dramatis loco *προλογίζει*, et Milite glorioso, cuius fabulae argumentum item enarratur initio actus secundi. Nempe prologus *post principium fabulae* collocatus non solum apud Menandrum sed et apud alios „magnae auctoritatis veteres poetas" inveniebatur, ut scribit Donatus ad Phormionem. Neque dissimilem rationem secutus est olim Aristophanes, qui post iocosum duorum servorum colloquium argumentum fabulae enarrari fecit in Equitibus, Vespis, Pace, hac una in re discrepans a more qui postea invaluit, quod non a tertia aliqua persona sed ab altero servo ea proferri fecit. *A nova* autem *persona* prolatus prologus in fabulis Menandreis quadamtenus explet locum *τῆς τοῦ χοροῦ παρόδου*, quam habebat prisca comoedia, intersertus nimirum inter scenam initialem ipsumque fabulae corpus. *Numina* denique *προλογίζοντα* e tragoedia in novam comoediam esse transsumta, vix est quod hic observetur.

Fuit *Ἥρως θεὸς ἐκεῖνος* genius tutelaris domus, quem *Larem familiarem* vocavit Plautus initio fabulae Aululariae. Praeterea conferri possunt numina apud Plautum prologum agentia *Arcturus* initio Rudentis fabulae (quam a Diphilo mutuatus est ille) et *Luxuria* initio Trinummi (e Philemonis Thesauro ductae). Apud Menandrum autem in deperdito aliquo dramate prologum egisse *τὸν Ἔλεγχον* — sive post scenam initialem sive ipso fabulae initio — docet Lucianus [1], cf. etiam *Aër* apud Philemonem [2], *Metus* apud comicum anonymum verba faciens [3].

---

[1]) Cf. Men. fr. 545.

[2]) Philem. fr. 91.

[3]) Com. adesp. fr. 154.

Plangon virgo vitiata non commemoratur inter dramatis personas; non prodiit igitur in scenam. Sic in Terentii Andria Glycerium, in Adelphis Pamphila, in Hecyra Philumena post scenam latitat. Neque aliter se habuisse rem in Menandri Disceptantibus, ibi igitur Pamphilam, licet per temporis breve spatium fuerit adspecta, partes egisse nullas, item in Samia fabula Plangonem virginem vitiatam, nostrae cognominem, fert ratio.

Rure in Atticae pago Ptelea fabula agi fingitur ante Lachetis et Phidiae (aut huius patris nobis ignoti) aedes sibi vicinas.

Davi et *Getae* nomina tam sunt vulgata in fabulis Menandreis quam Sosiae et Xanthiae in Aristophaneis fuerunt olim [1]. Item in exordio Phormionis Terentii fabulae — quam ex Apollodoro habet ille — confabulantur Davus et Geta.

Fabulae initio duo mancipia, Geta Phidiae servus et Davus Lachetis, inter se confabulando spectatoribus enarrant argumentum; collato autem argumento metrico et indice personarum intellegimus rem ita se habere:

Myrrhina cum olim — ante annos fere duodeviginti — puella a Lachete quodam esset vitiata, gemellos Plangonem et Gorgiam clam enixa est. Qui Tibio villico, servo tum sed postea liberato, sunt traditi, sive per nutricis ministerium sive alia ratione, sed ita utique ut et Myrrhina ignoraret quid de prole sua esset factum et Tibius ignoraret ex quibus parentibus nati essent illi gemelli. Quos pro suis liberis ille educavit.

Nupsit postea Myrrhina illi qui vim olim ei intulerat Lacheti, neque ipsa tamen neque ille sciens se pridem cum eo rem habuisse; noctu igitur iuvenem ita deliquisse patet per ludorum publicorum licentiam similive occasione, perinde atque in Disceptantibus factum est vel in Cistellaria Plauti Hecyrave Terentiana.

---

[1]) Cf. Men. Agricol. 32 sqq. fr. 946 et adesp. 103.

Itaque mulier partum illum clandestinum summa cura celavit maritum. Tibius autem pastor volventibus annis cum per annonae caritatem inopia premeretur senex, ut seque gemellosque alere posset duas minas mutuas sumsit a Lachete viro divite, qui pristini sui domini filiam Myrrhinam duxisset uxorem; dein tertia mina petita, sed non impetrata, fame est interemtus. Filius tum Gorgias pecuniae etiam aliquid a Lachete petivit, ut patrem — quem quidem putabat — sepelire posset, dein cum sorore in Lachetis aedes postquam commigravit, ut patris mortui debitum illud laborando solveret, suscepit curam pecudum vicanorum, quam antea habuerat pater Tibius; puella autem Plangon ancilla facta est Myrrhinae, — suae videlicet matris. Mox eiusdem familiae servus Davus eam in contubernium petivit, non noluit Laches dominus; at — — —

Desunt cetera; sed ex argumento metrico novimus Plangoni idem accidisse quod olim ipsius matri Myrrhinae, per vim enim pudorem ei ereptum esse a iuvene petulanti. Nunc uterum gerere putanda est; fortasse instat partus. Id postquam rescivit Davus, ipsum se in ea peccasse perhibuit generosissime.

Finem fabulae fecere Plangonis nuptiae, non cum Davo tamen initae, sed cum Phidia amatore illo nimis audaci, qui libentissime in matrimonium eam accepit, postquam liberali loco natam et dotem ei inventam didicit.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ [1]).

ἄρρεν τε θῆλύ θ' ἅμα τεκοῦσα παρθένος [2])
ἔδωκεν ἐπιτρόπῳ [3]) τρέφειν· εἶθ' ὕστερον
ἔγημε τὸν φθείραντα [4]). ταῦτα δ' ὑπέθετο [5])
ὁ τρέφων πρὸς αὐτὸν ἀγνοῶν [6]). θεράπων δέ τις [7])
ἐνέπεσεν εἰς ἔρωτα τῆς νεάνιδος [8]),
ὁμόδουλον εἶναι διαλαβών. γείτων δέ τις [9])
προηδικήκει μετὰ βίας τὴν μεῖρακα.
τὴν αἰτίαν ἐφ' ἑαυτὸν ὁ θεράπων στρέφειν
ἐβούλετ'· οὐκ εἰδυῖα δ' ἡ μήτηρ ἄγαν
ἐδυσχέραινε. καταφανῶν δὲ γενομένων,
εὗρεν μὲν ὁ γέρων τοὺς ἑαυτοῦ γνωρίσας,
ὁ δ' ἠδικηκὼς ἔλαβε τὴν κόρην θέλων.

---

1) Non legitur haec vox in cod., qui hoc argumentum habet *ante* indicem personarum.

2) Sic vWil., cod. *αρρεντεκουσαπαρθενοσθηλυθ'αμα* metro invito, Leo *ἄρρεν τεκοῦσα θῆλυ παρθένος θ' ἅμα*, an * *ἄρρεν τεκοῦσα θῆλύ θ' ἅμα τις παρθένος?* — Quae dicitur virgo est *Myrrhina*.

3) *ἐπιτρόπῳ* Leo] *επιτροφω* cod. — Dicitur *Tibius* villicus.

4) *Lachetem*. Dicitur nunc *ἔγημε* cum acc. pro *ἐγήματο* cum dat., ut in fr. trag. adesp. 194 N. *ἐγάμησεν Ἑλένη τὸν θεοῖς στυγούμενον*. Cf. etiam Antiphan. fr. 46.

5) Verbi forma minus recte habet, *ὑπέθηκε* enim erat dicendum (Phrynich. p. 467 L.). Ad rem quod attinet, cf. Ter. Heaut. 603: (*filia adulescentula*) *relicta huic arraboni'st pro illo argento* (pro drachmis mille).

6) Nesciens nimirum Lachetem gemellorum illorum esse patrem. Obscurius haec dicta.

7) *Davus*.

8) *Plangonis*.

9) *Phidias*.

HEROS.

PROLOGUS.

(Scena viam publicam ante Lachetis et Phidiae aedes vel villas repraesentat).

SCENA PRIMA.

Geta, Davus.

ΓΕΤΑΣ.

κακόν τι, Δᾶέ, μοι δοκεῖς πεποηκέναι
παμμέγεθες, εἶτα προσδοκῶν ἀγωνιᾶν
μυλῶνα σαυτῷ καὶ πέδας. εὔδηλος εἶ!
τί γὰρ σὺ κόπτεις τὴν κεφαλὴν οὕτω πυκνά;
τί τὰς τρίχας τίλλεις ἐπιστάς; τί στένεις;

ΔΑΟΣ.

οἴμοι!

ΓΕΤΑΣ.

τοιοῦτόν ἐστιν, ὦ πονηρὲ σύ;
εἶτ' οὐκ ἐχρῆν κερμάτιον, εἰ συνηγμένον

---

2. παμμέγεθες] recentior adiectivi haec forma pro παμμέγας [1], ut ὑπερμεγέθης [2] pro ὑπέρμεγας [3].

3. Compeditum εἰς μυλῶνα ἐμπεσεῖν [4] sive *in pistrinum dari* nota mancipiorum poena; quam commemorat etiam Silenus Euripideus cum Cyclope dum confabulatur [5], anachronismo ioculari usus.

4. Item in Disceptantibus Onesimus de hero: τὴν κεφαλήν θ' ἅμ' ἐπάταξεν σφόδρα [6].

6. πονηρὲ] commiserantis haec est vox.

---

[1]) Item apud Xen. Plat. Timocl. fr. 8[14] al., infra Sam. 119. — [2]) Nicostrat. fr. 5. — [3]) Ar. Eq. 158. — [4]) Lys. I § 18. — [5]) Eur. Cycl. 239. — [6]) Discept. 410.

ἔνδον τι κρύπτεις, τοῦτ' ἐμοὶ δοῦναι τέως
ἕως ἂν εὖ θῇς τὰ κατὰ σαυτὸν πράγματα;
καλῶς γὰρ οἶσθας ὡς συνάχθομαί γέ σοι.
νῦν μοι σεαυτὸν δός.

ΔΑΟΣ.

σὺ μὰ Δί' οὐκ οἶδ' ὅ τι
ληρεῖς· βαρυτάτῳ συμπέπλεγμαι πράγματι,
ᾧ κατακέκναισμαι καὶ διέφθαρμαι, Γέτα.

ΓΕΤΑΣ.

σὺ δ' οὖν τὸ κατ' ἐμέ —

ΔΑΟΣ.

μὴ καταρῶ, πρὸς τῶν θεῶν,
βέλτιστ', ἐρῶντι.

ΓΕΤΑΣ.

τί σὺ λέγεις; ἐρᾷς;

8—16. Desunt in cod. verba: **ἔνδον τι κρύπτεις, *ἕως ἂν εὖ θῇς τὰ κατὰ, *καλῶς γὰρ οἶσθας ὡς σ, *νῦν μοι σεαυτὸν δός, *ληρεῖς· βαρυτάτῳ συμπ, *ᾧ κατακέκναισμαι καὶ δι, *σὺ δ' οὖν τὸ κατ' ἐμέ, *βέλτιστ', ἐρῶντι, πλέον δυοῖν σοι.* Ultimum feliciter explevit Lef. ex fr. com. adesp. 444, cetera ego addidi coniectura incertssiima, vel potius exempli gratia, ut indicarem quomodo cohaerere haec mihi viderentur; versus 8—11 Lef. non tentavit, 12—15 Croiset sic scripsit: *ληρεῖς· ἀέλπτῳ δ' ἐμπέπλεγμαι πράγματι*, felicius Leo *ἀμάχῳ δὲ συμπ.* (coll. fr. 408[6]; cf. etiam Disc. 19). | *νόσῳ γὰρ οἵᾳ πάνυ διέφθαρμαι, Γέτα.* | *νοσοῦντι μέντοι μὴ καταρῶ, πρὸς θεῶν.* | *ἔρως μ' ἔβλαψε.* Post vs. 13 in cod. est mutatae personae signum :. Vs. 14 sq. Leo *μὴ δῆτα· σαυτῷ μὴ καταρῶ, πρὸς θεῶν.* | *ΔΑ. ἐρῶ. ΓΕ. κακόδαιμον, κτέ.*
14. *τῶν*] metri causa addidit Leo, Richards *μοι* post *καταρῶ*.

---

10. οἶσθας] non rara in nova comoedia verbi forma [1]). Etiam ἦσθας dictum est: „καὶ τὸ οἶσθα καὶ τὸ οἶσθας Ἑλληνικά, καθὰ καὶ ἦσθα καὶ ἦσθας" [2]).

12. συμπέπλεγμαι] sic alibi: μετρίῳ δὲ συμπέπλεγμαι ῥήτορι [3]). Est vox palaestrica, proprie significans *manus conserere* [4]).

15. Cf. versus Plautinus: *amo. — tun capite cano amas, senex nequissime?* [5]).

---

[1]) Hic incertae meae coniecturae debetur, sed extat Disc. 264 fr. 348[5] Alex. 15[11] adesp. fr. Jouguet 152 (Bull. de c. H. 1906, 138); cf. Herod. Mimiamb. II 55. Cratino tribuitur (num iure?) fr. 105. Ionica forma *οἶδας* legitur Philem. fr. 44[3] Phoenicid. 3 alibi; cf. v. l. Hom. *α* 337 *Α* 85. — [2]) Aelius Dionysius allatus apud Eustathium 1773, 30. Cf. Disc. 156. — [3]) Disc. 19. — [4]) Ar. Ach. 704 alibi. — [5]) Plaut. Merc. 304.

ΔΑΟΣ.

ἐρῶ.

ΓΕΤΑΣ.

πλέον δυοῖν σοι χοινίκων ὁ δεσπότης
παρέχει; πονηρόν, Δᾶ'. ὑπερδειπνεῖς ἴσως.

ΔΑΟΣ.

πέπονθα τὴν ψυχήν τι παιδίσκην ὁρῶν
συντρεφομένην, ἄκακον, κατ' ἐμαυτόν, ὦ Γέτα.

ΓΕΤΑΣ.

δούλη ἐστίν;

ΔΑΟΣ.

οὕτως ἡσυχῇ, τρόπον τινά.
ποιμὴν γὰρ ἦν Τίβειος οἰκῶν ἐνθαδὶ

---

17 sq. = fr. com. adesp. 444.
17. *Post *παρέχει* scripsi signum interrogandi.
21 sq. Sic interpunxit Leo, Lef. *ἐνθαδί,* | *Πτ. γεγονώς,* cet.

---

16 sq. Una choenix ad victum quotidianum satis erat [1]), duo ubertatis, plus heluantis. Iocus autem rediit in hoc colloquio circa finem teste fragmento aliunde cognito: ΔΑ. οὐπώποτ' ἠράσθης, Γέτα; ΓΕ. οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην [2]). Tragica dictione ornatius sic efferebatur hoc dicterium: πλήρει γὰρ ὄγκῳ γαστρὸς αὔξεται Κύπρις [3]) et: ἐν πλησμονῇ τοι Κύπρις, ἐν πεινῶντι δ' οὔ [4]). Et cognato ioco in comoedia dictum est: ἔρωτα λύει λιμός, ἂν δὲ μή, βρόχος [5]).

17. πονηρόν] *mala res, nocet.* Item alibi: πονηρόν, ἄθλιε [6]).

— ὑπερδειπνεῖς] non male redditur verbo ὑπερτρυφᾶν apud Hesychium [7]).

18. πέπονθά ... τι] *perculsus sum* [8]). Cf. locutiones notissimae τί πάσχεις; τί πέπονθας; τί πείσομαι; τί παθών ...; [9]).

19. κατ' ἐμαυτόν] oppos. ὑπὲρ ἐμαυτόν [10]).

20. οὕτως ἡσυχῇ] id est: μὴ οὕτω σφόδρα καὶ ταχέως! *Est sane quadamtenus* [11]) *serva*, non enim prorsus libera dici potest quae ad patris debitum solvendum mercenariam operam praestet aliis, *libera* tamen est natu. Libertus enim fuerat qui gemellorum pater habebatur Tibius pastor.

21. Τίβειος] nomen servile, idem fere valens quod Φρύξ, nam Τιβία aut tota Phrygia aut pars eius regionis dicebatur [12]).

---

[1]) Cf. Ar. Vesp. 440. — [2]) Infra Her. fr. 1 (= Men. 345). — [3]) Trag. adesp. fr. 150 Nauck. — [4]) Eur. fr. 887. — [5]) Com. adesp. fr. 238 (= Cratetis eleg. fr. 17 in brevius contract.). — [6]) Circumt. 200. — [7]) Sed ex asse respondet nostratium verbum *zich overeten*, germ. *sich übernehmen*. — [8]) Item Circumt. 304; nos: *ik ben getroffen*, gall. *je suis frappé*. — [9]) Ad Ar. Nub. 340. — [10]) Cf. Disc. 104. — [11]) Cf. Circumt. 63. — [12]) Steph. Byz. et Suid. s. v., Leucon. fr. 3; Menandri fr. 1075 ad nostram fabulam referendum esse apparet.

Πτελέασι, γεγονὼς οἰκέτης νέος ὤν ποτε.
ἐγένετο τούτῳ δίδυμα ταῦτα παιδία,
ὡς ἔλεγεν αὐτός, ἥ τε Πλαγγών, ἧς ἐρᾷ, —

ΓΕΤΑΣ.

νῦν μανθάνω.

ΔΑΟΣ.

τὸ μειράκιόν θ', ὁ Γοργίας.

ΓΕΤΑΣ.

ὁ τῶν προβατίων ἐνθάδ' ἐπιμελούμενος
νυνὶ παρ' ἡμῖν;

ΔΑΟΣ.

οὗτος. ὢν ἤδη γέρων
ὁ Τίβειος ὁ πατὴρ εἰς τροφήν γε λαμβάνει
τούτοις παρὰ τοῦ ἐμοῦ δεσπότου μνᾶν, καὶ πάλιν —
λιμὸς γὰρ ἦν — μνᾶν. εἶτ' ἀπέσκλη.

ΓΕΤΑΣ.

τὴν τρίτην
ὡς οὐκ ἀπεδίδου τυχὸν ὁ δεσπότης ὁ σός.

---

27. *ἡμῖν*] *ὑμῖν* Leo (sic vero *ἐνταῦθα* potius debebat praecedere).
30 sq. Sic interpunxit vWil., Lef. *τὴν τρίτην, ὡς οὐκ ἀπεδίδου, τυχὸν ὁ δεσπότης ὁ σός —*.

---

22. Πτελέασι] Oeneidis tribus hic erat demus.

— γεγονὼς οἰκέτης νέος ὤν ποτε] nisi certam aliquam causam habuisset poeta cur diceret servum olim fuisse Tibium, haec verba non addidisset; causa autem illa in ipso fabulae argumento quaerenda. Sed cuiusmodi fuerit nescimus.

24. Πλαγγών] puellae ingenuae nomen hoc redit in Samia et apud Anaxilam [1].

25. νῦν μανθάνω] probe novit Geta puellam formosam in aedibus vicinis habitantem, nihil igitur miratur Davum amore penitus perculsum, hanc si depereat.

26 sq. *Qui hic apud nos* — id est in vico nostro — *gregum habet curam?* Est nunc id quod Tibius ante eum fuit: pastor cunctarum pecudum vicanorum.

30. ἀπέσκλη] *contabuit*, fame nimirum peremtus. Verbum rarum [2].

31. τυχὸν] participium hoc absolutum, quocum παρόν, συμβάν, similia possunt conferri, in dictione

---

[1]) Anaxil. fr. 22[8], ubi meretricis est nomen. — [2]) Cf. Ar. Vesp. 160.

ΔΑΟΣ.

ἴσως. τελευτήσαντα δ' αὐτὸν προσλαβὼν
ὁ Γοργίας τι κερμάτιον ἔθαψε, καὶ
τὰ νόμιμα ποιήσας πρὸς ἡμᾶς ἐνθάδε
ἐλθὼν ἀγαγών τε τὴν ἀδελφὴν ἐπιμένει,
τὸ χρέος ἀπεργαζόμενος.

ΓΕΤΑΣ.

ἡ Πλαγγὼν δὲ τί;

ΔΑΟΣ.

μετὰ τῆς ἐμῆς κεκτημένης ἐργάζεται
ἔρια διακονεῖ τε, παιδίσκη πάνυ —
Γέτα, καταγελᾷς;

ΓΕΤΑΣ.

μὰ τὸν Ἀπόλλω.

ΔΑΟΣ.

πάνυ, Γέτα,
ἐλευθέριος καὶ κοσμία.

---

38. ἔρια vWil.] θρῖα legere sibi visus est Lef. — Davo totum versum continuavit vWil., cod. :παιδισκη:.

---

recentiore adverbii loco usurpatum [1]) id valet quod ἴσως et τάχα in prisca; viam pararunt ἐὰν τύχῃ sim. [2]) et ὁ τυχών, cf. etiam ὡς ἔτυχε *sic temere* [3]), εἰς τυχόν *quocunque* [4]). Dicitur etiam τυχὸν ἴσως [5]), ut antea τάχα ἴσως [6]).

32 sq. Constr.: τελευτήσαντα δ' αὐτὸν ὁ Γοργίας ἔθαψε προσλαβών τι κερμάτιον (πρὸς τὰς δύο μνᾶς).

34. πρὸς ἡμᾶς ἐνθάδε] *in nostras* (heri Lachetis) *aedes*.

36. ἀπεργαζόμενος] recte lexicographi interpretantur ἀποδιδοὺς ἐξ ὧν εἰργάσατο [7]). Solvebat Gorgias Lacheti nummos a ceteris vicanis acceptos, ipsius autem oves gratis pascebat.

37. τῆς ἐμῆς κεκτημένης] verborum structura docet plane in substantivi notionem abiisse hoc participium, quo saepius utitur Menander [8]), Aristophanes sub vitae finem uti coepit [9]).

---

[1]) Plato eo non utitur, sed in dialogis spuriis est: Alcib. II 140 *a*, 150 *c*, Eryx. 399 *b*. Infra est Disc. 268, 424. — [2]) Cf. Ran. 945. — [3]) Sam. 79. — [4]) Circumt. 184. — [5]) Disc. 287 Circumt. 147. — [6]) Cf. quae ad Ar. Thesm. 830 sq. annotavi. — [7]) Suid. et Harpocr. s. v. ἀπεργασάμενος ex Isaei oratione deperdita. — [8]) Disc. 350 Circumt. 61, 67, 72, 300. — [9]) Eccl. 1126 Plut. 4.

ΓΕΤΑΣ.

τί οὖν σύ; τί
πράττεις ὑπὲρ σαυτοῦ;

ΔΑΟΣ.

λάθρᾳ μέν, Ἡράκλεις,
οὐδ' ἐγκεχείρηκ', ἀλλὰ τῷ ἐμῷ δεσπότῃ
εἴρηκ', ὑπέσχηταί τ' ἐμοὶ συνοικιεῖν
αὐτὴν διαλεχθεὶς πρὸς τὸν ἀδελφόν· ἀλλὰ νῦν
τί μιαρὸς ἀποδημεῖ; τριταῖος ἐπί τινα
πρᾶξιν ἰδίαν εἰς Λῆμ[νον
ἐχόμεθα τῆς αὐτῆς[
σῴζοιτο.

ΓΕΤΑΣ.

χρηστὸν[
ὄνησις εἴη.

ΔΑΟΣ.

πολὺ π[
φρονεῖς. ἐγὼ γὰρ κ[
θύσαιμ' ἅλις, νὴ τὸν[
ᾧ ξυλοφορ[

43. *ἐμοὶ συνοικιεῖν* Lef.] *εμ . ισ*[cod.
44. *τὸν ἀδελφόν*] add. Lef.
— *·*ἀλλὰ νῦν*] addidi, *αὐτίκα*. | *ΓΕ.* Lef.
45. **τί μιαρὸς*] *τ . . . . . ροσ* cod.
— *Post *ἀποδημεῖ* scripsi signum interrogandi.
— *τριταῖος ἐπί τινα*] *τρ*[cod., suppl. Crönert coll. Diphil. fr. 43[18]. Sudhaus *τριμηνον ἐπί τινα* mavult.
46. **ἰδίαν*] *ϊδ . ν* cod.
— **Λῆμνον*] *λημ*[cod., *λῆμμα* Lef.
51. *ἅλις* vWil.] *αλιο* cod. (?). Post *τὸν* vWil. supplet *Ποσειδῶ*.
52. **ᾧ* scripsi, *ὢ* Lef.; dein verbi *ξυλοφορεῖν* fuit aliqua forma.

46. Etiam in Terentii sive Apollodori Phormione et in Plauti Truculento [1]) fit iter Lemnum [2]), Imbrum in Hecyra Terentiana sive Menandrea [3]). In Cistellaria autem Plautina adulescens Lemnius Sicyonem iter facit et postea illuc migrat. Lemnus, Imbrus, Scyrus insulae, quas incolebant coloni Athenienses, ipsius Atticae partem revera efficiebant, et multos saepe cives Atticos negotiorum privatorum causa illuc iter fecisse facile intellegitur.

[1]) Trucul. 91. — [2]) Phorm. 66, 567, 680. — [3]) Hecyr. 171 sqq.

II.

ΕΠΙΤΡΕΠΟΝΤΕΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Ὀνήσιμος οἰκέτης Χαρισίου.
Μάγειρος.
Σμικρίνης γέρων, πατὴρ Παμφίλης.
Σύρισκος οἰκέτης Χαιρεστράτου γέροντος.
Δᾶος ποιμὴν δοῦλος [1].
Ἀβρότονον κιθαρίστρια.
Χαρίσιος ἀνὴρ Παμφίλης, Χαιρεστράτου υἱός.
Σωφρόνη τροφὸς Παμφίλης [2].
Χαιρέστρατος γέρων, Χαρισίου πατήρ [3].

Personae tacitae: Coqui minister. Syrisci uxor. Infans puer. Pamphila uxor Charisii.

Chorus non afuit, sed nullas partes in fabula egit. E comissantibus iuvenibus fuit compositus.

---

[1]) Servum et nomen docet et vs. 50; sed heri in versibus superstitibus mentio nulla, neque in deperditis factam veri simile, quoniam *προτατικὸν πρόσωπον* est Davus.

[2]) Cf. pag. 1, 4.

[3]) Hunc recepi in personarum indicem, etsi in versibus qui ad nos pervenerunt nulla sunt eius vestigia. Nam nisi aliquas partes in fabula egit, cur eius fit mentio in fabulae initio (vs. 161)? Patrem dixi Charisii, quoniam ipse Charisius *τρόφιμος* sive *herilis filius* dicitur vs. 160. In prima scena, quae nunc desideratur, de eo ceterisque fabulae personis quantum satis esset edoctos esse spectatores suspicari licet.

Rure [1]), sed haud procul ab urbe [2]), ante aedes villasve Charisii et Smicrinis contiguas in vita publica res agi finguntur.

Fabulae argumentum hoc est:

Charisius quidam uxorem duxit Pamphilam. Quae quatuor mensibus post nuptias clam peperit puerum, iter tunc faciente marito [3]). Nempe anno proximo Tauropoliis, cum virgo sollemne nocturnum celebrans a ceteris puellis aliquantum aberrasset, a iuvene aliquo temulento vi compressa est [4]). Erat ille iuvenis Charisius, sed in tenebris neque huius neque ipsius virginis vultus potuit conspici. Infantem recens natum Pamphila ope nutricis Sophronae in nemore exponendum curavit, additis ornamentis quibusdam, quae ipsa virgo gesserat, et anulo, quem ignoto illi iuveni, dum cum eo luctatur, detraxerat.

Invenit puerulum pastor Davus, mox Syrisco amico carbonario dedit petenti, qui pro suo filio eum educaret; sed ornamenta servavit ipse.

Speraverat Pamphila fore ut dedecus, quo sine ulla sua culpa fuerat affecta, et ceteros lateret mortales et maritum. Sed Onesimus servus cum enixam sensisset, ad Charisium paucis diebus ante initium fabulae ab itinere reducem rem detulit. Qui indignatione percitus uxorem hactenus sibi dilectissimam est aversatus. Dapes instruxit, ut cum amicis genio indulgens saevi doloris oblivisceretur; conduxit psaltriam Habrotonon, quacum viveret. Sed frustra conatus est e corde suo pellere amorem Pamphilae: Habrotonon sensit se ei haudquaquam gratam esse.

---

1) Cf. vs. 26 *χωρία ταῦτα villae vestrae*, 361 ἥκει ἐξ ἄστεως, al.

2) Coquus enim quidam e foro urbano adductus est heri, hodie alius inde adducitur coquus, et Syriscus aliquantisper in urbem abit vs. 245, mox rediturus.

3) Non dicitur hoc in fragmentis nostris, sed et e rerum decursu efficitur — nam partum celare qui potuisset maritum Pamphila, si ille adfuisset! — et collata Terentii Hecyra fabula, in qua Imbrum iter facit vir.

4) Sic apud Plautum Lyconides est iuvenis, qui Phaedriam virginem compressit *noctu Cereris vigiliis* (Aulul. prolog. et in fine actus IV). — Nostrae autem fabulae argumentum ex Euripidis Auga dramate duxit Menander (cf. vs. 525).

Interim Syriscus cum uxore et infante in urbem venit, et cum ex amico quodam rescivisset infantem tum cum inveniretur habuisse mundi aliquid, a Davo obviam sibi facto id poposcit; disceptarunt arbitro Smicrine Pamphilae patre ipsis ignoto, qui forte fortuna aderat; hic Davum Syrisco monumenta illa tradere iussit [1]). Quae contemplanti Syrisco occurrit Onesimus statimque agnovit anulum a Charisio anno proximo, cum noctem Tauropoliorum foris transigeret ebrius, amissum. Itaque anulum Davus concessit Onesimo petenti, qui Charisio eum ostenderet.

Supervenit Habrotonon a Charisio spreta, quae probe meminit se Tauropoliis proximis, cum fidibus caneret virginibus chorum nocturnum in Dianae honorem ducentibus, vidisse puellam flebili vultu et scissa veste e tenebris proruentem. Congruunt igitur tempus et locus; haec quin mater sit infantis vix potest dubitari. Nomen tamen puellae ignorat Habrotonon; sed adspiciat modo, statim agnoscat. Itaque cum Onesimo pacta anulum Charisio ostendit ipsa et efficit ut pro matre infantis ab illo habeatur. Qui postquam patrem se confessus est, veram matrem indagatum it Habrotonon adiuvante Onesimo, sperans fore ut Charisius, repudiata mox Pamphila novoque cum matre pueruli inito matrimonio, ipsam libertate donet, veri reperti mercede.

Mox vero adspecta Pamphila Habrotonon intellegit quomodo res se habeat. Sed priusquam coniuges inter se conciliare potuit, ecce adest denuo Smicrines ex urbe redux. Audivit hic generum pueri inventi patrem, fidicinam matrem esse; adit filiam vehementer indignatus: „paelicem huiusque infantem a

[1]) E tragoedia et hanc materiem, ut ipsum fabulae argumentum, in comoediam esse translatum apparet collato Alopes Euripideae argumento: Cercyonis regis filia Alope Neptuno peperit infantem, quem ab ea expositum *vidit pastor atque sustulit. Qui veste regia indutum cum in casam tulisset, alter compastor rogavit ut sibi eum infantem donaret: ille ei donavit sine veste. Cum autem inter eos iurgium esset, quod qui puerum acceperat insignia ingenuitatis reposceret, ille autem non daret contendentes ad regem Cercyonem venerunt et contendere* (l. coram illo disputare?) *coeperunt. Ille autem qui infantem donatum acceperat repetere insignia coepit* sqq. (Hygin. 187, laudatus a Bodino). Cf. infra vs. 187.

Charisio ei obtrudi impudentissime; domum secum redeat, dotem reposcat!" — Non vult Pamphila: „in rebus adversis ut in secundis marito adesse se velle, si liceat."

Forte fortuna Charisius hoc soceri cum uxore colloquium audit: pudet inclementiae; ignoscere vult uxori de ipsius delicto adeo leniter iudicanti. At mox ab Habrotono edoctus laetus intellegit nihil esse quod ignoscat, puerulo autem feliciter servato suum esse locum in ipsius aedibus; et Smicrines cum redit ad filiam eiusque dotem — hanc praesertim! — repetendas, audit optime habere omnia, divortii causam esse nullam: nepotem salutare iubetur.

Habrotonon libertate quin donata fuerit quis dubitat? Etiam Onesimum manu missum esse suspicari licet.

Statim reperta fabulae huius fragmenta cum Terentii Hecyra sunt comparata, simillimum enim est utriusque fabulae argumentum. At eaedem tantopere inter se discrepant, ut id quod in Hecyrae didascalia legitur: „tota Graeca Menandru facta est" errori deberi statuamus necesse sit. An Terentium Disceptantes Menandri fabulam ita contaminasse dicamus ut ex alia fabula Menandrea plurima in eam inferret? At ne sic quidem res credibilis fiat; non enim contaminavit Disceptantes fabulam qui ex ea fecit Hecyram, sed funditus mutavit. Quapropter veri videtur similius, non ex Menandri Disceptantibus sed ex Apollodori Carystii Hecyra Terentium suam duxisse fabulam. Infelicissime autem sive Terentius sive Apollodorus mutavit argumentum fabulae Menandreae. Nam apud Menandrum iuvenis, qui noctu vim intulit puellae honestae, ita peccavit ut et apud alios veniam posset invenire, postquam flagitii eum puduit, et apud ipsam illam puellam, quae felici casu ei iuncta est matrimonio. Terentianus vero Pamphilus ille, qui Philumenae virgini vi in tenebris compressae non solum pudorem eripuit, sed et anulum quem in digito illa habebat, dein e loco ubi illud scelus perpetravit curriculo se contulit ad amicam Bacchidem, cui anulum illum dono dedit, sector zonarius potius videtur

dignusque qui carnifici tradatur quam iuvenis ingenuus, qui nocte et vino pellectus humani quid in se admiserit. Quocum quomodo in gratiam redire potuit Philumena, postquam anulum suum in digito meretricis inventum esse audivit?

In codicis fragmentis neque fabulae nomen superest [1]) neque metricum argumentum neque index personarum, et ipsius fabulae perierunt actus primus secundique initium. Sed ultima pars huius lacunae potest resarciri ope fragmenti ab Iernstedtio olim editi [2]), et versus perditi quid fere continuerint probabili coniectura videtur posse effici. Nam e vs. 166 apparet initio fabulae alicuius coqui mentionem esse factam, et coquum in hac fabula aliquid iocatum esse docet Athenaeus 659*b*; cuiusmodi iocis aptior nusquam fuit locus quam in scena initiali [3]). Itaque fabulae initium fecisse videtur Onesimi servi cum coquo ex urbe adducto colloquium. Dein adest Charisii socer Smicrines, qui ex urbe rus venit ut cum filia expostularet [4]). Finem primi actus facit turba iuvenum temulentorum in orchestram irruens [5]). Videntur hi esse Charisii sodales.

Ultima quae diximus leguntur in fragmento Iernstedtiano, cuius maior pars obscura, quoniam nescimus qui colloquantur; Smicrinem tamen agnoscere mihi videor.

— — —

οὕτως ἀγαθόν τί σοι γένοιτο! — ΣΜ. μὴ λέγε
μηδὲν σύ γ'! οὐκ εἰς κόρακας; οἰμώξει μακρά!

---

[1]) Certum tamen est fabulae nomen, quoniam inter versus servatos complures sunt, quos in *'Επιτρέπουσι* lectos fuisse testantur veteres.

[2]) V. Iernstedt Observ. palaeogr. et philol. ad fragmenta comicorum Att. (Russice script.) 1891 p. 204 sq.

[3]) In hac scena videntur lecta esse quae infra afferemus fragmenta 1, 2, 3.

[4]) Cur in urbem mox redeat non habeo dicere. Fortasse sumendum est eum et in urbe aedes habere et rure; dives enim est homo.

[5]) Chorus quoniam post versum 201 adest neque ut primum tunc prodiens illic commemoratur, fieri non potest quin in priore fabulae parte eum orchestram intrasse statuamus. *Secundus* igitur, non *primus* actus vs. 201 finem habet. Est autem actus secundus ea pars fabulae, quae in scena Aristophanea *ἀγῶνα* sive *contentionem* et *verborum certamen* nomen habet, chori parodum excipiens.

ἀλλ' εἶμι νῦν εἴσω, σαφῶς τε πυθόμενος
ἤδη τὸ πᾶν μετὰ τῆς θυγατρὸς βουλεύσομαι,
ὅντινα τρόπον πρὸς τοῦτον ἤδη προσβαλῶ.

(Smicrines intrat aedes Charisii.)

— *εἴπωμεν αὐτῷ τοῦτον ἥκοντ' ἐνθάδε.*
ἴωμεν! — οἷον κίναδος! οἰκίαν ποεῖ
◡ – ◡ *τον; — πολλὰς ἐβουλόμην ἅμα!*
— *πολλάς; — μίαν μὲν τὴν ἐφεξῆς. — τὴν ἐμήν;*
— *τὴν σήν γ'. — ἴωμεν δεῦρο πρὸς Χαρίσιον. —*
— *ἴωμεν, ὡς καὶ μειρακυλλίων ὄχλος*
εἰς τὸν τόπον τις ἔρχεθ' ὑποβεβρεγμένων,
οἷς μὴ ἐνοχλεῖν εὔκαιρον εἶναί μοι δοκεῖ [1]).

(Ceteri intrant Charisii aedes. — Prodit chorus adulescentium appotorum.)

Saltat chorus [2]).

ACTUS SECUNDUS.

(Prodit Smicrines e Charisii aedibus in urbem rediturus.)

SCENA PRIMA.

Smicrines solus.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐπίσταμαι νῦν πάντα τἄνδον πάνυ καλῶς [3]).
— — — —
καιτ — —

(Hic deficit fragmentum a Iernstedtio evulgatum; sequuntur Lefeburiana. — Superveniunt duo servi vehementer disceptantes Syriscus et Davus.)

---

1) Desunt in fragmento verba **οὕτως ἀγα, *μηδὲν σύ γ', ἀλλ' εἶμι ν, *ἤδη τὸ πᾶν με, *ὅντινα τρ, *εἴπωμ, ἴω, πολλάς, τὴν σή, ἴωμ, εἴς τ* et *-μένων, οἷς μή*. Quae ipse supplevi stellulis notavi, *οἷς μὴ* dedit Leo (idem ego volebam), cetera supplementa Iernstedtio debentur, qui et omnes lacunas explevit, partim aliter atque ego. Octavi versus initio **ἀπρόσβατον* legendum suspicor (*Διὸς ἄβατον* Iernstedt), sed obscurus contextus.

2) *χοροῦ* Körte dedit,]ρ̄[cod.

3) Supplevi exempli causa, *επι — — πανταταν — —* cod.

SCENA SECUNDA.

Smicrines, Syriscus, Davus. Muta persona adest Syrisci uxor, infantulum brachiis tenens.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

φεύγεις τὸ δίκαιον.

ΔΑΟΣ.

συκοφαντεῖς, δυστυχής!
οὐ δεῖ σ᾽ ἔχειν τὰ μὴ σ᾽.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἐπιτρεπτέον τινί
ἐστιν περὶ τούτων.

ΔΑΟΣ.

βούλομαι· κρινώμεθα.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τίς οὖν . . .;

ΔΑΟΣ.

ἐμοὶ μὲν πᾶς ἱκανός. δίκαια δὲ
πάσχω· τί γάρ σοι μετεδίδουν!

---

1. Sic distribuit vArnim, Lef. cum cod. 1^a *Dav.*, 1^b *Syr.* 2^b sq.^{a} affert schol. Ar. Ach. 1115 (Men. fr. 183).

---

1. Syriscus servus Chaerestrati senis, Charisii patris, hodie e saltibus, ubi habitat, — est enim carbonarius, — adest ut domino solvat pensionem singulis mensibus ei debitam. Chaerestratum in urbe habitare, sed rus venire identidem ad colligendas servorum pensiones, — κομιούμενον τὰς ἀποφορὰς τῶν ἀνδραπόδων τῶν χωρὶς οἰκούντων [1]), — e poetae verbis [2]) efficio. Casu autem Syrisco modo occurrit Davus quidam, — item servus, — a quo proximo mense accepit infantem in silva inventum.

— δυστυχής] ita nunc adhibitum est hoc adiectivum ut κακοδαίμων, ἄθλιος, πονηρός.

2. τινί] *cuius haec res arbitratu fiat* [3]).

---

[1]) Cf. Andocid. I § 38 [Xen.] Reip. Ath. 1 § 11 Demosth. LIII § 20 sq. XXVII § 30 Boeckh Haush.^{3} I 91. — [2]) Cf. vs. 161—163. — [3]) Plaut. Rud. 1005, qui locus conferatur. Redit verbum vs. 149, 198 Ar. Ran. 529 al.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.
(senem indicans:)
τοῦτον λαβεῖν
βούλει κριτήν;

ΔΑΟΣ.
ἀγαθῇ τύχῃ.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.
πρὸς τῶν θεῶν,
βέλτιστε, μικρὸν ἂν σχολάσαις ἡμῖν χρόνον;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.
ὑμῖν; περὶ τίνος;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.
ἀντιλέγομεν πρᾶγμά τι.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.
τί οὖν ἐμοὶ μέλει;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.
κριτὴν τούτου τινὰ
ζητοῦμεν ἴσον. εἰ δή σε μηδὲν κωλύει,
διάλυσον ἡμᾶς.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.
ὦ κάκιστ' ἀπολούμενοι,
δίκας λέγοντες περιπατεῖτε, διφθέρας

---

10. δή Crönert] δε cod.

---

6. ἀγαθῇ τύχῃ] *per me licet*, proprie *quod bene vertat* [1]).

11. διάλυσον] *inter se reconciliandi* vim hoc verbum habet in sermone forensi; ipsorum litigantium est διαλύσασθαι πρός τινα sive *cum aliquo decidere*, *rem componere*.

— κάκιστ' ἀπολούμενοι] vox in comoedia frequens; proprie: *qui*, *si quid mea vota valeant*, *male perituri estis* [2]). Qui frequens est in minis usus temporis futuri [3]).

12. Seriine quod agatis nihil habetis? Quin hinc facessitis ad labores? Servorumne iam est causas dicere?

— διφθέρας ἔχοντες] sub divo degentium, pastorum praesertim, vestimentum erat διφθέρα sive *pellis* [4]), et γέρων διφθερίας sive senex rusticus erat inter personas comoediae [5]).

---

1) Gall. *à la bonne heure*. Cf. Sam. 82 Ar. Av. 435. — 2) Cf. Ar. Vesp. 412. — 3) Cf. Ar. Plut. 608. — 4) Cf. vs. 111 Ar. Nub. 72 Vesp. 444 Poll. IV 119. — 5) Varr. R.R II 11, 11.

ἔχοντες;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἀλλ' ὅμως, — τὸ πρᾶγμ' ἐστὶν βραχὺ
καὶ ῥάδιον μαθεῖν, — πάτερ, δὸς τὴν χάριν.
μὴ καταφρονήσῃς, πρὸς θεῶν. ἐν παντὶ δεῖ
καιρῷ τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν ἁπανταχοῦ,
καὶ τὸν παρατυγχάνοντα τούτου τοῦ μέρους
ἔχειν πρόνοιαν· κοινόν ἐστι τῷ βίῳ
πάντων.

ΔΑΟΣ.

μετρίῳ γε συμπέπλεγμαι ῥήτορι.
τί γὰρ μετεδίδουν!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐμμενεῖτ' οὖν, εἰπέ μοι,
οἷς ἂν δικάσω;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

πάντως.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἀκούσομαι· τί γὰρ

15—18. = Men. fr. 178 (affert Orion Anth. 6, 4, versum 15 Stob. Flor. 9, 12).

17. τούτου τοῦ μέρους] simillimus est vocis μέρους usus in locutione τὸ ἐμὸν (σὸν, κτέ.) μέρος *quantum in me* (*te* cett.) *est* [1]). Neque hinc aliena sunt: μὴ ἐν παρέργου μέρει θεῖναι [2]), ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας μέρει τιθέναι τὴν ἀδικίαν [3]), alia eiusmodi [4]). *Rerum humanarum partem aliquam* [5]) vel etiam *rem* in universum in hoc genere loquendi valet vox μέρος.

18. κοινόν ... τῷ βίῳ πάντων] *cunctis hominibus utile* [6]).

19. μετρίῳ] *haud contemnendo*, *minime imperito* [7]). Litotes haec est. — συμπέπλεγμαι] vox palaestrica, *conflictare* significans [8]).

20. τί γὰρ μετεδίδουν!] sua ipsius verba iterat [9]).

— ἐμμενεῖτε ... οἷς ἂν δικάσω] brevius id dicebatur ἐμμένειν τοῖς γνωσθεῖσι [10]) vel τῇ διαίτῃ [11]).

[1]) Cf. Ar. Lys. 288. — [2]) Plat. Reip. 370*b*. — [3]) Ibid. 348*e*. — [4]) Cf. infra vs. 252 Circumt. 107. — [5]) *Een zijde der dingen.* — [6]) *Een gemeenschappelijk levensbelang voor allen.* — [7]) Cf Circumt. 249. — [8]) Cf. Ar. Ach. 704 al. et supra Her. 12. — [9]) Cf. vs. 5. — [10]) Dem. XXVII § 1 Isae. V § 31. — [11]) Ar. Vesp. 524 Demosth. XL § 11.

τὸ κωλύον; σὺ πρότερος ὁ σιωπῶν λέγε.

ΔΑΟΣ.

μικρόν γ' ἄνωθεν, οὐ τὰ πρὸς τοῦτον μόνον
πραχθένθ', ἵν' ᾖ σοι καὶ σαφῆ τὰ πράγματα.
ἐν τῷ δάσει τῷ πλησίον τῶν χωρίων
τούτων ἐποίμαινον τριακοστὴν ἴσως,
βέλτιστε, ταύτην ἡμέραν αὐτὸς μόνος,
καὶ ἐκκείμενον παιδάριον εὗρον νήπιον,
ἔχον δέραια καὶ τοιουτονί τινα
κόσμον.

ΣΤΡΙΣΚΟΣ.

περὶ τούτων ἐστίν.

ΔΑΟΣ.

οὐκ ἐᾷ λέγειν.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐὰν λαλῇς μεταξύ, τῇ βακτηρίᾳ
καθίξομαί σου.

ΔΑΟΣ.

καὶ δικαίως!

---

22. σὺ] μεσυ cod., duas igitur lectiones κωλύον με (σύ supra) coniunctim in textum recepit librarius.

25. δάσει] δασεῖ (adi.) mavult vHerwerden.

30 sq. et 33 sq. Binas litteras singulorum versuum initio oblitteratas supplevit Lef.

32. καθίξομαι Crönert] . . θιξομαι cod.

---

23 sqq. Orationes quae sequuntur laudat Quintilianus [1]) inter ea poetarum opera, quae praecipue sint utilia eloquentiae studentibus.

23. ἄνωθεν] mente suppl. ἀρξάμενος.

25. τῶν χωρίων τούτων] *istarum* (*vestrarum*) *villarum*.

29. δέραια] i. e. περιτραχήλια [2]) sive ἐπιτραχήλιον κόσμον [3]), etiam περιδέραια dicta [4]). Vox redit infra [5]); inter ἀναγνωρίσεως scenicae εἴδη Aristoteles τὸ διὰ περιδεραίων recenset [6]).

30. ἐστίν] mente addi potest ἡμῖν ἡ δίκη, *his de rebus agitur* [7]).

---

[1]) Quintil. X 1, 70. — [2]) Hesych. — [3]) Suid. — [4]) Com. fr. adesp. 146. — [5]) Vs. 86. Cf. etiam Eur. Ion. 1431. — [6]) Aristot. Poet. 16. — [7]) Cf. Ar. Eq. 87.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λέγε.

ΔΑΟΣ.

λέγω.

ἀνειλόμην, ἀπῆλθον οἴκαδ' αὔτ' ἔχων·
τρέφειν ἔμελλον. ταῦτ' ἔδοξέ μοι τότε,
ἐν νυκτὶ βουλὴν δ' — ὅπερ ἅπασι γίγνεται —
διδοὺς ἐμαυτῷ διελογιζόμην· ἐμοὶ
τί παιδοτροφίας καὶ κακῶν! πόθεν δ' ἐγὼ
τοσαῦτ' ἀναλώσω; τί φροντίδων ἐμοί;
τοιουτοσί τις ὢν ἐποίμαινον πάλιν
ἕωθεν. ἦλθεν οὗτος — ἔστι δ' ἀνθρακεὺς —
εἰς τὸν τόπον τὸν αὐτὸν ἐκπρίσων ἐκεῖ
στελέχη· πρότερον δέ μοι συνήθης ἐγεγόνει.
ἐλαλοῦμεν ἀλλήλοις. σκυθρωπὸν ὄντα με
ἰδὼν „τί σύννους," φησί, „Δᾶος;" — „τί γὰρ ἐγὼ
περίεργός εἰμι!" — καὶ τὸ πρᾶγμ' αὐτῷ λέγω,
ὡς εὗρον, ὡς ἀνειλόμην. ὃ δὲ τότε μὲν
εὐθύς, πρὶν εἰπεῖν πάντ', ἐδεῖθ', „οὕτω τί σοι
ἀγαθὸν γένοιτο, Δᾶε" παρ' ἕκαστον λέγων·

35 sq. = Men. fr. 733 (*βουλὰς* pro *βουλὴν δ'*).
39. **ὢν*] *ην* cod.
41. *ἐκπρίσων*] *-σσων* cod.
44 sq. *Sic interpunxi, *„τί γάρ;" ἐγώ, „περίεργός εἰμι."* Lef.

36 sq. ἐμοὶ] τί παιδοτροφίας καὶ κακῶν!] *quid mihi cum liberorum educandorum molestiis!* Figuram quae ἓν διὰ δυοῖν dicitur efficiunt voces παιδοτροφία καὶ κακά, nam id quod τὰ τῆς παιδοτροφίας κακά valent, ut est in locutionibus Aristophanicis: πτεροῖσι καὶ ῥοιζήμασι, τῇ βαδίσει καὶ τῷ τάχει, similibus [1]). Genitivi autem suspensi sunt a verbo δεῖ, quod mente supplendum est; item genetivus φροντίδων vs. sq.

45. περίεργος] id quod πολυπράγμων [2]), item περιεργάζεσθαι = πολυπραγμονεῖν [3]).

47. οὕτω τί σοι | ἀγαθὸν γένοιτο] similes infra obtestandi formulae [4]).

48. παρ' ἕκαστον] *identidem* [5]) *intermiscens talia.*

[1]) Cf. vs. 86, 235, 437 Ar. Av. 1182. — [2]) Legitur etiam fr. 849 (infra 9) et Sam. 85. — [3]) Disc. 358. — [4]) Cf. vs. 141, 145, 472 Circumt. 213 et supra fr. Iernstedtianum. — [5]) Nos: *om het andere woord.* Cf. Plat. Prot. 325 *d.*

„ἐμοὶ τὸ παιδίον δός. οὕτως εὐτυχής,
„οὕτως ἐλεύθερος —! γυναῖκα“ φησὶ „γὰρ
„ἔχω· τεκούσῃ δ' ἀπέθανεν τὸ παιδίον“ —
ταύτην λέγων, ἣ νῦν ἔχει τὸ παιδίον.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐδέου, Σύρισκ';

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἔγωγ'.

ΔΑΟΣ.

ὅλην τὴν ἡμέραν
κατέτριψε· λιπαροῦντι καὶ πείθοντί με
ὑπεσχόμην. ἔδωκ'· ἀπῆλθεν, μυρία
εὐχόμενος ἀγαθά· λαμβάνων μου κατεφίλει
τὰς χεῖρας.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐπόεις ταῦτ';

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἐπόουν.

ΔΑΟΣ.

ἀπηλλάγη.
μετὰ τῆς γυναικὸς περιτυχών μοι νῦν ἄφνω
τὰ τότε συνεκτεθέντα τούτῳ — μικρὰ δὲ

---

52. *ἔχει* Lef.] .. *ει* cod.
53. **ἔγωγ'*] addidi, cod. om.; Croiset *οὕτως* (id quod antecedit *Σύρισκ'* in *Σύρισχ'* mutans), Bodin *ἐδέου σύ γ'; — ἐδεόμην* (non enim cognoscere Smicrinem Syrisci nomen; quod neque certum videtur, neque si certum sit, urgendum).
57 sq. Colon post *ἀπηλλάγη* scripsit vArnim, post *γυναικός* delevit.

---

50. ἐλεύθερος] mente add. γένοιο.
54. κατέτριψε] *trivit* (*tempus*). Alienus hinc est verbi κατατρίβειν usus ille [1]) quo *labore* vel *taedio enecare* significat (per totum diem mihi taedium movit ille precibus suis).
56. λαμβάνων] i. q. δεχόμενος (τὸ παιδίον).
58. ἄφνω] cum verbo ἀξιοῖ iungendum.

[1]) De quo cf. Ar. Pac. 355.

ἦν ταῦτα καὶ λῆρός τις, οὐθέν! — ἀξιοῖ
ἀπολαμβάνειν· καὶ δεινὰ πάσχειν φήσ' ὅτι
οὐκ ἀποδίδωμ' αὐτὸς δ' ἔχειν ταῦτ' ἀξιῶ.
ἐγὼ δέ γ' αὐτόν φημι δεῖν ἔχειν χάριν
οὗ μετέλαβεν δεόμενος· εἰ μὴ πάντα δὲ
τούτῳ δίδωμ', οὐκ ἐξετασθῆναί με δεῖ.
εἰ καὶ βαδίζων εὗρεν ἅμ' ἐμοὶ ταῦτα καὶ
ἦν κοινὸς Ἑρμῆς, τὸ μὲν ἂν οὗτος ἔλαβεν ἄν,
τὸ δ' ἐγώ· μόνου δ' εὑρόντος, οὐ παρὼν τότε
ἅπαντ' ἔχειν οἴει σὲ δεῖν, ἐμὲ δ' οὐδὲ ἕν;
τὸ πέρας, δέδωκά σοί τι τῶν ἐμῶν ἑκών·
εἰ τοῦτ' ἀρεστόν ἐστί σοι, καὶ νῦν ἔχε,
εἰ δ' οὐκ ἀρέσκει, μετανοεῖς δ', ἀπόδος πάλιν,
καὶ μηδὲν ἀδίκει μηδ' ἔλαττον. πάντα δὲ
τὰ μὲν παρ' ἑκόντος, τὰ δὲ κατισχύσαντά με
οὐ δεῖ σ' ἔχειν. εἴρηκα τόν γ' ἐμὸν λόγον.

---

66. *καὶ* in fine Lef.] *κ..* cod.
67. *ἔλαβεν ἄν* Leo] *ελα[* cod., *ἐλάμβανεν* Lef.
68. **τότε*] supplevi, Lef. *γε σύ*, vWil. *ὅμως*, Mazon *σύ γε*. *Temporis* indicium necessarium videtur, ut appareat *imperfecti* participium esse *παρών*.
70. *ἑκών* Lef.] *ε...* cod.
72 sq. *πάλιν* et *δὲ* Lef.] *πα...* et *δ.* cod.

---

60. λῆρός τις] turpe hoc esse mendacium, satis enim pretiosa esse illa crepundia, mox apparebit.

65. οὐκ ἐξετασθῆναί με δεῖ] *non est cur ratio a me poscatur* [1].

67. (εἰ) ἦν κοινὸς Ἑρμῆς] *si amborum hoc fuisset* ἕρμαιον [2] sive *lucrum fortuna oblatum*.

68 sq. Oratione soluta sic haec possunt enuntiari: νῦν δέ, ἐπειδὴ μόνος εὗρον ἐγώ, σὺ ὃς τότε οὐ παρῆσθα οἴει δεῖν σὲ ἔχειν ἅπαντα, ἐμὲ δὲ οὐδὲ ἕν;

69. οὐδὲ ἕν] frequens apud nostrum forma [3], rara in Aristophanis fabulis prioribus [4].

70. τὸ πέρας] *denique, ut finem dicendi faciam* [5].

75. εἴρηκα τόν γ' ἐμὸν λόγον] sollemnis orationum exitus; cf. e. g. praeco Aeschyleus: πάντ' ἔχεις λόγον [6] vel Aiax Sophocleus: πάντ' ἀκήκοας λόγον [7].

---

[1]) Nos: *dan behoor ik daarvoor niet ter verantwoording te worden geroepen.* — [2]) Plat. Phaedon. 107*c* al. — [3]) Cf. vs. 99, 193, 243 Circumt. 59, item *μηδὲ ἕν* vs. 100, 307 Circumt. 366 Sam. 140. — [4]) Cf. Ar. Plut. Proleg. p. XX. — [5]) Cf. vs. 316, 412 Apollodor. fr. 13^{13} Hegesipp. 1^{10} Euangel. 1^{9} al. — [6]) Aesch. Ag. 582. — [7]) Soph. Ai. 480.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

εἴρηκεν;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐκ ἤκουσας; εἴρηκεν.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

καλῶς·
οὐκοῦν ἐγὼ μετὰ ταῦτα. μόνος εὗρ' οὑτοσὶ
τὸ παιδίον, καὶ πάντα ταῦθ' ἃ νῦν λέγει
ὀρθῶς λέγει, καὶ γέγονεν οὕτως, ὦ πάτερ·
οὐκ ἀντιλέγω. δεόμενος, ἱκετεύων ἐγὼ
ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τοῦτ'· ἀληθῆ γὰρ λέγει.
ποιμήν τις ἐξήγγειλέ μοι, πρὸς ὃν οὑτοσὶ
ἐλάλησε, τῶν τούτῳ συνέργων, ἅμα τινὰ
κόσμον συνευρεῖν αὐτόν. ἐπὶ τοῦτον, πάτερ,
αὐτὸς πάρεστιν οὑτοσί. — τὸ παιδίον
δός μοι, γύναι. —

(Mulier praebet ei infantulum.)

τὰ δέραια καὶ γνωρίσματα
οὗτός σ' ἀπαιτεῖ, Δᾶ'· ἑαυτῷ φησι γὰρ
ταῦτ' ἐπιτεθῆναι κόσμον, οὐ σοὶ διατροφήν.
καὶ ἐγὼ συναπαιτῶ κύριος γεγενημένος

76ᵃ. Sic distribuit Legrand, Lef. *ΣΜ. εἴρηκεν. — οὐκ ἤκουσας; εἴρηκεν.*
85—87. Sic interpunxit vWil.; Lef. *οὑτοσί· νυνὶ λόγον (δός μοι, γύναι, τὰ δέραια καὶ γνωρίσματα) οὗτός σ' ἀπαιτεῖ,* sed nondum tenet mulier illum mundum.
85. *τὸ παιδίον* Körte] ... ιλ .. ον (?) cod., *νυνὶ λόγον* Lef.

---

76. καλῶς] *optime habet* nunc significat, ut in Philocleonis Aristophanei verbis: καλῶς, ὅτι κατ' ἐμαυτὸν ... λήψομαι [1]). Item infra [2]). Qualia vocis sono facile distinguebantur a locutione καλῶς vel κάλλιστα *benigne, non utar* [3]).

84 sq. *Ad hunc mundum repetendum* [4]) *ipse nunc adest puerulus.*

86. δέραια καὶ γνωρίσματα] est hoc ἓν διὰ δυοῖν [5]), vel potius γνωρίσματα vox [6]) includit vocem δέραια [7]): *crepundia ceteraque* (= *et si qui praeterea habes*) *monumenta.*

88. διατροφήν] odii aliquid et contumeliae habet compositum, quod non inest simplici voci τροφῇ. Sic alibi apud nostrum est: ὁ πρῶτος εὑρὼν διατροφὴν πτωχῷ τέχνην κτέ. [8]).

---

[1]) Ar. Vesp. 785. — [2]) Vs. 137 Circumt. 227. — [3]) Cf. Ar. Ran. 508. — [4]) Cf. Ar. Ran. 69. — [5]) Cf. vs. 86 sq. — [6]) Etiam vs. 114, 124 obvia. — [7]) Cf. vs. 29. — [8]) Men. fr. 14.

τούτου· σὺ δ' ἐπόησάς με δούς. — νῦν γνωστέον,
βέλτιστέ, σοι ταῦτ' ἐστίν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
τὰ χρυσί' ἢ ταῦθ' ἅττα ποτ' ἐστί, πότερα δεῖ
κατὰ τὴν δόσιν τῆς μητρός, ἥτις ἦν ποτε,
τῷ παιδίῳ τηρεῖσθ' ἕως ἂν ἐκτραφῇ,
ἢ τὸν λελωποδυτηκότ' αὐτὸν ταῦτ' ἔχειν,
εἰ πρῶτος εὗρε τἀλλότρια. τί οὖν τότε,
ὅτ' ἐλάμβανον τοῦτ', οὐκ ἀπῄτουν ταῦτά σε;
οὔπω παρ' ἐμοὶ τότ' ἦν ὑπὲρ τούτου λέγειν.
ἥκω δὲ καὶ νῦν οὐκ ἐμαυτοῦ σ' οὐδὲ ἓν
ἴδιον ἀπαιτῶν. — „κοινὸς Ἑρμῆς". — μηδὲ ἓν
εὕρισχ' ὅπου πρόσεστι σῶμ' ἀδικούμενον.
οὐχ εὕρεσις τοῦτ' ἔστιν, ἀλλ' ἀφαίρεσις.
βλέψον δ' ἐκεῖσε, πάτερ· ἴσως ἔσθ' οὑτοσὶ
γεγονὼς ὑπὲρ ἡμᾶς, καὶ τραφεὶς ἐν ἐργάταις

92. *ἅττα] ατι cod.
94. ἐκτραφῇ Lef.] εκτριφη cod.
98. τότ' ... λέγειν Leo] τοῦτ' ... λέγων Lef. cum cod.
99. σ'] om. cod., addidit Sudhaus (coll. vs. 67), γ' Lef.
101—110. Singulorum versuum litteras initiales tres duasve vel unam supplevit Lef.
102. = Men. fr. 180.
103. *δ' ἐκεῖσε] δὲ κἀκεῖ Lef. cum cod.; δὲ πάτερ κἀκεῖσε coniecerat vHerwerden. — οὑτοσί Lef.] ο...σι cod.
104. γεγονὼς vHerwerden] ....ησ (?) cod., φύσεως vWil. dubitanter, τὸ γένος Nicole.

90—95. Constr.: νῦν γνωστέον σοί ἐστι πότερα τῷ παιδίῳ τηρεῖσθαι δεῖ ταῦτα τὰ χρυσία ἢ τὸν λελωποδυτηκότα ἔχειν.

95. λελωποδυτηκότα] maligne nunc dictum pro κεκλοφότα (κλέψαντα). Nempe de ipso corpore pueruli signa illa detraxit Davus[1]).

96. εἰ] i. e. *siquidem*, *quandoquidem*, ἐπειδήπερ.

99 sq. οὐδὲ ἓν et μηδὲ ἓν] item supra[2]).

100. κοινὸς Ἑρμῆς] Syriscus respicit verba Davi[3]).

101. σῶμα] saepe in huiusmodi locutionibus id quod ἄνθρωπον vel τινά significat[4]).

103. ἐκεῖσε] i. e. εἰς τὸ μέλλον.

104. ὑπὲρ ἡμᾶς] oppos. καθ' ἡμᾶς[5]).

[1]) Cf. Ran. 772. — [2]) Vs. 69. — [3]) Vs. 67. — [4]) Plat. Leg. 908a Demosth. XXXIV § 10 XX § 77 Hyperid. V § 16 etc. — [5]) Cf. Her. 19.

ὑπερόψεται ταῦτ', εἰς δὲ τὴν αὑτοῦ φύσιν
βλέψας ἐλευθέριόν τι τολμήσει ποεῖν,
θηρᾶν λέοντας, ὅπλα βαστάζειν, τρέχειν
ἐν ἀγῶσι. τεθέασαι τραγῳδούς, οἶδ' ὅτι·
νῦν ταῦτα κατέχεις πάντα. Νηλέα τινὰ
Πελίαν τ' ἐκείνους εὗρε πρεσβύτης ἀνὴρ
αἰπόλος, ἔχων οἵαν ἐγὼ νῦν διφθέραν·
ὡς δ' ᾔσθετ' αὐτοὺς ὄντας αὑτοῦ κρείττονας,

106 sq. = Men. fr. 722.
106. *βλέψας* Bodin (coll. Eur. Iph. Aul. 1411] . . . σ cod., *ἴσως* Lef., *ᾄξας* Leo, *ῥυεὶς* vArnim, *τραπεὶς* Eitrem.
— **ἐλευθέριον*] -ρον cod.
108. Post *ἀγῶσι* punctum scripsit Legrand, quod Lef. (in corrigendis) posuerat post *τρέχειν*.

105. εἰς τὴν αὑτοῦ φύσιν | βλέψας] sic Achilles Euripideus ad Iphigeniam: μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται | εἰς τὴν φύσιν βλέψαντα [1].

107. Et numeri sunt tragici (ὅπλα, ‿ ‿) et vere poetici sunt hi leones, nam ἐν τῇ Ἀττικῇ ceteraque Graecia τίς εἶδε πώποτε λέοντας! [2]. Sed conferri potest Demus Aristophaneus iuvenes generosos venari iubens potius quam in foro tempus terant [3].

108—120. Etiam in Samia argumentum e notissima quadam tragicorum fabula ducitur [4]. Hanc materiem in Tyro dramate tractavit Sophocles: Tyro Neptuno peperit gemellos Neleum et Peliam; qui cum expositi fuissent infantes, postea διὰ σκάφης τινὸς sunt agniti teste Aristotele [5]. Quae si nunc respicitur fabula Sophoclea, est notatu dignissimum id quod hinc efficitur: etiam Menandri aetate prisci huius poetae dramata usque adeo in vulgus nota fuisse. Sed quoniam cum nostro loco neque quae Aristoteles de puerorum agnitione tradidit congruunt, — licet conciliari possint fortasse, — neque Apollodori fabulam enarrantis verba, hic enim ab equisone educatos ait [6], Syriscus noster ab opilione, — quod item non grave quidem est discrimen, discrimen tamen, — potius sumendum videtur etiam post Sophoclem saepius poetis tragicis argumentum praebuisse Tyrus Neptunique ut Danaes et Iovis amores.

108. τραγῳδούς] i. e. τραγῳδίας, ut apud Aristophanem ἐν τοῖσι τραγῳδοῖς id valet quod ἐν ταῖς τραγῳδίαις [7].

111. διφθέραν] quippe opilio [8].

[1]) Eur. Iph. Aul. 1411 sq. — [2]) Nausicr. fr. 3. — [3]) Ar. Eq. 1382 sq. — [4]) Sam. 244 sqq. — [5]) Aristot. Poet. 16. Cf. Aristoph. Lys. 139. — [6]) Apollodor. I 9, 8. Cf. tamen Soph. fr. 589. — [7]) Ar. Av. 512. — [8]) Cf. vs. 12.

λέγει τὸ πρᾶγμ', ὡς εὗρεν, ὡς ἀνείλετο·
ἔδωκε δ' αὐτοῖς πηρίδιον γνωρισμάτων,
ἐξ οὗ μαθόντες πάντα τὰ καθ' αὐτοὺς σαφῶς
ἐγένοντο βασιλεῖς οἱ τότ' ὄντες αἰπόλοι.
εἰ δέ γε λαβὼν ἐκεῖνα Δᾶος ἀπέδοτο,
αὐτὸς ἵνα κερδάνειε δραχμὰς δώδεκα,
ἀγνῶτες ἂν τὸν πάντα διετέλουν χρόνον
οἱ τηλικοῦτοι καὶ τοιοῦτοι τῷ γένει.
οὐ δὴ καλῶς ἔχει τὸ μὲν σῶμ' ἐκτρέφειν
ἐμὲ τοῦτο, τοῦ βίου δὲ τῆς σωτηρίας
ἐλπίδα λαβόντα Δᾶον ἀφανίσαι, πάτερ.
γαμῶν ἀδελφήν τις διὰ γνωρίσματα
ἐπέσχε, μητέρ' ἐντυχὼν ἐρρύσατο,
ἔσωσ' ἀδελφόν. ὄντ' ἐπισφαλῆ φύσει
τὸν βίον ἁπάντων τῇ προνοίᾳ δεῖ, πάτερ,

116. = Com. adesp. fr. 488 (βασιλεῖς ἐγένοντο χοί).
117. γε Lef.] κε cod., δ' ἐκλαβὼν Bodin-Mazon.
118. αὐτὸς Crönert] αυτω cod.
120. = Men. fr. 181.
— οἱ Lef.] η cod.
121. καλῶς ἔχει τὸ Lef.] καλω . . . ει . . cod.
122. ,τοῦ βίου Richards] . . ν . . . ου (?) cod., νῦν, αὐτοῦ Lef.
— τῆς] τὴν vWil.

114 et 124. γνωρισμάτων, -ματα] cf. supra [1]).

118. δραχμὰς δώδεκα] vocis δραχμῆς (vel δαρχμῆς) syllaba prior etiam apud Aristophanem aliosque comicos haud raro pro longa habetur [2]) Numerus duodenarius non certam nunc ob causam commemoratur, sed exempli causa dicitur, ut alibi ἢ δώδεκ' ἢ τρεῖς καὶ δέκα et similia dicuntur ad indicandum numerum „rotundum" [3]).

125. ἐρρύσατο] verbum poeticum neque in dictione comica praeterea obvium, uno loco in cantico Aristophanis excepto [4]). Nunc a Syrisco cum ipsis rebus, de quibus sermo est, e tragoedia desumtum esse patet. Dicitur ῥύσασθαι, ῥύσια [5]) de iis a quibus vis hostilis arcetur.

[1]) Vs. 86. — [2]) Cf. Ar. Vesp. 691 Plut. 1019 Plat. fr. 174[17] Antiphan. 147[5] Philippid. 9[7] Machon Athen. 581*b*. — [3]) Cf. Ar. Ran. 50. — [4]) Ar. Lys. 842. — [5]) Soph. O. C. 858 al.

τηρεῖν πρὸ πολλοῦ, ταῦθ' ὁρῶντ' ἐξ ὧν ἔνι. —
„ἀλλ' ἀπόδος, εἰ μή“ φησ' „ἀρέσκει“. τοῦτο γὰρ
ἰσχυρὸν οἴεταί τι πρὸς τὸ πρᾶγμ' ἔχειν.
οὐκ ἔστι δίκαιον, εἴ τι τῶν τούτου σε δεῖ
ἀποδιδόναι καὶ τοῦτο πρὸς ζητεῖς λαβεῖν,
ἵν' ἀσφαλέστερον πονηρεύσῃ πάλιν,
εἰ νῦν τι τῶν τούτου σέσωκεν ἡ Τύχη.
εἴρηκα. κρῖνον ὅ τι δίκαιον νενόμικας.

(Mulieri infantem reddit.)

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἀλλ' εὔκριτ' ἐστί. πάντα τὰ συνεκκείμενα
τοῦ παιδίου ἐστί· τοῦτο γιγνώσκω.

ΔΑΟΣ.

καλῶς·
τὸ παιδίον δ';

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐ γνώσομ' εἶναι, μὰ Δί', ἐγὼ
τοῦ νῦν ἀδικοῦντος, τοῦ βοηθοῦντος δὲ καὶ
ἐπεξιόντος τῷ ἀδικεῖν μέλλοντι σοί.

---

128. Virgulam post τηρεῖν delevit Bodin, post πολλοῦ scripsit.
129. φησ' Leo] φησὶν Lef. cum cod.
131 sq. Sic interpunxit vWil.; Lef. semicolon scripserat post δίκαιον et virgulam post ἀποδιδόναι.
131. ἔστι] ἐς τὸ Leo, post ἀποδιδόναι vs. sq. virgulam scribens.
132. ζητεῖς] dubito an *ζητεῖν scribam, ut καὶ τοῦτο istud quoque valeat.
137. καλῶς] Smicrini dat vWil.
138. Δί', ἐγὼ Mazon] δι[cod., Δία, σοῦ Lef.
139. δὲ] supplevit Croiset.
— καὶ] supplevit Leo.
140. τῷ ἀδικεῖν] codicis litteras ταδικειν recte interpretatus est vWil.

---

128. ταῦτα] hoc, non τοῦτον dicit Syriscus, quoniam non τὸν βίον nunc cogitat, sed τὰ ἐν τῷ βίῳ συμβαίνοντα.

132. πρὸς] *insuper* [1]).

137. καλῶς] item supra [2]).

139 ἀδικοῦντος] mente addatur obiectum αὐτό.

[1]) Cf. Ar. Ran. 415. -- [2]) Vs. 76.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

πόλλ' ἀγαθά σοι γένοιτο!

ΔΑΟΣ.

δεινή γ' ἡ κρίσις,
νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρ'· ἅπανθ' εὑρὼν μόνος
ἅπαντα περιέσπασμ', ὁ δ' οὐχ εὑρὼν ἔχει.
οὐκοῦν ἀποδιδῶ;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

φημί.

ΔΑΟΣ.

δεινή γ' ἡ κρίσις,
ἢ μηθὲν ἀγαθόν μοι γένοιτο!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

φέρε ταχύ.

ΔΑΟΣ.

ὢ Ἡράκλεις, ἃ πέπονθα!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τὴν πήραν λαβὲ
καὶ δεῖξον· ἐν ταύτῃ περιφέρεις γάρ.
(Ad Smicrinem:)
βραχὺ

---

141. *γένοιτο* Lef.] *γενοιτ'* cod.
— *κρίσις*] supplevit Lef.
142. *σωτῆρ'· ἅπανθ'* vArnim] *-ρα· πάνθ'* Lef.
— *μόνος*] supplevit vArnim, *ἐγὼ* Lef.
143. *ἔχει* vWil.] *α*[(?) cod., *ἀρεῖ* Lef., *ἄγει* Leo.
144. *κρίσις* Lef.] *κρ*[cod.
145. *ταχύ* Leo] *τ*[cod., *τοδί* Lef.
146 sq. Sic distribuit vWil., 146ᵇ sq.ᵃ Smicrini dederat Lef.
146. *λαβὲ* Lef.] *λ*[cod., *ἀνὲς* vArnim.
147ᵇ sq.ᵃ Syrisci esse vidit Leo, Davo dabat Lef. (ante *βρ*[in cod. est:).
147. *βραχὺ* Lef.] *βρ*[cod.

---

141 et 145. πόλλ' ἀγαθά σοι γένοιτο et μηθὲν ἀγαθόν μοι γένοιτο] similia supra[1].

145. φέρε] id quod mox δός, *cedo!*[2].
146. ἅ] = ὅτι τοιαῦτα[3].

---

[1]) Vs. 47. — [2]) Cf. Ar. Vesp. 148 Ran. 498. — [3]) Cf. Circumt. 266.

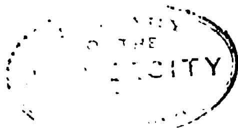

πρόσμεινον, ἱκετεύω σ', ἵν' ἀποδῷ.

ΔΑΟΣ.

τί γὰρ ἐγὼ

ἐπέτρεψα τούτῳ!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

δός ποτ', ἐργαστήριον.

ΔΑΟΣ.

αἰσχρά γ' ἃ πέπονθα.

(Crepundia e pera prolata tradit Syrisco.)

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

πάντ' ἔχεις;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οἶμαί γε δή,

εἰ μή τι καταπέπωκε, τὴν δίκην ἐμοῦ

λέγοντος. — ὡς ἡλίσκετ'! οὐκ ἂν ᾠόμην.

---

148. *ἀποδῷ* Leo] *ἀποδῶ* Lef.

149^b. Smicrini tribuit Leo, item cum Lef. 150^c—152^a, Syrisco autem 150^b et 152^b—154^a.

150. *αἰσχρά γ'* Leo] ..*χραγ* cod. — Pro *γ' ἃ* vWil. mavult *γε*.

150^b sq. Sic distribuit vWil.; Lef. verba *πάντ' ἔχεις* Davo tribuerat sine signo interrogandi, verba *οἶμαι — ἡλίσκετ'* Smicrini.

151. *εἰ*] supplevit Lef.

152. **ὡς ἡλίσκετ'!*], *ὡς ἡλίσκετ'* Lef.

152^b. Davo dat vWil.

---

148. τί γὰρ ἐγὼ ἐπέτρεψα τούτῳ] cf. supra [1]).

149. ἐργαστήριον] id fere nunc quod στιγματία. Loci nomine — quod mirum, certe insolitum, — in convicio compellatur homo, ut si *ergastulum* dicatur pro *ergastulari* vel *patibulum* pro *carnifice*. Conferri possunt etiam μαστιγίας, ἱερόσυλος [2]), σκατοφάγος [3]), βωμολόχος, τυμβωρυχός, θεοῖς ἐχθρός, κάκιστ' ἀπολούμενος, alia, sed quod apponam consimile non habeo. Aptum tamen est Catullianum: *o lutum, o lupanar, aut si perditius potest quid esse* [4]).

152. οὐκ ἂν ᾠόμην] mente supplendum τοῦτο γενέσθαι, ut particula ἂν habeat infinitivum ad quem referatur. Cum hac ellipsi conferri possunt ἀλλ' οὐκ ἂν προ τοῦ [5]) et similia.

---

[1]) Vs. 2. — [2]) Cf. vs. 466. — [3]) Cf. Circumt. 204. — [4]) Catull. XLII 13 (attulit Mazon). — [5]) Ar. Nub. 5.

ἀλλ' εὐτύχει, βέλτιστε.
(Abit Smicrines.)
τοιούτους ἔδει
θᾶττον δικάζειν πάντας.

ΔΑΟΣ.

ἀδίκου πράγματος!
ὦ Ἡράκλεις, οὐ γέγονε δεινά μοι;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τί γάρ;
πονηρὸς ἦσθ', ἔχεις πονήρ'.

ΔΑΟΣ.

εἰ μὴ σὺ νῦν
τούτῳ φυλάξεις αὐτός, ἔσται σοι κακῶς,
εὖ ἴσθι· τηρήσω σε πάντα τὸν χρόνον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οἴμωζε καὶ βάδιζε.
(Abit Davus.)
σὺ δὲ ταυτί, γύναι,
λαβοῦσα πρὸς τὸν τρόφιμον ἐνθάδ' εἴσφερε.

153. τοιούτους vArnim] τοιου.... cod., τοιοῦτόν γ' Croiset.
— ἔδει Croiset] εδ[cod.
154. ἀδίκου πράγματος Croiset]...κ.......ατοσ cod.
155. *δεινά μοι; ΣΥ. τί γάρ;] δειν......... cod., δεινή γ' ἡ κρίσις Lef.
156. ἦσθ', ἔχεις Eitrem] ησθασω(?) cod., ἦσθας, ὦ Leo (cf. Aelius Dionysius apud Eust. 1778, 80; sed ἦσθα est vs. 300, 516). Quodsi litterae σω et certae sint in cod. et sanae videantur, post ἦσθας mutetur persona.
156 sq. *εἰ μὴ σὺ νῦν et *αὐτός, ἔσται σοι κακῶς] supplevi,......υνυν et αυτ[cod., alii aliter. Propter εὖ ἴσθι veri est simillimum Syriscum *minatum esse* aliquid.
158. πάντα τὸν χρόνον Lef.] π..τα......νον cod.

154. θᾶττον] *potius* [1]) quam tales quales novimus iudices.

— ἀδίκου πράγματος!] *quam iniqua haec est res!* Cuiusmodi querentium clamores articulum non admittunt [2]).

160. τὸν τρόφιμον] *herilem filium* [3]) sive *herum minorem* [4]). Dicit Charisium, Chaerestratus autem sive Charisii pater ei fuit *herus maior* [5]). Frequens apud nostrum est vox τρόφιμος [6]), quae recte redditur apud Photium ὁ νεώτερος δεσπότης, itaque ibi tantum apta est ubi δεσπότης γεραίτερος sive pater senex ei potest opponi.

[1]) Gall. *plutôt*, nos *veeleer*. — [2]) Item vs. 179. Cf. Ar. Lys. 967. — [3]) Plaut. Trin. 632 Ter. Eun. V 4, 40 Phorm. I 1, 5. — [4]) Ter. Heaut. IV 1, 15. — [5]) Plaut. Capt. 708. — [6]) Vs. 251 Circumt. 74, 102 Sam. 301 Colac. 55 fr. 194, 530[8], 531[1], 600 (infra Disc. fr. 1); item Philippid. 27[2].

Χαιρέστρατον· νῦν γὰρ μενοῦμεν ἐνθάδε,
εἰς αὔριον δ' ἐπ' ἔργον ἐξορμήσομεν
τὴν ἀποφορὰν ἀποδόντες. — ἀλλὰ ταῦτα δεῖ
πρῶτ' ἀπαριθμῆσαι καθ' ἕν. ἔχεις κοιτίδα τινά;
βάλλ' εἰς τὸ προκόλπιον.

(Sinum tendit mulier, dum singula promit Syriscus. — Procedit ex aedibus Onesimus.)

SCENA TERTIA.

Syriscus, Onesimus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(secum:)

μάγειρον βραδύτερον
οὐδεὶς ἑόρακε! τηνικαῦτ' ἐχθὲς πάλαι
ἔπινον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οὑτοσὶ μὲν εἶναι φαίνεται

163 sq. *δεῖ — ἀπαριθμῆσαι] μοι — ἀπαρίθμησαι Lef. cum cod.

161—163. Hodie igitur vel cras Chaerestratus expectatur rure in filii aedibus, quo more solito venturus est novo mense ineunte [1]) ad colligendas mancipiorum pensiones sibi debitas [2]).

165. εἰς τὸ προκόλπιον] alibi noster: θεὸς οὐδεὶς εἰς τὸ προκόλπιον φέρει | ἀργύριον, ἀλλ' ἔδωκεν εὔνους γενόμενος | πόρον κτέ. *non in sinum nobis infert pecuniam numen cum benevolum est, sed parandi praebet occasionem* [3]).

166. *Heri*, cum alius coquus isque aliquanto minus segnis cenam hero eiusque convivis apparabat, *dudum hoc diei tempore finis erat cenandi et initium fiebat compotationis.* — Dies iam vergit versus finem [4]).

167—187. Signa, quae mater puerulo adiunxit cum exponeretur, recensentur; sunt autem anulus signatorius, quem detraxit iuveni sibi ignoto, a quo in tenebris est violata, et τὰ χρυσία quae ipsa puella gestavit [5]), Cuiusmodi χρυσία multa commemorantur inter dona votiva Dianae Brauroniae, quae Athenis in opisthodomo Minervae olim asservabantur [6]). Divitem fuisse puellam e monumentis his pretiosis — nam vilia quod

[1]) Cf. Plut. Alcib. 20 et Andocid. I § 33. — [2]) Cf. vs. 1. — [3]) Fr. 201. — [4]) Cf. vs. 197. — [5]) Cf. Ar. Ach. 258 Av. 670. — [6]) CIG. 150 (Boeckh Staatsh.[3] II p. 213 sqq., Dittenb. Syll.[1] 366).

ἀλεκτρυὼν τις καὶ μάλα στρυφνός· λαβέ.
τουτὶ δὲ διάλιθόν τι. πέλεκυς οὑτοσί.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(secum:)

τί ταῦθ';

ΣΤΡΙΣΚΟΣ.

ὑπόχρυσος δακτύλιός τις οὑτοσί,
αὐτὸς σιδηροῦς. γλύμμα ταῦρος ἢ τράγος·

168. *στρυφνός] στριφνοσ cod.

supra dixit Davus, merum id erat mendacium [1]) — efficitur [2]). Conferri potest Creusa Euripidea, quae infantis quem exposuit collo circumdedit aureum monile duos serpentes, Erichthonii imaginem, referens, δέραια παιδὶ νεογόνῳ φέρειν [3]). Apud Plautum cistella cum crepundiis est in Cistellaria fabula, quae ab ea nomen habet, nec non in Terentii Eunucho habemus cistellam cum monumentis sive signis, denique in Rudente Plauti ita ut nostro loco eiusmodi ornamenta singula recensentur; habet enim Palaestra puella cistellam, in qua sunt crepundia, quibus suos parentes agnoscere possit: *ensiculus aureus litteratus*, — inest nomen patris Daemones, — *securicula anceps aurea* item litterata, — matris nomen Daedalis est inscriptum, — *sicilicula argenteola, maniculae duae conexae, sucula*, *bulla aurea* [4]). Etiam in Menandri Circumtonsa per signa fit agnitio [5]).

168. στρυφνός] *strigosus*, *aridus* (minime succulentus); iocose nunc dictum.

169. διάλιθόν τι] *aureum ornamentum aliquod gemmatum.* Inter ornamenta e Dianae Brauroniae templo in thesaurum Minervae delata commemorantur σύμμεικτα διάλιθα [6]), item in thesauro Apollinis Delii καθετὴρ sive *monile* χρυσοῦς διάλιθος, ποτήριον λεῖον διάλιθον, ὅρμος διάλιθος [7]).

— πέλεκυς] *securicula aurea anceps*, quam ἀποτρόπαιον gestaverat virgo, utpote Dianae et Iovi sacram.

170. ὑπόχρυσος δακτύλιος... αὐτὸς σιδηροῦς] *ferreus anulus ansatus.* In Apollinis Delii thesauro erant δακτύλιοι σιδηροῖ ὑποκεχρυσωμένοι ἕνδεκα et χονδύλιον ὑπόχρυσον [8]). Idemne igitur his locis ὑπο- valet quod alibi ἐπι- in ἐπίχρυσος, ἐπάργυρος? At ὑπάργυρα alibi et ὑπόξυλα et ὑπόχαλκα dicuntur *ornamenta argentea* vel *lignea* vel *aenea aurata* [9]).

[1]) Vs. 60. — [2]) Cf. vs. 268. — [3]) Eur. Ion. 1427—1431. — [4]) Plaut. Rud. 389 sq., 1154—1171. — [5]) Cf. Circumt. 303 sqq. — [6]) CIG. 150^{63} (Ditt. Syll.[1] 366). — [7]) Ditt. Syll.[1] $367^{4, 184, 198}$. — [8]) Ditt. Syll.[1] $367^{15, 61}$. — [9]) Cf. vs. 187, Ditt. Syll. 366^{77}, 367^{15}.

οὐκ ἂν διαγνοίην. Κλεόστρατος δέ τίς
ἐστιν ὁ ποήσας, ὥς λέγει τὰ γράμματα.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(ad Syriscum et uxorem accedens:)

φέρε, δεῖξον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

(anulum ei praebens:)

ἦν. σὺ δ' εἶ τίς;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὗτός ἐστι!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τίς;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὁ δακτύλιος.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ὁ ποῖος; οὐ γὰρ μανθάνω.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τοῦ δεσπότου τοῦ ἐμοῦ Χαρισίου.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

χολᾷς!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὃν ἀπώλεσεν.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τὸν δακτύλιον θές, ἄθλιε.

---

173. *ἐστιν* Lef.] .... *ν* cod.
174. *φέρε* vWil.] .... cod., *τί δέ;* Lef.
— *οὗτος* vWil.] *.υτος* cod., *αὐτός* Lef.
175. *ὁ δακτύλιος* Lef.] ... *κτυλιοσ* cod.
— **ὁ ποῖος;*] *ὁποῖος;* Lef.
176. *τοῦ*] supplevit Lef.
177. *ὃν ἀπώλεσεν* Lef.] ... *πωλεσεν* cod.

---

174. ἦν] i. q. ἰδού *en accipe* [1]).
175. ὁ ποῖος] *quemnam dicis anulum?* Sic apud Aristophanem sunt: ὁ ποῖος οὗτος Λάμαχος, τοὺς ποίους θεούς, similia [2]).
176. χολᾷς] i. q. μελαγχολᾷς [3]).

---

1) Cf. Sam. 90, 98 fr. 148, 377 Ar. Eq. 26 Pac. 327 al. — 2) Cf. Ar. Ach. 963 Nub. 1233 Ran. 529. — 3) Cf. vs. 401 Sam. 201 Ar. Nub. 833.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τὸν ἡμέτερον σοὶ θῶ; πόθεν δ' αὐτὸν λαβὼν
ἔχεις;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

Ἄπολλον καὶ θεοί, δεινοῦ κακοῦ!
οἷον ἀποσῶσαι χρήματ' ἐστὶν ὀρφανοῦ
παιδός! ὁ προσελθὼν εὐθὺς ἁρπάζειν βλέπει.
τὸν δακτύλιον θές, φημί. προσπαίζεις ἐμοί;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τοῦ δεσπότου ἐστί, νὴ τὸν Ἀπόλλω καὶ θεούς.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἀποσφαγείην πρότερον ἂν δήπουθεν ἢ
τούτῳ τι καθυφείμην! ἄραρε, δικάσομαι
ἅπασι καθ' ἕνα. — παιδίον ἐστίν, οὐκ ἐμά.
(Ad uxorem:)
στρεπτόν τι τουτί· λαβὲ σύ. πορφυρᾶ πτέρυξ.

---

178. *τὸν ἡμέτερον* Lef.] ...η...ερον cod.
179. *ἔχεις*] supplevit Lef.
180. *οἷον ἀποσῶσαι* Lef.].....π.σωσαι cod.
181. *παιδός* vWil.]..λοσ cod. (?), *ἄλλος* Lef.; malim **εἰ πᾶς*.
182. *τὸν δακτύλιον* Lef.] .....κτυλιον cod.
— Post verba *προσπαίζεις ἐμοί* signum interrogandi scripsit vArnim, Syrisco ea continuavit Richards; Onesimo dedit Lef. cum cod.
185. *τι* Lef.] .ι cod.
— *καθυφείμην* vArnim] ..θυφειμην cod., *ποθ' ὑφείμην* Lef.
186. *ἕνα. παιδίου* Lef.] εν.π..διου cod.
187. *Sic interpunxi, *τουτὶ (λαβὲ σύ), πορφυρᾶ πτέρυξ* Lef.

---

178. τὸν ἡμέτερον] vere δουλικῶς suum arbitratur id quod heri est. — σοὶ] *te iubente*.

179. δεινοῦ κακοῦ] genitivi idem usus qui supra [1]).

181. ἁρπάζειν βλέπει] apud Aristophanem sic dicitur βλέπειν δακεῖν, τιμᾶν [2]), apud Alexidem βλέπειν ὀρχεῖσθαι [3]), et saepius verbo βλέπειν additur accusativus (σίναπι similia) [4]).

185. καθυφείμην] cf. triginta virorum apud Xenophontem verba: οὐ χρὴ καθυφίεσθαι τοῖς ἐν Πειραιεῖ [5]).

187. στρεπτόν τι] *monile aliquod*. In Minervae thesauro fuit στρεπτὸν περίχρυσον ὑπάργυρον *monile argenteum auratum* [6]), in Apollinis Delii

---

[1]) Cf. vs. 154. — [2]) Ar. Ach. 376 Vesp. 847. — [3]) Alex. fr. 97. — [4]) Cf. Ar. Ran. 562. — [5]) Xen. Hell. II 4 § 28. — [6]) Dittenb. Syll.[1] 366[28].

εἴσω δὲ πάραγε.

(Abit mulier cum infantulo in aedes Charisii. — Ad Onesimum:)

σὺ δὲ τί μοι λέγεις;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐγώ;

Χαρισίου ἐστὶν οὑτοσί· τοῦτόν ποτε
μεθύων ἀπώλεσ', ὡς ἔφη.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

Χαιρεστράτου
εἴμ' οἰκέτης· ἢ σῷζε τοῦτον ἀσφαλῶς,
ἤ μοι δὸς ἔστ' ἂν σοι παρέχω σῶν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

βούλομαι
αὐτὸς φυλάττειν.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οὐδὲ ἓν μοι διαφέρει·

---

188. *πάραγε. σὺ* Lef.] *παρ..ε..* cod.
190. *μεθύων ἀπώλεσ'* Lef.] *με........εσ'* cod.
— *δὸς* Lef.] *δ..* cod.
192. **ἔστ' ἂν σοι*] *....νι..*(?) cod., *αὐτὸν ἵνα* Croiset (metro invito, quapropter *ὡς* pro *ἵνα* proposuit vWil.).
193. *φυλάττειν*] supplevit Croiset.

στέφανος χρυσοῦς καὶ στρεπτόν [1]). — πορφυρᾶ πτέρυξ] *vestis pannus purpureus.* Involvit puella cuncta signa panno vestis (τοῦ ταραντίνου), quam tum cum vis ei est illata gerebat [2]). Purpurea non semper quidem sed saepe fuisse τὰ ταραντῖνα docent veteres [3]). — Hoc quoque, ut ceteram hanc fabulae partem, ex Euripidis Alopa habet Menander, in qua Cercyon rex nepotem suum agnovit *ex veste scissa filiae suae* [4]). Etiam in comoediae anonymae fragmento [5]) per πτέρυγα χιτωνίσκου γυναικείου fit agnitio. Inter dona Dianae Brauroniae a mulieribus consecrata fuerunt ὄχθοιβοι sive *limbi vestium* tres χρυσία ἔχοντες δώδεκα, item δώδεκα, ἑπτά [6]).

188. σὺ δέ τί μοι λέγεις;] *iamque tu quid vis mihi?*

193. οὐδὲ ἕν] item supra [7]).

---

[1]) Ibid. 367[34]. — [2]) Cf. vs. 272 sq., 312. — [3]) Cf. Phot. et Suid. s. v. — [4]) Cf. Hygin. supra pag. 14, 1. — [5]) Cf. pag. 38, 5. — [6]) Dittenb. Syll.[1] 366[33, 34]. — [7]) Vs. 69.

εἰς ταὐτὸ γὰρ παράγομεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
δεῦρ' ἀμφότεροι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

νυνὶ μὲν οὖν συνάγουσι καὶ
οὐκ ἔστιν εὔκαιρον τὸ μηνύειν ἴσως
αὐτῷ περὶ τούτων· αὔριον δέ.

ΣΤΡΙΣΚΟΣ.

καταμενῶ·
αὔριον ὅτῳ βούλεσθ' ἐπιτρέπειν ἑνὶ λόγῳ
ἕτοιμος.

(Secum:)

οὐδὲ νῦν κακῶς ἀπήλλαχα.
πάντων δ' ἀμελήσανθ', ὡς ἔοικεν, δεῖ δίκας
μελετᾶν· διὰ τουτὶ πάντα νυνὶ σῴζεται.

(Abeunt ambo in aedes Charisii.)

---

197. In fine versus Leo clausit enuntiatum, Lef. post *αὔριον*.
201. Post hunc versum in cod. est series punctorum ...., dein *χο ρ ου*.

---

194. ὡς ἐμοὶ δοκεῖ] *si satis intellego.*

195. συνάγουσι] *convocant convivas* [1], *instat cena*, μέλλουσι δειπνήσειν.

197. αὐτῷ] *hero* [2]).

— καταμενῶ] in montes meos non prius redibo quam constet quid rei sit.

198. βούλεσθε ἐπιτρέπειν] tu et herus tuus. Verbum ἐπιτρέπειν supra lectum [3]).

200. δίκας μελετᾶν] servulus hic a carbonibus et fuligine recens arti oratoriae studens vix minus ridiculus est quam Philocleon Aristophaneus domi solus sibi ius dicens.

201. Chorus, ut in Aristophanis Ecclesiazusis et Pluto, sic in fabulis Menandri aut tacitus saltavit aut, si hoc alienum fuit ab arte veterum, cantavit quaedam quae ad fabulae argumentum non pertinerent [4]). Etiam in vetustissima papyro — II[1] ante Chr. n. saeculi — quae tertio abhinc anno a Iougeto evulgata est [5]), fragmenta fabulae ignotae praebenti, legitur χορου.

---

1) Cf. Circumt. 55 fr. 158 sq. Ephipp. 4 Diphil 43^{28} Athen. 365*c*. 420*e* Poll. VI 8. — 2) Cf. supra fr. Iernstedt. vs. 6, Ar. Nub. 219. — 3) Vs. 2. — 4) Hanc opinionem post Ritterum denuo nuper defendit Körte. — 5) Cf Bull. de corr. Hell. 1906 p. 103—149.

Saltat chorus.

ACTUS TERTIUS.

SCENA PRIMA.

(E Charisii aedibus prodit Onesimus.)

Onesimus solus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τὸν δακτύλιον ὥρμηκα πλεῖν ἢ πεντάκις
τῷ δεσπότῃ δεῖξαι προσελθών, καὶ σφόδρα
ὢν ἐγγὺς ἤδη, καὶ πρὸς αὐτῷ παντελῶς,
ἀναδύομαι. καὶ τῶν πρότερόν μοι μεταμέλει
μηνυμάτων· λέγει γὰρ ἐπιεικῶς πυκνά·
„ὡς τὸν φράσαντα ταῦτά μοι κακὸν κακῶς
ὁ Ζεὺς ἀπολέσαι!“ — μή με δὴ διαλλαγεὶς
πρὸς τὴν γυναῖκα τὸν φράσαντα ταῦτα καὶ
συνειδότ᾽ ἀφανίσῃ λαβών. καλῶς δέ τοι

---

204. *ἤδη* Lef.] *η..* cod.
207. *κακῶς* Lef.] *κακ[* cod.
208. *με δὴ* Leo] *μ᾽ ἄλῃ* Lef. (*λ* certam non esse scribens).
— *διαλλαγεὶς* Leo] *διαλλαγ[* cod., *διαλλαγὴν* Lef.
209. *ταῦτα καὶ* Lef.] *ταυ[* cod., *τ᾽ αὐτὰ καὶ* vWil.
210. **δέ τοι*] supplevi, *δὲ πρὶν* Croiset, *ποιῶν* vWil., *δ᾽ ἔχοι.* Leo, *ἔχει* Eitrem.

---

202. Inter priorem actum et hunc intercessit nox [1]). Sic etiam inter Nubium Aristophanis fabulae partem priorem et posteriorem temporis aliquid intercessit, neque aliter Aristophanes rem gessit in aliis fabulis.

204. ἐγγὺς] mente suppl. τοῦ πράγματος.

— αὐτῷ] mente suppl. τῷ πράγματι.

206. ἐπιεικῶς πυκνά] *vel sic satis frequenter*, item mox κακὸν ἐπιεικῶς μέγα [2]) *malum satis magnum*. Quod cum amaro risu dicit Onesimus, quoniam de ingenti malo nunc loquitur.

207. ὡς...!] *quam vellem....!* — Quarto quintove die ut opinor abhinc ad Charisium ab itinere reducem Onesimus turpe quod putabat herae flagitium detulit.

---

[1]) Cf. vs. 197 et 225. — [2]) Vs. 212.

ἕτερόν τι πρὸς τούτοις κυκᾶν φυλάξομαι·
καὶ ἐνταῦθα κακὸν ἔνεστιν ἐπιεικῶς μέγα.

(Ex aedibus Charisii proruit Habrotonon.)

SCENA SECUNDA.

Onesimus, Habrotonon.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

(ad unum e convivis retinere se conantem:)

ἐᾶτέ μ', ἱκετεύω σε, καὶ μή μοι κακὰ
παρέχετ'. ἐμαυτήν, ὡς ἔοικεν, ἀθλία
λέληθα χλευάζουσ'. ὁρᾷς, ὑβρίζομαι,

211. *φυλάξομαι*] supplevit vWil., *πειράσομαι* Croiset, *οὐ βούλομαι* Leo.
212. *μέγα*] supplevit vWil., *πολύ* Leo.
213. *ἐᾶτε* vWil.] *εαγε* (?) cod.
214. **ἀθλία*] *αθλ*[cod., *ἀθλίαν* Lef.
215. *ὁρᾷς* Lef.] *.ρασ* cod.
— **ὑβρίζομαι*] supplevi et sequentia adiunxi (item ante me Legrand et vArnim; hic *ἐρᾶσθαι γὰρ ἐδόκουν* legit). Lacunam duarum paginarum sive unius folii statuit Lef.; sed duplex folium sive paginae quatuor versuum fere 35 interciderint sic statuamus necesse, quoniam integra folia duo proxima supersunt huius quaternionis (aut ternionis); extant enim haec secundum primum editorem:

quaternionis folium D
C
B

Mente autem addi non iubet, ut ferebat ratio:

A

sed:

A

quae quatuor paginas implere potuerint hic non deesse probe sentiens. Sed ne duarum quidem paginarum materies satis apte fingi potest, et omnino nihil desideratur; immo colloquium Onesimi cum Habrotono, quod vel sic satis longum

211. κυκᾶν] *turbare*, idem verbi usus est infra[1]).

213. Convivae aut non prodeunt aut in aedes statim redeunt taciti. Nunc quoque, ut proxima vespera, convenerunt amici Charisii[2]), de solido igitur die iam potantes, nam est iam *prandii* tempus[3]).

[1]) Vs. 356. — [2]) Cf. vs. 305. — [3]) Cf. vs. 368.

θεῖον δὲ μισεῖ μῖσος ἄνθρωπός μέ τι·
οὐκέτι μ' ἐᾷ γὰρ οὐδὲ κατακεῖσθαι, τάλαν,
παρ' αὑτόν, ἀλλὰ χωρίς.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(secum:)

ἀλλ' ἀποδῶ πάλιν
παρ' οὗ παρέλαβον ἀρτίως; ἄτοπον.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τάλας
οὗτος! τί τοσοῦτον ἀργύριον ἀπολλύει;
ἐπεὶ τό γ' ἐπὶ τούτῳ τὸ τῆς θεοῦ φέρειν
κανοῦν ἔμοιγ' οἷόν τε νῦν ἐστ', ὦ τάλαν·

---

est, infinitae fieret amplitudinis, si etiam septuaginta — ut minimum dicamus — accederent versus. Aut igitur ternio hic fuit aut quaternio ita dispositus:

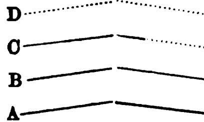

Folii C etiam alteram partem superesse (non totam tamen) docuit vWil., ut infra videbimus (vs. 358 sqq.).

218. αὑτὸν vHerwerden] αὐτὸν Lef.

221—223. Respici a Diogeniano II 46 docuit Headlam.

---

217. *Ne sinit quidem iuxta se accumbere me.*

— τάλαν] interiectionis loco est, *pro pudor!* [1])

220. τοσοῦτον ἀργύριον] tantum quantum lenoni dedit ad eam conducendam; est enim serva [2]). In fragmento Menandreo quodam a Iernstedtio evulgato, quod an ad nostram fabulam referri posset saepius — sed frustra — feci periculum, de adolescente, cui quatuor talentum dotem attulit uxor, haec dicuntur: ἀπόκοιτός ἐστι· πορνοβοσκῷ δώδεκα | τῆς ἡμέρας δραχμὰς δίδωσι [3]).

— ἀπολλύει] tantum non constans [4]) apud nostrum haec verborum in -νυμι est flexio [5]).

222. τάλαν] item supra [6]).

---

[1]) Cf. vs. 222, 249, 329 Circumt. 311 Sam. 87 Ar. Lys. 56 Ran. 559. — [2]) Cf. vs. 323. — [3]) Infra post fragmenta nostrae fabulae excusum est hoc fr.; ubi cf. vs. 42 sq. — [4]) Cf. Circumt. 217. — [5]) Cf. vs. 239 al., Ar. Plut. 719 et Prolegom. p. XX. — [6]) Vs. 217.

ἁγνὴ γάμων γάρ, φασίν, ἡμέραν τρίτην
ἤδη κάθημαι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(ut supra:)

πῶς ἂν οὖν, πρὸς τῶν θεῶν,
πῶς ἄν, ἱκετεύω —

(Supervenit Syriscus.)

SCENA TERTIA.

Onesimus, Habrotonon, Syriscus.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ποῦ ἐστιν ὃν ζητῶν ἐγὼ
περιέρχομ᾽;

(Adspicit Onesimum.)

οὗτος ἔνδον. — ἀπόδος, ὦ ἀγαθέ,
τὸν δακτύλιον ἢ δεῖξον ᾧ μέλλεις ποτ᾽ ἢ
κρινώμεθ᾽· ἐλθεῖν δεῖ μέ ποι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τοιουτονί
ἐστιν τὸ πρᾶγμ᾽, ἄνθρωπε· τοῦ μὲν δεσπότου
ἔστ᾽, οἶδ᾽ ἀκριβῶς, οὑτοσὶ Χαρισίου,
ὀκνῶ δὲ δεῖξαι. πατέρα γὰρ τοῦ παιδίου

---

223. Hunc versum spectari in scholio Eur. Hipp. 135: „*ἁγνὴ γάρ εἰμι Μένανδρος*" (fr. 920) vidit Leo.

— *ἡμέραν τρίτην* Croiset] *ημ . . . . ην* cod.

225. *ἐστιν ὃν ζητῶν* Leo] *στ . . . . των* cod.

226. *ἀπόδος*] supplevit vWil., *ἐστίν* Lef. (in fine versus signum interrogandi scribens et *ἢ* in versu 227), *ἤν· δός* Leo, *ἢ θὲς* vArnim.

227. *ποτ᾽ ἢ* Sudhaus] *ποτέ.* Lef. cum cod.

---

223. ἁγνὴ γάμων] „*il m'a refait une virginité!*" Vocavit eam Charisius tertio abhinc die, sed non tetigit. — Minervae aliisque numinibus ἐκανηφόρουν virgines [1]).

227. ποτέ] *tandem aliquando* [2]).

---

[1]) Cf. Thuc. VI 56 § 1 Ar. Ach. 253 Lys. 646. — [2]) Item vs. 418 Circumt. 46, 343 Sam. 122.

αὐτὸν ποῦ σχεδόν τι τοῦτον προσφέρων,
μεθ' οὗ συνεξέκειτο.

ΣΤΡΙΣΚΟΣ.

πῶς, ἀβέλτερε;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

Ταυροπολίοις ἀπώλεσεν τοῦτόν ποτε,
παννυχίδος οὔσης καὶ γυναικῶν· κατὰ λόγον
ἐστὶν βιασμὸν τοῦτον εἶναι παρθένου,
ἡ δ' ἔτεκε τοῦτο καὶ ἐξέθηκε δηλαδή.
εἰ μέν τις οὖν εὑρὼν ἐκείνην προσφέροι
τοῦτον, σαφὲς ἄν τι δεικνύοι τεκμήριον·
νυνὶ δ' ὑπόνοιαν καὶ ταραχὴν ἔχει.

ΣΤΡΙΣΚΟΣ.

σκόπει
αὐτὸς περὶ τούτων. εἰ δ' ἀνασείεις ἀπολαβεῖν
τὸν δακτύλιόν με βουλόμενος δοῦναί τέ σοι

234. *Ταυροπολίοις*] *-πωλ-* cod., item vs. 300 et 384.
239. *τι δεικνύοι* Croiset] *δεικνυ .. αντι* cod.
242—244. Duas litteras singulorum versuum initio supplevit Lef.

233. συνεξέκειτο] *cum aliis noctem foris transegit*, ἀπόκοιτος ἐγένετο τότε.

— ἀβέλτερε] *inepte* [1]).

234. Ταυροπολίοις] haec ἑορτή, quae et infra saepius commemoratur [2]), aliunde ignota est, sed in lexico Hesychiano s. v. affertur; Dianae Ταυροπόλῳ deae Brauroniae sacram fuisse nomen docet. A mulieribus haec sollemnia celebrabantur [3]).

235. παννυχίδος οὔσης καὶ γυναικῶν] est hoc ἓν διὰ δυοῖν = *cum pervigilium agerent foris mulieres* [4]).

239. τοῦτον] *anulum*. Qui si pueri matre reperta ostendatur Charisio, res palam sit; nunc vero, cum ignoretur puellae nomen, nihil nisi turbas moveat anulus iuveni monstratus.

240. ἔχει] τὸ πρᾶγμα. Id fere quod *praebet* nunc valet, παρέχει (vel potius παρέχοι ἄν) [5]).

241. *Si eam ob causam me* ἀνασείεις *sive* ἀναπείθεις [6]) *quod speres me* cet. — Cf. simplex σεῖσαι sermonis forensis verbum [7]).

[1]) Cf. Ar. Nub. 1201 Ran. 989 al. — [2]) Cf. vs. 255, 260, 300, 384, 521. — [3]) Herodot. VI 138. Cf. Ar. Lys. 645 Pac. 874. — [4]) Cf. vs. 36 sq. — [5]) Item e. g. Thuc. II 41 § 3 III 44 § 2. — [6]) Hesych. Suid., Canthar. fr. 7 (*ἀνασεῖσαι* Meineke pro *ἀναπεῖσαι*). Cf. Demosth. XXV § 47. — [7]) Cf. Ar. Eq. 840.

μικρόν τι, ληρεῖς· οὐκ ἔνεστιν οὐδὲ εἷς
παρ' ἐμοὶ μερισμός.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐδὲ δέομαι!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ταχὺ πάνυ
νυνὶ διαδραμών — εἰς πόλιν γὰρ ἔρχομαι —
ἥξω περὶ τούτων εἰσόμενος τί δεῖ ποεῖν.

(Abit Syriscus.)

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὸ παιδάριον, ὃ νῦν τιθηνεῖθ' ἡ γυνή,
'Ονήσιμ', ἔνδον, οὗτος εὗρεν ἀνθρακεύς;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ναί, φησίν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὡς κομψόν, τάλαν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

καὶ τουτονὶ
τὸν δακτύλιον ἐπόντα τοῦ ἐμοῦ δεσπότου.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

αἶ, δύσμορ'! εἶτ', εἰ τρόφιμος ὄντως ἐστί σου,

---

244. **ταχὺ πάνυ*] *ταυτα* (?) .... cod., *ταῦτά σου* Lef., Onesimo haec tribuens.

215 sq. **νυνὶ* et *ἥξω*] supplevi Wilamowitzium secutus, qui (ordine inverso) *ἥξω* et *νυνὶ* dedit, *ἐγὼ* et *ἤδη* Lef.

247—250. Initiales litteras binas ternasve supplevit Lef.

251. Sic distinxit Leo; Lef. post *δύσμορ'* non interpunxit, versum clausit puncto.

---

243 sq. οὐκ ἔνεστιν... παρ' ἐμοί] *nihil eiusmodi admitto equidem* [1].

243. οὐδὲ εἷς] item supra [2].

245. εἰς πόλιν] *Athenas*, non: *in arcem*, ut olim [3].

247. ἡ γυνή] *mulier illa* (Syrisci concubina).

249. ὡς κομψόν] *quam est lepidus puerulus!*

— τάλαν] item supra [4].

251. τρόφιμος] *filii herilis* [5]) filius et ipse sic vocari potest. Verbi ἐστί subiectum est οὗτος (i. e. τοῦτο τὸ παιδίον).

---

[1]) Nos: ***daarvan komt bij mij niets in***. — [2]) Cf. vs. 69. — [3]) Cf. Ar. Nub. 69. — [3]) Cf. vs. 217. — [4]) Cf. vs. 160.

τρεφόμενον ὄψει τοῦτον ἐν δούλου μέρει,
κοὐκ ἂν δικαίως ἀποθάνοις;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὅπερ λέγω.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὴν μητέρ' οὐδεὶς οἶδεν; ἀπέβαλεν δέ, φῄς,
Ταυροπολίοις αὐτόν;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

παροινῶν γ', ὥς ἐμοὶ
τὸ παιδάριον εἶφ', ἀκόλουθος.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

δηλαδὴ
εἰς τὰς γυναῖκας παννυχιζούσας μόνας
ἐνέπεσε· καὶ ἐμοῦ γὰρ παρούσης ἐγένετο
τοιοῦτον ἕτερον.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

σοῦ παρούσης;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

πέρυσι ναὶ
Ταυροπολίοις· ταῖς μὲν γὰρ ἔψαλλον κόραις,

253[b]. Onesimo dedit Leo, Syrisco tribuerat Lef. cum sq.[a].
254[a]. *Habrotono dedi et scripsi signum interrogandi.
256. *Delevi punctum quod in fine versus scripserat Lef.
257. **μόνας*] *μόνος* Lef. cum cod.
258. *ἐνέπεσε* Leo] *ενε*.... cod., *ἐνέδραμ'* Lef.
— *καὶ ἐμοῦ* (*κἀμοῦ*) Leo] ......*υ* cod.
260. *Ταυροπολίοις* Croiset] *ταυροπ*...... cod.
— **ταῖς*] *.αι.* cod., *αἷς* Croiset.
— *μὲν*] supplevit Croiset.

252. ἐν δούλου μέρει] vox μέρος *sortem* nunc significat [1]).
255. Ταυροπολίοις] cf. supra [2]).
— παροινῶν] *cum multo vino instinctus debaccharetur.* Verbum apud comicos satis frequens [3]), item adiectivum πάροινος [4]).
256. ἀκόλουθος] servus puer, qui illa nocte Charisio ivit pedissequus, ut solebat.

[1]) Cf. vs. 17. — [2]) Vs. 234. — [3]) Cf. Circumt. 337 fr. 627 Ar. Eccl. 143 Antiphan. fr. 40[3] Aristophont. 4[4] Alex. 156[6] Henioch. 5[18]. — [4]) Cf. Circumt. 371 Ar. Ach. 981 Epicharm. (?) *Γνωμῶν* praef. (Hibeh papyri 1906, 1).

αὐτή θ' ὁμοῦ συνέπαιζον οὗ λέγω τότε·
οὔπω γὰρ ἄνδρ' ᾔδη τί ἔστι. πώμαλα,
μὰ τὴν Ἀφροδίτην.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τὴν δὲ παῖδ' ἥτις ποτ' ἦν
οἶσθας;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

πυθοίμην ἄν· παρ' αἷς γὰρ ἦν ἐγὼ
γυναιξί, τούτων ἦν φίλη.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πατρὸς τίνος
ἤκουσας;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐδὲν οἶδα. πλὴν ἰδοῦσά γε
γνοίην ἂν αὐτήν. εὐπρεπής τις, ὦ θεοί!
καὶ πλουσίαν ἔφασάν τιν'.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

αὕτη ἐστὶν τυχόν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ οἶδ'· ἐπλανήθη γὰρ μεθ' ἡμῶν οὐδ' ἐκεῖ,
εἶτ' ἐξαπίνης κλάουσα προστρέχει μόνη,

---

261. *αὐτή θ' ὁμοῦ συνέπαιζον] αυτ . θ . . . . νεπαιζον cod., αὐτόθι γε χορὸν ἔπαιζον Croiset, αὐτόθι δὲ καὶ συνέπαιζον dederat vArnim.
— *οὗ λέγω] ουδ' εγω cod.
262. *Ita distinxi, Lef. in parenthesi habet οὔπω γάρ.
— ᾔδη] ᾔδειν cod.
— πώμαλα vHerwerden] καὶ μάλα Lef. cum cod., καὶ μάλ' οὐ Richards.
263. ποτ'] addidit vArnim metri causa, παῖδά γ' ἥτις ἦν vWil., παῖδα δή τίς ἦν Richards.
268. αὕτη vArnim] αὐτή Lef.

---

261. οὗ λέγω] *ibi ubi dico* (dicere volo), *illo loco quem in mente habeo.*
262. πώμαλα] *minime* [1]).
264. οἶσθας] cf. supra [2]).
265. πατρὸς τίνος | ἤκουσας;] *audivistine quis esset eius pater?*

266. πλήν ... γε] *quamquam ... sane.* Apud Aristophanem subridentis esse solent hae particulae [3]).
268. αὕτη ἐστὶν τυχόν] *haec fortasse* [4]) *est mater quam quaerimus infantis inventi.*

---

1) Cf. Ar. Plut. 66. — 2) Her. 10. — 3) Cf. Ar. Eq. 27. — 4) Cf. Her. 31.

τίλλουσ' ἑαυτῆς τὰς τρίχας, καλὸν πάνυ
καὶ λεπτόν, ὦ θεοί, ταραντῖνον σφόδρα
ἀπολωλεκυῖ', ὅλον γὰρ ἐγεγόνει ῥάκος.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

καὶ τοῦτον εἶχεν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

εἶχ' ἴσως, ἀλλ' οὐκ ἐμοὶ
ἔδειξεν. οὐ γὰρ ψεύσομαι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τί χρὴ ποεῖν
ἐμὲ νῦν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὅρα σὺ τοῦτ'· ἐὰν δὲ νοῦν ἔχῃς
ἐμοί τε πείθῃ, τοῦτο πρὸς τὸν δεσπότην
φανερὸν ποήσεις. εἰ γάρ ἐστ' ἐλευθέρας
παιδός, τί τοῦτον λανθάνειν δεῖ τὸ γεγονός;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πρότερον ἐκείνην ἥτις ἐστίν, Ἁβρότονον,
εὕρωμεν· ἐπὶ τούτῳ δ' ἔμ' οἷου συμμαχεῖν.

---

273. *ἀπολωλεκυῖ'* vWil.] *απολωλεκ..* cod.
274. *εἶχεν* Lef.] *..χεν* cod.
276. *νοῦν* Lef.] *νυν* cod.
277. *δεσπότην* Lef.] *δεσποτ[* cod.
278. *ἐλευθέρας* Leo] *ελευθερα* cod. (-*ρα*[?), *ἐλευθέρα* Lef., dein virgulam scribens.
279. *παιδός, τί* Leo] *παιδός τι* Lef.

γε[*γεγονός*

— *γεγονός;* Leo] *συ[* cod., quod *συμβεβηκός* supplevit Headlam. Idem est versus exitus Sam. 123, 257 fr. 542[3].
280. *ἐστίν*] *εστ'* cod.
281. *ἔμ' οἷου* vArnim] *εμοιου* cod., *ἔμοιγ' οὐ* Lef.
— **συμμαχεῖν*] dubitanter scripsi, *νυ....*[cod., *νῦν τελεῖν* vArnim, *ἐμοί συνύφαινέ τι* Leo (coll. Ar. Lys. 630), *ἐμοί σοῦ νῦν γε δεῖ* Sudhaus. Multo melius placeat **ἐπὶ τοῦτον δ' ἴωμεν ὕστερον*, si liceat sic refingere litteras traditas.

---

274. τοῦτον] *anulum* indicat [1]). 278 sq. εἰ γάρ — γεγονός;] *nam si infans est puellae liberae, cur dominum tuum res celetur?*

---

[1]) Cf. Ar. Ach. 331.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ ἂν δυναίμην· τὸν ἀδικοῦντα πρὶν σαφῶς
τίς ἐστιν εἰδέναι, φοβοῦμαι τοῦ τόκου
μάτην τι μηνύειν πρὸς ἐκείνας ὡς λέγω.
τίσ οἶδεν εἰ καὶ τοῦτον ἐνέχυρον λαβὼν
τότε τις παρ' αὐτοῦ τῶν παρόντων ἀπέβαλεν
ἕτερος; κυβεύων τυχὸν ἴσως ἢ εἰς συμβολὰς
ὑπόθημ' ἔδωκ', ἢ συντιθέμενος περί τινος
περιείχετ', εἶτ' ἔδωκεν. ἕτερα μυρία
ἐν τοῖς πότοις τοιαῦτα γίγνεσθαι φιλεῖ.
πρὶν εἰδέναι δὲ τὸν ἀδικοῦντ' οὐ βούλομαι
ζητεῖν ἐκείνην οὐδὲ μηνύειν ἐγὼ
τοιοῦτον οὐδέν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐ κακῶς μέντοι λέγεις. —
τί οὖν ποήσει τις!

---

282 sq. Post *δυναίμην* semicolon, post *εἰδέναι* virgulam scripsit vArnim; Lef. dederat virgulam et punctum. Verba quomodo sint interpungenda docet infinitivus particulae *πρὶν* iunctus.
282. *σαφῶς*] supplevit Lef.
283. *τοῦ τόκου* vArnim] *τουτο*.[cod., *τοῦτο νῦν* Lef.
284 sq. Ultimas litteras supplevit Lef., *λ*... et *λαβ*.. cod.
287. **ἢ*] inserui.
293. *κακῶς* Lef.] ..*κω*. cod.

---

285. καὶ] *forsitan*, iungatur cum verbis ἕτερος ἀπέβαλεν.

287. τυχὸν ἴσως] *forte fortuna* [1]. — εἰς συμβολάς] cf. Antiphon Terentianus sive Menandreus: *heri aliquot adulescentuli coiimus in Piraeo, | in hunc diem ut de symbolis essemus. Chaeream ei rei | praefecimus: dati anuli: locus, tempus constitutum est* [2]. — Hoc igitur est quod dicit Habrotonon: fortasse Charisius alii iuveni dederat illum anulum pignoris loco, cum alea luderet vel cum communi sumtu convivari iuberetur vel cum de aliqua re pacisceretur nec praesto esset pecunia.

289. περιείχετο] fere = ἠπόρει οὐκ ἔχων τὸ ἀργύριον.

294. τί οὖν ποήσει τις] *quid igitur faciendum est tandem?* Impatienter rogantis futurum, ut in τί χρήσομαι τούτῳ [3]), τί ἔτ' ἐρεῖς [4]), similibus [5]).

---

[1]) Cf. Her. 31. — [2]) Ter. Eun. III, 4 init. — [3]) Cf. Ar. Eq. 1183. — [4]) Cf. Ar. Plut. 1161. — [5]) Cf. Ar. Av. 869.

ABPOTONON.

θέασ', Ὀνήσιμε·
ἂν συναρέσῃ σοι τοὐμὸν ἐνθύμημ' ἄρα,
ἐμὸν ποήσομαι τὸ πρᾶγμα τοῦτ' ἐγώ.
τὸν δακτύλιον λαβοῦσ' ἀποίσω τουτονί·
εἴσειμι πρὸς ἐκεῖνον.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

λέγ' ὃ λέγεις, ἄρτι γὰρ
νοῶ.

ABPOTONON.

κατιδών μ' ἔχουσαν ἀνακρινεῖ πόθεν
εἴληφα. φήσω· „Ταυροπολίοις παρθένος
ἔτ' οὖσα", — τἀκείνῃ γενόμενα πάντ' ἐμὰ
ποουμένη· τὰ πλεῖστα δ' αὐτῶν οἶδ' ἐγώ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἀριστά γ' ἀνθρώπων!

ABPOTONON.

ἐὰν δ' οἰκεῖον ᾖ
αὐτῷ τὸ πρᾶγμ', εὐθὺς μάλ' ἥξει φερόμενος

---

295. *ἐνθύμημ'* Lef.] ..*θυμημ'* cod.
296. *πρᾶγμα τοῦτ'* Lef.] *πρα..ατ.υτ'* cod.
297. *λαβοῦσ' ἀποίσω* vArnim] *λαβο..ατεισω*(?) cod., *λαβοῦσά τ' εἴσω* Lef. (in fine versus non interpungens).
298 sq.[a] = Men. fr. 182 (cuius pars prior hactenus legi non potuit).
301. **τἀκείνῃ*] *τότ' ἐκείνῃ* Lef. cum cod., *τά τ' ἐκείνῃ* vWil.; in archetypo *τ' ταεκεινη* fuisse arbitror.
304. **μάλ'*] addidi metri causa, Lef. scripsit *πρᾶγμά γ'*, Richards *οἶδ', εὐθύς*.

---

303. ἀριστά γ' ἀνθρώπων!] *optime verum!* Frequens in dictione familiari hic genitivi ἀνθρώπων usus, item ἐν ἀνθρώποις [1].

304. εὐθὺς μάλ'] si iure addidi particulam μάλα, conferantur αὐτίκα μάλα et similia [2].

— φερόμενος] etiam fortius dictum quam τρέχων *curriculo* [3], habet enim *volandi* notionem, quod avium est vel missilium, non hominis. Sic Lycurgus orator: ἥξει δ' ἴσως ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λόγον φερόμενος κτέ. [4].

[1]) Cf. Ar. Nub. 841. — [2]) Ar. Eq. 746 al. — [3]) Cf. Ar. Ach. 828 al. — [4]) Lyc. Leocr. § 59 (locum contulit Hense).

ἐπὶ τὸν ἔλεγχον, καὶ μεθύων γε νῦν ἐρεῖ
πρότερος ἅπαντα καὶ προπετῶς. ἃ δ' ἂν λέγῃ,
προσομολογήσω, τοῦ διαμαρτεῖν μηδὲ ἓν
προτέρα λέγουσ'.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὑπέρευγε, νὴ τὸν Ἥλιον!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὰ κοινὰ ταυτὶ δ' ἀκκιοῦμαι τῷ λόγῳ,
τοῦ μὴ διαμαρτεῖν· „ὡς δ' ἀναιδὴς ἦσθα καὶ

310. δ' Headlam] θ' cod., -τ' Lef., del. vWil.

305. ἐπὶ τὸν ἔλεγχον] *ad rem inquirendam*.

— καὶ μεθύων γε] *atque ebrius adeo* [1]. Vino Charisium dolorem etiam nunc mergere modo intelleximus [2].

306. προπετῶς] *temere, incautus*. Et adverbium et adiectivum redeunt infra [3].

307 et 310. τοῦ] infinitivo iunctum *consilium* significat [4], idem igitur quod ἕνεκα cum genetivo. Quae rarior est structura, sed etiam apud Thucydidem haud uno loco obvia; solet autem accedere negatio, ut nostris locis [5]. Ablativi vice fungitur hic genetivus, locum enim indicat unde is qui consilium init proficisci sumitur [6], ut locum unde instituitur comparatio in μείζων vel μέγιστος ἄλλων. Itaque graecismo ab indole linguae latinae alieno debentur Sallustiana et Tacitea illa *exercitum opprimendae libertatis habet* [7], *Aegyptum proficiscitur cognoscendae antiquitatis* [8].

— μηδὲ ἕν] item supra [9].

308. νὴ τὸν Ἥλιον!] item infra [10].

309. ἀκκιοῦμαι] *ficta fallacique voce dicam*. Recte ἀκκίζεσθαι verbum [11] a lexicographis redditur θρύπτεσθαι [12], προσποιεῖσθαι, et substantivum ἀκκισμός [13] valet id quod προσποίησις, ὑπόκρισις [14]. Minus feliciter Platonicum οἶσθα, ἀλλ' ἀκκίζει [15] Timaeus interpretatur ἀπαξιοῖς, verbi vim minime exhauriens.

1) Cf. Ar. Ran. 49. — 2) Cf. vs. 213. — 3) Adv. vs. 466 fr. 574^2, adi. vs. 513 Circumt. 366, 368. — 4) Item Circumt. 56. — 5) Thuc. I 23 § 5 al. cum negatione; I 4 et VIII 89 § 4 sine negatione, ut Circumt. 56. — 6) Nos: *uit het oogpunt van* ... — 7) Sall. Iug. 51, al. — 8) Tac. Annal. II 59, al. — 9) Vs. 69. — 10) Sam. 108; item in codicis nostri fragmentis exiguis M [*νὴ τ*]*ὸν ἥλιον*, S *νὴ τὸν ἥ*[*λιον*], et in Adulatoris novo fragmento vs. 45 (Oxyrh. pap. 409, Kretschmar p. 66). — 11) Plat. Gorg. 497*a* Philippid. fr. 5^2 com. adesp. 663. — 12) Cf. Photius (Reitzenstein), Suid., et schol. Plat. l.l. — 13) Philemon. fr. 4^{14}. — 14) Cf. Photius (Reitzenstein), Moeris. — 15) L.l.

ἰταμός τις!“

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

εὖγε!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

„κατέβαλες δέ μ' ὡς σφόδρα!
ἱμάτια δ' οἷ' ἀπώλεσ' ἡ τάλαιν' ἐγώ!“
φήσω. πρὸ τούτου δ' ἔνδον αὐτὸ βούλομαι
λαβοῦσα κλαῦσαι καὶ φιλῆσαι καὶ πόθεν
ἔλαβεν ἐρωτᾶν τὴν ἔχουσαν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

Ἡράκλεις!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὸ πέρας δὲ πάντων „παιδίον τοίνυν“ ἐρῶ
„ἔστι γεγονός σοι“ — καὶ τὸ νῦν εὑρημένον
δείξω.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πανούργως καὶ κακοήθως, Ἀβρότονον!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἂν δ' ἐξετασθῇ ταῦτα καὶ φανῇ πατὴρ
ὢν οὗτος αὐτοῦ, τὴν κόρην ζητήσομεν
κατὰ σχολήν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐκεῖνο δ' οὐ λέγεις, ὅτι

---

311. Initio versus *καὶ* del. Lef.
— *σφόδρα* Lef.] *σφοδραν* cod.
312—320. Singulorum versuum initio duas vel tres litteras supplevit Lef.
317. *ἔστι* Headlam] . . *η*(?) cod., *ἤδη* Lef.

---

311. ἰταμός] *audax* [1]), item ἰταμῶς *audacter* [2]).

315. τὴν ἔχουσαν] Syrisci uxorem, quae in Charisii aedibus iam curam habet infantis.

316. τὸ πέρας δέ] item supra [3]).

318. κακοήθως] *versute, veteratorie.* Confero κληδία κακοηθέστατα, quorum apud Aristophanem fit mentio [4]).

---

[1]) Cf. Ar. (Aeschylus) Ran. 1291 Alex. fr. 234^5 Nicol. 1^{28} et *ἴτης* Ar. Nub. 445. — [2]) Circumt. 312 Alex. fr. 105 Euphron. 1^{25}. — [3]) Vs. 70. — [4]) Ar. Thesm. 422.

ἐλευθέρα γίγνει σύ· τοῦ γὰρ παιδίου
μητέρα σε νομίσας λύσετ' εὐθὺς δηλαδή.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ οἶδα· βουλοίμην δ' ἄν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐ γὰρ οἶσθα σύ; —
ἀλλ' οὐ χάρις τις, Ἁβρότονον, τούτων ἐμοί;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

νὴ τὼ θεώ· πάντων γ' ἐμαυτῇ σ' αἴτιον
ἡγήσομαι τούτων.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐὰν δὲ μηκέτι
ζητῇς ἐκείνην ἐξεπίτηδες, ἀλλ' ἐᾷς
παρακρουσαμένη με, πῶς τὸ τοιοῦθ' ἕξει;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τάλαν!
τίνος ἕνεκεν; παίδων ἐπιθυμεῖν σοι δοκῶ;
ἐλευθέρα μόνον γενοίμην! ὦ θεοί,
τοῦτον λάβοιμι μισθὸν ἐκ τούτων!

---

325. οὐ] supplevit Lef.
326. *ἐμαυτῇ σ'] ἐμαυτῆς Lef.
327. *Post τούτων delevi σ'.
330. Post ἕνεκεν signum interrogandi addidit vArnim.
— παίδων Lef.] .αιδ.ν cod.
332. λάβοιμι μισθὸν Lef.] λαβοι...ισθον cod.

---

322. γίγνει] sic praesenti tempore indicari solet res futura, si in fatis esse prorsus constet loquenti. Exemplo sit Aristophanis versus notissimus: ἐνταῦθ' ἔνεστιν, αὐτὸς ὡς ἀπόλλυται [1].

323. λύσεται] *redimet* a lenone [2]. Sic in Plauti Rudente fabula manu mittitur Trachalio servus, postquam eius ope reperta est Daemonis filia Palaestra [3], nec non Doridi promittitur libertas in fine Circumtonsae fabulae [4].

328. ἐξεπίτηδες] item infra [5]; olim ἐπίτηδες dicebatur potius [6].

329. τάλαν] item supra [7].

---

[1]) Ar. Eq. 127. — [2]) Cf. vs. 220. — [3]) Plaut. Rud. 1217 sqq. — [4]) Cf. Circumt. 322. — [5]) Circumt. 59, item Ar. Plut. 916 et Xenarch. fr. 7^{10}. — [6]) Cf. Vesp. 391. — [7]) Cf. vs. 217.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

λάβοις!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκοῦν συναρέσκει σοι;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

συναρέσκει διαφόρως.
ἂν γὰρ κακοηθεύσῃ, μαχοῦμαί σοι τότε·
δυνήσομαι γάρ. ἐν δὲ τῷ παρόντι νῦν
ἴδωμεν εἰ τοῦτ' ἔστιν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκοῦν συνδοκεῖ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

μάλιστα.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὸν δακτύλιον ἀποδίδου ταχύ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

λάμβανε.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

φίλη Πειθοῖ, παροῦσα σύμμαχος
ἐμοὶ κατορθοῦν τοὺς λόγους οὓς ἂν λέγω.

(Anulo ab Onesimo accepto Habrotonon in aedes Charisii abit.)

---

333. *συναρέσκει σοι] cod. συμ . . ε . . . . οι, Lef. σὺ μαχεῖ γ' ἐμοί. Certa si sit littera μ, sequendus videtur Headlam σὺ μεθέξεις μοι legens.
338. Verba φίλη Πειθοῖ = Men. fr. 981.
339. ἐμοὶ vArnim] ε . ει (?) cod., ἐκεῖ Lef., πόει Körte coll. Aristaeneti II 1 hunc locum imitati verbis.

---

333. διαφόρως] *egregie*, διαφερόντως [1]).
334. κακοηθεύσῃ] *improbe erga me egeris.*
— μαχοῦμαί σοι] *repugnabo, adversabor tibi* [2]).

336. εἰ τοῦτ' ἔστιν] *itane ut tu arbitraris se habeat res.*
338 sq. Dictio haec est subtragica; et ipsa verba an ex Euripide aliove poeta desumserit Menander dubito.

---

1) Item Circumt. 72. — 2) Cf. Ar. Eq. 14.

SCENA QUARTA.

Onesimus solus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τοπαστικὸν τὸ γύναιον! ὡς ᾔσθηθ' ὅτι
κατὰ τὸν ἔρωτ' οὐκ ἔστ' ἐλευθερίας τυχεῖν,
ἄλλως δ' ἀλύει, τὴν ἑτέραν πορεύεται
ὁδόν. ἀλλ' ἐγὼ τὸν πάντα δουλεύσω χρόνον,
λέμφος, ἀπόπληκτος, οὐδαμῶς προνοητικὸς
τὰ τοιαῦτα. παρὰ ταύτης δ' ἴσως τι λήψομαι,
ἂν ἐπιτύχῃ· καὶ γὰρ δίκαιον. — ὡς κενὰ
καὶ διαλογίζομ' ὁ κακοδαίμων, προσδοκῶν
χάριν κομιεῖσθαι παρὰ γυναικός! μὴ μόνον
κακόν τι προσλάβοιμι! — νῦν ἐπισφαλῆ
τὰ πράγματ' ἔσται τὰ περὶ τὴν κεκτημένην
ταχέως· ἐὰν γὰρ εὑρεθῇ πατρὸς κόρη

340. *τοπαστικὸν* vWil.] *τό γ' ἀστικὸν* Lef.
— **ᾔσθηθ'*] *ερπεθ'* cod. (?), *εὕρηθ'* vArnim.
344 sq. Punctum post *προνοητικός* delevit, post *τοιαῦτα* scripsit vArnim.
347—349ª = Men. fr. 564 (*καίτοι λογίζομ'* et *χάριν παρὰ γ. κ.*), ubi accesserunt verba *καὶ κάλλιστ' ἔχει* (ad versum explendum adiecta) et versus *οὐκ ἐν γυναικὶ φύεται πιστὴ χάρις*, quem Euripidi tribuendum, certe non esse Menandri, senserat Dobree.
348. *μόνον* Lef.] *μον..* cod.
350 sq. **ἔσται* pro *ἐστί* scripsi, dein semicolon in versus fine delevi, scripsi post *ταχέως* vs. 351.

340. τοπαστικὸν] *ingeniosum*, εὑρετικόν. Adiectivum antehac non lectum; verbum unde ducitur legitur e. g. apud Aristophanem: ἐπεὶ τοπάζετε [1]).

342. ἀλύει] *nihil agit*, ut in alio huius fabulae versu, qui affertur apud Photium: ὁ δ' ἀλύει πάλαι κατακείμενος [2]).

344. λέμφος] sic dicitur is cui pituita molesta est, non emunctae naris homo. Cf. nostri fragmentum: γέρων ἀπεμέμυκτ' ἄθλιος λέμφος [3]).

350. τὴν κεκτημένην] *heram, Pamphilam* [4]).

351. εὑρεθῇ] subiectum non esse Pamphilam sed ἐκείνην (quod sequitur vs. 353) sive puellam illam ignotam, vix est quod observem.

[1]) Ar. Vesp. 73. — [2]) Infra fr. 3. — [3]) Men. fr. 493. — [4]) Cf. Her. 37.

ἐλευθέρου μήτηρ τε τοῦ νῦν παιδὸς ὃς
γέγονεν, ἐκείνην λήψεται, ταύτην δέ τοι
τὴν ἡμετέραν χρῆσται ἀπολείπειν οἰκίαν.
καὶ νῦν χαριέντως ἐκνενευκέναι δοκῶ
τὸ μὴ δι' ἐμοῦ ταυτὶ κυκᾶσθαι. χαιρέτω
τὸ πολλὰ πράττειν! ἂν δέ τις λάβῃ μ' ἔτι
περιεργασάμενον ἢ λαλήσαντ', ἐκτεμεῖν
δίδωμ' ἐμαυτοῦ τοὺς ὀ—δόντας.

(Prodit **Smicrines.**)

οὑτοσὶ
τίς ἐσθ' ὁ προσιών; Σμικρίνης· ἀναστρέφει
ἐξ ἄστεως πάλιν ταρακτικῶς ἔχων

---

352. *παιδὸς ὃς* Lef.] *παιδο*[cod.
353 sq. **δέ τοι* | *τὴν ἡμετέραν χρῆσται* et *οἰκίαν*] supplevi ut loci sensum indicarem, non quo perhiberem ea ipsa fuisse in codice.
355. **δοκῶ*] *μ*[cod., sed *μ* non certum esse scribit Lef., ipse *με δεῖ* scribens, Richards *μ' ὁρῶ*.
356. *χαιρέτω* Lef.] *χαιρε*[cod.
357. *τὸ πολλὰ* vWil.] ....*λλα* cod., *τὰ δ' ἄλλα* Lef.
— *μ' ἔτι* Lef.] *μ*[cod., *μέ τι* vWil.
358—373. E duobus fragmentis (N et T apud Lef.) concinnavit et huc retulit vWil.
358. *ἐκτεμεῖν* vWil.] *εκτεμεισ* cod.
359. Ante *οὑτοσὶ* vWil. dubitanter delevit *ἀλλ'* metri causa. Equidem servato *ἀλλ'* tentavi **νεφρούς*, in archetypo fuisse *νεφρουσ* (superscr. *ορχεισ*) suspicatus (cf. Philippid. fr. 8).

---

355. ἐκνενευκέναι] *periculum effugisse ne ....*, proprie *quassato capite declinasse* [1]); praesentis temporis forma est ἐκνεύειν, non ἐκνεῖν, et substantivum ἔκνευσις [2]).

356. ταυτὶ κυκᾶσθαι] *istas turbas moveri*; item supra [3]).

— χαιρέτω | τὸ πολλὰ πράττειν!] *cavebo ne posthac intempestive curiosum me praestem!* [4]).

358. περιεργασάμενον] item supra περίεργος [5]).

359. ὀ—δόντας] ut honestius, sic minus aptum substituit vocabulum ei quod in ore habebat verbi ἐκτεμεῖν obiecto.

360. Redit Smicrines ταρακτικῶς ἔχων sive *ad turbandum praeceps*, truci igitur vultu, ex urbe, quo heri abiit [6]). Quid autem illic audire potuit? Peperisse filiam? Nam generum heluari et scortari coepisse subito, id ne potuit quidem nescire antehac.

---

1) Xen. Eq. 5 § 4 al. — 2) Plat. Leg. 815*a*. — 3) Vs. 211. — 4) Cf. Ar. Ran. 228. — 5) Vs. 45. — 6) Cf. vs. 153.

αὖθις· πέπυσται τὰς ἀλ . . . . ις
παρά τινος οὗτος; ἐκποδὼν δὲ βούλομαι
ποεῖν ἐμαυτὸν . . . . ειν
πρ . . . . με δὲ
. . . . . υ

Hoc loco et post vs. 373 vArnim inserit laciniam (R^r et R^v apud Lefeburium), in qua initiales tantum et finales versuum aliquot litterae extant; quorum versuum unum explere potuit vArnim, utpote aliunde antehac cognitum.

Fortasse verum locum huius laciniae indicavit ille, incerta tamen est res; itaque versus sequentes aliter, quam in proëcdosi feci, nunc numerandos non duxi. Hic autem eos tantum versus afferam quos feliciter explevit vArnim:

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

— — —
a *ὑψηλὸς ὢν τις. οὗτος οὐκ οἰμώξεται*
b *καταφθαρείς τ' ἐν ματρυλείῳ τὸν βίον*

361. *ταρακτικῶς* vHerwerden] *ταρ . . . . ωσ* cod., *ταραγμὸν ὡς* dederat vArnim. — *ἔχων* vArnim] *ε . ων* cod.
362. *αὖθις*] *αυτισ* cod. — *πέπυσται* vWil.] *πεπ . . ται* cod. — In fine **ἀληθεῖς αἰτίας*?
363. *ἐκποδὼν δὲ βούλομαι* vWil.] *εκ . . . . ουλομαι* cod.
364. *ἐμαυτὸν* vWil.] *ε . . . . . .* cod.
a. *οὗτος οὐκ οἰμώξεται*] supplevit vArnim. — sq. Verba *οὐκ — βίον* = Men. fr. 177, ubi omisso *τε* et post *βίον* finito enuntiato perperam adiungitur obiectum verbo *καταφθαρῆναι*. In cod. solae litterae *καταφθαρεισ τε* supersunt, supplevit vArnim.

---

a—d. *Plorare et in malam rem abire* [1]) Smicrines iubet generum prodigum. „*In lupanari aliquo* [2]) exclamat *ceteram aetatem cum fidicina sua transigat per me licet, modo hinc facessat neque de nostro* — filiae dotem cogitat — *sit liberalis!* — Vox τὸν βίον est verbi βιώσεται obiectum. Cum verbis ὑψηλὸς ὢν τις cf. infra Charisii se ipsum carpentis verba: σὺ δέ τις ὑψηλὸς σφόδρα κτέ. [3]).

---

[1]) Cf. Ar. Nub. 789 Pac. 72. — [2]) Cf. fr. adesp. com. 220. Harp. Suid. s. v. *ματρυλεῖον*. — [3]) Cf. vs. 448.

c μετὰ τῆς καλῆς[
d βιώσεθ', ἡμᾶς .[

Initium folii efficiunt versus 358—366; in quorum dorso, post 27 igitur fere versus, leguntur sequentia:

οὐδεισυ .... ἐχθρὸς ὑμῖν: ποικίλον
ἄριστον ἀρι .... νω τρισάθλιος
ἐγὼ καταπα ... νῦν μὲν οὖν οὐκ οἶδ' ὅπως
δύσκολον .... κ . ος, ἀλλ' ἐὰν πάλιν
.... μαγείρου .. τυχη
.... εκαλειτ' εἰς μακαρίας
.... ς τινος

Aliud fragmentum unum folium sive duas paginas implens.

(E Charisii aedibus prodiit Habrotonon infantulum tenens, e Smicrinis Sophrone.)

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

— — —
ἔξειμ' ἔχουσα. κλαυμυρίζεται, τάλαν!
πάλαι γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι κακὸν πέπονθέ μοι.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

τίς ἂν θεῶν τάλαιναν ἐλεήσειέ με;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὦ φίλτατοι .... ειμι .... ρα

---

c sq. μεθύων ἑαυτοῦ ψαλτρίας et οὐκ ἀποστερῶν βίου exempli gratia supplevit vArnim.
371. Finis videtur *μὴ τύχῃ.
374. κλαυμυρίζεται] κλαυθμυρίζεται Lef.
375. *Delevi post γὰρ semicolon.
376. *τάλαιναν ἐλ.] ταλαιναεπ[ελ]εησεις cod.
377. Leo probabiliter ὦ φίλτατοι θεοί, ... εἰμι σφόδρα.

---

367. ποικίλον κτἑ.] Onesimi aut coqui haec verba esse videntur.

374. Attulit Habrotonon Charisio infantem, quem ex eo peperisse se dixit, iamque ulnis tenens foras progreditur.

— κλαυμυρίζεται] i. q. κλάει[1]. Dicitur etiam κλαυθμυρίζεσθαι[2].

---

[1]) Phot. s. v. — [2]) Plat. Axioch. 366 *d*, Plutarch. passim, al.

καὶ . . . . πορεύσομαι
. . . . ἔμεινεν ἐμὲ καλῶς σε, παῖ,
. . . . . δοκεῖς σύ μοι.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

. . . . στιν . . ω . . λω χαῖρε φιλτάτη
γ . . . . δεῦρό μοι τὴν σὴν . . . :

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

λέγε μοια λέγεις πέρυσι . . . .
τοῖς Ταυροπολίοις ἐπι . . . .

ΣΩΦΡΟΝΗ.

γύναι, πόθεν ἔχεις, εἰπέ μοι, τὸν παῖδα σὺ
λαβοῦσ᾽;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὁρᾷς τι, φιλτάτη, σοι γνώριμον
ὧν τοῦτ᾽ ἔχει; μηδέν με δείσῃς, ὦ γύναι.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

οὐκ ἔτεκες αὐτὴ τοῦτο;

(Cernitur Pamphila ante fenestram in aedium Charisii parte superiore.)

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

προσεποησάμην,

---

380. *δοκεῖς* Leo] . . *κεισ* cod.
381 sq. Habrotono continuat Leo.
381. . . . . *στιν*] *αὕτη ἐστίν?*
— . . *λω*] metro adversatur.
382. *δεῦρό μοι τὴν σὴν* vArnim] *δ . . ρομοιτηνση* . cod.
383. *μοια*] **μαῖα?* an **δ᾽ οἶα?* Leo *λέγ᾽, ἐμοὶ λέγεις;* Sophronae haec tribuens. — In aut post hunc versum mutari personam docet codex.
δα
385. *τὸν παῖδα σὺ* Leo] *τον . . . . . .* cod., sed malim **τὸ παιδίον*.
386 sq. *γνώριμον* | *ὧν* Lef.] *γνωριμ . .* | . . cod.
388. *ἔτεκες* Lef.] . . *εκεσ* cod.

---

378. πορεύσομαι] *abibo, secedam.* Saepius sic apud nostrum [1]).

384. τοῖς Ταυροπολίοις] cf. supra [2]).

387. ὧν . . . ἔχει] crepundiis igitur, quae Syriscus a Davo recuperavit, ornatus iam est infans.

---

[1]) Cf. Circumt. 64, 108, 339, item Diphil. fr. 43^{27}. — [2]) Vs. 234.

οὐχ ἵν' ἀδικήσω τὴν τεκοῦσαν, ἀλλ' ἵνα
κατὰ σχολὴν εὕροιμι. νῦν δ' —

ΣΩΦΡΟΝΗ.

εὕρηκας οὖν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὁρῶ γὰρ ἣν καὶ τότε.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

τίνος δ' ἐστὶν πατρός;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

Χαρισίου.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

τοῦτ' οἶσθ' ἀκριβῶς, φιλτάτη;
Χαρισίου τοῦδ';

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὔ γε τὴν νύμφην ὁρῶ.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

τὴν ἔνδον οὖσαν;

393—395. *Sic distribui, et vs. 393 verba *Χαρισίου τοῦδ'; supplevi, ΑΒΡ. 'τοῦτ' οἶδα, μάλιστ' ἐξ οὗ γε — οὖσαν. ΣΩ. ναιχί. ΑΒΡ. μακαρία — σαφῶς (vs. 398) Lef. (Croiset).

389 sq. ἀδικήσω ... εὕροιμι] et subiunctivus et optativus recte habet, nam ἀδικεῖν matrem ignotam illam etiamnunc potest, sed τοῦ εὑρεῖν finis est.

390. Nunc primum adspicit Habrotonon Pamphilam. Quam ante ianuam apertam cerni aedium Smicrinis, illuc enim confugisse, sunt qui sumant [1]). Equidem mansisse eam in aedibus mariti arbitror, sed — ita fere ut Penelopen in Odyssea nostra — in aedium superiora maestam confugisse iam, dum infra regnant Bacchus et Venus, ut in thalamo aliquo defleret mariti amorem amissum. Iamque prospicit per fenestram, ut Philocleon Aristophaneus [2]) vel κακὸν ἐκεῖνο, de quo lepide iocatus est comicus [3]). Quis autem miretur eam nunc potissimum inde prospicere, cum et infantuli, qualem amisit nuper, vagitum percipiat et nutricis vocem cum paelice colloquentis.

[1]) Leo alii. — [2]) Ar. Vesp. 316. — [3]) Ar. Thesm. 797 sqq.; cf. etiam Eccl. 877 sqq.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ναιχί.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

μακαρία γύναι!
θεῶν τις ὑμᾶς ἠλέησε. — τὴν θύραν
τῶν γειτόνων τις ἐψόφηκεν ἐξιών·
εἴσω λαβοῦσά μ' ὡς σεαυτὴν εἴσαγε,
ἵνα καὶ τὰ λοιπὰ πάντα μου πύθῃ σαφῶς.

(Abeunt Habrotonon et Sophrone.
E Charisii aedibus prodit Onesimus.)

NOVA SCENA.

Onesimus solus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὑπομαίνεθ' οὗτος! νὴ τὸν Ἀπόλλω, μαίνεται
μανίας ἀληθῶς· μαίνεται, νὴ τοὺς θεούς.
τὸν δεσπότην λέγω Χαρίσιον· χολὴ
μέλαινα προσπέπτωκεν ἢ τοιουτονὶ
μέγ' ἄγαν τι τούτῳ νῦν κακὸν ἄλλο γέγονέ πως.

395ᵇ sq. Sophronae tribuit Leo, etiam 397 sq. vArnim.
398. τὰ λοιπὰ vWil.] ταλλα cod.
400. *μανίας] επεμανηγ' (?) cod., ἐμάνη γ' Lef.; cf. Ar. Thesm. 793.
402. τοιουτονὶ Lef.] τοιουτον . cod.
403. μέγ' ἄγαν τι vHerwerden] ... αγαντ . cod.
— *τούτῳ νῦν] supplevi, αὐτῷ δὴ vHerwerden.
— κακὸν ἄλλο γέγονέ πως vHerwerden] ..... αλλογεγον[cod.

395. ὑμᾶς] *te et Charisium.*
— τὴν θύραν | ... ἐψόφηκεν] item infra plus semel[1]; quamquam et intransitiva huius verbi structura apud nostrum invenitur[2], ut alibi. Quadamtenus conferri possunt gallica *tomber quelqu'un* (*deicere aliquem*, et *tomber* intr. *cadere*.

396. τῶν γειτόνων] *suos* non Habrotoni *vicinos* dicit Sophrone.
397. ὡς σεαυτὴν] illuc opinor ubi ante quam Charisio innotuit vivebat Habrotonon
401 sq. χολὴ | μέλαινα προσπέπτωκεν] μελαγχολᾷ Charisius vel brevius χολᾷ[3]).

[1]) Cf. Circumt. 126, 353 (?) Sam. 324 fr. 861. — [2]) Cf. Sam. 222. — [3]) Cf. vs. 176.

πρὸς ταῖς θύραις γὰρ ἔνδον ἀρτίως πολὺν
χρόνον διακύπτων ἔμενε καὶ ἀκροώμενος.
ὁ πατὴρ δὲ τῆς νύμφης τι περιοργῶς πάνυ
ἐλάλει πρὸς ἐκείνην, ὡς ἔοιχ'· ὃ δ' ὡς πυκνὰ
ἤλλαττε χρώματ', ἄνδρες, οὐδ' εἰπεῖν καλόν.
„ὦ γλυκυτάτη“, δέ „τῶν λόγων οἵους λέγεις!“
ἀνέκραγε, — τὴν κεφαλήν θ' ἅμ' ἐπάταξε σφόδρα
αὐτοῦ, — πάλιν δὲ διαλιπών· „οἵαν λαβὼν
γυναῖχ' ὁ μέλεος ἠτύχηκα!“ — τὸ δὲ πέρας,
ὡς πάντα διακούσας ἀπῆλθ' εἴσω ποτέ.
βρυχηθμὸς ἔνδον, τιλμός, ἔκστασις συχνή·
„ἐγὼ γὰρ ἀλιτήριος“, πυκνὸν πάνυ

---

404. In fine *ως πολὺν* addidit Leo.
405. **ἔμενε καὶ ἀκροώμενος*] supplevi.
406. *περιοργῶς πάνυ* vWil.] *περι*[cod., *περὶ τοῦ παιδίου* Croiset, *περὶ κακώσεως* vArnim.
407. *ὡς πυκνὰ*] supplevit vWil., *εὐθὺς ὡς* Croiset, *αὐτίχ' ὡς* Bodin, *ὁπόσα δὴ* vArnim.
410. **θ' ἅμ'*] *τ'αν* cod.

404—409. Audivitne Charisius Smicrinem cum Pamphila coram spectatoribus — in deperdita igitur fabulae parte — altercantem? Sic igitur statuendum sit Pamphilam in scena verba fecisse; quod ut fieri potuit, ita veri minus est simile [1].

408. οὐδ' εἰπεῖν καλόν] *ne dicere quidem decet* [2].

409. τῶν λόγων οἵους] cf. Aristophanea: ὅσας τῶν ῥυτίδων [3], πολλοὺς τῶν λίθων [4], alia.

410. Item in Heroë: τί κόπτεις τὴν κεφαλήν; [5]

— τὴν κεφαλὴν.... αὐτοῦ] etiam apud Aristophanem αὐτοῦ non raro sic postponitur: τὴν φύσιν αὐτοῦ, τὸν πατέρ' αὐτοῦ, alia eiusmodi [6].

411 sq. λαβὼν ... ἠτύχηκα] *cum accepissem in matrimonium, amisi.* Mente supplendum est αὐτῆς ad ἠτύχηκα. Nam amissam iam ducit Pamphilam, cui tantam fecerit contumeliam.

412. τὸ δὲ πέρας] item supra [7].

413. ποτέ] *tandem* [8].

414. τιλμός] τῶν τριχῶν [9].

— ἔκστασις συχνή] i. e. οὐκ ὀλίγον τινὰ χρόνον ἐξειστήκειν [10], οὐκ ἐν ἑαυτοῦ ἦν [11]. Oppositum est συνεστάναι, quod legitur in Circumtonsa [12].

415. Alibi comicus noster: οἷος δ' ἀλαζών ἐστιν ἀλιτήριος [13]. Utrobique probri loco dicitur vox, quae proprie eum significat *qui piaculo se obstrinxit.*

---

[1]) Cf. pag. 8 init. — [2]) Item nos: *niet om te zeggen.* — [3]) Ar. Plut. 1051. — [4]) Ar. Vesp. 199. — [5]) Her. 4. — [6]) Cf. Ar. Nub. 515. — [7]) Cf. vs. 70. — [8]) Cf. vs. 227. — [9]) Cf. Her. 5. — [10]) Cf. Sam. 64, 275. — [11]) Cf. Sam. 125. — [12]) Circumt. 278. — [13]) Men. fr. 563[4].

ἔλεγεν, „τοιοῦτον ἔργον ἐξειργασμένος
αὐτὸς γεγονώς τε παιδίου νόθου πατήρ,
οὐκ ἔσχον οὐδ' ἔδωκα συγγνώμης μέρος
οὐθὲν ἀτυχούσῃ ταὔτ' ἐκείνῃ, βάρβαρος
ἀνηλεής τε!“ — λοιδορεῖτ' ἐρρωμένως
αὐτῷ βλέπει θ' ὕφαιμον ἠρεθισμένος.
πέφρικ' ἐγὼ μέν· αὖός εἰμι τῷ δέει·
οὕτως ἔχων γὰρ αὐτὸν ἂν ἴδῃ μέ που
τὸν διαβαλόντα, τυχὸν ἀποκτείνειεν ἄν.
διόπερ ὑπεκδέδυκα δεῦρ' ἔξω λάθρᾳ. —
καὶ ποῖ τράπωμαί γ'; εἰς τί βουλῆς; οἴχομαι,
ἀπόλωλα. — τὴν θύραν πέπληχεν ἐξιών.
Ζεῦ σῶτερ, εἴπερ ἐστὶ δυνατόν, σῷζέ με.

(Proripit se Onesimus. Ex aedibus prodit Charisius.)

NOVA SCENA.

Charisius solus.

ἐγώ τις ἀναμάρτητος, εἰς δόξαν βλέπων
καὶ τὸ καλόν, ὅ τί ποτ' ἐστί, καὶ ταἰσχρὸν σκοπῶν,
ἀκέραιος, ἀνεπίπληκτος αὐτὸς τῷ βίῳ!

---

416. In fine versus semicolon del. vWil.
418. *συγγνώμης* Lef.] *συγγν . . η.* cod., *συγγνώμην*, vArnim.
— **μέρος*] *ποτὲ* Lef., *παρεὶς* vArnim, *κόρῃ* Leo.
419. *ταὔτ'* vWil.] *ταῦτ'* Lef.
420. *τε! λοιδορεῖτ'* Leo] *τ' ἐλοιδόρει τ'* Lef., *τ'ελοιδορειτ'* cod.
421. *αὐτῷ* vWil.] *. . σω* (?) cod., *εἴσω* Lef.

---

422. αὖός εἰμι τῷ δέει] sic in Circumtonsa: τρέμων αὖός εἰμι [1]) itemque apud Aristophanem: ἀλλ' αὖός εἰμ' ἤδη τρέμων [2]).

424. τυχὸν] *fortasse* [3]).

427. πέπληχεν] eadem infra est perfecti forma [4]); quam ne librariorum Aegyptiorum, φ pro π et χ pro κ saepe scribentium, erroribus tribuamus dehortari videtur quod similis conformationis perfectum apud nostrum reperitur infra: διέφθαρκα [5]). Etiam -έκταγκα Menandro tribuitur [6]). — Dicitur nunc πέπληχε, ut ἐψόφηκε, de exeuntibus; κόπτειν vero et παίειν [7]) est intrare cupientium.

431. Versus tragicus, et omnino παρατραγῳδεῖ nunc Charisius. Noto loco apud Euripidem probus quidam agricola dicitur ἀκέραιος, ἀνεπίληπτον ἠσκηκὼς βίον [8]).

---

[1]) Circumt. 163. — [2]) Ar. Lys. 385. — [3]) Cf. Her. 31. — [4]) Sam. 86, 152, 210. — [5]) Circumt. 236. — [6]) Fr. 344 (?). — [7]) Infra vs. 477. — [8]) Eur. Or. 922.

εὖ μοι κέχρηται καὶ προσηκόντως πάνυ
τὸ δαιμόνιον! ἐνταῦθ' ἔδειξ'· „ἄνθρωπος ὤν,
„ὦ τρισκακόδαιμον, καὶ μέγα φυσᾷς καὶ λαλεῖς;
„ἀκούσιον γυναικὸς ἀτύχημ' οὐ φέρεις;
„αὐτὸν δὲ δείξω σ' εἰς ὅμοι' ἐπταικότα.
„καὶ χρήσετ' αὐτή σοι τότ' ἠπίως, σὺ δὲ
„ταύτην ἀτιμάζεις· ἐπιδειχθήσει θ' ἅμα
„ἀτυχὴς γεγονὼς καὶ σκαιὸς ἀγνώμων τ' ἀνήρ.
„ὅμοιά γ' εἶπεν οἷς σὺ διενόου τότε
„πρὸς τὸν πατέρα! κοινωνὸς ἥκειν τοῦ βίου,
„τοῦ δ' ἀνδρὸς οὐ δεῖν τἀτύχημ' αὐτὴν φυγεῖν
„τὸ συμβεβηκός. σὺ δέ τις ὑψηλὸς σφόδρα
„— — —

Aliud fragmentum (folii frustulum superius).

De puerulo invento fit sermo, sed quinam verba faciant incertum.

]λω.[
χ . . . . . . τ' ἦδε τὸ μετὰ ταῦτα _ ∪ _

---

433. Post ἔδειξ'(ε) interpunxit vArnim, sequentia enim τοῦ δαιμονίου esse verba (cf. vs. 436).

434. *μέγα] μεγαλα cod., quod servans Lef. del. καί, sed neque inutilis est haec particula neque aptus numerus pluralis.

437. χρήσετ'] 'χρήσατ' Leo.

440. ὅμοια] supplevit Leo, τἀναντία Croiset (an *τἀναντί' εἶπεν?), ἀλλοῖα Eitrem.

441. πρὸς] supplevit Croiset.

442. *τοῦ δ' ἀνδρὸς] supplevi, κοινωνὸν Croiset, σοὶ μηδέ σ' vArnim, οὐκ ἆρά σ' Mazon-Bodin.

443. τὸ συμβεβηκός vArnim] . . . . . . εβ . . . σ cod., ἆρ' εὐσεβής τις; Croiset.

445 sq. Sic scripsit Leo, in fine versus 446 τὸ πᾶν addens; ηδετομεταr . [et οπ . . . . . . μενεισωνχαρισιω[cod.

---

434. καὶ μέγα φυσᾷς καὶ λαλεῖς] *etiamne magni quid spiras et loqueris?* Item alibi apud nostrum: οἷον λαλοῦμεν ὄντες οἱ τρισάθλιοι | ἅπαντες οἱ φυσῶντες ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα [1]. Cf. leno apud Herodam: τῇ γενῇ φυσῶντες οὐκ ἴσον τούτῳ [2]. Est autem μέγα φυσᾶν vehementius dictum pro μέγα φρονεῖν. Ceterum ἓν διὰ δυοῖν nostro loco efficiunt verba φυσᾶν καὶ λαλεῖν = *tumide loqui* [3].

---

[1]) Men. fr. 302. Cf. etiam Eur. Iph. Aul. 125. — [2]) Herod. II 32. — [3]) Cf. vs. 86 sq.

ὅπως ἐπιμενεῖς ὢν Χαρισίῳ ◡ –
οἷόνπερ οἶσθα πιστός· οὐ γάρ ἐστι δὴ
ἑταιριδίου τοῦτ' οὐδὲ τὸ τυχὸν παιδίον,
υἱὸς δὲ δὴ τὸ παιδάριον ἐλευθέρας
ἐλεύθερος. — πάξ. — μὴ βλέπ' [
καὶ πρῶτον αὐτὸν κατὰ μόν[ας
τὸν φίλτατον καὶ τὸν γλυκύτατ[ον
— — —

In dorso fragmenti, post lacunam igitur versuum fere 27, sequuntur haec:

]πειραθη[
]ε νὴ τὸν Ἀπόλλω[

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.
(ad Onesimum?)

τί δέ με περισπᾷς, ἱερόσυλ';

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἐμοὶ μάχου.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

κατάρατε!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τῆς γαμετῆς γυναικός ἐστί σου
παιδάριον, οὐκ ἀλλότριον!

447. οἷόνπερ Lef.] οι . . περ cod., οἷόσπερ ᾖσθα suspicatur vArnim probabiliter. — ἐστι δὴ Lef.] εσ[cod.
448. ἑταιριδίου vHerwerden] εταιριδιον cod. — τυχὸν παιδίον vHerwerden] τυχ[cod.
449. Supplevit vHerwerden, υιουδηδεκαιπαιδαριον . . .[cod.
450. πάξ Leo] . αξ cod.
450—452. In fine vHerwerden addit ἄλλοσ' ὦ φίλη, λάβ' ὠλέναις, οὐχ ὁρᾷς, ad Pamphilam a Sophrona aut ab Habrotono haec dici ratus.
451. μόνας] supplevit Crönert.
455. τί δέ με Lef.] cod.]ε.
456. κατάρατε vArnim] cod.] . τε.
457. *παιδάριον] supplevi, τὸ παιδίον (minus numerose) Lef., οἰκεῖον Leo.

450. πάξ] Smicrinis videtur alterum (-am) tacere iubentis. Cf. Diphilus: πάξ! — τί πάξ [1]). Item *pax* apud comicos Latinos [2]).

[1]) Diphil. fr. 96. — [2]) Plaut. Trin. 889, 963 Ter. Heaut. II 3, 50.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

εἰ γὰρ ὤφελεν!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

νὴ τὴν φίλην Δήμητρα.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

τίνα λόγον λέγεις;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὄντως ἀληθῆ.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

Παμφίλης τὸ παιδίον

θηὐρημένον ἐστίν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

καὶ σὸν ὁμοίως.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

Παμφίλης;

Ἀβρότονον, ἱκετεύω σε, μή μ' ἀναπτέρου!

— — —

Aliud fragmentum unum folium sive duas paginas implens.

— — —

σώφρονα. τοιαυτησὶ γὰρ οὐκ ἀπέσχετ' ἂν

ἐκεῖνος, εὖ τοῦτ' οἶδ'· ἐγὼ δ' ἀφέξομαι.

(Abit is qui haec dixit. — E Smicrinis aedibus prodeunt Smicrines et Sophrone)

---

458. *νὴ τὴν φίλην* Headlam] cod.]*φ..ην*; item Hense coll. Antiph. fr. 25 Philipp. 5.
459. **ὄντως*] supplevi, *πάνυ μὲν* Lef., *εὖ ἴσθ'* Hense coll. fr. 214.
460. **θηὐρημένον*] supplevi, *τἀληθές* Lef.
— *ἐστίν* Lef.] cod.]*ιν*:.
— *ὁμοίως* Lef.] *ομο..σ* cod.
461. Supplevit Lef.,]*νονικε.ευωσεμ...αναπ.ερου* cod.

---

461. ἀναπτέρου] i. q. ἔπαιρε, ut | apud Aristophanem aliosque[1]).

---

[1]) Cf. Ar. Av. 433 et ad 1437—1439.

NOVA SCENA.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἂν μὴ κατάξω τὴν κεφαλήν σου, Σωφρόνη,
κάκιστ᾽ ἀπολοίμην! νουθετήσεις καὶ σύ με;
προπετῶς ἀπάγω τὴν θυγατέρ᾽, ἱερόσυλε γραῦ;
ἀλλ᾽ ἢ περιμένω καταφαγεῖν τὴν προῖκά μου
τὸν χρηστὸν αὐτῆς ἄνδρα, καὶ λόγους λέγω
περὶ τῶν ἐμαυτοῦ; ταῦτα συμπείθεις με σύ;
οὐκ ὀξυλαβῆσαι κρεῖττον; οἰμώξει μακρὰ
ἂν ἀντιλαλῇς. τί κρίνομαι πρὸς Σωφρόνην! —
μετάπεισον αὐτὴν ὅταν ἴδῃς· οὕτω τί μοι
ἀγαθὸν γένοιτο, Σωφρόνη, γάρ, οἴκαδε
ἀπιών — τὸ τέλμ᾽ εἶδες παριοῦσ᾽; ἐνταῦθά σε

---

466. Interrogandi signo clausit Leo.
467. *ἀλλ᾽ ἢ* vWil.] *αλλα* cod., *ἀλλ᾽ οὐ* Leo, *ἀλλὰ περιμείνω* Headlam.
— *περιμένω*] *περιμενῶ* Lef.; est subi. deliberantis.
469. Pro interrogandi signis Lef. habet semicola.
470. Interrogandi signum scripsit Legrand.
471. *ἀντιλαλῇς* vWil.] ... *ιλαλης* cod., *περιλαλῇς* Lef., *ἔτι λαλῇς* Leo.
— *τί* ... ! (;) Mazon] *τι· κρίνομαι πρὸς Σωφρόνην* Lef.
473. *Σωφρόνη*] *Σωφρόνην* vWil.
— *οἴκαδε* vHerwerden] *οἰκαδὶ* Lef. cum cod.
474. Sic interpunxit vWil., *ἀπιών.* et *παριοῦσ᾽*, Lef.

---

466. προπετῶς ἀπάγω ...;] *inconsulte*[1]) *abduco ...?* i. e. *abducere me ais ...?*

— ἱερόσυλε] convicianitis vox inanis[2]).

468. χρηστὸν] etiam infra est irridentis[3]).

470. οὐκ ὀξυλαβῆσαι κρεῖττον;] *satiusne est non properasse?* Redit verbum apud Xenophontem: ὅσοι... ἐγγύτατά τε ἐτύγχανον ὄντες καὶ ὠξυλάβησαν, ἐξῆλθον[4]).

471. τί κρίνομαι πρὸς Σωφρόνην!] *quid cum Sophrone disputo!*

472. μετάπεισον — ἴδῃς] *fac potius ut ad saniora consilia Pamphila redeat!*

— οὕτω τί μοι | ἀγαθὸν γένοιτο] eadem obtestantis formula supra[5]).

474. τὸ τέλμα] *lacunam*[6]), quae optime utique Sophronae nota fuit, utpote in proxima vicinia habitanti.

---

[1]) Cf. vs. 306. — [2]) Item vs. 502, 524 Circumt. 176 Sam. 333. Cf. supra vs. 149. — [3]) Sam. 193, cf. Ar. Nub. 8. — [4]) Xen. Hell. VII 4 § 27. — [5]) Cf. vs. 47. — [6]) Cf. Ar. Av. 1593.

τὴν νύκτα βαπτίζων ὅλην ἀποκτενῶ,
χοὔτω σε ταὖτ' ἐμοὶ φρονεῖν ἀναγκάσω
καὶ μὴ στασιάζειν.

(Perterrita recedit Sophrone.)

ἡ θύρα παιητέα·
κεκλειμένη γάρ ἐστι. παῖδες! — παιδίον! —
ἀνοιξάτω τις! — παῖδες, οὐχ ὑμῖν λέγω;

(Aperta tandem ianua prodit Onesimus.)

NOVA SCENA.

Eidem, Onesimus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τίσ ἐσθ' ὁ κόπτων τὴν θύραν; ὤ, Σμικρίνης
ὁ χαλεπός, ἐπὶ τὴν προῖκα καὶ τὴν θυγατέρα
ἥκων.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἔγωγε, τρισκατάρατε.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

καὶ μάλα
ὀρθῶς· λογιστικοῦ γὰρ ἀνδρὸς καὶ σφόδρα
φρονοῦντος ἡ σπουδὴ τό θ' ἅρπασμ'. Ἡράκλεις,
θαυμαστὸν οἷον!

---

476. *χοὔτω* vWil.] . . . . *ω* cod., *κἀγώ* Lef.
— *σε ταὖτ'* Leo] *σοιταυτ'* cod. (invitis numeris), *ἴσθι ταὖτ'* Headlam.
484 sq. *Sic distribui; in cod. ante *τό* est signum personae mutatae, non vero in aut post vs. 485, Lef. verba *τό — δαιμόνων* dedit alteri personae (Smicrini).
484. *θ'*] *δ'* vWil. (aliter haec distribuens).

---

476. χοὔτω] insigne exemplum minarum tam atrocium ut ineptae fiant: *interficiam te, ut dicto mihi obsequentem reddam.* Sic Creon Sophocleus: οὐχ ὑμῖν Ἅιδης μοῦνος ἀρκέσει... | ἵν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον | τὸ λοιπὸν ἁρπάζητε [1]) vel Lycus Euripideus: *cremate istos*, ἵν' εἰδῶσ' οὕνεχ' οὐχ ὁ κατθανὼν | κρατεῖ χθονὸς τῆσδ' ἀλλ' ἐγὼ τὰ νῦν τάδε [2]). Qualia ea mente dicuntur qua ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε et similia [3]).

---

[1]) Soph. Ant. 810 sq. — [2]) Eur. Herc. 245 sq.; item Soph. Oed. C. 1377 Trach. 1110 Aesch. Prom. 10. — [3]) Aesch. Prom. 82 Ar. Nub. 1475.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

(iratus:)

πρὸς θεῶν καὶ δαιμόνων —

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οἴει τοσαύτην τοὺς θεοὺς ἄγειν σχολὴν
ὥστε τὸ κακὸν καὶ τἀγαθὸν καθ' ἡμέραν
νέμειν ἑκάστῳ, Σμικρίνη;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λέγεις δὲ τί;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

σαφῶς διδάξω σ'. εἰσὶν αἱ πᾶσαι πόλεις,
ὅμοιον εἰπεῖν, χίλιαι· τρισμύριοι
οἰκοῦσ' ἑκάστην· καθ' ἕνα τούτων οἱ θεοὶ
ἕκαστον ἐπιτρίβουσιν ἢ σῴζουσι; πῶς;
λέγεις γὰρ ἐπίπονόν τιν' αὐτοὺς ζῆν βίον. —
„οὐκ ἄρα φροντίζουσιν ἡμῶν οἱ θεοί;"

486 – 488ª. = Men. fr. 174.

492 sq. *πῶς — βίον*] Onesimo continuavit Richards; Smicrini dederat Lef. cum cod.

493. *βίον*] supplevit Lef.

494. Fr. 752 *οὐκ ἄρα φροντίζει τις ἡμῶν ἢ μόνος | θεός* ex hoc loco ductum esse probabilis est Leonis sententia.

— *οἱ θεοί*] supplevit vArnim, — *τίσ γὰρ οὖν;* Lef. (Croiset),; — *τόδε μὲν οὐ* vWil., *ἀλλὰ τίς;* Mazon.

486—501. Onesimum ἐπικουρίζοντα fecit Menander, qui Epicuro ab amicis fuit [1]) et patriam „ἀφροσύνης ῥύσασθαι" eum dixit in epigrammate disticho, quod legitur in Anthologia. Ceterum diu ante Epicurum Heraclitus dixerat ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμονα εἶναι [2]). — Conferatur autem Ignoratio in Circumtonsa fabula in contrariam partem disputans, deos nimirum in melius convertere hominum consilia [3]).

489. εἰσὶν αἱ πᾶσαι πόλεις... χίλιαι] tot esse symmachiae suae civitates olim Athenienses perhibebant [4]), totum orbem terrarum — earum quidem terrarum quae diis Graecis curae sunt — Athenis subditum gloriati. Et nunc Onesimus Graecos aut solos cogitat aut potissimum. Quamquam non urgendos esse huiuscemodi numeros nemo non videt.

490. ὅμοιον εἰπεῖν] etiam alibi [5]) valet id quod ὡς (ἔπος) εἰπεῖν vel σχεδὸν εἰπεῖν [6]).

[1]) Strab. p. 638. — [2]) Heracl. fr. 119 Diels. — [3]) Circumt. 43—50. — [4]) Ar. Vesp. 707. — [5]) Etiam apud Plut. Diog. Diodor. — [6]) Plat. Soph. 237 c.

φήσεις. — ἑκάστῳ τὸν τρόπον συνήρμοσαν
φρούραρχον· οὗτος ἔνδον ἕτερον μὲν κακῶς
ἐπέτριψεν, ἂν αὐτῷ κακῶς χρήσηθ' ἅπαξ,
ἕτερον δ' ἔσωσεν. οὗτός ἐσθ' ἡμῖν θεός,
ὅ τ' αἴτιος καὶ τοῦ καλῶς καὶ τοῦ κακῶς
πράττειν ἑκάστῳ· τοῦτον ἱλάσκου ποῶν
μηδὲν ἄτοπον μηδ' ἀμαθές, ἵνα πράττῃς καλῶς.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

εἶθ' οὑμός, ἱερόσυλε, νῦν τρόπος ποεῖ
ἀμαθές τι;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

συντρίβει σε!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τῆς παρρησίας!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἀλλ' ἀπαγαγεῖν παρ' ἀνδρὸς αὐτοῦ θυγατέρα
ἀγαθὸν σὺ κρίνεις, Σμικρίνη;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λέγει δὲ τίς
τοῦτ' ἀγαθόν; ἀλλὰ νῦν ἀναγκαῖον.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

θεοί!
τὸ κακὸν ἀναγκαῖον λογίζεθ' οὑτοσί.

---

495. *συνήρμοσαν* Lef.] *συν*[cod.
496. *ἔνδον ἕτερον μὲν* Lef.] *ενδ . . ε .*[cod.
— *κακῶς*] supplevit vWil., *ποτε* Lef.
497. *χρήσηθ'* (-*τ'*) vWil.] *χρ .* [cod., *χρησάμενος ἢ* vArnim.
— *ἅπαξ*] supplevit Bodin (coll. Ar. Ach. 923), *ἄγαν* vWil., an **ἑκών*?
503. Ita distribuit Leo, in cod. *συντρίβει — παρρησίας* Onesimi sunt (nisi post *σε*, ubi unum punctum legitur, duo fuerunt olim).
504. *αὐτοῦ* Leo] *σαυτου* cod., *σαυτοῦ παρ' ἀνδρὸς* Headlam.
506. *θεοί!* Richards] *θεῷ* Lef. cum cod., Smicrini continuans; Onesimo dedit Leo.

---

495. τὸν τρόπον] *indolem* [1]). | 502. ἱερόσυλε] item supra [2]).

[1]) Item vs. 502, 508 Circumt. 357 Sam. 132, 205 fr. 575 al. — [2]) Vs. 466.

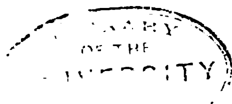

τοῦτον τίς ἄλλος, οὐχ ὁ τρόπος, ἀπολλύει; —
(Post breve silentium:)
καὶ νῦν μὲν ὁρμῶντ' ἐπὶ πονηρὸν πρᾶγμά σε
ταὐτόματον ἀποσέσωκε, καὶ καταλαμβάνεις
διαλλαγὰς λύσεις τ' ἐκείνων τῶν κακῶν·
αὖθις δ' ὅπως μὴ λήψομαί σε, Σμικρίνη,
προπετῆ! λέγω σοι. νῦν δὲ τῶν ἐγκλημάτων
ἀφεῖσο τούτων, τὸν δὲ θυγατριδοῦν λαβὼν
ἔνδον πρόσειπε.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

θυγατριδοῦν, μαστιγία;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

παχύδερμος ἦσθα καὶ σύ, νοῦν ἔχειν δοκῶν.
οὕτως ἐτήρεις παῖδ' ἐπίγαμον; τοιγαροῦν
τέρασιν ὅμοια πεντέμηνα παιδία

---

511. *κακῶν* Lef.] *κα . . ν* cod.
513. *Post *προπετῆ* distinxi.
514. *ἀφεῖσο*] *αφεισο* cod.[2], *ἀφίεσο* Lef.
517. **ἐπίγαμον*] *ἐπὶ γάμον* Lef.; cf. fr. 658.
518. *πεντέμηνα* vHerwerden] *πενταμηνα* cod.; cf. fr. 92.

---

510. ταὐτόματον] *casus fortuitus* [1]): αὐτόματα πάντ' ἀγαθὰ τῷδέ γε πορίζεται! ut cum Aristophane loquamur [2]), cuius aetate *substantivum* nondum fuit τὸ αὐτόματον.

512 sq. Proterve minantis haec sunt; in communi videlicet gaudio neque sibi neque Habrotono periculi quicquam etiam esse sentit Onesimus. Quapropter *et in posterum cave ne* [3]) *iterum deprehendam te temere* [4]) *agentem!* impudenter ridens servulus dicax ait seni truculento.

515. πρόσειπε] *saluta,* ut in Aristophaneo δός μοι προσειπεῖν εἰ φέρεις τὰς ἐγχέλεις et saepius [5]).

516. ἦσθα] est haec verbi εἶναι vis, quae saepe adaugetur addita particula ἄρα: *eras igitur et nunc demum id apparet* [6]).

518. Ante quinque menses quoniam Charisio nupsit Pamphila, dixerit quispiam vitalem non esse puerulum immaturo partu editum: at τοῖς εὐτυχοῦσι καὶ τρίμηνα παιδία! [7]) — Pluralis h. l. usus iocosus; cf. ministri de Polemone in Circumtonsa verba: ὁ τὰς γυναῖκας οὐκ ἐῶν ἔχειν τρίχας [8]).

---

[1]) Item fr. 284, 450, 559[4] Philem. 137 Antiphan. 185 Posid. 2 Nicom. 1[1]. Cf. etiam Circumt. 31. — [2]) Ar. Ach. 978. — [3]) Cf. Ar. Nub. 489 Vesp. 289. — [4]) Cf. vs. 306. — [5]) Cf. Ar. Ach. 266. — [6]) Cf. Sam. 208 Ar. Vesp. 183. — [7]) Com. adesp. fr. 213. — [8]) Cf. Circumt. 53.

ἐκτρέφομεν.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι λέγεις.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἡ γραῦς δέ γε

οἶδ᾽, ὡς ἐγῷμαι. τότε γὰρ οὑμὸς δεσπότης

τοῖς Ταυροπολίοις —

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

Σωφρόνη!

(Appropinquat denuo Sophrone.)

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

— ταύτην λαβὼν

χορῶν ἀποσπασθεῖσαν — αἰσθάνει γε;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ναί.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

νυνὶ δ᾽ ἀναγνωρισμὸς αὐτοῖς γέγονε καὶ

ἅπαντ᾽ ἀγαθά.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί φησιν, ἱερόσυλε γραῦ;

---

520. *ἐγῷμαι* Leo] *εγωμοι* cod.
522. Sic distribuit Legrand, Lef. cum cod. *ΣΜ. αἰσθάνει γε; ΣΩ. — ναί* Lef.] *νη* cod.
523. *νυνὶ δ᾽* vWil.] *νυνδ* cod., *νῦν δ᾽ ἴσθ᾽* Croiset, *νῦν δ᾽ οὖν* vArnim.
524. *ἅπαντ᾽ ἀγαθά* vWil.] *απαντααγαθα* cod., in archetypo fuit *απαντααγαθα* (τ superscriptum).

---

521. τοῖς Ταυροπολίοις] ut supra [1]).

523 sq. γέγονε... ἅπαντ᾽ ἀγαθά] *optima quaevis evaserunt.* Item Xanthias Aristophaneus: πάντ᾽ ἀγαθὰ πεπράγαμεν [2]) vel Carion ridicule: ἀγαθὰ συλλήβδην ἅπαντά σοι φέρω [3]). Qualibus in locutionibus πάντες *quoslibet* valet.

524. ἱερόσυλε] vox conviciantis, ut supra [4]).

---

[1]) Cf. vs. 234. — [2]) Ach. Ran. 302. — [3]) Ar. Plut. 646. — [4]) Cf. vs. 466.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

„ἡ φύσις ἐβούλεθ', ᾗ νόμων οὐδὲν μέλει·
„γυνὴ δ' ἐπ' αὐτῷ τῷδ' ἔφυ".

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί, μῶρος εἶ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τραγικὴν ἐρῶ σοι ῥῆσιν ἐξ Αὔγης ὅλην,
ἂν μηκέτ' αἴσθῃ, Σμικρίνη.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

σύ μοι χολὴν
κινεῖς παθαινόμενος. — σὺ γὰρ σφόδρ' οἶσθ' ὅ τι
οὗτος λέγει νῦν;

---

525 sq.ª et 527 sq.ª *Dedi Onesimo, Lef. Sophronae.

528. *μηκέτ'] μηποτ cod., sed πο certas non esse litteras scribit Lef., μή ποτ' edens ipse.

529. *παθαινόμενος] παθαινομένη Lef. cum cod.

530. οὗτος Nicole] ....σ cod., αὐτὸς Lef.

---

525. Heracles, ut alter Charisius, cum in Arcadiae quadam urbe festum Minervae celebraretur, appotus vim intulit Augae Alei regis filiae, Minervae sacerdoti, choreas in nocturnis sacris agitanti, et huius furti testem ei reliquit anulum. Quae cum gravida facta esset, clam peperit, ut Pamphila nostra, patris iram verita. Hercules ad eam regionem denuo delatus cum de ea re ex anulo admonitus esset [1], patrem se infantis professus hunc versum dixit. Qui trimeter et antehac notus atque clarus adeo fuit [2], sed nunc demum, repertis nostrae fabulae fragmentis, ad Augen drama referri potest. Causabatur igitur Hercules Euripideus τὰς τῆς φύσεως ἀνάγκας, de quibus disserentem meminimus Iniustum illum oratorem in Aristophanis Nubibus [3]. Addebat autem τὸν οἶνόν ἐ ἐκστῆσαι [4].

526. Similis dictio est versiculi Menandrei: ἐπὶ τοῦτ' ἐγένοντο πάντες· ἐνθάδ' ἥξομεν [5].

---

[1]) De Augae Euripideae argumento cf. vWilamowitz Anal. Eur. p. 189 (attulit Bodin). — [2]) Eur. fr. 912, ubi allati vid. Anaxandridas (fr. 67), Aristoteles, Aristaenetus, Aelianus, Sextus Empiricus, Cyrillus versum respicientes. — [3]) Ar. Nub. 1075 sqq. — [4]) Eur. fr. 267. — [5]) Men. fr. 815.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

οἶδ' ἔγωγ'! εὖ ἴσθ' ὅτι.

κἂν μωροτέρα συνῆκε!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

πάνδεινον λέγεις.

ΣΩΦΡΟΝΗ.

ἐγένετ' ἂν εὐτύχημα μεῖζον οὐδὲ ἕν!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἦ τοῦτ' ἀληθές ἐσθ' ὃ λέγεις; τὸ παιδίον

— — —

580. *οἶδ' ἔγωγ'* Leo] *οιδ*... cod., *οἶδα· σὺ δέ γ'* Croiset.

581. **κἂν μωροτέρα*] ....*τερα* cod.

582. **ἐγένετ' ἂν*] supplevi, *συνέβη γὰρ* Lef., *οὐ γέγονεν* vWil., *τούτου μὲν* Leo, *οὐδενὶ γὰρ εὐτ. μ. οὐδὲ ἕν | ἐγένετ'*. — Richards.

583. *ἦ τοῦτ'* vArnim] ....*τ* cod., *εἰ τοῦτ'* vWil., proximo versui adiungens, sic vero personarum vices quomodo apte possint statui non video, *καὶ τοῦτ'* vel *κατάρατ'* Leo.

III.

ΠΕΡΙΚΕΙΡΟΜΕΝΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Γλυκέρα Παταίκου θυγάτηρ.
Δωρὶς θεράπαινα Γλυκέρας.
Ἄγνοια θεός.
Σωσίας θεράπων Πολέμωνος.
Μοσχίων Παταίκου μὲν υἱὸς φύσει, Μυρρίνης δὲ ποιητός.
Δᾶος θεράπων Μυρρίνης.
Πολέμων χιλίαρχος Κορίνθιος.
Ἁβρότονον ἑταίρα.
Πάταικος γέρων, Γλυκέρας καὶ Μοσχίωνος πατήρ.

Chorus iuvenum appotorum interludit actus.

Athenis in via publica res agi finguntur, ante aedes contiguas Polemonis et Myrrhinae. In tertias aliquas, quae cuius fuerint nescimus, confugit Glycera ante fabulae initium [1]).

Fabulae argumentum minus bene quam Disceptantium e fragmentis quae ad nos pervenerunt cognoscitur, ita tamen ut possit enarrari.

[1]) Dicamus ad amicam aliquam confugisse Glyceram, apud quam unam noctem transegit; nam postridie demum (vs. 73) in Myrrhinae aedes venit. — Etiam Pataeci aedes in scena conspectas esse non credo.

Simile atque in Heroë et in Disceptantibus res quae in hac fabula referuntur videntur habuisse initium. Expositi certe — quamcumque ob causam — Moschio et Glycera Pataeci viri divitis liberi gemelli a muliercula quadam paupere sunt sublati [1]; quae puerum dedit Myrrhinae matronae vicinae et diviti filium desideranti, puellam vero ut suam filiam educavit ipsa et adultam Polemoni militi Corinthio dedit concubinam. Mox, cum in eo esset ut moreretur, puellae dixit non veram se esse eius matrem, fratrem autem esse Moschionem iuvenem in aedibus proximis viventem; et dedit Glycerae monumenta quaedam, ut, si fors ferret, a parentibus posset agnosci.

Brevi post Moschio iuvenis laute et liberius vivens Glyceram puellam venustam, quam admirans saepe fuerat intuitus, sub vesperam invenit ante Polemonis aedes stantem, et genio indulgens amplexus est. Illa non refugere, fratrem videlicet esse sciens; sororem eius se esse dicere ei nondum potuit aut noluit. Supervenit Polemon ab expeditione aliqua redux [2]; qui furore incensus, cum in iuvenis amplexu haerentem eam vidisset, ense eius crines recidit.

Glycera tantam contumeliam indignata, quippe plane insons, ex aedibus Polemonis aufugit cum Doride ancilla, mox a Myrrhina Moschionis matre adoptiva comiter est recepta. Verum huic dixisse eam statuamus necesse est.

Interim Polemonem iracundiae vehementer poenituit. Audito autem in Myrrhinae iam aedibus eam degere, vi eas expugnare voluit, ut moecho nimirum puellam eriperet; sed mox a Pataeco amico ad saniora consilia revocatus est. Petente dein Polemone Pataecus adiit Glyceram, ut eam exoraret; qui dum cum ea colloquitur, suspicari coepit eam esse filiam suam, et mox, cum

[1]) *Captivam puellam* quod Glyceram vocat Philostratus epist. 26 et 64, apparet eum fabulam non legisse ipsum, sed de milite et de aedibus oppugnatis et de puella detonsa cum aliquid inaudivisset, perperam sibi finxisse rem. *Sui iuris* est Glycera (vs. 234).

[2]) Cf. vs. 236 sq. et Luciani multa e nostra fabula ducentis in meretricum colloquio verba: *ὁ Πολέμων ἀπὸ τῆς στρατείας ἀνέστρεψε πλουτῶν κτέ.* (Lucian. (LXVII 9 init.).

monumenta illa inspiciendi facta sibi esset facultas, laetus eam agnovit. In gratiam dein rediit puella cum milite homine minime malo, magnaque dote a patre ornata iustas nuptias cum Polemone iniit.

Moschionem autem suum fratrem esse laeta iam dixit Pataeco, Polemoni, cui non; nempe non erat cur fratrem etiam puderet sororis: non concubina erat militis humili loco nata, sed viri praedivitis filia. Agnitus igitur a Pataeco Moschio dixit patri se Philini cuiusdam filiam amare. Quae puella matrimonio ei iuncta est, et sic laetum exitum habuit fabula duabus cenis nuptialibus instructis.

Pataecus nomen cognitum est ex Herodoto [1]; dicebantur enim Pataeci „*θεοὶ Φοίνικες, οὓς ἱστᾶσι κατὰ τὰς πρῴρας τῶν νεῶν* [2]). Divitem igitur peregrinum — fortasse militem, ut ipse fuit Polemo, — non Graecum intellegendum esse facile putaverit quis; sed „*Ἕλληνα τρόπον*" quoniam in filia sua laetus agnoscit Pataecus [3], et ipsum Graecum fuisse sumamus necesse est. Neque inauditum fuit hoc nomen inter cives Atticos [4].

Interierunt fabulae nomen [5], argumentum metricum, personarum index et actus primi initium sive versus fere quinquaginta, nam primum folium deesse videtur solum.

Initium fecit Glycera [6] ex amicae ut opinor aedibus progressa, dein cum Doride confabulata et de tristi sua sorte conquesta, quod ab amatore iracundo heri male mulcata esset [7]. Quae postquam aedes denuo intrarunt, prodiit Ignoratio dea [8].

---

[1]) Herodot. III 37.

[2]) Hesych. s. v.; cf. fr. com. adesp. 423.

[3]) Vs. 357.

[4]) Cf. Kirchner Prosopogr. n[0] 11676 sqq.

[5]) Constat tamen propter versus 173 sq. *ἐκ τῆς Περικειρομένης* allatos a veteribus. Nec non materies quae in hac fabula tractatur aliunde cognita fuit et antehac.

[6]) Cf. vs. 7.

[7]) Heri vesperi a Moschione basiata et a Polemone detonsa est (vs. 33 coll. 337); nunc est diei pars prior (cf. vs. 55).

[8]) De cuiusmodi personis cf. supra pag. 2. *Ignorationem* fabulis nomen dederunt Diphilus et Macho.

ACTUS PRIMUS.

SCENA SECUNDA.

Ignoratio sola.

ΑΓΝΟΙΑ.

— — — *τρέφειν βρέφος*
μόνον προθυμηθεῖσα θῆλυ, τὸ δ' ἕτερον
γυναικὶ δοῦναι πλουσίᾳ τὴν οἰκίαν
ταύτην κατοικούσῃ δεομένῃ παιδίου.
ποεῖ δὲ τοῦτ'· ἐγγενομένων δ' ἐτῶν τινων
καὶ τοῦ πολέμου καὶ τῶν Κορινθιακῶν κακῶν
αὐξανομένων, ἡ γραῦς ἀπορουμένη σφόδρα,
τεθραμμένης τῆς παιδὸς ἣν νῦν εἴδετε
ὑμεῖς, ἐραστοῦ γενομένου τε τοῦ σφοδροῦ
τούτου νεανίσκου γένει Κορινθίου
ὄντος, δίδωσι τὴν κόρην ὡς θυγατέρα
αὐτῆς ἔχειν. ἤδη δ' ἀπειρηκυῖα καὶ
προορωμένη τοῦ ζῆν καταστροφήν τινα
αὐτῇ παροῦσαν, οὐκ ἔκρυψε τὴν τύχην·

---

1. Desunt in cod. *τρέφειν βρέφος μόνον*, supplevit vWil., *τὸ μὲν* Lef. (vs. 1—6 adiuvante Croiset).
2. *γυναικὶ*] supplevit Lef.
3. *ταύτην*] supplevit Lef.
— *δεομένῃ* Lef.] *δε..ενη* cod.
4. *ποεῖ δὲ τοῦτ'(ο)* vWil.] .....*δετο*... cod., *ἐδόθη δὲ τόθ' οὕτως* Lef.
— *ἐγγενομένων* Leo] ......*μενων* cod., *γενομένων* Lef.
5. *καὶ τοῦ* Leo] ...*ου* cod., *συχνοῦ* Lef.
6. *αὐξανομένων* Lef.] ...*ανομενων* cod.

---

5. Respiciuntur igitur res quae annum, quo Circumtonsa fabula scenae commissa est, proximae antecesserunt. Mala autem Corinthiaca quae dicantur non apparet; sed Athenis quoniam res agi finguntur, illic autem degere dicitur Polemo copiarum dux Corinthius, sociatas iam esse Athenas Corintho sumere licet. Conveniunt haec rerum faciei quae fuit circa annum 300, cum Demetrius Athenis dominavit καὶ Κόρινθον ἐλύσατο [1]).

11. ἀπειρηκυῖα] *annis confecta.*

---

[1]) Plut. Dem. 23—25.

λέγει δὲ πρὸς τὴν μείραχ' ὡς ἀνείλετο
αὐτήν, ἐν οἷς τέ σπαργάνοις δίδωσ' ἅμα·
τὸν ἀγνοούμενόν τ' ἀδελφὸν τῇ φύσει
φράζει, προνοουμένη τι τῶν ἀνθρωπίνων,
εἴ ποτε δεηθείη βοηθείας τινός,
ὁρῶσα τοῦτον ὄντ' ἀναγκαῖον μόνον
αὐτῇ, φυλακήν τε λαμβάνουσα μή ποτε
δι' ἐμέ τι τὴν Ἄγνοιαν αὐτοῖς συμπέσῃ
ἀκούσιον, πλουτοῦντα καὶ μεθύοντ' ἀεὶ
ὁρῶσ' ἐκεῖνον, εὐπρεπῆ δὲ καὶ νέαν
ταύτην, βέβαιόν δ' οὐθὲν ᾧ κατελείπετο.
αὕτη μὲν οὖν ἀπέθανεν· ὃ δὲ τὴν οἰκίαν
ἐπρίατο ταύτην ὁ στρατιώτης οὐ πάλαι.
ἐν γειτόνων δ' οἰκοῦσα τἀδελφοῦ, τὸ μὲν
πρᾶγμ' οὐ μεμήνυκ', οὐδ' ἐκεῖνον βούλεται,
εἶναι δοκοῦντα λαμπρόν, εἰς μεταλλαγὴν
ἀγαγεῖν, ὄνασθαι δ' ὧν δέδωκεν ἡ Τύχη.
ἀπὸ ταὐτομάτου δ' ὀφθεῖσ' ὑπ' αὐτοῦ, θρασυτέρου

15. *δίδωσ'*] ,*διδοῦσ'* Crönert (sed „dixit ei quibus in involucris eam sustulisset" minus apta notionum iunctura).
23. *δὲ καὶ* Lef.] ..κ.. cod.
24. **δ'*] *θ'* cod., *τ'* Lef.
— *κατελείπετο* Lef.] ...*ελειπετο* cod.
25. **αὕτη*] *αὐτή* Lef.
28. *μεμήνυκ'* Leo] *μεμενηκεν* Lef. cum cod.; cf. vs. 46 Disc. 284, 292.
31. **ὑπ' αὐτοῦ*] *υποτου* cod., *ὑπὸ τούτου* Leo (post *ἐκεῖνον* vs. 28 minus probabiliter).

15. Constr.: καὶ ἅμα δίδωσιν αὐτῇ τὰ σπάργανα ἐν οἷς ἀνείλετο.

22. ἀκούσιον] διὰ γνωρισμάτων saepe cautum esse, ne quis suam sororem amaret inscius, in Disceptantibus ait Syriscus [1]).

— μεθύοντ' ἀεὶ] cum grano salis hoc esse accipiendum, nihil enim significari nisi iuvenem quotidie fere laetum convivari cum sodalibus, vix est quod dicam.

24. βέβαιον . . . οὐθὲν] cf. οὐδὲν ὑγιές, ἅπαν κακόν, similia [2]).

— ᾧ κατελείπετο] i. e. τὸν στρατιώτην.

30. Mutatur structura [3]); nam ἐκεῖνον, quod verbi ἀγαγεῖν obiectum fuit, nunc est verbi ὄνασθαι subiectum; vert.: *sed illum frui dotibus Fortunae.* Fratri molesta esse noluit puella generosa.

31. ἀπὸ ταὐτομάτου] *casu* [4]).

[1]) Disc. 124. — [2]) Cf. Ar. Ach. 956 et 909. — [3]) Recte sic Körte. — [4]) Cf. Disc. 510.

— ὥσπερ προείρηκ' — ὄντος ἐπιμελῶς τ' ἀεὶ
φοιτῶντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἔτυχ' ἑσπέρας
πέμπουσά ποι θεράπαιναν· ὡς δ' ἐπὶ ταῖς θύραις
αὐτὴν γενομένην εἶδεν, εὐθὺς προσδραμὼν
ἐφίλει, περιέβαλλ', ἡ δὲ τῷ προειδέναι
ἀδελφὸν ὄντ' οὐκ ἔφυγε. προσιὼν δ' ὁ Πολέμων
ὁρᾷ· τὰ λοιπὰ δ' οὗτος ἥμαρτ' οὐχ ἑκών.
ὃ μὲν ᾤχετ' εἰπὼν ὅτι κατὰ σχολὴν ἐρεῖ
αὖθις τί βούλεθ', ἡ δ' ἐδάκρυ' ἑστῶσα καὶ
ὠδύρεθ' ὅτι ταῦτ' οὐκ ἐλευθέρως ποεῖν
ἔξεστιν αὐτῇ, πάντα δ' ἐξεκάετο
ταῦθ' ἕνεκα τοῦ μέλλοντος, εἰς ὀργήν θ' ἵνα
οὗτος ἀφίκοιτ'. ἐγὼ γὰρ ἦγον οὐ φύσει
τοιοῦτον ὄντα τοῦτον, ἀρχὴν δ' ἵνα λάβοι
μηνύσεως τὰ λοιπά, τούς θ' αὑτῶν ποτε
εὕροιεν. ὥστ' εἰ τοῦτ' ἐδυσχέρανέ τις

33. *φοιτῶντος* Lef.] ...*τωντοσ* cod.
34. *πέμπουσα* Lef.] ...*ποισα* cod.
35. **αὐτὴν*] ...*ην* cod., *ταύτην* Lef.
— *εὐθὺς* vHerwerden] *εὐθὺ* Lef. cum cod.
36. *προειδέναι* Lef.] *προειδε*... cod.
37. *δ' ὁ Πολέμων*] supplevit Croiset.
38. **ἥμαρτ' οὐχ ἑκών*] supplevi, alii aliter.
39. *ἐρεῖ*] supplevit Lef.
40. **αὖθις*] *αὐτὴν* Lef. cum cod., *αὐτῇ* vHerwerden. Saepius *αυτισ* = *αὖθις* in hoc cod. est scriptum.
— *ἡ δ'*] supplevit Lef.
44. *ἀφίκοιτ'* Leo] *αφικετ'* cod.
45. *λάβοι* Leo] *λαβη* cod. ϑ'
46. *αὑτῶν*] *εαυτων* cod.; in archetypo fuit *τεαυτων*.
47. *ἐδυσχέρανε* vWil.] *-ραινε* cod.

33. ἑσπέρας] cum appotus esset iuvenis a cena recens.

34. θεράπαιναν] *Doridem*.

39. *Moschio* iuvenis raptim aufugit iram militis [1]).

40. αὖθις] *alias*; rem differentium particula.

41. Flebat puella quod purgare se non posset nisi fratrem illum esse fatendo, sed lacrimas culpae signa duxit amator iratus.

43. ἕνεκα τοῦ μέλλοντος] *ut res posthac in melius convertantur*.

46. ποτε] *tandem* [2]).

[1]) Cf. Disc. 486 sqq. — [2]) Cf. vs. 74.

ἀτιμίαν τ' ἐνόμισε, μεταθέσθω πάλιν·
διὰ γὰρ θεοῦ καὶ τὸ κακὸν εἰς ἀγαθὸν ῥέπει
γιγνόμενον. ἔρρωσθ', εὐμενεῖς τε γενόμενοι
ἡμῖν, θεαταί, καὶ τὰ λοιπὰ σῴζετε.

(Abit. — Prodit **Sosias** famulus ex aedibus Polemonis.)

SCENA TERTIA.

Sosias solus.

ΣΩΣΙΑΣ.

ὁ σοβαρὸς ἡμῖν ἀρτίως καὶ πολεμικός,
ὁ τὰς γυναῖκας οὐκ ἐῶν ἔχειν τρίχας,
κλάει κατακλινείς. κατέλιπον ποούμενον
ἄριστον αὐτοῖς ἄρτι, καὶ συνηγμένοι
εἰς ταὐτόν εἰσιν οἱ συνήθεις, τοῦ φέρειν
αὐτὸν τὸ πρᾶγμα ῥᾷον. οὐκ ἔχων δ' ὅπως

49. θεοῦ] θεοὺς Eitrem.
50. τε γενόμενοι vWil.] γεγενομενοι (?) cod., γεγενημένοι Lef.

48. μεταθέσθω] *sententiam mutato*; proprie *calculum* (τὸν πεττὸν) *reducere* sive *aliter collocare* significat verbum, quod praesertim apud Platonem frequens est. Eadem imago subest verbis εὖ θέσθαι et ἀναθέσθαι.

49 sq. Admirationem aliquam movet haec de providentia divina sententia, ab Onesimi illius sententiolis Epicureis [1]) toto caelo diversa et propior priscis iocis Aristophanis de diis in melius semper convertentibus res quae Atheniensium δυσβουλία in ultimum periculum adduxisset [2]).

50. γιγνόμενον] *dum fit.*

50 sq. τε ... καὶ] *et ... etiam.* Est τε h. l. adiunctivum, ut saepe apud nostrum.

53. τὰς γυναῖκας] notus hic est pluralis numeri usus in ore conviciantium et in maius sic crimina augentium, quasi solitum sit fieri id quod semel factum sit. Sic ἀφθίτους θεῖναι βροτοὺς dicitur Apollo a Furiis, quod unum Admetum fato aliquantisper eripuerit [3]).

55. αὐτοῖς] ut αὐτός famulis est *herus* [4]), sic αὐτοί iis sunt *heri sodales* [5]).

— συνηγμένοι ... εἰσίν] *convocati sunt pransum* [6]).

56. τοῦ φέρειν] *ut ferre posset* [7]).

[1]) Cf. Disc. 227. — [2]) Ar. Nub. 587—589. — [3]) Aesch. Eum. 724. Cf. etiam Disc. 518 et de cognato pluralis numeri usu Ar. Av. 474, Longin. de Subl. 28. — [4]) Cf. Ar. Nub. 219. — [5]) *Die Herrschaften, les gens.* Item vs. 282. — [6]) Cf. Disc. 195. — [7]) Cf. Disc. 307.

τἀνταῦθ' ἀκούσῃ γιγνόμεν', ἐκπέπομφέ με
ἱμάτιον οἴσοντ' ἐξεπίτηδες, οὐδὲ ἓν
δεόμενος ἄλλ' ἢ περιπατεῖν με βούλεται.

(Prodit **Doris** ex aedibus in quibus Glycera nunc commoratur.)

SCENA QUARTA.

Sosias, Doris.

ΔΩΡΙΣ.

(heram non prodeuntem allocuta:)

ἐγὼ προσεστῶσ' ὄψομαι, κεκτημένη.

ΣΩΣΙΑΣ.

ἡ Δωρίς! οἷα γέγονεν, ὡς δ' ἐρρωμένη!
ζῶσιν τρόπον τιν', ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται,
αὗται. πορεύσομαι δέ.

(Secedit.)

---

58. *ἀκούσῃ* Lef.] *ακο..η* cod.
59. *οἴσοντ'* Lef.] *ο..οντ'* cod.
61. *προσεστῶσ'* Lef.] *προσ. στ..'* cod.
63 sq. *τιν'*, et *αὗται* vWil.] *τίν'*; et *αὐταί* Lef.
64. Post *δέ* interrogandi signum scripsit Lef.; corr. vWil.

---

58. τἀνταῦθα] in aedibus ubi Glycera est. Quae cuius fuerint nescimus [1].

59. *Paludamentum* [2] *portare* Polemo famulum iussit *consulto* [3]. — οὐδὲ ἓν] frequens apud nostrum forma [4].

61 et 67. κεκτημένη] *hera* [5]. — Dolet Glycera vitae condicionem mutatam, ut Chrysis in Samia dramate, et amator, quem etiamnunc diligit, quid agat scire cupit, ut ille quid ipsa. Nempe amantium irae amoris integratio.

62. Dudum ab hoc famulo non adspectam esse Doridem ancillam vixdum adultam [6] ex eius verbis intellegimus. In bellum enim cum Polemone profectus aliquantisper Athenis non adfuit [7]. Breve — unius noctis, ut opinor, — intervallum, quod inter Glycerae fugam et fabulae exordium intercessit, huc non facit.

63. τρόπον τινά] *sic satis bene*, iocosa litotes, nam *optime* eas vivere et valere dicere vult famulus. Similis est vocis τρόπου usus infra in locutione οὐ κατὰ τρόπον *non ita ut oportet* [8], nec non conferenda sunt Davi in Heroë fabula verba: οὕτως ἡσυχῇ, τρόπον τινά [9].

64. πορεύσομαι] *secedam*, *proripiam me* [10].

---

[1]) Cf. pag. 74, 1. — [2]) Cf. vs. 164 et Sam. 314. — [3]) Cf. Disc. 328. — [4]) Cf. Disc. 69. — [5]) Cf. Her. 37. — [6]) Ut Charisii puerum pedisequum Disc. 256. — [7]) Cf. vs. 170. — [8]) Vs. 229 sq. — [9]) Her. 20. — [10]) Cf. Disc. 378.

ΔΩΡΙΣ.

κόψω τὴν θύραν·
οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ἐστιν ἔξω. δυστυχὴς
ἥτις στρατιώτην ἔλαβεν ἄνδρα· παράνομοι
ἅπαντες, οὐδὲν πιστόν. ὦ κεκτημένη,
ὡς ἄδικα πάσχεις! —
(Ferit ianuam aedium Polemonis.)
παῖδες! — εὐφρανθήσεται
κλάουσαν αὐτὴν πυθόμενος νῦν· τοῦτο γὰρ
ἐβούλετ' αὐτός. —
(Prodit servulus.)
παιδίον, κέλευέ μοι
— — —.

Aliud fragmentum [1]) quatuor paginas sive intimum folium quaternionis (vel ternionis) implens [2]). Cuius initio qui loquatur non constat: sumsi Doridis et Davi esse colloquium [3]).

---

64. κόψω τὴν θύραν = Men. fr. 860.

66 sq. ἄνδρα· παράνομοι | ἅπαντες Körte] ἄνδρα παράνομον | ἅπαντ', ὡς Lef., vocis παράνομον ultimam litteram non certam esse scribens.

68—70. *Doridi continuavi; alteri (Polemonis servo) vs. 68ᵇ—70ᵃ (εὐφρανθήσεται—αὐτός) dedit Lef. cum. cod.

[1]) A Lefeburio ad Samiam fabulam hoc fragmentum est relatum propter Moschionis nomen saepius obvium et chlamydis ensisque mentionem (cf. Sam. 314 sq.). Quem errasse cum sensissem, ad Circumtonsam autem referendum suspicari coepissem, mox confirmavit coniecturam scholium ad Ar. Plut. 35, ubi versus 173 sq.* afferuntur „e Menandri Circumtonsa." Quod scholium in solo codice V servatum et in Dindorfii scholiorum editione cancellis inclusum est neque commemoratur ab eo in Indice scriptorum. Itaque fragmentum in Meinekii Kockiique editiones non receptum latuit Lefeburium; quamquam a Iernstedtio olim indicatum (cf. Nauck Mél. Gr. R. VI p. 118) attulerat Kretschmar in dissertatione de Menandri reliquiis nuper repertis (Lips. 1906) p. 106. Apud quem nisi repperissem, me quoque fugisset, ut opinor, hoc testimonium, quod quantivis est pretii. — Ad Circumtonsam referendum esse senserat ante me Legrand, collato scholio Aristophaneo eodem tempore mecum rettulit vWilamowitz.

[2]) Duo fragmenta, non unum esse putabat Lef.

[3]) Doris quin heram sit comitata non est dubium.

---

67. οὐδὲν πιστόν] idem usus neutri in locutione οὐδὲν ὑγιές, e. g. in versibus Euripideis de Spartiatis: ὦ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτῶν | κτἑ., μηχανορράφοι κακῶν, | ἑλικτὰ κοὐδὲν ὑγιές [1]).

[1]) Eur. Andr. 445 sqq.; cf. Ar. Ach. 956 et supra vs. 24.

ΔΩΡΙΣ.

— — —

παῖδες· μεθύοντα μειράκια προσέρχεται
πάμπολλ'. ἐπαινῶ διαφόρως· κεκλημένην
εἴσω πρὸς ὑμᾶς εἰσάγει τὴν μείρακα!

ΔΑΟΣ.

τοῦτ' ἐστὶ μήτηρ! — ὁ τρόφιμος ζητητέος.

ΔΩΡΙΣ.

πρόσαγ' αὐτὸς αὐτὸν τὴν ταχίστην ἐνθάδε·
εὔκαιρον εἶναι φαίνεθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

(Davus in urbem abit, Glyceram Doridemque in Myrrhinae aedes deducit chorus.)

72. **πάμπολλ'*] *σύμπολλ'* Lef. cum cod.; permixta videntur *πάμπολλα* et *σύμπαντα*.
— **κεκλημένην*] *κεκτημένην* Lef. cum cod. (?).
73. *ὑμᾶς*] *ἡμᾶς* Leo (coll. Her. 27, ubi *ὑμῖν* poscit pro *ἡμῖν*). Davi si sint haec verba, Leo sequendus sit.
75. *πρόσαγ' αὐτὸς* Leo] ....*τοσ* cod.
— *τὴν ταχίστην* Lef.] *τ....χιστην* cod.
— *ἐνθάδε·* Leo] :*ενθαδε* cod.
76. *εὔκαιρον* Leo] *συ.....ν* cod.; cf. fr. Iernstedt (supra pag. 17).
— Post hunc versum in cod. est $\overline{\underline{χο}}$ $\overline{\underline{ρ}}$ $\overline{\underline{ου}}$.

71—76. Myrrhina Glyceram ad se vocavit, ut a Polemonis iuvenumque temulentorum sive ira sive protervitate protegeret puellam, quae Moschionis culpa in aerumnas incidisset immeritissimas. Davus vero — fortasse etiam Doris — putat Myrrhinam heram suam tam lenem atque benevolam se praestare erga filium ut puellam ei dilectam ultro introducat, quam tutus a truculento illo milite intus amet. Id quod mox haud difficulter Moschioni persuadet Davus, quoniam credere solemus omnes quae optamus [1].

72. διαφόρως] *egregie* [2].

73. εἰσάγει] subiectum est τὰ μειρακύλλια.

74. τοῦτ' ἐστὶ μήτηρ!] *haec demum vera mater vocanda!* [3]) Item alibi apud nostrum: τοῦθ' ἑταῖρός ἐστιν ὄντως! [4])

— ὁ τρόφιμος] Moschio, *filius herilis* [5]), heri vesperi aufugit, iram Polemonis — fortasse et matris — veritus; at nunc quamprimum arcessendum eum censet Davus, domi enim iam paratos ei esse amores.

76. Post hunc versum fit πάροδος μεθυόντων μειρακίων, quibus·

[1]) Cf. vs. 141. — [2]) Cf. Disc. 338. — [3]) Item nos: *dat is nog eens een moeder!* — [4]) Fr. 367. — [5]) Cf. Disc. 160.

Saltat chorus.

ACTUS SECUNDUS.

(Ex urbe veniunt Moschio et Davus.)

SCENA PRIMA.

Moschio, Davus.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

Δᾶε, πολλάκις μὲν ἤδη πρός μ' ἀπήγγελκας σαφῶς
οὐκ ἀληθές, ἀλλ' ἀλαζὼν καὶ θεοῖσιν ἐχθρὸς εἶ·
μὴ δὲ καὶ νυνὶ πλανᾷς με;

---

77. *Δᾶε, πολλάκις* Lef.] *δα......κισ* cod.
— *πρός με*] = Men. fr. 978? Cf. vs. 137.
— **σαφῶς*] dubitanter supplevi, ..*α*.. cod., *πολὺ* Leo.
78. = Men. fr. 875.
— *καὶ*] *ται*^{σ} cod., verum praebet schol. Ar. Ran. 280 (Men fr. 875).
79. *μὴ* Körte] .*η* cod., *πῇ* Lef., *τῇ* Headlam, *ἂν* Sudhaus (sine interrogandi signo).

---

cum Glycera — in amicae ni fallor aedibus — compotasse censenda est, vino curas mergere, ut Polemo, fortasse conata. Hi iuvenes iam chorum efficientes in orchestram incedunt, dein saltando interludunt actus.

77 sqq. Trochaeis tetrametris, metro concitatiore, conscriptum est quod sequitur colloquium, item in Samia fabula altercatio vehementissima senum Nicerati et Demeae [1]). Etiam inter aliarum fabularum Menandrearum fragmenta nonnulla his numeris sunt adstricta. Quos severiores hic poeta finxit quam Aristophanes; nusquam enim — quae apud Aristophanem frequentissima est sive libertas sive neglegentia — secundam dipodiam cum tertia ita coniunxit ut nulla intercederet pausa.

77. Moschio πολλάκις dicens non hasce turbas cogitat sed ceteram vitam. Non enim multum temporis inter hunc actum et primum intercessit: nunc Myrrhinae εὐτρεπές ἐστι τὸ ἄριστον [2]), in primo autem actu suis sodalibus ἄριστον ἐποεῖτο Polemo [3]). Cito igitur Moschionem invenit quem quaesitum abiit Davus.

78. θεοῖσιν ἐχθρός] priscus terminus -σιν, quo Menander non utitur, in hac tamen vocum iunctura permansit [4]); unius enim adiectivi instar est θεοῖσ(ιν) ἐχθρός, unde substantivum θεοισεχθρία ductum est [5]).

---

[1]) Cf. Sam. 202 sqq. — [2]) Vs. 117, 282. — [3]) Vs. 55. — [4]) Item Anaxipp. fr. 6[4]. Brevior forma est infra vs. 104. — [5]) Cf. Ar. Vesp. 418.

ΔΑΟΣ.

κρέμασον εὐθύς, εἴ πλανῶ,
τήμερον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

λέγεις τί;

ΔΑΟΣ.

χρῆσαι πολεμίου τοίνυν τρόπον,
ἂν πλανῶ σε μὴ καταλάβῃς τ' ἔνδον αὐτὴν ἐνθάδε.
ἃ δ' ἐδίωκες, ἐπέτυχέν σοι ταῦτα πάντα, Μοσχίων,
καὶ πέπεικ' ἐγὼ μὲν ἥκειν δεῦρ' ἀναλώσας λόγους
μυρίους τὴν εμ . . . . εσθαι καὶ ποεῖν
πάνθ' ἃ σοι δοκεῖ, τίς ἔσομαι . . . . βίος μάλισθ' [

ΜΟΣΧΙΩΝ.

Δᾶε, τῶν πάντων . . ε . . εκ . . . . ε . . βλε . ο .
ἆρα τὸ μυλωθρεῖν κράτιστον σοί ἐστιν;

ΔΑΟΣ.

_ ᴗ̄ _ ᴗ _
οὑτοσὶ φερόμενος η . . . . μηδὲν . . . . ξυν . . .
βούλομαι δὲ προστάτην σε πράγματ . . . .
. . . διο . . . . τ . . αι στρατ . . . δα . . . .

79. εἰ πλανῶ] supplevit Körte, εἰ θέλεις vHerwerden.
80. τρόπον] supplevit Crönert.
81. *ἂν] supplevi, Lef. μή.
— πλανῶ σε μὴ Sudhaus] δακησ . . η cod. (?).
— καταλάβῃς τ' ἔνδον αὐτὴν ἐνθάδε Leo] κ . . . λαβησ τ' εν . ονα . . η . εν[cod.
82. ἃ δ' ἐδίωκες, ἐπέτυχέν σοι et πάντα Leo] . δεδιωκε . . . . et . . ντα cod.
83. ἐγὼ μὲν ἥκειν Leo] ε . . . . μεν . . ε . . cod.; cf. vs. 140.
— λόγους] supplevit Leo.
85. πάνθ' Leo] απανθ' cod.
— δοκεῖ, τίς ἔσομαι Leo] δ . . ειτισεσομ . .
86—102. *Distribui ut poteram inter herum et famulum, sed dubia sunt multa.
87. Supplevit Housman, αρατομυλ . . . ρε . . κρατιστονσ . . . . . ν cod.
88. *οὑτοσὶ] ουτος: cod. (?). — Dein post φερόμενος fuit ἥκειν(-ς) aut ἥξειν(-ς).

83. Impudentissimum hoc mendacium; nam licet lacunosus sit locus, collatis verbis Moschionis quae infra leguntur [1]) intellegimus Davum perhibere se permovisse heram ut arcesseret Glyceram.

[1]) Cf. vs. 140 sq.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

. . . . α . . τουσι . . θυσα . . . χη . δρ . . . [

ΔΑΟΣ.

ἀλλὰ . . . . εκαοι . . εκ . . σ . . . .
. . . . τάλαντα . . . . . . λωλειη . [
Μοσχίων . . . . ειν . . . ἑορἀκασι μ . . . [
ὀμνύων . . . . καθε . [
. . τε μετα . τ . . . . ἄλλον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

αι[
. . . εκ . . . . . γε . . . . . ε . . . . ι . ευ
γραῦς.

ΔΑΟΣ.

τοιασ . . . σθαρεσκε . . ε[
. . . ἐφ' αἷς ει . . . . τούτοις.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μ . [
. σ . ασ, ἀλλὰ τυροπωλει καὶ . . . . . [

ΔΑΟΣ.

. . . τα μεν . . φ . σιν ευχ . ωσδ [
. . . . . α . ον . . . . ., τρόφιμε.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

. . ε . . α [
. . . . . . παραμυθ . . . . ν [
ἐπὶ θεοῖς ἐχθρῷ πτεροφόρῳ χιλιάρχῳ.

100. . σ . ασ] *ἵστασ'?
104. πτεροφόρῳ vHerwerden] πτεροφόρα Lef. cum cod.

100. τυροπωλει] translatumne est verbum, ut apud Aristophanem [1]?

102. τρόφιμε] ut supra [2].

104. *Dis invisus* [3]) *chiliarcha aliger* dicitur Polemo. Adiectivum πτεροφόρος in mentem nobis revocat iocos Aristophaneos de Lamachi aliorumque taxiarchorum galeis [4]. Apud Lucianum autem e fabula nostra desumtus est Polemo ὁ ζηλότυπος, χιλιαρχήσας κτέ. [5]), etsi multa illic mutavit scriptor.

[1]) Cf. Ar. Ran. 1369. — [2]) Cf. Disc. 160. — [3]) Cf. vs. 78. — [4]) Cf. Ar. Ach 584, 965, 1109 Pac. 1172 sq. — [5]) Lucian. LXVII 9 § 4.

ΔΑΟΣ.

καὶ μάλα.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

εἰσιὼν δέ μοι σύ, Δᾶε, τῶν ὅλων κατάσκοπος
πραγμάτων γένου· τί ποιεῖ, ποῦ ἔστιν ἡ μήτηρ; ἐμὲ
εἰς τὸ προσδοκᾶν ἔχουσι πῶς; τὸ τοιουτὶ μέρος
οὐκ ἀκριβῶς δεῖ φράσαι σοι· κομψὸς εἶ.

ΔΑΟΣ.

πορεύομαι.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

περιπατῶν δὲ προσμενῶ σε.

ΔΑΟΣ.

ποῦ δέ;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

πρόσθε τῶν θυρῶν.

(Abit Davus.)

ἀλλ' ἔδειξεν μέν τι τοιοῦθ' ὡς προσῆλθον ἑσπέρας·
προσδραμόντ' οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ περιβαλοῦσ' ἐφείλκετο.
οὐκ ἀηδής, ὡς ἔοικεν, εἰμ' ἰδεῖν οὐδ' ἐντυχεῖν,
οἴομαι, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλ' ἑταίραις προσφιλής.

---

106. *ποῦ* Lef.] *π..* cod.
108. *φράσαι* Lef.] *φρ....* cod.
— **εἶ. ΔΑ. πορεύομαι*] *εκπορευ..αι:* cod. (? — *ει:* scriptum esse suspicor).
109. *προσμενῶ* Lef.] *προσμ..ω* cod.
— **ΔΑ. ποῦ δέ;*] addidi. Deesse aliquid docent numeri.
— **πρόσθε τῶν θυρῶν*] *προσ..των.υ..ν* cod.
110. *ἑσπέρας* Leo] *...ερασ* cod.
111. **ἐφείλκετο*] *ε.....ε* cod., *ἔμεινέ με* Leo.
112. *ἀηδής* Leo] *ἀτελής* cod. (?).
— *ἔοικεν* Lef.] *εοι..ν* cod.
— **εἰμ' ἰδεῖν οὐδ'*] *εἰμι δεινοῦ δ'* Lef.
— **ἐντυχεῖν*] *εντ[* cod.
113. **ἑταίραις προσφιλής*] *εταιρ[* cod.

---

107. μέρος] *rem* [1]).

108. πορεύομαι] *eo*, nihil amplius [2]).

110 sq. Cf. Ignorationis verba: (Glycera) ἔτυχεν ἑσπέρας | πέμπουσά ποι θεράπαιναν cett. [3]).

---

[1]) Cf. Disc. 17. — [2]) Cf. Disc. 378. — [3]) Vs. 38 sqq.

τὴν δ' Ἀδράστειαν μάλιστα νῦν δεδοικὼς προσκυνῶ.

(Davus redit.)

ΔΑΟΣ.

Μοσχίων, ἡ μὲν λέλουται καὶ κάθηται.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

φιλτάτη!

ΔΑΟΣ.

ἡ δὲ μήτηρ σου διοικεῖ περιπατοῦσ' οὐκ οἶδ' ὅ τι.
εὐτρεπὲς δ' ἄριστόν ἐστιν, ἐκ δὲ τῶν ποουμένων
περιμένειν δοκοῦσί μοί σε πολὺν ἄγαν ἤδη χρόνον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐκ ἄρ' εἰμ' αὐταῖς ἀηδής. — παῖ, παρόντα μ' ἐνθαδὶ

---

114. *δεδοικὼς προσκυνῶ] αρ(?)[cod., Leo ἄρ' ἐπικαλεῖν με χρή, vHerwerden δέδοικα δαιμόνων.
116. περιπατοῦσ' Lef.] περιπα . . . σ' cod.
117. ἐστιν] εστ' cod.
118. μοί Lef.] μ . . cod.
— *σε] addidi, quod supplendum esse (nisi funditus perturbatus sit versus) docent numeri.
— πολὺν ἄγαν ἤδη χρόνον vHerwerden] π. λου(?) . . .[cod.; cf. Sam. 330.
119. *ἄρ' εἰμ' αὐταῖς ἀηδής. — παῖ, παρόντα] ειμ' αηδησ . . παισαυ . . ισ . . . . . ντα cod.: turbatum esse versum docent numeri.

---

114. Cf. nescio cuius verba in alia nostri fabula: Ἀδράστεια καὶ θεὰ σκυθρωπὲ Νέμεσι, συγγιγνώσκετε [1]), chori Aeschylei: οἱ προσκυνοῦντες τὴν Ἀδράστειαν σοφοί [2]), Rhesi: σὺν δ' Ἀδραστείᾳ λέγω κτέ. [3]), Socratis: προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, ὦ Γλαύκων, χάριν οὗ μέλλω λέγειν [4]), oratoris: Ἀδράστειαν μὲν ἄνθρωπος ὢν ἔγωγε προσκυνῶ κτέ. [5]). Est haec invidiam deprecantium formula, ut ξὺν θεῷ ¡δ' εἰρήσεται [6]) vel μὴ ἐπέστω νέμεσις τοῖς ἐμοῖς λόγοις. Nam *Adrastia* idem valet quod *Nemesis*, licet duplex nomen interdum pro duobus numinibus habuerint poetae, ut Menander in versu modo laudato. Eodem igitur redeunt Philoctetis Sophoclei verba: τὸν φθόνον δὲ πρόσκυσον [7]).

117. εὐτρεπὲς] *paratum*, item infra [8]), εὐτρεπίζειν *parare* [9]).

---

[1]) Fr. 321. — [2]) Aesch. Prom. 936. — [3]) Rhes. 468. — [4]) Plat. Rep. 451 *a*. — [5]) Dem. XXIII § 37. — [6]) Ar. Plut. 114. — [7]) Soph. Phil. 776. — [8]) Vs. 168, cf. Sam. 199, 268 Athenion. fr. 1^{46} Epicr. 10^{4}. — [9]) Sam. 6.

νῦν τάχιστ' αὐταῖς λέγ' ἐλθών. περιορᾷς; ἀναστρέφου.

(Denuo abit Davus.)

ἡμεναισ . . . . ει . . . . . . ωμεν δηλαδή.
. . . . μαρ . . υ . . τὴν δὲ μητέρα
εἰσιόντ' εὐθὺς φιλῆσαι δεῖ μ', ἀνακτήσασθ' ὅλως,
εἰς τὸ κολακεύειν τρεπέσθαι, ζῆν τε πρὸς ταύτην ἁπλῶς·
ὡς γὰρ οἰκείῳ κέχρηται τῷ παρόντι πράγματι.
ἀλλὰ τὴν θύραν ψοφεῖ τις ἐξιών.

(Denuo redit Davus.)

τί τοῦτο, παῖ;
ὡς ὀκνηρῶς μοι προσέρχει, Δᾶε.

ΔΑΟΣ.

ναί, μὰ τὸν Δία,
πάνυ γὰρ ἀτόπως, ὡς παρελθὼν εἶπα πρὸς τὴν μητέρα
ὅτι πάρει, „μή καί τι τούτων" φησ' „ὁ παῖς ἀκήκοεν
καὶ σὺ λελάληκας πρὸς αὐτὸν ὅτι φοβηθεῖσ' ἐνθάδε
καταπέφευγ' αὕτη πρὸς ἡμᾶς, μιαρέ; μὴ εἰς ὥρας σύ γε",

---

120. *Initium versus manifeste corrupti audacius supplevi, *. δειυυντοι . υ . . . . εγ' ελ . . . . . ορασ* cod.
— *ἀναστρέφου* Leo] *αναστρεφ.*[cod.
125. *οἰκείῳ* Sudhaus] *οἰκείως* Lef. cum cod. (?).
128. *παρελθὼν* Housman] *γαρελθ.* cod. (?), *γὰρ ἐλθὼν* Lef.
129. *καί* Headlam] *κε* (?) cod.
— *ὁ παῖς ἀκήκοεν* Headlam] . . . . . . *κηκοεν* cod.
130. *Delevi *η* ante *καί*, in archetypo fuit *ησυ* (*και* supra).
— *αὐτὸν* Lef.] *αυτ . .* cod.
131. *καταπέφευγ' αὐτὴ πρὸς ἡμᾶς, μιαρέ;* Sudhaus] . . . *απεφευγα . . η π . . . . ε* cod.
— *εἰς*] addidi auctore Bentleio (cf. Ar. Lys. 1037).

---

121 sq. Versuum lacunosorum hic fere sensus fuit: *Glycera quidem pudore suffusam se finget, opinor: hanc igitur verbis tantum a me salutari oportet; at matrem* sqq.

124. ζῆν τε πρὸς ταύτην] *et ad eius arbitrium vivere.* Sic alibi apud nostrum servus de domino suo: πρὸς τοῦτον ἕνα δεῖ ζῆν ἐμέ [1]).

125. οἰκείῳ] *quasi suo ipsius, non meo studio obsecundaret.*

126. τὴν θύραν ψοφεῖ τις] item supra [2]).

131 sq. μὴ εἰς ὥρας σύ γε . . . ἵκοιο] imprecantium formula [3]).

---

1) Fr. 581. — 2) Disc. 395. — 3) Cf. Ar. Lys. 1037 et 391.

φήσ', „ἴκοιο α . . . . βάδιζε, παιδίον."
εἶπα δ' ὡς . . . . π . . . ρπαστ' ε . . . . υ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

. . . . . δρ . . . . . ν παρόντος ηδε . . . μαστιγία,
. . . . σαι μοι.

ΔΑΟΣ.

γέλοιον! ἡ μὲν οὖν μήτηρ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

τί φής;
. . . . κουσαναυ . . . . σι πρᾶγμ' οὐχ ἕνεκ' ἐμοῦ
. . . . σ. πέπεικας εἰπεῖν πρός μ'.

ΔΑΟΣ.

ἐγὼ δ' εἴρηκά σοι
σοῦ τόθ' ἕνεκ' ἐλθεῖν ἑκοῦσαν; μὰ τὸν Ἀπόλλω ἐγὼ μὲν οὔ.
. . . . . . υδο . . . . πολὺ κατὰ ψεῦδος . . . . .

ΜΟΣΧΙΩΝ.

. . . . ταῦτα συμπεπεικέναι
ἀρτίως ἔφησθα ταύτην ἐνθάδ' ὑποδέξασθ' ἐμοῦ
ἕνεκα;

ΔΑΟΣ.

(tergiversanter:)

τοῦθ', ὁρᾷς, ἔφην; ναί, μνημονεύω.

---

132. *φήσ'* Headlam] . . *σ'* cod.
— *βάδιζε* Lef.] *βα . . ζε* cod.
133. **εἶπα δ' ὡς*] . . *παδω* . cod.
138. *σοῦ—ἕνε—οῦσα—ἐγὼ μὲν οὔ*] supplevit Leo.
— **τόθ'*] supplevi (coll. vs. 145), *μὲν* Leo.
140. **συμπεπεικέναι*] *συμπε* . . . . . . *αι* cod.

---

132. βάδιζε] *i modo*, item infra saepius [1]).

138 et 145. τότε] *modo* [2]).

141. ἀρτίως ἔφησθα] revera modo audivimus Davum perhibentem se vix tandem persuasisse Myrrhinae ut Glyceram in suas aedes reciperet [3]).

---

[1]) Vs. 144, 262, 331 Sam. 43, 316, *βαδίζειν* Sam. 316. — [2]) Item vs. 163 Sam. 270 sq., 306; cf. Ar. Plut. 834. — [3]) Cf. vs. 88.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

καὶ δοκεῖν
ἕνεκ' ἐμοῦ σοι τοῦτο πράττειν;

ΔΑΟΣ.

οὐκ ἔχω τουτὶ φράσαι·
ἀλλ' ἔγωγ' ἔπειθον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

εἶεν· δεῦρο δὴ βάδιζε.

ΔΑΟΣ.

ποῖ;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μιαρὸς ὢν εἴσει.

ΔΑΟΣ.

τὸ δεῖνα, Μοσχίων· — ἐγὼ τότε —
μιαρός εἰμ'. ἔγνων.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

φλυαρεῖς πρός με;

ΔΑΟΣ.

μὰ τὸν Ἀσκληπιόν,
οὐδαμῶς, ἐὰν ἀκούσῃς. τυχὸν ἴσως οὐ βούλεται
μανθάνειν σ' ἐξ ἐπιδρομῆς ταῦθ' ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἀξιοῖ

145. μιαρὸς ὢν Housman] μ . . . μιαρον cod. (?).
— *In fine versus scripsi signum orationis interruptae.
146. *μιαρός εἰμ'· ἔγνων] μ . . ρ . σε . μεγνον cod.
— *μὰ τὸν κτέ.] tribui Davo.
147. οὐδαμῶς, ἐὰν Leo] ου . . . μ . . . αν cod.
148—162. *Inter loquentes pro arbitrio distribui.
148. μανθάνειν σ' ἐξ ἐπιδρομῆς Leo] μ . . . . α . . . ισε . πιδρομησ cod.

145 sq. τὸ δεῖνα κτέ . . . . φλυαρεῖς πρός με;] similia sunt impostoris Aristophanei verba, qui mariti nomen rogatus (nam mulierem se ait) „τὸν δεῖνα" ait et mox: „ἔσθ' ὁ δεῖν', — ὅς καί ποτε τὸν δεῖνα — τὸν τοῦ δεῖνα —," cui alter: „ληρεῖν μοι δοκεῖς" [1]). Valet τὸ δεῖνα *quod dicere volui* (vel *debui*) [2]).

147. τυχὸν ἴσως] *forte fortuna*, ut supra [3]).

[1]) Ar. Thesm. 620 sqq. — [2]) Cf. Sam. 202 Ar. Vesp. 524. — [3]) Her. 31.

μηδὲν εἰδέναι σ'· ἀκοῦσαι τὰ παρὰ σοῦ γε, νὴ Δία,
βούλεθ' ὡς νύμφη τις οὐδ' ὡς πορνίδιον τρισάθλιον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

καὶ ἐκέλευε νῦν λέγειν μοι, Δᾶέ, τι πάλιν;

ΔΑΟΣ.

δηλαδή·
ὅτι μάτην καλήν τιν', οἶμαι, καταλέλοιπεν οἰκίαν
καὶ φλύαρον εὗρ' ἐραστήν. εἰ σὺ τρεῖς ἢ τέτταρας
ἡμέρας μενεῖς, προσέξει σοι τίς;

(Irato hero perterritus:)

ἀνεκοινοῦτό μοι
τοῦτ'· ἀκοῦσαι πάντα δεῖ νῦν.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ποῦ πεδήσας καταλοῶ
νῦν σε; περιπατεῖν ποεῖς με περίπατον πολύν τινα.
ἀρτίως μὲν οὐκ ἀληθὲς εἶπας ἀπατήσας πάλιν.

---

149. **μηδὲν*] supplevi, *πρότερον ἢ* Headlam, *πάντα τ'* Leo.
— *ἀκοῦσαι* Leo] *ακουσα*. cod.
150. **βούλεθ' ὡς νύμφη τις*] supplevi.
151. **καὶ ἐκέλευε νῦν* et *δηλαδή*] supplevi.
152. **ὅτι μάτην καλήν τι*] supplevi.
153. *καὶ φλύαρον* Leo] ..... *ναρ* .. cod.
— **εὗρ'*] supplevi, *ἦδ'* Leo.
154. *ἡμέρας* Leo] ... *ρασ* cod.
— **μενεῖς*] ..... *ει* cod.
155. *τοῦτ' ἀκοῦσαι* Lef.] .. *υτ'* . *κουσαι* cod.
— **πάντα*] *παρ* ..(?) cod.
— *δεῖ* Leo] . *ει* cod.
155 sq. **καταλοῶ* | *νῦν σε*] *κατα* .... | ... *ε* cod.
156. **ποεῖς*] .. *εισ* cod.
157. **μὲν οὐκ ἀληθὲς εἶπας ἀπατήσας*] *μενου* ... *ηθεσ* .... *δ* . *λ* ...... *ασ* cod.

---

150. πορνίδιον τρισάθλιον] eadem locutio est in versibus adespotis: τὸ λεγόμενον | ἥττων ἑαυτοῦ πορνιδίῳ τρισαθλίῳ | ἑαυτὸν οὕτω παραδέδωκεν [1]). — Dactylus πορνιδι etsi in trochaeis tetrametris suspectus, certe insolitus est [2]), non videtur sollicitandus.

152 sqq. Nova identidem commentus Davus mendacia ex mendaciis serit, ut permoveat Moschionem ad matris aedes intrandas.

155 sq. Moschio circumspicit locum ubi vinctum flagris caedat mancipium fallax.

---

[1]) Com. fr. adesp. 120. — [2]) Cf. Ar. Ach. 818.

ΔΑΟΣ.

οὐκ ἐᾷς φρονεῖν με θορυβῶν . . . . . λ . . τρόπον τινὰ
κοσμίως τ' εἴσω πάρελθε.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

. . . . . . ρα σε.

ΔΑΟΣ.

καὶ μάλα.
ἐφόδι' οὐχ ὁρᾷς μ' ἔχοντα . . . . δ'
εἰσιὼν καλῶς τι τούτων οὖν διόρθωσον ταχύ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ὁμολογῶ νικᾶν σε.

(Intrat Moschio aedes Myrrhinae.)

ΔΑΟΣ.

(secum:)

μικροῦ γ', Ἡράκλεις, καὶ νῦν τρέμων
αὖός εἰμ'· οὐκ ἔστι γὰρ ταῦθ', ὡς τότ' ᾤμην, εὐτρεπῆ.

(Prodit Sosias rure redux, paenulam et ensem gestans.)

SCENA SECUNDA.

Davus, Sosias.

ΣΩΣΙΑΣ.

πάλιν πέπομφε τὴν χλαμύδα φέροντά με

---

158. *με θορυβῶν] . . . . ορυ . . . cod., μ' ἀθόρυβον Sudhaus, qui dein ἀναβαλοῦ supplet.
159. *πάρελθε] παρ . λθε cod., παρῆλθε Lef.
160. Codex δ' habet versus 161 initio collocatum more prisco (cf. schol. Hom. Θ 207).
161. *καλῶς et *διόρθωσον ταχύ] κ . . . et δ . ορθωσ . . . . cod.
162. *νῦν τρέμων] ν . . . cod.
163. οὐκ ἔστι] . . . στι cod., ὅπως τι Lef.
— *εὐτρεπῆ] ευ . ρε . . cod.

---

160. δ'] in fine versus eliditur, ut hic illic apud Aristophanem [1].

162. τρέμων | αὖός εἰμι] cf. Onesimi in Disceptantibus verba: αὖός εἰμι τῷ δέει [2].

163. τότε] *modo* [3].

— εὐτρεπῆ] cf. supra [4].

164. Denuo, ut supra [5], Polemo satellitem domum misit observatum, cum ipse per diei aliquam partem exiret ex urbe, ut militiae vacaret [6].

---

[1]) Ar. Av. 1716 Eccl. 851; cf. Ar. Ran. 298. — [2]) Disc. 422. — [3]) Cf. vs. 138. — [4]) Cf. vs. 117. — [5]) Cf. vs. 59. — [6]) Sam. 314 sq.

καὶ τὴν σπάθην, ἵν' ἴδω τί ποιεῖ καὶ λέγω
ἐλθών. ἀκαροῦς δέω δὲ φάσκειν καταλαβεῖν
τὸν μοιχὸν ἔνδον, ἵν' ἀναπηδήσας τρέχῃ,
εἰ μή γε παντάπασιν αὐτὸν ἠλέουν
κακοδαίμον' οὕτω· διέφυγ', οὐδ' ἐνύπνιον ἦν·
ἰδὼν γὰρ οἶδ' ἐκ τῆς προτέρας ἐπιδημίας.

(Intrat aedes Polemonis.)

ΔΑΟΣ.

(secum:)

ὁ ξένος ἀφῖκται· χαλεπὰ ταῦτα παντελῶς
τὰ πράγματ' ἐστί, νὴ τὸν Ἀπόλλω τουτονί.
καὶ τὸ κεφάλαιον οὐδέπω λογίζομαι·
τὸν δεσπότην, ἂν ἐξ ἀγροῦ θᾶττον πάλιν

---

166. **ἀκαροῦς*] *ακαρησ* cod.
168. *παντάπασιν* Lef.] *παν . . πασιν* cod.
169. *Post *οὕτω* interpunxi.
— **διέφυγ'*] *δ . . . . . γεν* (*διεφυγεν*) cod. noto errore (ut Disc. 129 al., contrarium vitium Disc. 280 al.); vArnim *δ' ἔφυγεν* proposuerat.
— *ἐνύπνιον ἦν* vArnim] *ενυπν*[cod.
170. **ἐκ* et **προτέρας*] cod. . . (*ω*? Lef.) et *π . . . . . σ*. Cf. Plat. Parmenid. 127*a*.
171—175. *Davo tribui; Polemonis famulo continuabat Lef.
172. *τουτονί* Leo] *ταυτο*[cod. (*α* littera male lecta videtur).
173 sq.* = Men. fr. in scholio V ad Ar. Plut. 35.
174 *ἂν* Leo] . *ν* cod., *οὖν* Lef.
— *πάλιν*] supplevit Leo.

---

165. τὴν σπάθην] τὸ ξίφος, item in Samia, et alibi apud nostrum: ἀφανεῖς γεγόνασιν αἱ σπάθαι [1]). Ab ipsis militibus gladium per iocum quendam sic vocatum esse arbitror.

— τί ποιεῖ] *quid agat Glycera.*

166. ἀκαροῦς δέω] *vix abstineo quin*. Adi. ἀκαρές etiam alibi apud nostrum obvium [2]).

167. Cum huc accederet Sosias, eminus vidit Moschionem intrantem matris aedes.

169 sq. Novit Polemonis satelles Moschionem, nam et antehac ducem Athenas comitatus est [3]). Hinc Moschio item cognitum habet Sosiam [4]).

172. νὴ τὸν Ἀπόλλω τουτονί] item alibi apud nostrum nescio quis: μαρτύρομαι, ναὶ μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτονὶ | καὶ τὰς θύρας, Apollinem Ἀγυιᾶ significans [5]).

174. τὸν δεσπότην] *Sosiae dominum* dicit Davus, Polemonem.

— ἐξ ἀγροῦ] ubi vacavit militiae, suos exercens opinor milites.

---

1) Men. fr. 346, cf. Philem. 70. — 2) Men. fr. 335, cf. adesp. com. 580 sq. Ar. Nub. 496 Vesp. 92. — 3) Cf. vs. 62. — 4) Cf. vs. 268. — 5) Men. fr. 740, cf. Plaut. Bacch. 172 Merc. 676 Ar. Thesm. 748 (Leo).

ἔλθῃ, ταραχὴν οἵαν ποήσει παραφανείς.

(E Polemonis aedibus redit Sosias iratus et clamans.)

ΣΩΣΙΑΣ.

ὑμεῖς δ' ἀφήκαθ', ἱερόσυλα θηρία,
ἀφήκατ' ἔξω τῆς θύρας τὴν ἀθλίαν;
ἥνπερ Πολέμων ὑμῖν ἐπέτρεψ', εὖ ἴσθ' ὅτι·
ᾗ δ' οἴχεθ' ὡς τὸν γείτον' εὐθὺς δηλαδή,
τὸν μοιχόν, οἰμώζειν φράσασ' ἡμῖν μακρὰ
καὶ μεγάλα.

ΔΑΟΣ.

(secum:)

μάντιν ὁ στρατιώτης πόθεν ἔχει
τοῦτον; ἐπιτυγχάνει τι.

ΣΩΣΙΑΣ.

κόψω τὴν θύραν.

(Convertit se ad aedes Myrrhinae.)

ΔΑΟΣ.

ἄνθρωπε κακόδαιμον, τί βούλει; τί; στρέφου
ἐντεῦθεν εἰς τυχόν! ἀλλ' ἄπελθ' ἐντευθενί!

---

175. *οἵαν* Leo] *παν* (?) cod.; scholion Plut. l. l. docet prolepsi h. l. usum. — *παραφανείς* Leo] *παραφ*[cod. (*γαραφ*[Lef., sed *γ* litteram male lectam suspicor).
176. Ante hunc versum nomen loquentis . *σ* scriptum est.
177. **ἀφήκατ' ἔξω τῆς θύρας τὴν ἀθλίαν;*] . . . . *κατ' ε* . . *τησθυ* . . *σ* . . . *α* . [
178. *Scripsi quod contextui conveniret; . . . . *οσ* . . . . . *μ* . . . *σ* . . . . [cod.
180. *φράσασ' ἡμῖν μακρὰ* Leo] *ορασα* . (?) *ημ* . . *μ* . . . *α* cod.
181. *ὁ στρατιώτης* Leo] *ο* . . *ρα* . . . *τησ* cod. — **πόθεν ἔχει*] supplevi, *κατέλαβεν* Leo, *ἔλαθ' ἔχων* Sudhaus (sine signo interrogandi).
183. **στρέφου*] . . *ρε*[cod.
184. **ἀλλ' ἄπελθ' ἐντευθενί!*] *αλλατι* (?) . . . . . *ν* . . . . cod.

---

176. ἱερόσυλα] ut supra [1]).
180. Frequens in conviciis est locutio κλάειν vel κωκύειν vel οἰμώζειν σε κελεύω μακρά, μεγάλα [2]).

184. εἰς τυχόν] *quocunque* [3]), quod per euphemismum quendam pro εἰς κόρακας vel εἰς τὸ βάραθρον nunc dicitur.

---

[1]) Cf. Disc. 466. — [2]) Cf. Ar. Ran. 34. — [3]) Cf. Her. 31.

ΣΩΣΙΑΣ.

ἀπονενόησθε, πρὸς θεῶν καὶ δαιμόνων;
ἔχειν γυναῖκα τἀνδρὸς οὐδὲν εἰδότος
τολμᾶτε κατακλείσαντες;

ΔΑΟΣ.

προσπαίζεις ἐμοί;
ἐπισυκοφαντεῖς, ὅστις εἶ· ληρεῖς ἔχων.

ΣΩΣΙΑΣ.

πότερα νομίζετ' οὐκ ἐκεῖν' ἡμῖν μέλειν
οὐδ' ἄνδρας εἶναι;

ΔΑΟΣ.

μὴ μὰ Δία το[
ὅταν δὲ τετράδραχμον τοιου . . . . [

ΣΩΣΙΑΣ.

. ῥαδίως μοιχός μεθ' ὑμῶν . η . . . ε[
πράγματα σ . σ' ἔλεου . . . . τε δ . . . ε[

ΔΑΟΣ.

. . . . ελθ' αν . . . πελταρίων.

ΣΩΣΙΑΣ.

οικε . [
. . . . . ε . . . . . αρ . . . . τοῦτ' ἔχειν.

---

185. **ς θεῶν καὶ δαιμόνων;*] supplevi coll. Disc. 485.
186. **ἀνδρὸς οὐδὲν εἰδότος*] supplevi.
187. *τολμᾶτε κατακλείσαντες* Leo] *τ . . ματεκαταχ . εισαvη*(?) . *σ* cod.
— **προσπαίζεις ἐμοί;*] . . . *σπ*[cod.; cf. Disc. 182.
188. *ἐπισυκοφαντεῖς, ὅστις εἶ* Leo] *επισυκοφαντησοστ* . . . [cod.
— **ληρεῖς ἔχων*] supplevi.
189. **ἡμῖν μέλειν*] *η*[cod., *ἡμᾶς δρᾶν* Leo.
190 sq. *τουτὶ μὲν οὔ,* | *ὅταν σε τετράδραχμον τοιουτονὶ βλέπω.* Sudhaus, alii aliter.
191—198. Personarum vices incertae
194. **πελταρίων*] . . . . *αριων* cod.; cf. vs. 202.

---

188. Cf. Trygaei Aristophanei verba: πολλὰ πράττεις, ὅστις εἶ [1]).
191. τετράδραχμον] *quaternas drachmas quotidie merentem.* Ducum hoc est stipendium, non militum.

---

[1]) Ar. Pac. 1058.

ΔΑΟΣ.

οὐκ . . . . εν . . . . μαι τινας . [
ὑμῶν . . . . ας.

ΣΩΣΙΑΣ.

πρὸς τίν' οἴεσθ', εἰπέ μοι,
παίζειν; τίς ὁ λῆρος; κατὰ κράτος τὸ δυστυχὲς
οἰκίδιον τοῦτ' αὐτίκ' ἐξαιρήσομεν.
ὅπλιζε τὸν μοιχόν!

ΔΑΟΣ.

πονηρόν, ἄθλιε·
ὥσπερ παρ' ἡμῖν οὖσαν ἐπιμένεις πάλαι;

ΣΩΣΙΑΣ.

οἱ παῖδες, οἱ τὰ πελτάρια δή, πρὶν πτύσαι
διαρπάσονται πάντα, κἂν τετρωβόλους
καλῇς.

ΔΑΟΣ.

ἔπαιζον· σκατοφάγος τις εἶ.

ΣΩΣΙΑΣ.

πάλιν
οικουντεσ . . χου . . . . οι λήψομαι
σάρκ'.

---

198. *τίς ὁ λῆρος;* Leo] . . . . . . *ροσ* cod.
201. *ἐπιμένεις* Housman] *ε . . . . νεισ* cod. — *In fine scripsi signum interrogandi.
202. **πελτάρια δή*] *πελτ* . . . . . . cod.; cf. vs. 194.
203 sq. *κἂν τετρωβόλους* | *καλῇς* Crönert] *κα . . ετρωβολουσ* | *καλ . . σ* cod.
204. **τις*] addidi metri causa, Leo *ὡς* ante *σκατοφάγος*.

---

200. πονηρόν] *mala res* [1]).

202 sq. *Pueri isti, parmulis ornatos quos tu ais, dicto citius diripient cuncta.* Cf. nescio quis apud Epicratem de Laide vetula contemtim loquens: ἰδεῖν μὲν αὐτὴν ῥᾷόν ἐστιν ἢ πτύσαι [2]).

203. τετρωβόλους] respicit alterius illud verbulum τετράδραχμον. — E nostro Lucianus habet sua μισθοφόρον et διμοιρίτην [3]).

204. σκατοφάγος] *malignus.* In conviciis hoc est [4]) — a canibus rabiosis desumtum? — ut ἱερόσυλος, alia [5]). Eodem sensu βοῦν Κύπριον Menander dixit aliquando [6]).

---

[1]) Cf. Her. 17. — [2]) Epicr. fr. 2^{20} (*καὶ πτ.* cod., corr. vHerwerden). — [3]) Luc. l. l. (LXVII 9 § 5), cf. Colac. 28. — [4]) Item Sam. 205 fr. 825. — [5]) Cf. Disc. 149. — [6]) Cf. fr. 300.

ΔΑΟΣ.

ἀλλ᾽ ἄπαγ᾽ εἰς κόρακας· τέως εἴσειμ᾽ ἐγὼ
ἕως ἔοικας παραμενεῖν.

(Intrat Myrrhinae aedes Davus. — Prodit Doris ex aedibus.)

SCENA TERTIA.

Sosias, Doris.

ΔΩΡΙΣ.

τί δέ, Σωσία;

ΣΩΣΙΑΣ.

σὺ μὲν εἰ πρόσει μοι, Δῶρι, κεκτήσει κακόν·
τούτων σὺ πάντων γέγονας αἰτιωτάτη.

ΔΩΡΙΣ.

οὕτως ὄναιο, λέγ᾽, ὅτι πρὸς γυναῖκά ποι
δείσασα καταπέφευγε;

ΣΩΣΙΑΣ.

πρὸς γυναῖκά ποι
δείσασα;

ΔΩΡΙΣ.

καὶ γὰρ οἴχεθ᾽ ὡς τὴν Μυρρίνην,
τὴν γείτον᾽, οὕτω μοι γένοιθ᾽ ἃ βούλομαι.

---

206. *τέως] supplevi.
207. *Sic scripsi, εωσεοικασ . . . . τ . . ε . . σια cod.
208. Sic scripsit Sudhaus, . . μενειπρο . . . . . οιδωρ . . κτισοικακον(?) cod.
209. τούτων Sudhaus] . . . σω . cod., Ζεύς, ὡς Leo.
— πάντων Sudhaus] . . . των cod., τούτων Lef.
— αἰτιωτάτη Lef.] . . τιωτατη cod.
210. οὕτως ὄναιο Housman] . . τ . σο . . . ο cod.
211. *δείσασα] . . . . . σα cod., φθάσασα Leo, item vs. 212.
— καταπέφευγε Lef.] κα . . πεφευγε cod.
212. *δείσασα;] . . . σασα cod.
213. τὴν] supplevit Leo.
— οὕτω μοι γένοιθ᾽ Leo] . . τωμο . γενοιθ᾽ cod.

---

209. τούτων] fugae Glycerae in aedes Myrrhinae.

213. οὕτω — βούλομαι] item supra[1]).

---

[1]) Cf. Disc. 47.

ΣΩΣΙΑΣ.

γέλοιον! οἴχεθ' οὗ τὸ μέλημ' ἐστὶν . . . ε
. . ν . . . ο . . υ . . . ν σὺ βούλει . [
απ . . . . ε . . . . ευδη[

Aliud fragmentum unum folium complens.

(E Polemonis aedibus prodierunt Polemo cum Sosia satellite, armati ambo, et Habrotonon meretrix.)

Polemo, Sosias, Habrotonon.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

— — —
φιλοῦσά μ' ἐξόλλυσιν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ ἦσθ' ἡγεμών;

ΠΟΛΕΜΩΝ.

πρὸς τῶν θεῶν, ἄνθρωπ', ἄπελθ'.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἀπέρχομαι.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

μέλλεις δὲ ποιήσειν τι; καὶ γάρ, Ἁβρότονον,
ἔχεις τι πρὸς πολιορκίαν σὺ χρήσιμον·

---

214. *γέλοιον*] **supplevit Sudhaus.**
217. *φιλοῦσα* **vWil.] . . . . .** *σα* **cod.,** *ἑστῶσα* **Leo.**
217[b] et sq.[b] Habrotono dedit vWil.; Pataeco dubitanter tribuerat Lef.
— *ἦσθ'* **vWil.]** *εσθ'* **cod.**
218. *πρὸς τῶν* **Lef.] . . . . .** *ων* **cod.**
219. *μέλλεις δὲ* **Lef.] . . . .** *ς* **cod.**
220. *ἔχεις*] **supplevit vWil.,** *εἶχες* **dederat Croiset,** *δύνασαι* **Leo.**

---

214. τὸ μέλημ'] *cura*, *deliciae* [1]).

217. Cum amicis et hetaeris Polemo, ut Charisius in Disceptantibus, tempus transigit, ut Glycerae obliviscatur, sed frustra est; taedet eum Habrotoni, ut alterius Habrotoni illic Charisium.

— ἐξόλλυσιν] notetur forma in -σιν [2]).

— *Nonne tamen dux eras* (*es*)? — Dux sequendus. — Iocose sic loquitur meretricula.

220 sq. *Fortasse tamen satius fuerit ad obsidendas Myrrhinae aedes tuo auxilio uti, nam artes quas calles ibi erunt utilissimae.* — Verbis ambiguis puellam ludificat miles.

---

[1]) Cf. Ar. Eccl. 905, 973. — [2]) Cf. Disc. 220.

ὑποδῦσ' ἀναβαίνειν; περικαθῆσθαι.

(Indignata abit Habrotonon.)

ποῖ στρέφει,

λαικάστρι'; ᾐσχύνθης; μέλει τούτων τί σοι;

(Prodit ex aedibus Myrrhinae Pataecus.)

NOVA SCENA.

Polemo, Sosias, Pataecus.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὐδέν τι τοιοῦτ' ἦν, ὦ Πολέμων, οἷόν φατε
ὑμεῖς τὸ γεγονός· καὶ γαμετὴν γυναῖκά σου —

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οἷον λέγεις, Πάταικε;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

διαφέρει δὲ τί;
ἐγὼ γαμετὴν νενόμικα ταύτην· μὴ βόα.
τίς ἐστιν ὁ δακών;

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ὅστις; αὕτη!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

πάνυ καλῶς.
ἤρεσκες αὐτῇ τάχα τέως, νῦν δ' οὐκέτι·

---

221. *ὑποδῦσ'* Croiset] ...*δυσ'* cod., *ἀποδῦσ'* Sudhaus coll. Apul. Met. II 17.
222. *λαικάστρι'* Croiset] ...*καστρι'* cod.
223. *οὐδὲν* Lef.] ...*εν* cod.
226. *μὴ βόα*] Pataeco continuavit Eitrem, Lef. cum cod. dat Polemoni.
227. **ἐστιν ὁ δακών;*] *εσθ'οδα*... cod.; *εστ* pro *ἐστιν* est etiam Disc. 280 al. (cf. Circumt. 169).
— *ὅστις;* Headlam] ..*τισ* cod.
— *αὕτη* cod.] *αὐτή* Lef., Polemoni continuans — *αὐτή*, dein *ΠΑ*. — 280[a].
228. *τάχα*] litterae non certae.
— *τέως* vWil.] .....*σ* (?) cod., *τυχὸν ἴσως* Leo.

---

223. Pataecum Polemonis esse amicum seniorem apparet [1]); inter eius convivas hodie esse videtur.

224. ὑμεῖς] Polemo ceterique eius amici.
227. πάνυ καλῶς] *optime* [2]).

---

[1]) Cf. vs. 245 sq. — [2]) Cf. Disc. 76.

ἀπελήλυθεν δ' οὐ κατὰ τρόπον σου χρωμένου
αὐτῇ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

τί φῄς; οὐ κατὰ τρόπον; τουτί με τῶν
πάντων λελύπηκας μάλιστ' εἰπών.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἐρᾷς·
τοῦτ' οἶδ' ἀκριβῶς· ὥσθ' ὃ μὲν νυνὶ ποεῖς
ἀπόπληκτόν ἐστι. ποῖ φέρει γάρ, ἢ τίνα
ἄξων; ἑαυτῆς ἐστ' ἐκείνη κυρία.
λοιπὸν τὸ πείθειν τῷ κακῶς διακειμένῳ
ἐρῶντί τ' ἐστίν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ὁ δὲ διεφθαρκὼς ἐμοῦ
ἀπόντος αὐτὴν οὐκ ἀδικεῖ μ';

---

229. *ἀπελήλυθεν δ'] απεληλυθ' cod., ἀπελήλυθ' οὖν Leo.
231. *ἐρᾷς] ερεισ cod., ἐρεῖς Lef. (post τοῦτ' interpungens). Cf. vs. 236.
233. Post ἐστι et post γάρ in cod. est:, totum versum Pataeco continuavit Croiset.
— ποῖ vWil.] που cod.

229—231. Aliter atque Pataecus volebat Polemo verbum χρῆσθαι accipiens egregie indignatur; nam Glyceram probe strenueque amavit. Quapropter subridens Pataecus intellecto errore: *amas eam! Id novi sane!* respondet. — Ex eodem iocorum genere haec sunt atque quae supra ad Habrotonon dixit Polemo.

— κατὰ τρόπον] *probe, recte*[1]).

232. ποεῖς] *moliris,* ut arcessas milites ad Myrrhinae aedes expugnandas.

235 sq. τῷ κακῶς διακειμένῳ | ἐρῶντί τε] i. e. τῷ ἐν ἔρωτι δυστυχοῦντι, est enim particulae τε nunc ea vis quae particulae καί est in locutionibus πολιὸς καὶ γέρων, γέρων καὶ σαπρός, similibus.

236. διεφθαρκὼς] recentior perfecti forma, ut πέπληχα[2]). Potuit sane h. l. scribi διεφθορώς, quae certa est forma in Menandri versu hoc: εἰ δ' ἔστιν οὗτος τὴν κόρην ὁ διαφθορώς[3]).

— ἐμοῦ ἀπόντος] *dum in expeditione peregre versabar.*

---

[1]) Item Men. fr. 247 Antiphan. 39[2] Alex. 280 Dionys. 2[6]. — [2]) Cf. Disc. 427. — [3]) Men. fr. 3.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὥστ' ἐγκαλεῖν
ἀδικεῖ σ' ἐκεῖνος, ἄν ποτ' ἔλθῃς εἰς λόγους·
εἰ δ' ἐκβιάσει, δίκην ὀφλήσεις. οὐκ ἔχει
τιμωρίαν γὰρ τἀδίκημ'.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἐπάνεισι δέ;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὑτἄρα νῦν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οὑτἄρα νῦν; οὐκ οἶδ' ὅ τι
λέγω, μὰ τὴν Δήμητρα, πλὴν ἀπάγξομαι.
Γλυκέρα με καταλέλοιπε; καταλέλοιπέ με
Γλυκέρα, Πάταικ'; — ἀλλ' εἴπερ οὕτω σοι δοκεῖ
πράττειν, — συνήθης ἦσθα γὰρ καὶ πολλάκις
λελάληκας αὐτῇ, — πρότερον ἐλθὼν διαλέγου.
πρέσβευσον, ἱκετεύω σε.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τοῦτό μοι δοκεῖς
ὀρθῶς ποεῖν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

δύνασαι δὲ δήπουθεν λέγειν,
Πάταικε, μετρίως. ἀλλὰ μήν, Πάταικε, δεῖ·
αὕτη ἐστὶν ἡ σωτηρία τοῦ πράγματος.

---

240. **ἐπάνεισι*] . . . . . *μα* (?) cod., *ἔγκλημα* Croiset, *ἀδίκημα* vWil.; cuiusmodi quid requiratur docere videntur vs. 248 sq.
241. **οὑτἄρα* (*οὗτοι ἄρα*) bis scripsi, *ουδ'αρα* cod.; particulae *οὐδέ* vix est locus.
248. *ὀρθῶς* Leo] *ορᾶσ* cod.
249. *μετρίως*] Pataeco continuavit Richards (coll. Disc. 19), Pataeco Lef. dedit cum cod.

---

237. ὥστε] mente praemittendum οὕτως[1]. *Quadamtenus verum est quod ais, nam eam sane tibi fecit iniuriam de qua verbis cum eo expostulare possis.*

249. μετρίως] *satis bene*[2].

[1]) Cf. Ar. Ach. 943 Nub. 1151. — [2]) Cf. Disc. 19.

ἐγὼ γὰρ εἴ τι πώποτ' ἠδίκηχ' ὅλως —!
εἰ μὴ διατελῶ πάντα φιλοτιμούμενος —!
τὸν κόσμον αὐτῆς εἰ θεωρήσαις ὅπως
ἔχει! θεώρησον, Πάταικε· πρόσιθι καὶ
μᾶλλόν μ' ἐλεήσεις. ὦ Πάταικε, πάγκαλος!
ἐνδύμαθ' οἷ'! οἷα δ' ἐφαίνεθ' ἡνίκα
λάβοι τι τούτων!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὐ γὰρ ἑόραχ' ἐνίοτε;
ἐγῷδα.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

καὶ γὰρ τὸ μέγεθος δήπουθεν ἦν
ἄξιον ἰδεῖν. ἀλλὰ τί φέρω νῦν εἰς μέσον
τὸ μέγεθος ἐμβρόντητος, ὑπὲρ ἄλλων λαλῶν!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

μὰ τὸν Δί'.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οὐ γάρ; ἀλλὰ δεῖ, Παταικέ, σε
ἰδεῖν· βάδιζε δεῦρο.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

παρὰ σ' εἰσέρχομαι.

(Ambo intrant aedes Polemonis; foris manet Sosias. — E Myrrhinae aedibus prodit Moschio.)

---

253 sq. *Polemoni continuavi, Lef. (cum cod.?) verba ..... *ἔχει* tribuit Pataeco. — *ὅπως*] supplevit Headlam, *καλῶς* vWil.; ego **ὅσον* dedi in ed.[1], sed praestat Headlami supplementum.

254. **πρόσιθι καὶ*] *προ*[cod., *πρόσιθ', ὅπως* Croiset, *πρὸς θεῶν* Sudhaus.

255 sq. *Continuavi Polemoni et supplevi *Πάταικε, πάγκαλος*! cod.: *ωπάρ* .[(sed littera *ρ* incerta), Croiset *ὦ παρυφάσμαθ' οἷα δή*, verba *ὦ* — *οἷ'* tribuens Pataeco.

256 sq. **ἡνίκα* | *λάβοι*] *ηνιχ'α*[| *λαβη* cod.

257 sq. **ΠΑ. οὐ γὰρ ἑόραχ' ἐνίοτε; ἐγῷδα*] *ουγαρεωραχενεπ*[et *εγωσ'* cod., '*οὐ γὰρ ἑώρακεν* ... | *ΠΑ. ἐγώ σ'* — Lef., dein orationem interrumpi ratus. Etiam **οὐ γάρ; ΠΑ. ἑόραχ' ἐν στολῇ* | *ἔγωγε* aptum foret.

258. *ἦν* vWil.] *ε*[(?) cod., *ἐστ'* Lef.

260. *λαλῶν* Headlam] *λαλῶ* Lef. cum cod.

261. Post *Δί'* Leo delevit *οὐδέν*, quo servato Croiset in fine scribit *ἀλλὰ δεῖ σε νῦν*, equidem in ed.[1] delebam *τόν*, Eitrem delet *ἀλλά*.

NOVA SCENA.

Sosias, Moschio.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(abeuntes adspiciens:)

οὐκ εἰσφθερεῖσθε θᾶττον ὑμεῖς ἐκποδών; —
λόγχας ἔχοντες ἐκπεπηδήκασί μοι,
οὐκ ἂν δύναιντο δ' ἐξελεῖν νεοττιὰν
χελιδόνων, οἷοι πάρεισ' οἱ βάσκανοι.

(Admirans circumspicit:)

ἀλλὰ „ξένους“ φήσ' „εἶχον“. — εἰσὶ δ' οἱ ξένοι
οἱ περιβόητοι Σωσίας εἷς οὑτοσί! —
πολλῶν γεγονότων ἀθλίων κατὰ τὸν χρόνον
τὸν νῦν, — φορὰ γὰρ γέγονε τούτου νῦν καλὴ
ἐν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι δι' ὅ τι δή ποτε, —
οὐδένα νομίζω τῶν τοσούτων ἄθλιον
ἄνθρωπον οὕτως ὡς ἐμαυτὸν ζῆν ἐγώ.

---

265. Post *δ'* Crönert delevit *ἄν*.
269. *ἀθλίων* Housman] *.ενων* legere sibi visus Lef. <*δὴ*>[*ξ*]*ένων* edidit. Verborum eadem est structura in fr. 488 et 668.
270 sq. *φορὰ — ποτε* = Men. fr. 872 (*νῦν τούτου* et omissis verbis *ἐν ἅπ. τ. Ἕ.*), quod partim legi antehac non potuit.

---

263. εἰσφθερεῖσθε] ut εἰσερρήσετε = εἴσιτε (in vestras aedes) cum contemtu dictum; item in Samia [1].

265 sq. *Quales eos cerno, ne ad hirundinum quidem nidum expugnandum satis valeant!* — Confero Daemonis Plautini somnium: *ad hirundinum nidum visast simia | ascensionem ut faceret admolirier | neque eas eripere quibat inde* [2]. Contemtim similia apud Lucianum ad Polemonem militem zelotypum et minacem dicuntur: „ὡς βρεφυλλίοις ταῦτα, ὦ μισθοφόρε, ἡμῖν λέγεις καὶ μορμολύττει; σὺ γὰρ ἀλεκτρυόνα πώποτ' ἀπέκτεινας ἢ πόλεμον εἶδες;" [3]).

266. οἷοι] i. q. ἐπεὶ τοιοῦτοι [4]).

267. *„At auxilia habebant" ait Davus.* — Hoc hero dixisse Davum perterritum hinc patet. Pluralis εἶχον Polemonem suosque significat.

270. φορὰ ... καλὴ] *ampla annona*; ita nunc transfertur vox ut σπέρμα in Epopis Aristophanei verbis, qui audito esse Athenienses qui lites abominentur σπείρεται γὰρ τοῦτ' ἐκεῖ τὸ σπέρμα; admirans rogat [5]).

[1]) Sam. 229; cf. ibid. 282 et Ar. Pac. 72. — [2]) Plaut. Rud. 598 sqq., 772. — [3]) Luc. LXVII 9 § 5. — [4]) Cf. Ar. Nub. 1158 et supra Disc. 146. — [5]) Ar. Av. 110.

ὡς γὰρ τάχιστ' εἰσῆλθον, οὐδὲν ὧν ἀεὶ
εἴωθ' ἐποίουν, οὐδὲ πρὸς τὴν μητέρα
εἰσῆλθον, οὐ τῶν ἔνδον ἐκάλεσ' οὐδένα
πρὸς ἐμαυτόν, ἀλλ' εἰς οἶκον ἐλθὼν ἐκποδὼν
ἐνταῦθα κατεκείμην συνεστηκὼς πάνυ.
τὸν Δᾶον εἰσπέμπω δὲ δηλώσονθ' ὅτι
ἥκω, τοσοῦτον αὐτό, πρὸς τὴν μητέρα.
αὐτὸς μὲν οὖν, μικρόν τι φροντίσας ἐμοῦ,
ἄριστον αὐτοῖς καταλαβὼν παρακείμενον,
ἐγέμιζεν αὑτόν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ
κατακείμενος πρὸς ἐμαυτὸν ἔλεγον· „αὐτίκα
„πρόσεισιν ἡ μήτηρ ἀπαγγελοῦσά μοι
„παρὰ τῆς ἐρωμένης ἐφ' οἷς ἄν φησί μοι
„εἰς ταὐτὸν ἐλθεῖν." αὐτὸς ἐμελέτων λόγον
— — —

In alius folii parte superiore hi leguntur quarti quintive actus versus:

Glycera, Pataecus.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

. . . . λα . [

---

277. Post οἶκον Lef. del. τιν.
281. αὐτὸς] *οὗτος?
285. ἀπαγγελοῦσα Crönert] αγγελουσα cod., ἐπαγγελοῦσα Lef.
287. ἐμελέτων Headlam] ἐμὲ λέγων Lef. (cum cod.?).

---

274. Davo iubente aedes intrantem vidimus [1].

277. εἰς οἶκον] *in cubiculum*; ut in recentioribus quibusdam Odysseae versibus [2].

278. συνεστηκώς] *compositus, tranquillus* [3]; opp. ἐξεστηκώς [4].

279. εἰσπέμπω] in gynaeceum, ubi Myrrhina et Glycera erant [5].

280. τοσοῦτον αὐτό] *id unum, nihil amplius.*

282. *Ipsis* (herae suisque) *paratum cum videret prandium* [6] Davus, cibum prius curavit quam Moschionis iussa.

286. Laetum nuntium a Glycera per matrem expectabat iuvenis [7], at nihil eiusmodi factum est.

---

[1]) Vs. 162 sq. — [2]) α 356 al. — [3]) Novum mihi. — [4]) Cf. Disc. 414. — [5]) Intravit Davus vs. 207. — [6]) Cf. vs. 117 et 77. — [7]) Cf. vs. 110—125.

τοὐμοῦ πατρὸς καὶ μητρός, ἐκέλευσεν δ' ἔχειν
ἀεὶ παρ' ἐμαυτῇ ταῦτα καὶ τηρεῖν. τί οὖν
βούλει κομίσασθαι ταῦτ' ......ωκας σ[
κομιδῇ τὸν ἄνθρωπον· τί βούλει;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

φιλτάτη,
διὰ σοῦ γενέσθω τοῦτό μοι.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

πραχθήσεται
τουτί· γέλοιον, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων ἐχρῆν
τιμᾶν σ'.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἐγῷδα τἄμ' ἄρισθ'.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

οὕτως ἔχει.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τῶν τις θεραπαινῶν οἶδε ταῦθ' ὅπου ἐστί σοι;

---

289. *ἐκέλευσεν δ'] dubitanter supplevi, ἐβουλόμην Lef., εἰώθειν Leo.
— ἔχειν] supplevit Lef.
290. τηρεῖν. τί Croiset] τηρ....ι cod.
291. *Totum continuavi Glycerae; verba κομίσασθαι ταῦτ' Lef. (cum cod.?) dedit Pataeco. Aliter haec interpretatur et distribuit Sudhaus, Pataecum a Glycera iuberi e Polemonis aedibus cistellam petere ratus. At cf. vs. 301 sq.
— .....ωκασσ] ἐπέγνωκας σαφῶς Crönert.
293. μοι] μ.. cod.
— πραχθήσεται Richards] .ρ.χ..σεται cod.
294—296. *Sic distribui; Lef. Pataeco dedit vs. 294[b] sq.[a], Glycerae 295[b], Pataeco 295[c]—297[a].
294. *τουτί·] τουτο cod., τοῦτο δὲ Lef., τοῦτό γε Leo, τοῦτο τὸ Richards.
295. *τιμᾶν] ...ν cod., ποεῖν Leo, σιγᾶν Richards.
— ἐγῷδα τἄμ' Leo] ἐγὼ δ' ἄγαμ' Lef. (corrupta existimans).
— *ἔχει] εχεισ cod.
296. *τῶν τις] supplevi, ἤ τίς Croiset; articulus necessarius, τίς τῶν Leo, dein ἡ Δωρίς.

---

295. ἐγῷδα τἄμ' ἄριστα] *mearum me rerum novisse aequumst ordinem* [1]).

---

[1]) Plaut. Trinumm. 451.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ναί, Δωρὶς οἶδε. καλεσάτω τὴν Δωρίδα
νυνί τις.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἀλλ' ὅμως, Γλυκέρα, πρὸς τῶν θεῶν
. . . . ἐφ' οἷς νυνὶ λόγος δ' ἐγὼ λέγω
. . . .

(Prodit Doris.)

NOVA SCENA.

Glycera, Pataecus, Doris.

ΔΩΡΙΣ.

τί ἐστιν, ὦ κεκτημένη;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὐκ οἶσθας οἷον τὸ κακόν.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἐξένεγκέ μοι
τὴν κοιτίδ' ἔξω, Δωρί, τὴν τὰ ποικίλα
ἔχουσαν ἱματίδι', ἣν δέδωκά σοι
τηρεῖν.

(Abit Doris.)

297. *Verba *ναί, Δωρὶς οἶδε* dedi Glycerae; Lef. continuat Pataeco.
— *ναί, Δωρὶς* Croiset] ......*σ* cod.
298. *νυνί τις* Croiset] ......*σ* cod., *ἔξω τις* Leo.
299. *ὑπάκου'* initio supplet Leo.
— Versus exitus corruptus aut male lectus; fortasse legendum est **μέμνησ' ἐφ' οἷς λόγοις* (aut *λόγους* Sudhaus) *ἐγὼ λέγω* aut **·λέγω δ' ἐγὼ* (*ΔΕΙΓΩΔΕΓΩ—ΔΕΓΩΔΕΓΩ*), sed contextum non perspicio, fugit enim quid efflictim nunc flagitet Pataecus.
300. **τί ἐστιν*] exempli causa supplevi.
301. **οὐκ οἶσθας*] supplevi.
302. **τὴν κοιτίδ'*] supplevi coll. Disc. 164, *τὴν κιστίδ'* Croiset.
303. *ἔχουσαν*] supplevit Leo, *συνέχουσαν* Croiset.
— **ἱματίδι'*] ....*ηδι'* (?) cod., *οἶσθα, νὴ Δί'* Croiset, quod parum aptum nisi rogaverit aliquid Doris.
304—306. *Sic distribui, Lef. *τηρεῖν* — *ἄθλια* Glycerae dedit, cetera Pataeco.
304. **τηρεῖν*] supplevi.

298. τις] *aliquis vestrum*, ad servos dictum [1]).

300. κεκτημένη] *hera*, ut supra [2]).
301. οἶσθας] cf. supra [3]).

[1]) Cf. Ar. Ach. 805 Ran. 871. — [2]) Cf. Her. 37. — [3]) Her. 10.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τί κλάεις, ἀθλία;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

πέπονθά τι,
νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα[
. . . . πρᾶγμ' οὐδὲν ηκ[

In dorso eiusdem frusti, post lacunam igitur versuum fere sedecim, extant quae sequuntur. Adsunt

Glycera et Pataecus.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

. . . . . πρὸς τὴν μητέρ' αὐτοῦ φερομένη
καὶ δεῦρο καταφυγοῦσ' ἐδυνάμην οὐ σκοπεῖς.
ἵνα με λάβῃ γυναῖκα; κατ' ἐμὲ γὰρ πάνυ
φρονοῦσιν! ἀλλ' οὐ τοῦθ', ἑταίραν δ' ἵνα μ' ἔχῃ;
εἶτ' οὐ λαθεῖν τούτους ἂν ἔσπευδον, τάλαν,
αὐτός τ' ἐκεῖνος, ἀλλ' ἰταμῶς εἰς ταὐτό με
τῷ πατρὶ κατέστησ'; εἱλόμην δ' οὕτως ἐγὼ
ἀφρόνως ἔχειν ἔχθραν τεπρα[
ὑμῖν θ' ὑπόνοιαν καταλιπεῖν[

304. *τί κλάεις* Headlam] . . . . *διεισ* (?) cod, *πόσον τι χρονιεῖς* Leo.
305. Supplevit Lef., ... *νσωτηρ*. cod.
307 sq. *πρὸς τὴν*] supplevit Sudhaus. Antecessit fere * *κερδαίνειν δὲ νῦν | οὕτως τί.* — *φερομένη* Sudhaus] *φ . . . . ε . .* cod.
308. *καὶ δεῦρο κα*] supplevit Sudhaus.
309. *ἵνα με λάβῃ* Sudhaus] . . *αμελ* . . . cod.
310. * *φρονοῦσιν! ἀλλ' οὐ*] . . *ονου* . . . . *αου* (?) cod.
312 sq. *τ' ἐκεῖνος, — κατέστησ';* Sudhaus] . *εκεινοσ* cod., *δ' ἐκεῖνος· — κατέστησ'* · Lef.

304. πέπονθά τι] *commota sum* [1]).

307—324. Purgat se Glycera apud Pataecum; sed nimis lacunosi sunt hi versus. Myrrhinae maritum — Philinum?? [2]) —, cuius nullum praeterea est vestigium [3]), vivere hinc discimus. Nunc igitur abest (in itinere?).

311. τάλαν] ut supra [4]).

312. ἰταμῶς] *audacter* [5]).

---

1) Cf. Her. 18. — 2) Cf. Agric. vs. 10 sq. — 3) Cf. vs. 174. — 4) Cf. Disc. 217. — 5) Cf. Disc. 311.

ην ἐξαλειψαισ οὐκέτ' οὐδ' αἰσχ[
Πάταικε, καὶ σὺ ταῦτα συμπεπ[εισμένος
ἦλθες τοιαύτην θ' ὑπέλαβές μ' εἶναι κόρην;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

μὴ δὴ γένοιτ', ὦ Ζεῦ πολυτίμητ', ἄνδρα δὲ
δείξαις ἀληθῶς ὄντ'! ἐγὼ[
ἀλλ' ἄπιθι μηδὲν ἧττον[
ὑβριζέτω τὸ λοιπόν. : ου[
γέγονε τὸ δεινόν. : ἀνοσ[
ο . . . . . . αν θεράπαιναν[

Praeterea ante octo annos a v. d. Grenfell et Hunt inventum et editum est huius fabulae fragmentum quod sequitur, ex exitu evulsum [1]).

Colloquuntur Polemo et Doris.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

— — —
ἵν' ἐμαυτὸν ἀποπνίξαιμι.

ΔΩΡΙΣ.

μὴ δὴ τοῦτό γε!

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἀλλά τι ποήσω, Δωρί; πῶς βιώσομαι
ὁ τρισκακοδαίμων, χωρὶς ὤν;

---

317. **συμπεπεισμένος*] *συμπεπ[* cod.
318. **μ' εἶναι κόρην*] supplevi.
319. *πολυτίμητ'* Lef.] *πολυ[* cod.
— **ἄνδρα δὲ*] supplevi, *ἄνδρα με* Sudhaus.
325. *τοῦτό γε*] suppl. Weil, *φληνάφα* Gr(enfell) et H(unt). Cf. Soph. Philoct. 763.
326. *βιώσομαι* Gr. H.] *βιωσ* pap.
327. **ὤν; ΔΩ. θάρρει, πάλιν*] *ω* pap., *ὢν τῆς φιλτάτης. ΔΩ.* Gr. H. (tragice igitur, cf. Ar. Ran. 1164 Disc. 218).

---

1) Oxyrh. Papyri II n⁰ 211 p. 11 sqq.; aliorum coniecturas sedulo collegit A. Kretschmar de Menandri reliquiis nuper repertis Lips. 1906 (diss. inaug.) p. 80 sqq.

ΔΩΡΙΣ.

θάρρει, πάλιν

ἄπεισιν ὡς σὲ —

ΠΟΛΕΜΩΝ.

πρὸς θεῶν, οἷον λέγεις!

ΔΩΡΙΣ.

— ἐὰν προθυμηθῇς ἀκάκως τοὐνθένδ' ἔχειν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οὐκ ἐλλίποιμ' ἂν οὐθέν, εὖ τοῦτ' ἴσθ'· ἐπεὶ
ὑπέρευ λέγεις. βάδιζ', ἐγὼ δ' ἐλευθέραν
αὔριον ἀφήσω, Δωρί, σ'.

(Raptim Doris intrat aedes Myrrhinae.)

ἀλλ' ὃ δεῖ λέγειν
ἄκουσον. — εἰσελήλυθ'. οἴμοι, θυμέ, θύμ',
ὡς κατὰ κράτος μ' εἴληφας! εἰσεδέξατο
ἀδελφόν, οὐχὶ μοιχόν, ὁ δ' ἀλάστωρ ἐγὼ
καὶ ζηλότυπος ἄνθρωπος, ἀνακρῖναι δέον,
εὐθὺς ἐπαρῴνουν. τοιγαροῦν ἀπηγχόμην,

828. ἄπεισιν] ἐπάνεισιν Weil.
— οἷον λέγεις Gr. H.] οι pap.
829. ἀκάκως τοὐνθένδ' ἔχειν vWil.] α . . ωσ pap., alii aliter.
830. *τοῦτ' ἴσθ'· ἐπεὶ] του pap., τοῦτ' ἴσθ'. ΔΩ. ἰδού Gr. H., τοῦτ' ἴσθ' ὅτι vWil.
831. δ' ἐλευθέραν Blass] ελ pap.
832. σ'] supplevit Blass.
— δεῖ λέγειν Blass] δε pap.
833. θυμέ, θύμ'] supplevit Weil (cf. vs. 160), Γλυκέριον Gr. H., φθονέρ' Ἔρως vWil.
834. εἰσεδέξατο vWil.] ε pap., alii aliter.
835 sq. = Men. fr. 862 (etiam apud Photium ed. Reitz. s. v. ἀλάστωρ), unde verba ἀλάστωρ ἐγὼ supplerunt Gr. H.
836. ἀνακρῖναι δέον Polak] α pap., ἀλογίστως πάνυ Weil.
837. ἀπηγχόμην] supplevit vWil., ἀπωλόμην Gr. H.; cf. vs. 242.

332. ἀφήσω] est quidem Glycerae (τῆς κεκτημένης) mancipium Doris, sed ab ipso opinor Polemone ei data, nam emere eam puella unde potuisset? Uxorem ut primum duxerit Glyceram, eius ministram manu missurum se promittit. Sic etiam Habrotonon libertatem invenit in Disceptantibus fabula[1]).

337. ἐπαρῴνουν] i. q. ὕβριζον[2]).

[1]) Cf. Disc. 322 sq. — [2]) Cf. Disc. 255.

καλῶς ποῶν.

(Redit Doris.)

τί ἐστι, Δωρὶ φιλτάτη;

ΔΩΡΙΣ.

ἀγαθά· πορεύσεθ' ὥς σέ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

κατεγέλα γέ σου!

ΔΩΡΙΣ.

μὰ τὴν Ἀφροδίτην, ἀλλ' ἐνεδύετο στολήν.
ὁ πατὴρ ἐπεξήταζ'. — ἐχρῆν σέ νυν ταχὺ
εὐαγγέλια τῶν γεγονότων ἠσθημένον
θύειν, ἐκείνης εὐτυχηκυίας ποτέ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

νὴ τὸν Δί', ὀρθῶς γὰρ λέγεις ὃ δεῖ ποεῖν·
μάγειρος ἔνδον ἐστί, τὴν ὗν θυέτω.

---

838. *φιλτάτη* Gr. H.] *φιλ.* pap.
— Post hunc versum in pap. est *ἐξέρχεται Δωρίς.*
839. *κατεγέλα γέ σου* Gr. H.] *κατεγελ* pap.
840. *-το στολήν* Kretschmar] *-τ* pap., *-το στατόν* Gr. H. (quam vocem apud comicos vel apud Pollucem non inveniri annotat Kretschmar).
841. *ἐπεξήταζ'* Gr. H.] pap. *επεξ.. αζ*, sed *ξ* et *α* litterae non certae.
— *ταχὺ* vHerwerden] *τα..* aut *πα..* pap., *πάλαι* Gr. H.
842. *ἠσθημένον* Polak] *ποθ* (?) pap., *ποθουμένων* Gr. H.
843. *θύειν*] supplerunt Gr. H.
— *ποτέ*] supplevit Weil, *τόδε* Gr. H.
844. **ὃ δεῖ ποεῖν*] *οὐ* pap., alii aliter.
845. *θυέτω* Gr. H.] *θ* pap.

---

838. καλῶς ποῶν] item apud Aristophanem καλῶς ποιῶν ἀπόλωλε et similia [1]).

839. πορεύσεται] *veniet*, ἔξεισιν [2]).

841. ἐπεξήταζε] dum ornabat se, pater modo repertus Pataecus *nova semper ex ea quaeritabat.*

843. ποτέ] *tandem aliquando* [3]).

845. μάγειρος ἔνδον ἐστί] bene factum quod praesto est coquus; cum amicis videlicet convivando dolorem pellere volebat Polemo [4]), perinde atque Charisius in Disceptantibus.

---

[1]) Cf. Ar. Eq. 1180. — [2]) Cf. Disc. 378. — [3]) Cf. Disc. 227. — [4]) Cf. vs. 53—57.

ΔΩΡΙΣ.

κανοῦν δὲ ποῦ, καὶ τἄλλ' ἃ δεῖ;

ΠΟΛΕΜΩΝ.

κανοῦν μὲν οὖν
ὕστερον ἐνάρξετ'· ἀλλὰ ταύτην σφαττέτω.
μᾶλλον δὲ καὶ ἐγὼ στέφανον ἀπὸ βωμοῦ ποθεν
ἀφελὼν ἐπιθέσθαι βούλομαι.

ΔΩΡΙΣ.

πιθανώτερος
πολλῷ φανεῖ γοῦν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἄγετε νῦν Γλυκέραν ταχύ.

ΔΩΡΙΣ.

καὶ μὴν ἔμελλεν ἐξιέναι δὴ χὼ πατήρ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

αὐτός; τί γὰρ πάθῃ τις!

(Raptim intrat suas aedes.)

ΔΩΡΙΣ.

(abeuntem frustra revocans:)

ὦ τάλαν, τί δρᾷς;

---

346. *κανοῦν μὲν οὖν* Gr. H.] *κα* pap.
347. *σφαττέτω* Gr. H.] *σφ* pap.
348. *βωμοῦ ποθεν* Gr. H.] *βω* pap.
349. *πιθανώτερος* Gr. H.] *πιθα* pap.
350. **νῦν Γλυκέραν ταχύ*] supplevi, alii aliter.
351. *δὴ χὼ πατήρ*] supplerunt Gr. H.
352. *τάλαν, τί δρᾷς* vHerwerden] *τα* pap. — His verbis in pap. superscriptum est *εισερ(χεται Πολέμων)*.

---

346. κανοῦν] ad rem divinam faciendam [1]). Sic apud Plautum: *iube vasa tibi pura adparari ad rem divinam* [2]).

352. τί γὰρ πάθῃ τις;] Pataeco nondum in conspectum venit Polemo, postquam Glyceram illius filiam esse patuit, quapropter iram eius veritus et pudore suffusus *quid iam de me fiat!* exclamat [3]).

---

[1]) Item Sam. 7; cf. Ar. Ach. 244 Pac. 948 Av. 43. — [2]) Plut. Capt. 861. — [3]) Item Ar. Lys. 954 Plut. 603; aliter Nub. 798.

ἔπειτ' ἄπει; δεῦρ' ἐλθέ! τὴν θύραν ψοφεῖ.

(Secum:)

εἴσειμι καὐτὴ συμποήσουσ' εἴ τι δεῖ.

(In Polemonis aedes abit Doris; e Myrrhinae aedibus prodeunt Pataecus et Glycera.)

NOVA SCENA.

Pataecus, Glycera, mox Polemo.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

(ad filiam:)

πάνυ σου φιλῶ τὸ „συνδιαλλαχθήσομαι"
ὅτ' εὐτύχηκας· τότε δέχεσθαι τὴν δίκην,
τεκμήριον τοῦτ' ἐστὶν Ἕλληνος τρόπου.
ἀλλ' ἐκκαλείτω τις Πολέμων' αὐτίκα μάλα.

(Prodit denuo Polemo.)

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἐξέρχομ'· ἀλλ' ἔθυον ὑπὲρ εὐπραξίας,
Γλυκέραν ὕπαρ εὑρηκυῖαν οὓς ἐβούλετο
πυθόμενος.

---

353. **ἔπειτ' ἄπει; δεῦρ' ἐλθέ!*] ε . . . . αχο . . . . pap.
— *τὴν θύραν ψοφεῖ* Kretschmar] . ηνθ . ραν pap.
354. *εἴ τι δεῖ*] Gr. H. suppleruunt.
355. *συνδιαλλαχθήσομαι* Gr. H.] . υνδιαλλαχ pap.; an *-γήσομαι? Cf. vs. 369 et Vesp. 1421 Proleg. ad Ar. p. 348 sq.
356. *δέχεσθαι* Dziatzko] δε . . . . αι cod., *δεδέχθαι* Gr. H., *δὲ λῦσαι* Weil.
357. *ἐστιν Ἕλληνος τρόπου* Gr. H.] εστ . . . . . ηνοστρ pap.
358. *ἀλλ' ἐκκαλείτω* Gr. H.] αλ . . . . αλειτω pap.
— *Πολέμων'* vHerwerden] . . . . . . ν pap.
— **αὐτίκα μάλα*] αυτ pap., *αὐτὸν ταχύ* vHerwerden.
359. **ἐξέρχομ'*] supplevi, *εἰσῆλθον* Weil.
— *εὐπραξίας* Gr. H.] ευ . . . . pap.
360. *Γλυκέραν ὕπαρ* Gr. H.] αρ pap.
— **ἐβούλετο*] supplevi, *οὐδ' εἶδ' ὄναρ* Gr. H.
361. *πυθόμενος* Gr. H.] π . . . με . . σ cod.

---

353. τὴν θύραν ψοφεῖ] eadem locutio quae supra [1]).

357. τρόπου] *indolis* [2]). — Veram filiam meam sic te praestas.

358. τις] ad servos [3]).

360. Confero versus Terentianos: *quam saepe forte temere | eveniunt quae non audeas optare* [4]).

---

[1]) Cf. Disc. 395 sq. — [2]) Cf. Disc. 495. — [3]) Cf. Ar. Ach. 805 Ran. 871. — [4]) Ter. Phorm. V 1, 30 sq.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὀρθῶς γὰρ λέγεις, ὀρθῶς ἐγὼ
μέλλω λέγειν. ἄκουε. ταύτην γνησίων
παίδων ἐπ' ἀρότῳ σοι δίδωμι.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

λαμβάνω.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

καὶ προῖκα τρία τάλαντα.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

καὶ καλῶς γ' ἔχει.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τὸ λοιπὸν ἐπιλαθοῦ στρατιώτης ὤν, ὅπως
προπετὲς ποήσεις μηδὲ ἓν τοὺς σοὺς φίλους.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

Ἄπολλον! ὃς καὶ νῦν ἀπόλωλα παρ' ὀλίγον,
πάλιν τι πράξω προπετές; οὐδὲ πώποτε,
Γλυκέρα· διαλλάγηθι, φιλτάτη, μόνον.

---

361. *ὀρθῶς ἐγὼ*] supplevit Weil.
362^b sq.^a = Men. fr. 720 (recte sic Setti). Aucta et leviter mutata ibi sunt verba Menandri: *παίδων ἐπ' ἀρότῳ γνησίων δίδωμί σοί γε τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα.* Ubi pro *γε* Dobree scribi iussit *ἐγὼ* cum crasi proferendum; nunc apparet particulam esse delendam et sequentia Clementis esse, poetam autem verbis aliter ordinatis esse usum.
362. *γνησίων* Gr. H.] *γν .....* pap.
363. *λαμβάνω* Gr. H.] *λ ......* pap.
364. *καλῶς γ' ἔχει* Gr. H.] *καλω* pap.
365. *ὤν, ὅπως*] suppleront Gr. H.
366. *τοὺς σοὺς φίλους*] supplevit Weil, alii aliter.
367. *παρ' ὀλίγον* Gr. H.] *πα* pap.
368. **πώποτε*] *μ* (?) pap., *μήποτε* Gr. H., *μὴν ὄναρ* Weil.
369. *μόνον* Gr. H.] *μο* pap.

---

362 sq. Legitima haec est formula τῆς ἐγγυήσεως [1]). *Celeberrimum* ideo *in comoediis* dicit *hunc versum* Apuleius [2]).

366 et 368. προπετὲς] *inconsultum atque temerarium* [3]).
— μηδὲ ἓν] frequens apud nostrum forma [4]).

---

[1]) Cf. Prolegom. Eccles. p. V. — [2]) Apul. Apol. 576 (allatus ad Men. fr. 720). — [3]) Cf. Disc. 306. — [4]) Cf. Disc. 69.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

νῦν μὲν γὰρ ἡμῖν γέγονεν ἀρχὴ πραγμάτων
ἀγαθῶν τὸ σὸν πάροινον.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ὀρθῶς, ὦ φίλη.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

διὰ τοῦτο συγγνώμης τετύχηκας ἐξ ἐμοῦ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

σύνθυε δή, Παταιχ'.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἑτέρους ζητητέον
ἐστὶν γάμους μοι· τῷ γὰρ υἱῷ λαμβάνω
τὴν τοῦ Φιλίνου θυγατέρ'.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ὦ γῆ καὶ θεοί,

— — —

---

370. *πραγμάτων*] supplerunt Gr. H.
371. *ὀρθῶς, ὦ φίλη* Weil] *ορθω* pap., *ὀρθῶς νὴ Δία* Gr. H.
372. *ἐξ ἐμοῦ*] supplerunt Gr. H.
373. Verbis *ἑτέρους ζη[* in pap. superscriptum est *Πολε(μων) κσ(ε)ισι Παταικ(οσ).* — *ζητητέον* Gr. H.] *ζη* pap.
374. *λαμβάνω* Gr. H.] *λαμβα* pap.
375ᵇ. Polemoni tribuit vWil., Glycerae Gr. H. — *καὶ θεοί*] supplerunt Gr. H.

---

371. τὸ σὸν πάροινον] *ista tua vinolentia* [1]).

373. σύνθυε] εὐαγγέλια τῶν γεγονότων [2]).

373—375. Non afore mox Pataecum a cena nuptiali certo certius est, sed nunc cum Polemone eiusque amicis felicem rerum eventum celebrantibus convivari non poterit, adeundus enim est Philinus, quisquis hic fuit; nam neque huius viri neque eius filiae in nostris fragmentis apparent vestigia certa.

---

[1]) Cf. Disc. 255. — [2]) Cf. vs. 842.

IV.

ΣΑΜΙΑ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Δημέας γέρων πλούσιος, πατὴρ ποιητὸς Μοσχίωνος [1].
Παρμένων οἰκέτης Δημέου.
Μάγειρος.
Χρυσὶς ἑταίρα Σαμία [2], *παλλακὴ Δημέου.*
Νικήρατος γέρων πένης, πατὴρ Πλαγγόνος.
Μοσχίων νεανίας, Δημέου υἱὸς ποιητός.

Personae tacitae: Famulus coqui. Nutrix Moschionis anus. Plures si fuerunt personae, e fragmentis non cognoscuntur [3]). Chorum adfuisse et per se intellegimus et diserte testatur codex [4]); sed partes egit nullas. E convivis ad Moschionis nuptias celebrandas convenientibus videtur fuisse compositus.

Athenis ante aedes Demeae opulentas et Nicerati pauperculas in via publica res agi finguntur.

Fabulae argumentum hoc est:

Amabat iuvenis Moschio virginem Plangonem in aedibus vicinis habitantem, sed matrimonii spes nulla erat; indotata enim erat

---

1) Cf. vs. 131 sq.; pluribus verbis dici id debuit in fabulae parte deperdita.
2) Cf. vs. 50, 139.
3) *Tryphae* aut *Tryphonis* nomen sunt qui agnoscant in fragmento quod antehac cognitum fuit huius fabulae unicum (fr. 437; in fine huius libri afferetur).
4) Cf. id quod post vs. 270 legitur.

illa atque ignobilis [1]), ipse autem Demeae viri divitis [2]) filius adoptivus [3]). Clam igitur cum ea convenit, gravida facta est puella, natus est puer. Rem patrem celavit puella [4]): infantem recens natum tradidit Moschioni, qui in aedes Demeae eum attulit; sed verum huic confiteri cum nollet aut non auderet, per anum nutricem a Chryside puella Samia, patris concubina, impetravit ut haec seni diceret se invenisse infantem [5]) et pro suo educare velle. Improbare primo Chrysidis hoc consilium Demea, mox feminae sibi dilectissimae precibus victus concedere ut apud se puerulus educaretur.

Mutato dein consilio — cur aut quomodo nescimus — Demea Moschioni auctor fuit ut Nicerati vicini filiam Plangonem uxorem duceret. Impense hic laetari: properare nuptias. Cibi igitur quamprimum e cella sunt expromti, ad coquum conducendum missus est atriensis, laeti tumultus in Demeae aedibus plena erant omnia. Tum Demea forte fortuna duas ex ancillis suis audivit inter se colloquentes, ex quarum verbis intellexit ipsius Moschionis esse infantem quem educaret Chrysis; se unum id esse celatum. Cur vero? Ipsius Chrysidis filiolum esse suspicari coepit, mox in certam persuasionem vertit suspicio. Siccine propudio se fuisse filio et concubinae! Hanc unam sontem habet: iuvenem integerrimum nisi malis artibus a muliercula lasciva pellectum ita peccare in se nunquam potuisse! Moschionis igitur causa turpe

---

[1]) Cf. vs. 184 sqq., 248.

[2]) Cf. vs. 167.

[3]) Similis est Demea noster *Micioni* Terentiano sive Menandreo, quem ex Adelphis fabula novimus. Ut hunc (Men. fr. 1), sic Demeam uxorem nunquam habuisse arbitror (cf. vs. 22). *Aeschinus* autem Micionis filius adoptivus cum nostrae fabulae Moschione qui conferatur dignissimus est. De Nicerato *Demeae* Terentiano simili cf. vs. 205.

[4]) Matri res innotuit; cf. vs. 213.

[5]) Cf. vs. 140, 159, 196. Ante paucissimos dies haec accidisse apparet coll. vs. 195. — Revera peperisse nuper Chrysidem ex Demea, sed cum mortuus esset eius infans, clam Demea ei substituisse Moschionis filiolum, sunt qui sumant propter versum 51. Sed et alia obstare mihi videntur quominus poetam rem ita finxisse sumamus et versus 196; nam matrem vesanam vocare propterea quod suum ipsius infantem non abiecerit sed educet, nemo potest nisi vesanus ipse. Cf. etiam vs. 99 sq., 159 al.

facinus celat, non ostendit se perspexisse fraudem, sed causa interserta Chrysidem cum infante ex aedibus pellit, quae a Nicerato comiter recipitur. Mox verum Demea discit e Moschione, dein cum Nicerato confabulatus partem veri huic dicit. Qui audito suam ipsius filiam illum infantem peperisse, vivum comburere vult dedecoris pignus, furit in filiam, in uxorem, Chrysidem persequitur. Demea autem operam dat ut Nicerati rusticius insanientis sedet animum: nuptias cum Plangone initurum tamen Moschionem asseverat. Hic finem habet fragmentum secundum.

Sequitur minus amplum; unde discimus Moschionem, postquam composita sunt omnia, primo quidem magnopere esse laetatum, sed mox indignari coepisse. Talia scilicet patrem de se suspicari potuisse aliquantisper! Senem ulcisci secum decernit: dicet taedere iam nuptiarum, in longinquas regiones se abiturum, ubi militet; nolle etiam commorari inter suos, quibus tam scelestus impurusque homo sit visus. Patrem tum precibus se aditurum scit, exorari tandem se passurus est, nec facile dein senex tam inique de se iudicabit iterum.

Hic deficit fragmentum tertium sive ultimum. Finem fecisse nuptias Moschionis cum Plangone per se intellegitur. Chrysidem autem, optimae indolis puellam Samiam, ingenuo loco natam fuisse et, cum a suo patre agnita esset, iusto matrimonio iunctam esse Demeae, suspicari licet fortasse, demonstrare non possumus.

In codicis fragmentis neque fabulae nomen servatum est [1]) neque argumentum metricum, neque index personarum, neque fabulae pars prior. Deesse videntur actus primus totus cum chori introitu et initium actus secundi, aliquot igitur folia intercidisse ante primum fragmentum arbitror.

Solus nunc in proscenio versatur D e m e a.

---

[1]) Neque prorsus constat nomen; est tamen veri simillimum. Debetur felici coniecturae Lefeburii, qui Chrysidis puellae Samiae (cf. vs. 50, 139) magnas in his fragmentis partes esse observavit, Samiae autem Menandri fabulae aliunde cognitum esse nomen.

ΔΗΜΕΑΣ.

οστ[
ημαι . [
λαβὼν ἐπαγα[
ὡς γὰρ τάχιστ᾽ εἰσῆλθον, ὑπερεσπουδακὼς
τὰ τοῦ γάμου πράττειν, φράσας τὸ πρᾶγμ᾽ ἁπλῶς
τοῖς ἔνδον ἐκέλευσ᾽ εὐτρεπίζειν πάνθ᾽ ἃ δεῖ,
καθαρὰ ποεῖν, πέττειν, ἐνάρχεσθαι κανοῦν.
ἐγίγνετ᾽ ἀμέλει πάνθ᾽ ἑτοίμως, τὸ δὲ τάχος
τῶν πραττομένων ταραχήν τιν᾽ αὐτοῖς ἐνεπόει,
ὅπερ εἰκός. ἐπὶ κλίνης μὲν ἔρριπτ᾽ ἐκποδὼν
τὸ παιδίον κεκραγός, οἱ δ᾽ ἐβόων ἅμα·
„ἄλευρ᾽, ὕδωρ, ἔλαιον ἀπόδος, ἄνθρακας.“
καὐτὸς διδοὺς τούτων τι καὶ συλλαμβάνων

3. *επαγα*] verbi *ἐπαγανακτεῖν* aliquam formam hic scriptam fuisse suspicatur Lef., *ἐπαγαγών τε* Crönert, etiam *ἐπ᾽ ἀγαθῷ* aliaque fingi possunt.
10. Post *ἔρριπτ᾽* (ο) Lef. delevit *ευθυσ*, quam vocis *αὐτοῖς* vs. 9 alteram lectionem fuisse suspicor.

4. ὑπερεσπουδακώς] properato opus fuit propter τὸ τάχος τῶν πραττομένων [1]. Cur tam cito iam transacta fuerit res nescimus.

6. εὐτρεπίζειν] *parare* [2].

7. ἐνάρχεσθαι κανοῦν] *canistrum parare ad rem divinam faciendam* [3].

9. τῶν πραττομένων] τοῦ πράγματος, *rerum quae agebantur* [4], διὰ τοὺς γάμους ταχέως πάνυ πραττομένους.

10. ἔρριπτο] *proiectum neglectumque iacebat.*

12. Meminimus Dicaeopolidis Aristophanei sic pagi sui otium prae vita urbana laudantis: οὐδέποτ᾽ εἶπεν· „ἄνθρακας πρίω“, | οὐκ „ὄξος,“ οὐκ „ἔλαιον,“ οὐδ᾽ ᾔδει „πρίω,“ | ἀλλ᾽ αὐτὸς ἔφερε πάντα [5]. Coquus per domum currens et „οὐκ ὄξος ἐστίν, οὐκ ἄνηθον, οὐκ ὀρίγανον!“ alia plurima clamans est apud Alexidem [6]. Nunc nondum adest coquus, quem ad cenam nuptialem parandam more solito conductum [7] Parmeno servus mox e foro adducet [8].

13. συλλαμβάνων] mente add. τοῦ πράγματος, *et ipse operi subitario manum admovens* [9].

[1]) Vs. 8. Cf. etiam vs. 119. — [2]) Cf. Circumt. 117. — [3]) Cf. Circumt. 346. — [4]) Cf. Ar. Vesp. 695 Pac. 1085. — [5]) Ar. Ach. 34 sq. — [6]) Alex. fr. 174. — [7]) De Graecorum coquis utilem nuper libellum scripsit E. M. Rankin (the rôle of the *μάγειροι* in the life of the ancient Greeks, Chicago 1907). — [8]) Cf. vs. 65 sqq. — [9]) Item vs. 144.

εἰς τὸ ταμιεῖον ἔτυχον εἰσελθών, ὅθεν
πλείω προαιρῶν καὶ σκοπούμενος τέως
οὐκ εὐθὺς ἐξῆλθον. καθ' ὃν δ' ἦν χρόνον ἐγὼ
ἐνταῦθα, κατέβαιν' ἀφ' ὑπερῴου τις γυνὴ
ἄνωθεν εἰς τοὔμπροσθε τοῦ ταμιειδίου
οἴκημα· τυγχάνει γὰρ ἱστεών τις ὤν,
ὥσθ' ἥ τ' ἀνάβασίς ἐστι διὰ τούτου τό τε
ταμιεῖον ἡμῖν. τοῦ δὲ Μοσχίωνος ἦν
τίτθη τις αὕτη πρεσβυτέρα, γεγονυῖ' ἐμὴ
θεράπαιν', ἐλευθέρα δὲ νῦν. ἰδοῦσα δὲ
τὸ παιδίον κεκραγὸς ἠμελημένον
ἐμέ τ' οὐδὲν εἰδυῖ' ἔνδον ὄντ', ἐν ἀσφαλεῖ
εἶναι νομίσασα τοῦ λαλεῖν, προσέρχεται,
καὶ ταῦτα δὴ τὰ κοινά· „φίλτατον τέκνον"

14. εἰς τὸ] supplevit Lef.
15. τέως Leo] εσω (?) cod., σφόδρα Mazon (coll. Thesm. 613).
18. ταμιειδίου Crönert] ταμιείου cod. vitio manifesto, mihi in mentem venit *οὗπερ ἦν ἐγώ.
— In fine versus punctum delevit vWil., post οἴκημα scripsit.
21. ἡμῖν] *ἐγγύς? Mira verborum structura: τὸ ταμιεῖόν ἐστι διὰ τοῦ ἱστεῶνος.
26. Virgulam post νομίσασα delevit post λαλεῖν scripsit Leo.

14 sq. Matrona si adfuisset, huic opinor Demea curam res *e cella penaria expromendi* [1]) reliquisset.

19—21. Ante cellam penariam fuit conclave aliquod, in quo lanam facere solebant ancillae; per quod conclave et ad superiorem aedium partem (per scalas) et ad ipsam cellam fiebat aditus.

19. ἱστεών] sic, non ἱστών, quod expectatur, dicebant [2]).

20 sq. Sana si sunt haec [3]), neglegenter nunc dictum est τὸ ταμιεῖον pro ἡ εἴσοδος εἰς τὸ ταμιεῖον.

23. Demea manumisit antehac ancillam suam, quae nutrivit Moschionem infantem, ab ipso Demea ut opinor inventum; Chrysidis autem fratrem hunc esse suspicio mea est, levis sane. Permansit dein anus in familia iamque Moschionis filiolum curat, quantum quidem per aetatem provectiorem potest. Aliquas in fabula fortasse egit partes. Conferatur autem Tibius pastor manumissus, cuius in Heroë fabula mentio fit [4]).

25. ἔνδον] mente adde τοῦ ταμιείου.

[1]) Cf. Ar. Thesm. 419. — [2]) Phrynich. s. v. (ibique Lobeck), Poll. VII 28. Cf. πρηγορεών, κεραμεών formae deteriores: Ar. Av. 1118 Lys. 200. — [3]) Cf ann. crit. — [4]) Her. 21 sq.

εἰποῦσα καί· „μέγ' ἀγαθόν! ἡ μάμμη δὲ ποῦ;“
ἐφίλησε, περιήνεγκεν· ὡς δ' ἐπαύσατο
κλᾶον, πρὸς αὐτήν φησιν· „ὦ τάλαιν' ἐγώ,
πρῴην τοιοῦτον ὄντα Μοσχίων' ἐγὼ
αὐτὸν ἐτιθηνούμην ἀγαπῶσα, νῦν δ', ἐπεὶ
παιδίον ἐκείνου γέγονεν, ἄλλη καὶ το[
] . καὶ
] . . ναι
] . . θεραπαινιδίῳ τινὶ
ἔξωθεν εἰστρέχοντι· „λούσατ', ὦ τάλαν,
τὸ παιδίον“, φησίν· „τί τοῦτ'; ἐν τοῖς γάμοις
τοῖς τοῦ πατρὸς τὸν μικρὸν οὐ θεραπεύετε;“
εὐθὺς δ' ἐκείνη· „δύσμορ', ἡλίκον λαλεῖς,“
φησ'· „ἔνδον ἐστὶν αὐτός.“ — „οὐ δήπου γε! ποῦ;“
— „ἐν τῷ ταμιείῳ“ — καὶ παρεξήλλαξέ τι
αὐτή· „καλεῖ, τίτθη, σε, καὶ βάδιζε καὶ
σπεῦδ'.“ — „οὐκ ἀκήκο' οὐδέν.“ — „εὐτυχέστατα.“ —
εἰποῦσ' ἐκείνη δ'· „ἡ τάλαινα τῆς ἐμῆς
λαλιᾶς!“ ἀπῆλθεν ἐκποδὼν οὐκ οἶδ' ὅποι.
καὶ ἐγὼ προῆλθον τοῦτον ὅνπερ ἐνθάδε
τρόπον ἀρτίως εἰσῆλθον, ἡσυχῇ πάνυ,
ὡς οὔτ' ἀκούσας οὐδὲν οὔτ' ᾐσθημένος·

---

28. Sic distinxit Nicole, „καὶ μέγ' ἀγαθόν.“ ἡ μάμμη δὲ που Lef.
31. *Μοσχίων'* Nicole] pro vocativo habebat Lef.
32. *ἐπεὶ*] supplevit Lef.
33. *γέγονεν, ἄλλη* vWil.] *γεγονε . . . λη* cod.
42. *τι* Legrand] „*τί*; Lef.
43. *Post *αὐτή* interpunxi, in fine versus 42 Lef.; Leo *αὕτη*.
— ,*τίτθη*, Legrand] sine virgulis Lef.
44. Post *σπεῦδ'* personam loquentis mutavit Crönert, *post *οὐδέν* ego; Lef. totum versum nutrici dabat.
46. *ὅποι*] supplevit Lef.
48. *εἰσῆλθον* Lef.] *εξηλθον* cod.

---

37. τάλαν] ut supra [1]).
41. αὐτός] *herus* [2]).
42. καὶ παρεξήλλαξέ τι αὐτή] *et ipsa mutavit sermonem*, ut illam facere iubebat. Ea dixit quae a Demea audiri liceret.

---

[1]) Cf. Disc. 217. — [2]) Cf. Ar. Nub. 219.

αὐτὴν δ' ἔχουσαν αὐτὸ τὴν Σαμίαν ὁρῶ
ἔξω διδοῦσαν τιτθίον παριὼν ἅμα.
ὥσθ' ὅτι μὲν αὐτῆς ἐστι τοῦτο, γνώριμον
εἶναι, πατρὸς δ' ὅτου ποτ' ἐστίν, εἴτ' ἐμοῦ
εἴτ' — — οὐ λέγω δ', ἄνδρες, πρὸς ὑμᾶς τοῦτ' ἐγὼ
οὔθ' ὑπονοῶ, τὸ πρᾶγμα δ' εἰς μέσον φέρω
ἅ τ' ἀκήκο' αὐτός, οὐκ ἀγανακτῶν οὐδέπω.
σύνοιδα γὰρ τῷ μειρακίῳ, νὴ τοὺς θεούς,
καὶ κοσμίῳ τὸν πρότερον ὄντι χρόνον ἀεὶ
καὶ περὶ ἔμ' ὡς ἔνεστιν εὐσεβεστάτῳ.
πάλιν δ', ἐπειδὰν τὴν λέγουσαν καταμάθω
τίτθην ἐκείνου πρῶτον οὖσαν, εἶτ' ἐμοῦ
λάθρᾳ λέγουσαν, εἶτ' ἀποβλέψω πάλιν
εἰς τὴν ἀγαπῶσαν αὐτὸ καὶ βεβιασμένην
ἐμοῦ τρέφειν ἄκοντος, ἐξέστηκ' ὅλως.

(Prodeunt Parmeno et coquus cum famulo, ollis onusti ambo; ipse Parmeno tenet corbem.)

ἀλλ' εἰς καλὸν γὰρ τουτονὶ παρόνθ' ὁρῶ

---

52. *αὐτῆς ἐστι τοῦτο* **Nicole]** *εστιτουτοαυτησ* **cod.,** *ἐστι τοῦτο ταύτης* **Körte.**
55. *οὔθ'*] *ὅ γ'* **vWil.,** *οὐδ'* **Mazon.**
65. **τουτονὶ παρόνθ'*] *τοῦτον ἐξιόνθ'* **Lef. cum cod. (?), litteras** *εξι* **non certas esse scribens,** *ἐπανιόνθ'* **Eitrem,** *τουτονὶ προσιόνθ'* **Leo. Cf. vs. 80.**

---

51. Aut animi perculsus senex id quod metuebat videre se putavit, cum ulnis pectori applicatum puerulum teneret Chrysis, aut ludens haec mammam infanti praebuit, ut matrem per brevem temporis articulum se fingeret [1].

55. οὔθ' ὑπονοῶ] id quod in mentem modo ei venit revera se putare negat. Moschionis filium esse ex Chryside etsi non potest non suspicari, negat tamen sibi et aliis.

59. ὡς ἔνεστιν] *quam maxime inest rerum naturae* [2], μάλιστ' ἀνθρώπων.

63. βεβιασμένην] *quae flagitando et tantum non vi adhibita a me inpetravit.*

64. ἐξέστηκα] οὐκέτι ἐν ἐμαυτοῦ εἰμι [3].

65 sqq. Sua vasa secum afferre solebant coqui [4].

65. εἰς καλόν] i. q. εἰς καιρόν, *opportune.*

---

[1]) Cf. pag. 117,5. — [2]) Item vs. 137. — [3]) Cf. Disc. 414. — [4]) Cf. vs. 150 Plaut. Aul. III 2.

τὸν Παρμένοντ' ἐκ τῆς ἀγορᾶς· ἰατέον
αὐτὸν παραγαγεῖν ἐστι τοῦτον οἴκαδε.

NOVA SCENA.

Demea, Parmeno, Coquus.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μάγειρ', ἔτι λαλῶν διατελεῖς; οὐκ οἶδα σὺ
ἐφ' ὅ τι μαχαίρας περιφέρεις, ἱκανὸς γὰρ εἶ
λαλῶν κατακόψαι πάντα. παῦε, πρὸς θεῶν!

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

ἰδιῶτ'! ἐγώ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

δοκεῖς γέ μοι, νὴ τοὺς θεούς.

---

66. *ἀγορᾶς*] supplevit Legrand.
— **ἰατέον*] ..*τεον* cod., *πειρατέον* Legrand.
67. **τοῦτον οἴκαδε*] *του*[cod., *τοῦθ' ὅπως ἐρεῖ* Leo.
68. **ἔτι λαλῶν διατελεῖς;*] *ετ*............. cod. (cf. Circumt. 252); *διατελεῖς* etiam Hense, ipse tamen minus probans.
69. *περιφέρεις* Lef.] *περιφ*..... cod.
70. **παῦε, πρὸς θεῶν!*] *π*.......*θ*.. cod.
71. *Coquo dedi vocem *ἐγώ*, Lef. cum cod. Parmenoni; verba autem *δοκεῖς* — *θεούς* dedi Parmenoni, Lef. cum cod. coquo.
— *μοι, νὴ τοὺς θεούς* Crönert] *μ*..........*υσ* cod., *μάτην δὲ ποῶ λόγους* Croiset, *μῶν λέγω λόγους* Eitrem, coquo haec dantes.

68—70. Simillimae de coquo garrulo neque quicquam sua arte gravius ducenti querelae sunt nescio cuius in nostri Ficto Hercule fabula: μάγειρ', ἀηδής μοι δοκεῖς εἶναι σφόδρα· | πόσας τραπέζας μέλλομεν ποιεῖν, τρίτον | ἤδη μ' ἐρωτᾷς. χοιρίδιον ἓν θύομεν· | ὀκτὼ ποήσοντες τραπέζας δ' ἢ μίαν, | τί σοι διαφέρει τοῦτο; κτέ. [1]). Item apud Anaxippum ad coquum de arte culinaria fuse disserentem pater familias: πάπαι, ἐμὲ κατακόψεις, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν [2]). Et nostro consimilis coquus ad Dracontem τραπεζοποιὸν sic loquitur apud Diphilum: οὐ μὴ παραλάβω σ' οὐδαμοῦ, Δράκων, ἐγὼ | ἐπ' ἔργον οὗ μὴ διατελεῖς τὴν ἡμέραν | τραπεζοποιῶν ἐπ' ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην. | οὐ γὰρ βαδίζω πρότερον ἂν μὴ δοκιμάσω | τίς ἔσθ' ὁ θύων, ἢ πόθεν συνίσταται | τὸ δεῖπνον, ἢ κέκληκεν ἀνθρώπους τίνας. κτέ. [3]). — Ut κατακόπτειν, sic etiam simplex κόπτειν sensu *taedio enecandi* dicebatur [4]).

---

1) Men. fr. 518. — 2) Anaxipp. fr. 1^{22} sq. — 3) Diphil. fr. 43_{7} — 4) Cf. similes ioci apud Alex. fr. 178^{13} Hegesipp. 1^{3} Sosip. 1^{20}.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

εἰ πυνθάνομαι πόσας τραπέζας μέλλετε
ποεῖν, πόσαι γυναῖκές εἰσ᾽, ὁπηνίκα
ἔσται τὸ δεῖπνον, εἰ δεήσει προσλαβεῖν
τραπεζοποιόν, εἰ κέραμός ἐστ᾽ ἔνδοθεν
ὑμῖν ἱκανός, εἰ τοὐπτάνιον κατάστεγον,
εἰ τἄλλ᾽ ὑπάρχει πάντα;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

κατακόπτεις γέ με,
εἰ λανθάνει σε, φίλτατ᾽, εἰς περικόμματα,
οὐχ ὡς ἔτυχεν.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

οἴμωζε.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

καὶ σὺ τοῦτό γε
παντὸς ἕνεκ᾽· ἀλλὰ παράγετ᾽ εἴσω.

(Coquus eiusque famulus ad aedes accedunt.)

ΔΗΜΕΑΣ.

Παρμένων!

72. τραπέζας Lef.] ......ας cod.
73. πόσαι γυναῖκές εἰσ᾽ Lef.] ποσα ... ναικεσι . σ cod.
80. παράγετ᾽] πάραγέ μ᾽ Eitrem.

73. πόσαι γυναῖκές εἰσι] quot mulieres accubiturae sint cenae nuptiali, cui etiam matres sorores alias mulieres adesse iubebat mos. Sic ad coquum nescio quis apud Euangelum: τέτταρας τραπέζας τῶν γυναικῶν εἶπά σοι, | ἓξ δὲ τῶν ἀνδρῶν, τὸ δεῖπνον δ᾽ ἐντελὲς καὶ μηδενὶ | ἐλλιπές· λαμπροὺς γενέσθαι βουλόμεσθα τοὺς γάμους [1].

75. τραπεζοποιόν] *structorem.* Sic vocabatur ὁ τῆς πάσης περὶ τὰ συμπόσια παρασκευῆς ἐπιμελούμενος, vir qui in triclinio res curabat, ut coquus in culina [2].

76. De culina etiam verbosius et imperiosius apud Alexidem coquus interrogat servum aut patrem familias: ὀπτάνιόν ἐστιν; — ἔστι. — καὶ κάπνην ἔχει; | — δηλονότι. — μή μοι δῆλον· ἀλλ᾽ ἔχει κάπνην; | — ἔχει. — κακὸν εἰ τύφουσαν. — ἀπολεῖ μ᾽ οὑτοσί! [3])

78 sq. εἰς περικόμματα, | οὐχ ὡς ἔτυχεν] *non sic temere* [4]), *sed in tenuissimum isicium* [5]).

[1]) Euangel. fr. 1. — [2]) Hesych., nos *een dienknecht.* Cf. Antiphan. fr. 152 Alexandr. 3 Philem. 61. — [3]) Alex. fr. 178. — [4]) Cf. Her. 81. — [5]) Eq. 372.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἐμέ τις καλεῖ;

ΔΗΜΕΑΣ.

ναί, ναιχί.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

χαῖρε, δέσποτα.

ΔΗΜΕΑΣ.

τὴν σπυρίδα καταθεὶς ἧκε δεῦρ'.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἀγαθῇ τύχῃ.

(Ad ostium accedit ibique ponit corbem.)

τοῦτον μὲν οὐδέν, ὡς ἐγᾦμαι, λανθάνει
τῶν ἐνθαδὶ πραττόμενον ἔργον, ἔστι γὰρ
περίεργος εἴ τις ἄλλος· ἀλλὰ τὴν θύραν
προϊὼν πέπληχε.

(Aperitur ostium, prodit Chrysis.)

δίαγε, Χρυσί, πάνθ' ὅσ' ἂν
ὁ μάγειρος αἰτῇ· τὴν δὲ γραῦν φυλάττετε

---

81. *ναί] supplevi, σε vWil.
82. σπυρίδα] supplevit Leo, λοπάδα vWil. (coll. vs. 150).
83—89a. *Tribui Parmenoni; in cod. post vs. 83 et 86a est :, Demeae 83—88a tribuit Leo (cf. vs. 86 cum 198 sq.). Demeam in hac animi perturbatione lagenarum mentionem facientem fingere non possum mihi.
83. τοῦτον μὲν οὐδέν Leo] του....... δεν cod., τούτων σε μὲν οὐδέν Croiset.
84. *τῶν] τ.. cod., τό γ' Richards.
— ἐνθαδί] supplevit Richards.
85. τὴν] supplevit Lef.

---

82. σπυρίδα] *sportam,* quam piscibus opinor aliisque dapibus in foro emtis repletam affert Parmeno.
— ἀγαθῇ τύχῃ] *per me licet!* [1]) Lubens onus ponit.

83. τοῦτον] coquum.
85. περίεργος] id valet quod πολυπράγμων [2]).
86. πέπληχε] item supra [3]).
87. τὴν γραῦν] vetulam nutricem.

[1]) Cf. Disc. 6. — [2]) Cf. Disc. 45. — [3]) Cf. Disc. 427.

ἀπὸ τῶν κεραμίων πρὸς θεῶν.

(Intrant aedes coquus eiusque famulus et cum iis Chrysis. — Ad herum se convertens:)

τί δεῖ ποεῖν,
δέσποτα;

ΔΗΜΕΑΣ.

τί δεῖ ποεῖν; — ἴθι δεῦρ' ἀπὸ τῆς θύρας.
ἔτι μικρόν.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἤν.

ΔΗΜΕΑΣ.

ἄκουε δή νυν, Παρμένων.
ἐγώ σε μαστιγοῦν, μὰ τοὺς δώδεκα θεούς,
οὐ βούλομαι διὰ πολλά.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μαστιγοῦν; τί οὖν
πεπόηκα;

---

88. Post *θεῶν* enuntiatum clausit Leo; post *κεραμίων* interpunxerat Lef.
89. *ἴθι*] addidit Leo (coll. Eubul. fr. 55), *ἄγε* Lef., *σε* vWil.
— *τῆς θύρας* Lef.] *τη . . . . . ασ* cod.
— Post *θύρας* punctum scripsit vWil.
90. *δή* Lef.] *δει* cod.
— *Παρμένων* Lef.] *π . ρ[* cod.
91. *θεούς*] supplevit Lef.
92. *τί*] supplevit Lef.
— *οὖν*] supplevit Eitrem, *γὰρ* Lef.

---

88. ἀπὸ τῶν κεραμίων] οἴνου mente add., i. q. ἀπὸ τῶν ἀμφορειδίων, τῶν σταμνίων [1]: *cura abstineat a lagenis.* — Bibulae anus plus satis e nova comoedia sunt cognitae.

89 sq. Sic apud Terentium herus ad servum: *Concede istuc paululum. Audin'? Etiam nunc paulum. Sat est* [2]), apud Plautum: *illuc regredere ab ostio* et: *abscede etiam nunc* [3]).

89. τί δεῖ ποεῖν;] cum amaro risu vultuque minaci ipsa verba servi repetentis haec sunt; „ὅ τι δεῖ ποεῖν;" nihil nisi *quid faciendum sit rogas?* significaret [4]).

90 et 98. ἤν] i. q. ἰδού [5]).

---

[1]) Cf. Men. fr. 229 Cratin. 461 Alex. 65. — [2]) Ter. Eun. IV 4, 38. — [3]) Plaut. Aul. 46, 55. — [4]) Cf. Ar. Av. 1233 sq., Kähler Wolken des Ar.[2] p. 199. — [5]) Cf. Disc. 174.

ΔΗΜΕΑΣ.

συγκρύπτεις τι πρὸς τὸν δεσπότην.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μὰ τὸν Διόνυσον, μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ!
μὰ τὸν Δία τὸν σωτῆρα, μὰ τὸν Ἀσκληπιόν!

ΔΗΜΕΑΣ.

παῦ, μηδέν' ὄμνυ'.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

οὐ γὰρ εἰκάζεις καλῶς!
ἢ μήποτ' ἄρ' —!

ΔΗΜΕΑΣ.

(collum ei obtorquens:)

οὗτος, βλέπε δεῦρ'.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(ipsum adspiciens:)

ἰδού.

ΔΗΜΕΑΣ.

τίνι
τὸ παιδίον πρόσεστιν;

---

93. **τὸν δεσπότην*] supplevi, . η[cod., sed η non certa est littera; quae si recte habeat, sequendus sit vWil. *μ' · ᾔσθημ' ἐγώ* supplens (cf. fr. 978) aut Körte *πρὸς τῆς Ἑστίας* (coll. Anaxandr. fr. 45 Diphil. 80 Strat. 1[28]). Sed hoc si placeat, dentur haec verba Parmenoni (quae non tamen est Koertii ipsius sententia). Probabiliter etiam Sudhaus *πρὸς ἐμὲ νῦν. ΠΑ. ἐγώ;*

94. *Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ* Headlam] cod. απ[,praeterea εγω praebens versus initio; *ἐγώ; μὰ τὸν Ἀπόλλω, μὰ τὸν Διόνυσον, οὐ* Nicole.

95. *Ἀσκληπιόν* Lef.] α[cod. (littera α incerta).

96. *μηδέν'* Nicole] *μηδὲν* Lef.

— *καλῶς*] supplevit Nicole (cf. fr. 852).

96[b] sq.[a] *Tribui Parmenoni.

97[a]. Sic interpunxit vWil., Lef. *ἢ μήποτ' ἄρ'* ;

97. *ἰδού. — τίνι* Leo] αδε[(?) cod., *ἀδεῶς λέγε* vWil., Demeae haec verba continuans; certae si sint litterae αδε, scribatur *ἀδεῶς · τίνι.*

98[a] Demeae, 98[b] Parmenoni dedit vWil., ratione inversa Lef.

98. *πρόσεστιν;*] *τίνος ἐστίν;* vWil.

---

96. παῦ] forma haec monosyllaba commemoratur a grammaticis [1]). In Aristophanis fabulas invehere eam conati sunt critici [2]), sed novae potius comoediae est relinquenda.

97. *Sed quaeso hercle agedum, adspice ad me. — Em. — Dic modo* cett. [3]).

---

[1]) Cf. Phot. s. v. et Aelius Dionysius apud Eust. 1428, 26. — [2]) Cf. Ar. Eq. 821. — [3]) Plaut. Capt. 570 (contulit Hense).

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
(balbutiens:)
ἤν — τὸ παιδίον;

ΔΗΜΕΑΣ.
τίνος ἐστὶ μητρός;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
Χρυσίδος.

ΔΗΜΕΑΣ.
πατρὸς δὲ τοῦ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
σοῦ, νὴ Δί'!

ΔΗΜΕΑΣ.
ἀπόλωλας· φενακίζεις μ'.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
ἐγώ;

ΔΗΜΕΑΣ.
ἐγῷδ' ἀκριβῶς πάντα, — μηδὲν κρύπτ' ἔτι —·
ὅτι Μοσχίωνός ἐστιν, ὅτι σύνοισθα σύ,
ὅτι βρέφος ἴδιον ἐνθάδε νῦν αὕτη τρέφει.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
τίς ἔφη δὲ —

ΔΗΜΕΑΣ.
μὴ κρύπτ', ἀλλ' ἀπόκριναι τοῦτό μοι·
τούτου ἐστίν;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
ἔστι· χρὴ δὲ τἄλλα λανθάνειν.

---

99. ἐστὶ μητρός; — Χρυσίδος Lef. [ε........ σ : χρ ... δ . σ : cod.
100. σοῦ, νὴ Δί'. — ἀπόλωλας Lef.] σο.......... ωλασ cod.
101. ἐγῷδ' ἀκριβῶς πάντα Leo] ......ακριβ....τα cod.
— *μηδὲν κρύπτ' ἔτι] supplevi.
102. ἐστιν] supplevit Lef.
103. *ὅτι βρέφος ἴδιον ἐνθάδε] supplevi.
104 sq. *Supplevi, ..εφη.........λλ' cet. et ....εστιν : ε...... ταλλα cet. cod.

---

99 sq. Chrysidis infantem dicit Parmeno, utpote ab hac receptum; Chrysidis autem liberi nisi Demeae, quocum vivit, esse nequeunt. At non serio dicta haec sentit herus.
105. Moschionis esse filium con-

ΔΗΜΕΑΣ.

τί λανθάνειν; — ἱμάντα, παῖδές, τις δότω
ἐπὶ τουτονί μοι τὸν ἀσεβῆ.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μή, πρὸς θεῶν!

ΔΗΜΕΑΣ.

στίξω σε, νὴ τὸν Ἥλιον!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

στίξεις ἐμέ;

ΔΗΜΕΑΣ.

ἤδη γ'!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἀπόλωλα.

ΔΗΜΕΑΣ.

ποῖ σύ, ποῖ, μαστιγία;
λάβ' αὐτόν.

(Aufugit Parmeno.)

ὦ πόλισμα Κεκροπίας χθονός,
ὦ ταναὸς αἰθήρ, ὦ — — τί, Δημέα, βοᾷς;
τί βοᾷς, ἀνόητε; κάτεχε σαυτόν· καρτέρει.
οὐδὲν γὰρ ἀδικεῖ Μοσχίων σε. παράβολος
ὁ λόγος ἴσως ἔστ', ἄνδρες, ἀλλ' ἀληθινός·
εἰ μὲν γὰρ ἢ βουλόμενος αὐτός, δακνόμενος

106. *παῖδές, τις* Lef.] *παιδ..ισ* cod.
109. *ἤδη γ'* Leo] *ἢ λῆγ'* Lef. (cum cod.?). Cf. vs. 155 et 159.
111. *, ὦ —* Leo] *. ὦ* Lef.
115. *αὐτός, δακνόμενος*] supplevit vWil., *ἢ παρηγμένος* Crönert, *ἢ κατεχόμενος* Leo, *ἠρεθισμένος* Richards, alii aliter.

fitetur servus, vi nimirum coactus; sed mater quae sit dicere non vult.

108. νὴ τὸν Ἥλιον!] per Solem etiam Onesimus iurat in Disceptantibus fabula [1].

110. λαβὲ] vox clamantis, ut μαρτύρομαι; non ad certum aliquem hominem nunc dicitur.

110 sq. Tragicis verbis furorem edentem — nam plane Euripidea sunt πόλισμα Κεκροπίας χθονός [2] et ταναὸς αἰθήρ [3] — cohibet se Demea.

113. παράβολος] *temerarius* [4].

[1]) Cf. Disc. 308. — [2]) Cf. Med. 771 Hipp. 34 Herc. 1323 Iph. T. 1014 al. — [3]) Cf. Eur. Or. 322. — [4]) Item nos: *gewaagd*. Cf. Ar. Vesp. 192 Plut. 248.

ἔρωτι, τοῦτ' ἔπραξεν ἢ μισῶν ἐμέ,
ἣν ἂν ἐπὶ τῆς αὐτῆς διανοίας ἧς πρὸ τοῦ
ἐμοί τ' ἐπίθετ' ἂν ἅσμενος; νυνὶ δέ μοι
ἀπολελόγηται, τὸν φανέντ' αὐτῷ γάμον
ἅσμενος ἀκούσας· οὐκ ἐρῶν γάρ, ὡς ἐγὼ
τότ' ᾠόμην, ἔσπευδεν, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν
Ἑλένην φυγεῖν βουλόμενος ἔνδοθέν ποτε.
αὕτη γάρ ἐστιν αἰτία τοῦ γεγονότος.
ἔφθειρεν αὐτόν που μεθύοντα δηλαδή,
καὶ οὐκ ὄντ' ἐν ἑαυτοῦ· πολλὰ δ' ἔργ' ἐργάζεται

116. *μισῶν ἐμέ* Lef.] *μισω*[cod.
117. *ἂν* Legrand] . *ν* cod.
— *διανοίας* Croiset] *διανο*[cod.
— *ἧς*] supplevit vHerwerden.
— **πρὸ τοῦ*] supplevi, *ὡς τὸ πρὶν* Croiset, *κἄτι νῦν* Mazon, alii aliter.
118. *τ' ἐπίθετ'(ο)* Nicole] *τεπ . θ ..* cod., *τ' ἐπέθετ'* Leo.
— **ἂν*] *ε* . (?) cod.
— *Post *ἅσμενος* scripsi signum interrogandi.
119. *φανέντ'*] *φανενταδ'* cod., in archetypo fuit *φανεντα* (*τ'* suprascr.).
120. *ἐρῶν* Leo] *ἐρᾶν* Lef. cum cod.
123. *αὕτη γάρ* Lef.] *αυτ* .... cod.
124. **ἔφθειρεν*] .... *εν* cod., *κατέλαβεν* Leo.
125. *καὶ*] supplevit Headlam.
— *οὐκ ὄντ'*] supplevit Croiset.
— *ἔργ'*] addidit Leo, *δ' εργάζεται* cod., *δὲ συνεργάζεται* Croiset, *δεῖν' ἐργάζεται* vWil., an **δ' ἕτερ' ἐργάζεται* (cf. Disc. 289)? *δῆτ' ἐργάζεται* Mazon, *δ' ἐξεργάζεται* Headlam (quod tragicae est dictionis, cf. Ar. Nub. 1395).

117. *Eademne quae antehac ei mens esset*? Sic apud Demosthenem dicitur: ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης γενέσθαι [1]), ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀνοίας ὥσπερ νῦν μενεῖν [2]), similia [3]).

119. τὸν φανέντα] respicitur illa quam ignoramus, quoniam in dramatis initio deperdito fuit enarrata, rerum mentisve Demeae conversio, qua effectum est ut Plangonem uxorem ducere posset Moschio.

120. ἐρῶν] *Plangonis amore captus.*

121 sq. τὴν ἐμὴν | Ἑλένην] pro *turpi adultera* videlicet Helena fuit — non sane Homero, sed posterioris aevi hominibus [4]).

122. ποτε] *tandem* [5]).

125. οὐκ ὄντ' ἐν ἑαυτοῦ] i. q. ἐξεστηκότα [6]).

[1]) Dem. IV § 7. — [2]) Dem. VIII § 14. — [3]) Cf. etiam Dem. XVIII § 167 XXI § 213 Philipp. I § 6 al. — [4]) Cf. Mnemos. 1906 p. 211—223. — [5]) Cf. Disc. 227. — [6]) Cf. Ar. Vesp. 642 et Disc. 414.

τοιαῦτ' ἄκρατος καὶ νεότης, ὅταν λάβῃ
καιρόν. — ἐπιβουλεύσαντα ποῦ τοῖς πλησίον
οἶδ'; οὐδέπω γὰρ πιθανὸν εἶναί μοι δοκεῖ,
τὸν εἰς ἅπαντας κόσμιον καὶ σώφρονα
τοὺς ἀλλοτρίους εἰς ἐμὲ τοιοῦτον γεγονέναι,
οὐδ' εἰ δεκάκις ποητός ἐστι, μὴ γόνῳ
ἐμὸς υἱός. οὐ γὰρ τοῦτο, τὸν τρόπον δ' ὁρῶ.
χαμαιτύπη δ' ἄνθρωπος, ὄλεθρος — — ἀλλὰ τί;
οὐ γὰρ περίεσται, Δημέα! νῦν ἄνδρα χρὴ
εἶναί σ'. ἐπιλαθοῦ τοῦ πόθου, πέπαυσ' ἐρῶν,
καὶ τἀτύχημα μὲν τὸ γεγονὸς κρύφθ' ὅσον
ἔνεστι — διὰ τὸν υἱόν, ἐκ τῆς δ' οἰκίας
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν εἰς κόρακας ὦσον τὴν κακὴν
Σαμίαν. ἔχεις δὲ πρόφασιν ὅτι τὸ παιδίον

---

126. *τοιαῦτ'* Headlam] ......' cod., *οἶνός τ'* Croiset, *ἀνόητ'* Leo, *εὖ οἶδ'* vWil.; cf. Disc. 290.

127. **καιρόν.*] supplevi, *τὸν οὐκ* Croiset, *παῖδ' οὐκ* vWil. (dein *τοι* in *πω* mutans), *τρίτον* Leo.

— **ποῦ*] *τοι* cod.; an **τίς — οἶδ'(ε)*?

— *In fine versus delevi punctum.

128. **οἶδ'(α);*] supplevi, *τοῦτ'* Croiset, *ἀλλ'* Leo.

— *οὐδέπω* Croiset] ....*πω* cod.

129 sq. Versuum initium supplevit Croiset, ...*αντασ* et ....*οτριουσ* cod.

131. *οὐδ' εἰ*] supplevit Leo, *εἰ μὴ* Croiset. Versus 132 docet Moschionem adoptivum, non genuinum esse Demeae filium.

133. *Post *ὄλεθρος* scripsi signa orationis interruptae. Lef. *ἄνθρωπος*, post *ὄλεθρος* enuntiatum claudens.

136. *τἀτύχημα* Richards] *τατυμη* cod.; cf. Disc. 435, 442.

---

126. *Nox amor vinum adulescentia* [1]).

127 sq. ποῦ ... οἶδα;] *unquamne ... novi?* [2]).

131. *Etiamsi non semel sed vel decies adoptivus sit filius. Non naturalis sane est filius meus, sed quid hoc ad me?*

132. *Non enim originem specto, sed indolem* [3]).

133. χαμαιτύπη] admodum probrosa vox [4]).

— ἀλλὰ τί;] denuo compescit iram Demea et verba violentiora retinet.

134. οὐ γὰρ περίεσται] *nihil enim proderit*, proprie *nihil lucri inde* (ex istis probris) *superabit*. Item περιγίγνεσθαι [5]).

137. ἔνεστι] *fieri potest* [6]).

---

[1]) Terent. Adelph. III 4, 24. — [2]) Cf. Ar. Nub. 370. — [3]) Cf. Disc. 495. — [4]) Item fr. 879. — [5]) E. g. Thuc. II 39 § 4. — [6]) Cf. vs. 59.

ἀνείλετ’. ἐμφανίσῃς γὰρ ἄλλο μηδὲ ἕν,
δακὼν δ’ ἀνάσχου· καρτέρησον εὐγενῶς.

(Prodeunt denuo coquus eiusque famulus.)

NOVA SCENA.

Demea, Coquus.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

(ad famulum suum:)

ἀλλ’ ἆρα πρόσθεν τῶν θυρῶν ἐστ’ ἐνθάδε,
παῖ, Παρμένων; — ἄνθρωπος ἀποδέδρακέ με
ἀλλ’ οὐδὲ μικρὸν συλλαβών.

ΔΗΜΕΑΣ.

ἐκ τοῦ μέσου
ἄναγε σεαυτόν!

(In aedes irruit.)

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

Ἡράκλεις, τί τοῦτο, παῖ;
μαινόμενος εἰσδεδράμηκεν εἴσω τις γέρων,
ἢ τί τὸ κακόν ποτ’ ἐστί; — τί δέ μοι τοῦθ’, ὅποι;

(Vociferantis intus Demeae audiuntur clamores.)

νὴ τὸν Ποσειδῶ, μαίνεθ’, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ·

144ᵇ sq.* Demeae dedit Legrand, Parmenoni (qui non adest nunc) Lef.
146. τις γέρων Leo] · τίς γέρων; Lef.
147. *Post τοῦτο scripsi virgulam, Lef. signum interrogandi.
— τοῦθ’, ὅποι Headlam] τοῦτο; ποῖ Lef.

---

140. μηδὲ ἕν] ut supra [1]).

141. δακὼν δ’ ἀνάσχου] *mussitanda iniuria est* [2]). Ad δακὼν addi potest χεῖλος ὀδοῦσι, ut dicitur in Tyrtaei carmine [3]). Dicitur etiam δακνεῖν ἑαυτόν [4]), τὸν θυμόν [5]).

144. οὐδὲ μικρὸν συλλαβὼν] *ne tantillum quidem opitulatus* [6]). — Stomachatur coquus, quod Parmeno, quem ab hero detentum nescit, deseruerit se.

145. ἄναγε σεαυτόν] *proripe te!* Simile est quod alibi legitur: σύλλαβε σεαυτόν [7]).

146. τις γέρων] nondum vidit Demeam, non novit igitur.

---

[1]) Cf. Disc. 69. — [2]) Ter. Adelph. II 1, 53. — [3]) Tyrt. 11[22] (contulit Croiset). — [4]) Ar. Ran. 43. — [5]) Ar. Nub. 1369. — [6]) Cf. vs. 18. — [7]) Cf. Ar. Pac. 19 Vesp. 196 Nub. 1296.

κέκραγε γοῦν παμμέγεθες. ἀστεῖον πάνυ
εἰ τὰς λοπάδας ἐν τῷ μέσῳ μου κειμένας
ὄστρακα ποήσαι πάνθ' ὅμοια! — τὴν θύραν
πέπληχεν. ἐξώλης ἀπόλοιο, Παρμένων,
κομίσας με δεῦρο! — μικρὸν ὑπαποστήσομαι.

(Abeunt coquus et famulus. Ex aedibus prodeunt Demea, Chrysis, nutrix cum infante.)

NOVA SCENA.

Demea, Chrysis.

ΔΗΜΕΑΣ.

οὔκουν ἀκούεις; ἄπιθι.

ΧΡΥΣΙΣ.

ποῖ γῆς, ὦ τάλαν;

ΔΗΜΕΑΣ.

εἰς κόρακας ἤδη!

ΧΡΥΣΙΣ.

δύσμορος!

ΔΗΜΕΑΣ.

(irridens:)

ναί, δύσμορος!

---

155. Sic distribuit Leo, Lef. Chrysidi continuabat 155ᵃ (cum signo interrogandi), Demeae dabat 155ᵇ, Chrysidi 155ᶜ sq.ⁿ (item cum signo interrogandi).

---

149. παμμέγεθες] ut supra [1]).

— ἀστεῖον] *lepidum, festiva res* [2]). Mente supplendum ἂν εἴη.

151. πάνθ' ὅμοια] *cuncta pariter, simul*, ut πάνθ' ὁμοῦ [3]).

152. πέπληχεν] perfecti forma eadem quae supra [4]).

— ἐξώλης ἀπόλοιο] item alibi: ἐξώλης ἀπόλοιθ' ὅστις ποτὲ | ὁ πρῶτος ἦν γήμας [5]). Idem quod πρόρριζος ἀπόλοιο valet [6]), est autem e crebris locutionibus quas peperit studium reduplicandi [7]).

153. κομίσας με δεῦρο] *qui mercede conductum e foro huc me adduxisti.*

---

[1]) Cf. Her. 2. — [2]) Cf. fr. 28¹, 450, 559⁴ Posidipp. 2 Nicomach. 1¹ Antiphan. 185 etc. — [3]) Aristoph. fr. 543 Men. 469. — [4]) Cf. Disc. 427. — [5]) Fr. 154¹. Cf. Ar. Pac. 1072 Eur. Med. 277. — [6]) Ar. Ran. 587. — [7]) Cf. Ar. Ach. 177.

ἐλεεινὸν ἀμέλει τὸ δάκρυον! — παύσω σ' ἐγώ,
ὡς οἴομαι, —

ΧΡΥΣΙΣ.

τί ποοῦσαν;

ΔΗΜΕΑΣ.

(verba compescens:)

οὐδέν. — ἀλλ' ἔχεις
τὸ παιδίον, τὴν γραῦν· ἀποφθείρου τάχυ.

ΧΡΥΣΙΣ.

ὅτι τοῦτ' ἀνειλόμην;

ΔΗΜΕΑΣ.

διὰ τοῦτο κἄντικρυς.

ΧΡΥΣΙΣ.

διὰ τοῦτο; τοιοῦτ' ἦν τὸ κακόν; οὐ μανθάνω.

ΔΗΜΕΑΣ.

τρυφᾶν γὰρ οὐκ ἠπίστασ'.

159b. Demeae dedit Sudhaus, Chrysidi continuabat Lef. cum cod.
— *κἄντικρυς* Sudhaus] *καντικα* (?) cod., *καὐτίκα* — Lef.
160. *Totum dedi Chrysidi, duobus signis interrogandi scriptis; Demeae dabat Lef.
— *οὐ*] addidit vWil. et verba *οὐ μανθάνω* dedit Chrysidi.

---

157. οὐδέν] nunc quoque verba compescit Demea, nam dicturus erat: παύσω σε τὸν μὲν υἱὸν διαφθείρουσαν, ἐμὲ δ' ἐξαπατῶσαν.

158. τὴν γραῦν] anum, quae olim Moschionis fuit nutrix, cum Chryside ex aedibus pellit Demea, credo quod ab hac quoque deceptum se fert aegerrime, neque in mulierem libertam [1]) saevire potest, ut in servum Parmenonem.

159. καὶ ἄντικρυς] = ἤδη γε [2]).

161—164. *Ego edepol te redigam eodem unde orta es, ad egestatis terminos: | ego edepol te faciam ut quae sis nunc et quae fueris scias. | Quae prius quam ego adii istam atque amans meum animum isti dedi, | sordido vitam oblectabas pane in pannis inopia* [3]).

161. τρυφᾶν γὰρ οὐκ ἠπίστασο] verbi ἐπίστασθαι similis est vis in locutionibus ζῆν οὐκ ἐπίστασαι [4]), εἴκειν οὐκ ἐπίστασαι κακοῖς [5]), sim. [6]).

---

[1]) Cf. vs. 23. — [2]) Cf. vs. 109. — [3]) Plaut. Asin. 139 sqq. — [4]) Alex. fr. 173[4]. — [5]) Soph. Ant. 472. — [6]) Cf. Aesch. Prom. 1032 Soph. Ant. 480 Eur. Alc. 566 Herc. 344.

ΧΡΥΣΙΣ.

οὐκ ἠπιστάμην;
τί δ' ἔσθ' ὃ λέγεις;

ΔΗΜΕΑΣ.

καίτοι πρὸς ἔμ' ἦλθες ἐνθάδε
ἐν σινδονίτῃ, Χρυσί, — μανθάνεις; — πάνυ
λιτῷ.

ΧΡΥΣΙΣ.

τί οὖν;

ΔΗΜΕΑΣ.

τότ' ἦν ἐγώ σοι πάνθ', ὅτε
φαύλως ἔπραττες.

ΧΡΥΣΙΣ.

νῦν δὲ τίς;

ΔΗΜΕΑΣ.

μή μοι λάλει.
ἔχεις τὰ σαυτῆς· πάντα προστίθημί σοι,
κόσμον, θεραπαίνας, χρυσί'· ἐκ τῆς οἰκίας
ἄπιθι.

ΧΡΥΣΙΣ.

(secum:)

τὸ πρᾶγμ' ὀργή τίς ἐστι· προσιτέον.

---

163 sq. *; —πάνυ | λιτῷ* Leo] *πάνυ; | αἰτῶ* Lef.
165. *δὲ τίς;* Leo] *δετισ..* cod., *δ' ἔτι σε* Lef. (mente supplens *φιλῶ*), *δὲ τί σε* vWil., *δ' ἔτ' εἶ* Housman.
166. *ἔχεις* Sudhaus] *...σ* cod., *ὁρᾷς·* Lef. (post *τὰ σαυτῆς* non interpungens). Cf. vs. 172.
167. *κόσμον*] supplevit Lef., *καὶ τὴν θεράπαιναν* Sudhaus, in vs. 166 post *πάντα* interpungens.
168. *ἐστι·* Legrand] *·ἐς τί προσιτέον;* Lef.

---

163. σινδονίτῃ] i. e. χιτῶνι, *tunica lintea*. Phot. σινδονίτης· χιτὼν λινοῦς[1]).
164. λιτῷ] *vili, simplici*[2]).
166 sq. Cf. Palaestrionis ad militem gloriosum verba apud Plautum: *iube sibi aurum atque ornamenta quae illi instruxti mulieri | omnia dona habere auferreque*[3]).

---

1) Scripsi „χιτὼν" pro „χιτών". — 2) Redit adi. fr. 442, 633. — 3) Plaut. Mil. 981; cf. 1099, 1302 et Men. fr. 141 (Ter. Heaut. II 3, 11).

(Ad Demeam:)

βέλτισθ', ὅρα —

ΔΗΜΕΑΣ.

τί μοι διαλέγει;

ΧΡΥΣΙΣ.

— μὴ ἀδικῇς!

ΔΗΜΕΑΣ.

ἑτέρα γὰρ ἀγαπήσει τὰ παρ' ἐμοί, Χρυσί, νῦν
καὶ τοῖς θεοῖς θύσει.

ΧΡΥΣΙΣ.

τί ἐστιν;

ΔΗΜΕΑΣ.

ἀλλὰ σὺ
υἱὸν πεπόηκας· πάντ' ἔχεις.

ΧΡΥΣΙΣ.

οὔπω· δάκνει
ὅμως.

169. ἀδικῇς Housman] δακησ cod.
172[b] sq.[a] *Sic scripsi cum cod., Lef. οὔτω δάκνει · ὅμως —, vWil. τούτῳ δάκνει; ὅμως —.

170. ἀγαπήσει] στέρξει, *satis beatam se ducet.* Sic apud Homerum Antinous ad mendicum illum: οὐκ ἀγαπᾷς δ ϝέκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμιν | δαίνυσαι; [1]).

171. καὶ τοῖς θεοῖς θύσει] *et diis gratias aget insuper* — nihil amplius requirens videlicet. Est locutio familiaris: θύειν τοῖς θεοῖς vel etiam: θύειν τούτῳ, ταύτῃ, teste Heroda, apud quem leno de adversario: ὦ Γῆρας, | σοὶ θυέτω· ἐπεὶ τὸ αἷμ' ἂν ἐξεφύσησεν *gratias agito iste Senectuti, quod non iam par sum ei iuveni senex* [2]) et domina ad ancillam segniorem: θῦέ μοι ταύτῃ, | ἐπεί σ' ἔγευσ' ἂν τῶν ἐμῶν ἐγὼ χειρῶν *gratias age huic* (amicae quae eam visit), *quae nisi adesset, manus meas gustandas tibi praeberem* [3]).

172. υἱὸν πεπόηκας] *filium lucrata es.* Sic dicitur χρήματα ποιεῖν *rem facere*, et κριθάς, σῖτον, οἶνον ποιοῦσιν agricolae [4]).

— πάντ' ἔχεις] *quidnam requiras amplius?* ἀποδέδοταί σοι, ἀπέχεις [5]).

[1]) φ 289 sq. — [2]) Herod. II 71 sq. — [3]) Ibid. VI 10 sq. — [4]) Cf. Ar. Eccl. 442 Pac. 1322 et Eccl. 615 παιδοποιεῖν. — [5]) Cf. Ar. Av. 1543 et 1460.

ΔΗΜΕΑΣ.

κατάξω τὴν κεφαλήν, ἄνθρωπέ, σου,
ἄν μοι διαλέγῃ.

ΧΡΥΣΙΣ.

καὶ δικαίως· ἀλλ' ἰδού,
εἰσέρχομ' ἤδη.

ΔΗΜΕΑΣ.

τὸ μέγα πρᾶγμ'! ἐν τῇ πόλει
ὄψει σεαυτὴν νῦν ἀκριβῶς ἥτις εἶ.
αἱ κατὰ σ' ἑταῖραι, Χρυσί, πραττόμεναι δέκα
δραχμὰς μόνας τρέχουσιν ἐπὶ τὰ δεῖπνα καὶ
πίνουσ' ἄκρατον ἄχρις ἂν ἀποθάνωσιν, ἢ
πεινῶσιν ἂν μὴ τοῦθ' ἑτοίμως καὶ ταχὺ
ποῶσιν. εἴσει δ' οὐδενὸς τοῦτ', οἶδ' ὅτι,

175. *εἰσέρχομ'*] *ἀπέρχομ'* Leo.
— *πρᾶγμ'* Lef.] ...*γμ'* cod.
177 sq. *σ' ἑταῖραι, Χρυσί, πραττόμεναι δέκα* | *δραχμὰς μόνας* Leo] *σέ, Χρυσί, πραττόμεναι δραχμὰς δέκα* | *μόνας ἑταῖραι* Lef. cum cod., dein auctore Croiseto scribens *δὴ τρέχουσ' ἐπὶ δεῖπνα.*
179. *ἄχρις*] *ἄχρι* formam Atticam poscit Headlam, sed hiatum *ἄχρι ἄν* invehere in textum non ausim.
— *ἢ* Nicole] $\overset{.\eta.}{\kappa\alpha\iota}$ cod., *καὶ* Lef.; Headlam contulit Anaxandr. fr. 38[6].

174 sq. Sedare conata Chrysis Demeae iram — nam subito furore sine iusta causa incensum etiamnunc arbitratur — *et iure quidem,* ait, *si obloquar, sed en iam introeo tacita.* Cui Demea obstans *minime!* inquit: *in urbem abeundum est.*

175. τὸ μέγα πρᾶγμα!] id quod ἡ πάνυ σεμνὴ οὖσα valet fere, *nobilis scilicet mulier!* — In sermone quotidiano μέγα πρᾶγμα de homine sic dictum, ut μέγα χρῆμα et similia [1]), significat *magni momenti, gravem hominem,* minime *contemnendum.* Apud Eubulum priscae heroinae Medea et Penelope sic inter se opponuntur: εἰ δ' ἐγένετο | κακὴ γυνὴ Μήδεια, Πηνελόπη δέ γε | μέγα πρᾶγμα [2]).

180. τοῦτο] τὸ ἀποθανεῖν. — Esuriunt meretrices vetulae; ipsa Laïs ἀργὸς καὶ πότις, | τὸ καθ' ἡμέραν ὁρῶσα πίνειν καὶ ἐσθίειν μόνον, vixit anus, si fides Epicrati comico [3]).

[1]) Cf. Ar. Lys. 1031 Eccl. 441 al. Vesp. 266. — [2]) Eubul. fr. 117; cf. Alex. 179 Dem. [XXXV] § 15. — [3]) Epicr. fr. 2[5] sqq.

ἧττον σύ, καὶ γνώσει τίς οὖσ' ἡμάρτανες. —
ἔσταθι.

(Irruit in aedes ianuamque claudit.)

ΧΡΥΣΙΣ.

τάλαιν' ἔγωγε τῆς ἐμῆς τύχης!

(Prodit Niceratus ex urbe adveniens; quem comitatur servus ovem ducens.)

NOVA SCENA.

Chrysis, Niceratus.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τουτὶ τὸ πρόβατον τοῖς θεοῖς μὲν τὰ νόμιμα
ἅπαντα ποιήσει τυθὲν καὶ ταῖς θεαῖς.
αἷμα γὰρ ἔχει, χολὴν ἱκανήν, ὀστᾶ καλά,
σπλῆνα μέγαν, ὧν χρεία ἐστὶ τοῖς Ὀλυμπίοις.
πέμψω δὲ γεύσασθαι κατακόψας τοῖς φίλοις
τὸ κῴδιον· λοιπὸν γάρ ἐστι τοῦτό μοι. —

(Ovem in Nicerati aedes abducit servus.)

---

183. ἔγωγε Leo] εγω cod., τάλαινα τῆς ἐμῆς τύχης ἐγώ Headlam.
185. τυθὲν] θυθεν cod.

---

183. ἔσταθι] hac voce Chrysidem sequi se vetat abiens.

184—189. Demea vir dives ministrum Parmenonem in forum misit opsonatum: Niceratus egenus ipse illuc ivit, nec pinguem aliquam hostiam iam secum trahit, quam mactet filiae nuptias hodie celebraturus, προτέλεια τῆς παιδὸς σφάζων [1]), sed macilentam ovem, de qua cum diis debitam partem persolverit, nihil reliquum fore intellegit praeter vellus: id igitur inter amicos distri buturum se ait. Recordamur hostiae quae praeter γένειον καὶ κέρατα nihil habere videbatur Pisetaero Aristophaneo [2]), nec non iocorum de diis victimarum nonnisi arida aliqua ossa vescenda accipientibus: τὴν ὀσφὺν ἄκραν | καὶ τὴν χολὴν ὀστᾶ τ' ἄβρωτα τοῖς θεοῖς | ἐπιθέντες αὐτοὶ τἄλλα καταπίνουσ' ἀεί [3]). — Laudibus autem similibus cumulat agrum macilentum Davus in Menandri Rustico: ἀγρὸν γεωργεῖν εὐσεβέστερον οὐδένα | οἶμαι· φέρει γὰρ ὅσα θεοῖς ἄνθη φίλα | αὐτόματα πάντα· τἄλλα δ' ἂν τις καταβάλῃ, | ἀπέδωκεν ὀρθῶς καὶ δικαίως, οὐ πλέον | ἀλλ' αὐτὸ τὸ μέτρον [4]).

---

1) Cf. Eur. Iph. Aul. 718. — 2) Ar. Av. 902. — 3) Men. fr. 129; item fr. 319 Pherecrat. 23 Eubul. 130 adesp. com. (immo trag.) 1205. — 4) Rust. 35 sqq. = fr. 96 = 899.

ἀλλ', Ἡράκλεις, τί τοῦτο; πρόσθε τῶν θυρῶν
ἕστηκε Χρυσὶς ἥδε κλάουσ'; οὐ μὲν οὖν
ἄλλη! — τί ποτε τὸ γεγονός;

ΧΡΥΣΙΣ.

ἐκβέβληκέ με
ὁ φίλος ὁ χρηστός σου. τί γὰρ ἄλλ'!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ὦ Ἡράκλεις!
τίς; Δημέας;

ΧΡΥΣΙΣ.

ναί.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

διὰ τί;

ΧΡΥΣΙΣ.

διὰ τὸ παιδίον.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἤκουσα καὐτὸς τῶν γυναικῶν ὅτι τρέφεις
ἀνελομένη παιδάριον ἐμβροντησίᾳ.
ἀλλ' ἔστ' ἐκεῖνος ἡδύς.

ΧΡΥΣΙΣ.

οὐκ ὠργίζετο

---

190 sq. *Sic interpunxi, Lef. post *θυρῶν* interrogandi signum scripsit, post *κλάουσ'* virgulam.
192. *ποτε* Leo] *ποτεστι* cod.
196. **ἐμβροντησίᾳ*] *-σία* Lef., *-σίας* Richards (sed. cf. Ar. Ach. 833).
197b sq.a Chrysidi dedit vWil., Lef. Nicerato continuabat.

---

193. ὁ χρηστός] ita dictum ut supra [1])

195. ἤκουσα καὐτὸς] rem recentem esse ex his verbis apparet; τὰς γυναῖκας autem Niceratus dicit uxorem et filiam Plangonem.

197. ἡδύς] cum contemtu laudantis hoc est adiectivum: *at lepidus est ille* = saepe risi hominem fatuum, itaque minus mirabar eum in aedes suas infantem originis ignotae nunc admittentem. — Morum elegantiorum vicino invidet homo egenus et rusticior.

1) Cf. Disc. 468.

εὐθύς, διαλιπὼν δ', ἀρτίως. ὃς καὶ φράσας
εἰς τοὺς γάμους μοι τἄνδον εὐτρεπῆ ποεῖν
μεταξύ μ' ὥσπερ ἐμμανὴς ἐπεισπεσὼν
ἔξωθεν ἐκκέκλεικε.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Δημέας; χολᾷ;

Post lacunam quatuor pluriumve paginarum sequitur aliud fragmentum, duo folia sive paginas quatuor implens. Intercidisse videntur haec:

a) finis huius colloquii; Chrysidem cum infante et nutrice Niceratus comiter recipit in aedes suas.

b) colloquium Demeae et Moschionis, quo verum discit Demea.

c) colloquium Demeae cum Nicerato, qui partem veri edoctus [1]) in suas ipsius aedes iam irruiturus est.

Demea, Niceratus.

ΔΗΜΕΑΣ.

(Niceratum retinere frustra conatus:)

— — —
ἀλλὰ πάλιν ἐλθών — τὸ δεῖνα, — μικρόν, ὦ τᾶν — —

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

οἴχεται
πάντα! τέλος ἔχει τὰ πράγματ'· ἀνατέτραπται!

(In suas aedes irruit.)

---

199 sq. *ποεῖν* et *ἐπεισπεσών* Lef.] *π . ε*[et *επεισπεσ*[cod.

201. *; χολᾷ;* Crönert] *χ*[cod.

202 sq. *Sic interpunxi et distribui; Lef. *τὸ δεῖνα μικρόν* Demeae tribuens 202ᵃ et 202ᵇ sq.ᵃ cui tribuat dubitans.

— *οἴχεται* Lef.] *. οιχε*[cod.

203. *τέλος ἔχει τὰ πράγματ'· ἀνατέτραπται* Headlam] *ταπραγματ'ανατετραπταιτελοσεχει* cod. ; cf. vs. 341.

---

199. εὐτρεπῆ ποεῖν] *parare*, εὐτρεπίζειν [2]).

201. χολᾷ;] *insanitne?* [3]).

202 sqq. Trochaeis tetrametris utitur iam poeta, ut in Circumtonsa fabula [4]).

202. τὸ δεῖνα] item Davus ad Moschionem in Circumtonsa [5]).

---

[1]) Cf. vs. 221 et 240 sq. — [2]) Cf. Disc. 117. — [3]) Cf. Disc. 176. — [4]) Cf. Circumt. 77 sqq. — [5]) Cf. Circumt. 145.

ΔΗΜΕΑΣ.

νὴ Δία,

οὑτοσὶ τὸ πρᾶγμ' ἀκούσας χαλεπανεῖ· κεκράξεται.
τραχὺς ἄνθρωπος, σκατοφάγος, αὐθέκαστος τῷ τρόπῳ. —
ἐμὲ γὰρ ὑπονοεῖν τοιαῦτα τὸν μιαρὸν ἐχρῆν, ἐμέ!
νὴ τὸν Ἥφαιστον, δικαίως ἀποθάνοιμ' ἄν.

(Auditur Nicerati intus clamantis vox.)

Ἡράκλεις,

ἡλίκον κέκραγε! τοῦτ' ἦν· πῦρ βοᾷ· τὸ παιδίον
φησὶν ἐμπρήσειν, ἐκείνην υἱὸν οὖν ὠπτημένον
ὄψον ἕξειν. — ἤν, πέπληχε τὴν θύραν.

(Proruit Niceratus.)

στρόβιλος ἢ

σκηπτός, οὐκ ἄνθρωπός ἐστι.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Δημέα, συνίσταται

ἐπ' ἐμὲ καὶ πάνδεινα ποιεῖ πράγμαθ' ἡ Χρυσίς.

---

208. *κέκραγε* Lef.] *κεκ....* cod.

209. **φησὶν ἐμπρήσειν, ἐκείνην υἱὸν οὖν ὠπτημένον*] *φησι...ει....εμπρησεινυιωδουν οπτωμενον* cod.; versum turbatum testantur numeri vitiosi. Lef. (Croiset) *ουν* delendum suspicatur, alii aliter.

210. **ἕξειν. — ἤν*] supplevi, *ὄψεσθαι* vHerwerden, in vs. 209 servans *ὀπτώμενον* (sic desidero *τὸν* ante *υἱὸν*).

— *ἡ*] supplevit Lef.

211. *σκηπτός, οὐκ ἄνθρωπος* Croiset] *σκη..... νθρωποσ* cod. (excideratne *οὐκ*?).

---

205. Niceratum nostrum cum Demea illo, quem ex Terentii Adelphis novimus, haud inepte comparaverit quispiam. Qui ipse de se: *ego agrestis, saevos, tristis, parcus, truculentus, tenax | duxi uxorem* [1]), sive, ut fuit apud ipsum Menandrum: ἐγὼ δ' ἀγροῖκος, ἐργάτης, σκυθρός, πικρός, | φειδωλὸς <ὢν ἔγημα> [2]). Et alibi apud nostrum fit mentio nescio cuius πικροῦ γέροντος, αὐθεκάστου τὸν τρόπον [3]).

— σκατοφάγος] *malignus* [4]).

— τῷ τρόπῳ] *indole* [5]).

206. τοιαῦτα] Chrysidem nimirum e Moschione peperisse.

208 τοῦτ' ἦν] *hoc erat*, τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖνο [6]. Imperfectum nunc ita adhibitum ut in τουτὶ τί ἦν; [7]).

210. πέπληχε] ut supra [8]).

211. Sic apud Crobylum comi cum homo quidam, qui fervidas dapes adamabat, κάμινος, οὐκ ἄνθρωπος dicitur [9]).

---

[1]) Ter. Adelph. V 4, 12. — [2]) Men. fr. 10. Cf. pag. 117,3. — [3]) Men. fr. 843. — [4]) Cf. Circumt. 204. — [5]) Cf. Disc. 495. — [6]) Cf. Ar. Ran. 318. — [7]) Cf. Disc. 516 Ar. Vesp. 183. — [8]) Cf. Disc. 427. — [9]) Crobyl. fr. 8.

ΔΗΜΕΑΣ.

τί φῄς;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τὴν γυναῖκά μου πέπεικε μηδὲν ὁμολογεῖν ὅλως
μηδὲ τὴν κόρην· ἔχει δὲ πρὸς βίαν τὸ παιδίον
οὐ προήσεσθαί τέ φησιν. ὥστε μὴ θαύμαζ' ἐὰν
αὐτόχειρ αὐτῆς γένωμαι τῆς γυναικός.

ΔΗΜΕΑΣ.

αὐτόχειρ;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

πάντα γὰρ σύνοιδεν αὕτη.

ΔΗΜΕΑΣ.

μηδαμῶς, Νικήρατε!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

σοὶ δ' ἐβουλόμην προειπεῖν.

(In suas aedes raptim redit.)

ΔΗΜΕΑΣ.

οὑτοσὶ μελαγχολᾷ.
εἰσπεπήδηκεν. — τί τούτοις τοῖς κακοῖς τις χρήσεται;
οὐδεπώποτ' εἰς τοιαύτην ἐμπεσών, μὰ τοὺς θεούς,
οἶδα ταραχήν· ἔστι μέντοι τὸ γεγονὸς φράσαι σαφῶς
πολὺ κράτιστον. — ἀλλ', Ἄπολλον, ἡ θύρα πάλιν ψοφεῖ.

(E Nicerati aedibus Chrysis proruit infantem tenens; persequitur Niceratus baculo minatus.)

216. *Nicerato continuavi *τῆς γυναικός* vocem, quam Demeae cum cod. dabat Lef.
217. **αὕτη*] *αὐτή* Lef.
218ª. Nicerato dedit vWil. cum cod.; Demeae continuabat Croiset.

214. πρὸς βίαν] = ἐμοῦ βίᾳ (trag.). Mente add. μου, *me invito*, aliter adhibitum atque apud Aristophanem, cui πρὸς βίαν est *vi coactus* [1]. Apud Euripidem utrumque significat [2].

219. τί — χρήσεται] notus usus futuri in verbis indignantium [3].

[1]) Cf. Ar. Ach. 73. — [2]) Cf. Eur. Her. 97 al. cum Andr. 730 al. — [3]) Cf. Ar. Eq. 1183.

(QUARTI?) ACTUS SCENA ULTIMA.

Demea, Chrysis, Niceratus.

ΧΡΥΣΙΣ.

ὦ τάλαιν' ἐγώ! τί δράσω; ποῖ φύγω; τὸ παιδίον
λήψεταί μου.

ΔΗΜΕΑΣ.

Χρυσί, δεῦρο!

ΧΡΥΣΙΣ.

τίς καλεῖ μ';

ΔΗΜΕΑΣ.

εἴσω τρέχε.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ποῖ σύ, ποῖ φεύγεις;

ΔΗΜΕΑΣ.

(secum:)

Ἄπολλον, μονομαχήσω τήμερον,
ὡς ἔοικ', ἐγώ.

(Ad Niceratum:)

τί βούλει; τίνα διώκεις;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Δημέα,
ἐκποδὼν ἄπελθ'· ἔα με γενόμενον τοῦ παιδίου
ἐγκρατῆ τὸ πρᾶγμ' ἀκοῦσαι τῶν γυναικῶν.

ΔΗΜΕΑΣ.

μαίνεται! —
ἀλλὰ τυπτήσεις μ';

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἔγωγε! θᾶττον εἰσφθάρηθι σύ.

---

229. *ἔγωγε] ἐγώ σε Lef. cum cod. (?).
229c. *Continuavi Nicerato, Demeae dedit Lef. cum cod.

---

227 sq. *Sine infantem corripiam, ut hunc tenens e mulieribus verum extorquere possim*, — ni fateantur statim eum obtruncaturus. 229. εἰσφθάρηθι] i. q. εἴσιθι, *in aedes abi*, *hinc facesse* [1]).

[1]) Cf. Circumt. 268.

ΔΗΜΕΑΣ.

ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ σέ!

(Luctantur.)

φεῦγε, Χρυσί· κρείττων ἐστί μου!

(In Demeae aedes Chrysis cum infante confugit.)

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

πρότερος ἅπτει μου σὺ νυνί;

(Baculo eum ferit.)

ΔΗΜΕΑΣ.

τοῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

οὐδ' ἐάσεις μ';

ΔΗΜΕΑΣ.

ἐπὶ γυναῖκα λαμβάνεις βακτήριον;

οἷον ἀδικεῖς!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

συκοφαντεῖς.

ΔΗΜΕΑΣ.

καὶ σὺ γάρ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τὸ παιδίον

ἀποδίδως ἐμοί;

ΔΗΜΕΑΣ.

γέλοιον, τοὐμόν!

---

230. *καὶ ἐγὼ σέ] κ..... cod.

231. *Sic distribui; Lef. Demeae dabat priorem, Nicerato posteriorem versus partem.

— ἅπτει Körte] απ..ι cod., ἄπιθι Lef.

232. *ἐάσεις μ'; ΔΗ. ἐπὶ] ε............ cod.

233. *οἷον ἀδικεῖς!]........κεις cod.

234. ἀποδίδως vWil.] ἀπόδος οὖν Leo.

---

230. καὶ ἐγὼ σέ] mente add. τυπτήσω.

231. τοῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι] iniuriae sibi illatae testes advocat [1]).

[1]) Cf. Ar. Pac. 1119 Ran. 528.

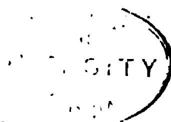

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἀλλ' οὐκ ἔστι σόν!

ΔΗΜΕΑΣ.

οὐ γάρ; ὤνθρωποι!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

κέκραχθι· τὴν γυναῖκ' ἀποκτενῶ
εἰσιών.

(In suas aedes se convertit.)

ΔΗΜΕΑΣ.

(secum:)

τί γὰρ ποήσω; τοῦτο μοχθηρὸν πάνυ.
οὐκ ἐάσω.

(Nicerato denuo se opponens:)

ποῖ σύ; μένε δή.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

μὴ πρόσαγε τὴν χεῖρά μοι.

ΔΗΜΕΑΣ.

κάτεχε δὴ σεαυτόν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἀδικεῖς, Δημέα, με, — δῆλος εἶ, —
καὶ τὸ πρᾶγμα πᾶν σύνοισθα.

ΔΗΜΕΑΣ.

τοιγαροῦν ἐμοῦ πυθοῦ,
τῇ γυναικὶ μὴ ἐνοχλήσας μηδέν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἆρ' ὁ σός με παῖς

---

235. *οὐ γάρ;*] supplevit Croiset.
236. *τί γὰρ ποήσω;*] Demeae dedit Leo, Nicerato Lef. cum cod.
238ᵃ. Demeae dedit Leo, Lef. cum cod. continuat Nicerato.
238. *σεαυτόν* Leo] *σαυτον* cod.

---

236. τί γὰρ ποήσω] *quid enim faciam*, iungenda cum οὐκ ἐάσω. Sunt molestum officium in se recipientis verba [1]), ut τί γὰρ πάθω [2]).

240 sq. ἆρ' ὁ σός με παῖς | ἐντεθρίωκεν; *numquid fefellit me filius tuus? Tuus filius est is qui Plangonem compressit?* Peperisse filiam

---

[1]) Cf. Ar. Vesp. 818. — [2]) Cf. vs. 259 Ar. Nub. 798.

ἐντεθρίωκεν;

ΔΗΜΕΑΣ.

φλυαρεῖς. λήψεται μὲν τὴν κόρην·
ἔστι δ' οὐ τοιοῦτον. ἀλλὰ περιπάτησον ἐνθαδὶ
βραχύ τι μετ' ἐμοῦ —

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

περιπατήσω;

ΔΗΜΕΑΣ.

καὶ σεαυτὸν ἀνάλαβε. —

242. *περιπάτησον* Crönert] *περιπατη*... cod.

213. **βραχύ τι*] addidi, *μικρὰ* Leo Crönert vWil.; *μικρον* cod. addit in praecedentis versus exitu. Singularem *μικρόν* non admittunt numeri, sed pluralem ut admittat lingua vereor; laudat quidem Leo Sosipatr. fr. 1^{22}, at ibi quod legitur *μικρὰ διακινήσω* numeris cum non stabiliatur, vix dubito quin iure in *μικρὸν* mutaverit olim Jacobs. Quod si quis neget, ne sic quidem ille locus consimilis sit nostro, ubi de *una* utique ambulatione fit sermo.

— *Post *περιπατήσω* scripsi signum interrogandi.

— *σεαυτὸν* Leo] *σεα*.... cod.

— *ἀνάλαβε* Crönert] ....*λαβε* cod., *κατάλαβε* Leo (coll. Herodot. III 36), *σύλλαβε* vWil.

plus satis iam compertum habet Niceratus, sed pater pueri quis sit nondum didicit. — Proprie ἐνθριοῦν significat *folio ficulneo involvere*, hinc apud Aristophanem ad viros palliis tectos dicitur: ἀλλ' οὐκ ἐντεθριῶσθαι πρέπει [1]), ubi nihil nisi *involvere* significat verbum; quem ad modum alibi apud illum comicum locusta, cui alae sint praereptae, τὰ θρῖα sive *involucra* τοῦ τρίβωνος ἀποβεβληκέναι iocose dicitur [2]); nostro autem loco *circumveniendi* sive *decipiendi* sensu adhibitum esse verbum [3]) docet contextus. Oppositum est ἀποθριάζειν sive *renudare* [4]). — Non huc faciunt τὰ τῶν μαγείρων θρῖα [5]). Quod vero apud Hesychium legitur ἐντεθρίωκεν· ἐνείληκεν ἢ ἐσκεύακεν, prior interpretatio recte habet in universum, posterior autem nostrum locum spectat, ubi versibus intermissis duodecim ἐσκεύακεν eodem *fallendi* sensu usurpatum est. Alia glossa Hesychiana ἐνεθρίωσαν utrum huc faciat necne incertum.

241. λήψεται μὲν τὴν κόρην] *in matrimonium ei dabitur puella, uxorem a te datam sumat faciam equidem.*

[1]) Ar. Lys. 663. — [2]) Ar. Vesp. 1312. — [3]) Gall. *rouler quelqu'un, mettre dedans.* — [4]) Ar. Ach. 158. — [5]) Ar. Ran. 134.

οὐκ ἀκήκοας λεγόντων, εἰπέ μοι, Νικήρατε,
τῶν τραγῳδῶν ὡς γενόμενος χρυσὸς ὁ Ζεὺς ἐρρύη
διὰ τέγους, κατειργμένην δὲ παῖδ' ἐμοίχευσεν θεός;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

εἶτα δὴ τί τοῦτ';

ΔΗΜΕΑΣ.

ἴσως δεῖ πάντα προσδοκᾶν· σκόπει
τοῦ τέγους εἴ σοι μέρος τι ῥεῖ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τὸ πλεῖστον! ἀλλὰ τί
τοῦτο πρὸς ἐκεῖν' ἐστί;

ΔΗΜΕΑΣ.

τότε μὲν γίγνεθ' ὁ Ζεὺς χρυσίον,

---

244. *λεγόντων, εἰπέ μοι* Leo] *εἰπεμοιλεγον*... cod.
— *Νικήρατε* vWil.] ....*τε* cod., *σὺ πώποτε* Headlam.
245. *χρυσὸς ὁ Ζεὺς* Leo] ....*σ* cod.
246. Post *διὰ* Croiset delevit *του*.
— *θεός*] supplevit Eitrem, *λαβών* vel *ἔνδον ὤν* Leo, *ποτε* vWil., *λάθρᾳ* Crönert.
248. *τοῦ τέγους* vWil.] *το*.....*υσ* cod.
— *τὸ πλεῖστον*] Nicerato dedit vWil., in cod. sunt Demeae.

244—246. Decantatam fabulam, quae erat de Danaë eiusque turri ahenea, laudat nunc Demea, ut fabulam Tyrus et Neptuni amores enarrantem Syriscus in Disceptantibus fabula [1]). Iovis ad Danaën accedentis imaginem in tabula pictam adspexit et laetus admiratus est fictus ille eunuchus in Terentii sive Menandri fabula [2]).

247. Item nescio quis in Androgyno nostri fabula: τὰ προσπεσόντα προσδοκᾶν ἅπαντα δεῖ | ἄνθρωπον ὄντα, *cuivis potest accidere quod cuiquam potest* [3]).

248. εἰ.. ῥεῖ] i. e. εἰ... μὴ στέγει, *an perpluat?*

249. χρυσίον] sic, non χρυσός, nunc dicit Demea, priscam fabulam in ridiculum contemtim detorquens. E nostro igitur Horatius habet illud: *fore enim tutum iter et patens* | *converso in pretium* deo [4]) et hunc imitatus Ovidius: *Iuppiter admonitus nihil esse potentius auro* | *corruptae pretium virginis ipse fuit* [5]).

---

[1]) Cf. Disc. 109 sqq. — [2]) Ter. Eun. III 5, 35 sqq. — [3]) Men. fr. 51. — [4]) Hor. Carm. III 16. — [5]) Ovid. Am. III 8, 29 sq.

τότε δ' ὕδωρ, ὁρᾷς· ἐκείνου τοὔργόν ἐστιν. ὡς ταχὺ εὕρομεν!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

καὶ βουκολεῖς με;

ΔΗΜΕΑΣ.

μὰ τὸν Ἀπόλλω ἐγὼ μὲν οὔ.
ἀλλὰ χείρων οὐδὲ μικρὸν Ἀκρισίου δήπουθεν εἶ·
εἰ δ' ἐκείνην ἠξίωσε, τήν γε σήν —

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

οἴμοι, τάλας!
Μοσχίων ἐσκεύακέν με.

ΔΗΜΕΑΣ.

λήψεται μέν· μὴ φοβοῦ
τοῦτο. θεῖον δ' ἔστ', ἀκριβῶς οἶδα, τὸ γεγεννημένον.
μυρίους εἰπεῖν ἔχω σοι περιπατοῦντας ἐν μέσῳ
ὄντας ἐκ θεῶν. σὺ δ' οἴει δεινὸν εἶναι τὸ γεγονός;
Χαιρεφῶν πρώτιστος οὗτος, ὃν τρέφουσ' ἀσύμβολον,

---

250 sq. Sic distinxit Leo, ante *ὡς* Lef. non interpunxerat et *μὰ τὸν Ἀπόλλω* cum cod. Nicerato dederat.

255. *ἔστ', ἀκριβῶς οἶδα,* Leo] *εστιναχριβωσ* cod.; etiam magis placeat **οἶδ' ἀκριβῶς, ἔστι,* Headlam *ἴσθ' ἀκριβῶς, ἔστι* (sic vero pro *ἀκριβῶς* expectaverim *εὖ*). — **γεγεννημένον*] *γεγενημένον* Lef. cum cod.

---

250. τότε δ' ὕδωρ] recordamur Strepsiadis tunc cum pluat Iovem διὰ κοσκίνου οὐρεῖν rati [1]). Inter ὕδωρ ποιοῦντα deum et ὕδωρ γιγνόμενον αὐτόν haud ita magnum discrimen esse potuit.

251. καὶ βουκολεῖς με] *etiamne ductas me?* Sensu *ducendi* sive *moderandi* adhibita βουκολεῖν et ποιμαίνειν non rara sunt [2]), hinc in *ductandi* sive *fallendi* [3]) sensum abiisse noster locus docet [4]).

254. ἐσκεύακεν] *decepit*, id quod modo ἐντεθρίωκεν [5]). Novus verbi usus.

— λήψεται μέν] mente add. τὴν κόρην, ut supra [6]).

258. *Chaerephon* parasitus saepe in huius aetatis fabulis derisus est, de quo facete dicta multa col-

---

[1]) Ar. Nub. 373. — [2]) Cf. Aesch. Eum. 78 Ar. Vesp. 10. — [3]) Nos fere: *bij den neus leiden, misleiden*. — [4]) Cf. etiam Ar. Eccl. 81. — [5]) Cf. vs. 241. — [6]) Cf. vs. 241.

οὐ θεός σοι φαίνετ' εἶναι;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

φαίνεται· τί γὰρ πάθω;
οὐ μαχοῦμαί σοι διὰ κενῆς.

ΔΗΜΕΑΣ.

νοῦν ἔχεις, Νικήρατε.
Ἀνδροκλῆς ἔτη τοσαῦτα ζῇ, τρέχει, χλιδᾷ, πολὺ
πράττεται, μέλας περιπατεῖ, — λευκὸς οὐκ ἂν ἀποθάνοι, —

---

260. *σοι διὰ κενῆς*] *διὰ κενῆς σοι* **Richards.**
261. **χλιδᾷ*] *παιδα* **cod.,** *πηδᾷ* **Crönert,** *παίζει* **Sudhaus,** *γελᾷ* **Eitrem. Res dubia.**

---

legit Athenaeus [1]). Scripsit *convivium* aliquod, quod Κυρηβίωνα inscripsit [2]); fuit autem Κυρηβίων sive *Furfuro* [3]) cognomen ludicrum Epicratis, quem Aeschines orator habuit generum [4]). Nostro autem loco quod ἀσύμβολος sive *gratis* τρέφεσθαι dicitur Chaerephon, iisdem verbis de eo dictum fuit apud Alexidem [5]): ἀεί γ' ὁ Χαιρεφῶν τιν' εὑρίσκει τέχνην· | καὶ νῦν πορίζεταί γε τὰ δεῖπν' ἀσύμβολα. | ὅπου γάρ ἐστιν ὁ κέραμος μισθώσιμος | ὁ τοῖς μαγείροις, εὐθὺς ἐξ ἑωθινοῦ | ἕστηκεν ἐλθών· κἂν ἴδῃ μισθούμενον | εἰς ἑστίασιν, τοῦ μαγείρου πυθόμενος | τὸν ἑστιῶντα, τῆς θύρας χασμωμένης | ἂν ἐπιλάβηται, πρῶτος εἰσελήλυθεν.

259. τί γὰρ πάθω] invite concedentis vox [6]).

260. διὰ κενῆς] *frustra* = μάτην vel ἄλλως [7]).

261 sq. *Androcles* aliunde ignotus. Nam Sophilum comicum quod Androclem scripsisse fabulam accepimus, sive hunc sive cognominem aliquem hominem spectavit, id nihil nobis prodest; neque in feneratorem Sphettium, cui Demosthenes orationem scripsisse fertur [8]), satis conveniunt quae de nostro Androcle dicuntur. Videtur quaerendus esse in eo fere genere hominum unde fuit Chaerephon. Fuitne γελωτοποιός? Sed τρέχειν cur dicatur nescimus. Quod πολὺ πράττεται homo etiam senex, confero τὰς ἑταίρας τὰς ἐπὶ τὰ δεῖπνα τρεχούσας καὶ δέκα δραχμὰς πραττομένας, de quibus supra Demea cum contemtu locutus est [9]).

262. Capillos igitur tinctos habebat homo artem senescendi nesciens.

---

[1]) Cf. Athen. 243*a*—244*a* (= Men. fr. 277, 320, 364 Antiphan. 199 Timoth. 1 Timocl. 9 Apollod. Caryst. 24, 26 Machon in Chriis); add. Alex. fr. 210, 257 Athen. 584*e*. — [2]) Athen. 244*a*. — [3]) Cf. Ar. Eq. 254. — [4]) Athen. 242*d*. — [5]) L. l. (Alex. fr. 257). — [6]) Cf. vs. 236. — [7]) Cf. vs. 327 fr. 580[1] Ar. Vesp. 929 Plat. fr. 174[20] Alex. 174[10] Euphron. 1[31] Timocl. 27[5]. — [8]) [Demosth.] XXXV, quae circa annum 350 habita videtur oratio. — [9]) Supra vs. 177 sq.

οὐδ' ἀποσφάττει τις αὐτόν· οὗτός ἐστιν οὐ θεός;
ἀλλὰ ταῦτ' εὔχου γενέσθαι συμφέροντα, Θυμία,
χαῖρε· τὴν κόρην μέτεισιν οὑμὸς υἱὸς αὐτίκα.
ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ πᾶσι πολλά· νῦν δὲ νοῦν ἔχε,
εἰ δ' ἐλήφθη τότε τεκοῦσα, μὴ παροξύνου μάτην.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τἄνδον εὐτρεπῆ πόησον, τὰ παρ' ἐμοὶ δ' ἑτοιμάσω.

ΔΗΜΕΑΣ.

κομψὸς εἶ. χάριν δὲ πολλὴν πᾶσι τοῖς θεοῖς ἔχω,
οὐδὲν εὑρηκὼς ἀληθὲς ὧν τότ' ᾤμην πραγμάτων.

(Abeunt in suas uterque aedes.)

---

263. **ἀποσφάττει*] *αξεισφα.ται* (?) cod., *ἂν εἰ σφάττοι* dederat Leo, fortasse recte, sed is iocus cuiusmodi sit non intellego.

265. **χαῖρε· τὴν κόρην μέτεισιν*] .... *κοσηνμe* ..... cod. (?).

266. **ἐστὶ πᾶσι πολλά· δεῖ δὲ*] *εσ .. ου .. πολλ .... μ . ε* cod. (?).

— **νῦν δὲ νοῦν ἔχε*] ... *μεν.υνεχε*[cod., ultima Sudhaus suppleverat *ἔμαθε νοῦν ἔχειν.*

267. **τεκοῦσα, μὴ παροξύνου μάτην*] .... *ο* .. *παροξ* . [cod., *παροινῶν, νῦν παροξυνθεὶς βοᾷς* Sudhaus.

268. *Totum dedi Nicerato, cod. post *ευτρεπη* habet :, Lef. 268^a dedit Nicerato (cum signo interrogandi), 268^b Demeae; vWil. Demeae tribuit 268^a et 269^a, Nicerato 268^b et 269^b sq.

— **πόησον*] *ποημα* cod. (?).

— **δ' ἑτοιμάσω*] *δ*[cod., *δὴ Δαιδάλου* Leo (coll. paroemiogr. et Athen. 301*a*), *Διὸς χάριν* vWil., *ποήματ' ἦν τὰ παρ' ἐμοὶ δηλαδή* Headlam, codicem secuti.

269. *Demeae dedi totum, cod. post *ει* habet :, Lef. 269^a dedit Nicerato, 269^b sq. Demeae. Versus 268 finem si Demeae esse putarem, ibi legerem *ἕτοιμ' ἔχω.*

— *θεοῖς ἔχω* Lef.] cod. *θ*[cod.

270. *ᾤμην* Lef.] *ωμη*[cod.

— **πραγμάτων*] supplevi, *εἰδέναι* vWil., *ὑπονοεῖν* Sudhaus, *συμπεσεῖν* Richards.

— Post hunc versum in cod. est *χο ρ ου.*

---

263. Felicitatem homo molestus hanc habet maximam, quod nemo eum iugulaverit hactenus.
— οὗτός ἐστιν οὐ θεός;] sic apud Alexidem de homine longaevo: ὁ γοῦν Τιθύμαλλος ἀθάνατος περιέρχεται ait nescio quis [1].

270 sq. τότε] *modo* [2].

---

[1]) Alex. fr. 159. — [2]) Cf. Circumt. 138.

Saltat chorus.

NOVUS (QUINTUS?) ACTUS.

(E Demeae aedibus prodit Moschio.)

SCENA PRIMA.

Moschio solus.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἐγὼ τότε μὲν ἧς εἶχον αἰτίας πάλιν
ἐλεύθερος γενόμενος ἠγάπησα δή,
τοῦθ' ἱκανὸν εὐτύχημ' ἐμαυτῷ νενομικώς·
νῦν δ', ὅτε τὰ πάντα δὴ καθ' ἓν διέρχομαι
καὶ λαμβάνω λογισμόν, ἐξέστηκα νῦν
τελέως ἐμαυτοῦ καὶ παρώξυμμαι σφόδρα
ἐφ' οἷς μ' ὁ πατὴρ ὑπέλαβεν ἡμαρτηκέναι.
εἰ μὲν καλῶς οὖν εἶχε τὰ περὶ τὴν κόρην,
καὶ μὴ τοσαῦτ' ἦν ἐμποδών, ὅρκος, πόθος,
χρόνος, συνήθει', οἷς ἐδουλούμην ἐγώ,
οὐκ ἂν παρόντα γ' αὖθις ᾐτιάσατο
αὐτόν με τοιοῦτ' οὐδέν, ἀλλ' ἀποφθαρεὶς
ἐκ τῆς πόλεως ἂν ἐκποδὼν εἰς Βάκτρα ποι

---

271. *πάλιν* Sudhaus] *.α...* cod., *πάλαι* Lef.
272. *ἠγάπησα δή* Lef.] *ηγαπη...η* cod.
273. *ἐμαυτῷ* Lef.] *εμαυτ[* cod.
— *νενομικώς*] supplevit Housman.
274. **νῦν δ', ὅτε τὰ πάντα δή*] supplevi.
— *καθ' ἓν διέρχομαι* Sudhaus] *ενν....ομαι* cod.
275. *ἐξέστηκα* Croiset] *εξε.....* cod.
276. *παρώξυμμαι* Lef.] *παρωξυμ...* cod.
— *σφόδρα* Leo] *....ρα* cod.
281. *αὖθις* (*αὖτις*) vWil.] *αὖ τις* Lef.
283. *πόλεως* Lef.] *...εωσ* cod.

---

275. ἐξέστηκα] *non apud me sum*, ut supra [1]).

282. ἀποφθαρεὶς] irati vel despondentis verbum pro ἀπελθών [2]).

---

[1]) Cf. Disc. 414. — [2]) Cf. Ar. Nub. 789 Circumt. 268.

ἢ Καρίαν διέτριβον αἰχμάζων ἐκεῖ.
νῦν δ' οὐ ποήσω διὰ σέ, Πλαγγὼν φιλτάτη,
ἀνδρεῖον οὐδέν· οὐ γὰρ ἔξεστ', οὐδ' ἐᾷ
ὁ τῆς ἐμῆς νῦν κύριος γνώμης Ἔρως.
οὐ μὴν ταπεινῶς οὐδ' ἀγεννῶς παντελῶς
περιόψομαι τοῦτ', ἀλλὰ τῷ λόγῳ μόνον,
εἰ μηδὲν ἄλλ', αὐτὸν φοβῆσαι βούλομαι,
φάσκων ἀπαίρειν· μᾶλλον εἰς τὰ λοιπὰ γὰρ
φυλάξετ' αὖθις μηδὲν εἴς μ' ἀγνωμονεῖν,
ὅταν φέροντα μὴ παρέργως τοῦτ'· ἴδῃ.
(Prodit Parmeno.)
ἀλλ' οὑτοσὶ γὰρ εἰς δέοντά μοι πάνυ
καιρὸν πάρεστιν ὃν μάλιστ' ἐβουλόμην.

SCENA SECUNDA.

Moschio, Parmeno.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(secum:)

νὴ τὸν Δία τὸν μέγιστον, ἀνόητόν τε καὶ
εὐκαταφρόνητον ἔργον εἴμ' εἰργασμένος.
οὐδὲν ἀδικῶν ἔδεισα καὶ τὸν δεσπότην
ἔφυγον. τί δ' ἦν τούτου πεποηκὼς ἄξιον;
καθ' ἓν γὰρ οὑτωσὶ σαφῶς σκεψώμεθα.

284. *Καρίαν* Lef.] *κ . ρι . ν* cod.
288. *μὴν ταπεινῶς* Croiset] *μη . . απ . . νωσ* cod.
289. *περιόψομαι*] supplevit Mazon, *περιοπτέον* proposuerat Headlam, alii aliter.
292. *αὖθις (αὖτις)* Housman] *αυτ . σ* cod., *αὐτὸς* Lef.
294. *μοι πάνυ* Richards] cod. *μ*[, Lef. *μοι τότε*, vWil. *μοί ποθεν*.
295. *καιρὸν* Lef.] *. . . ρον* cod.
300—305. Ultimas singulorum versuum litteras 1—6 supplevit Lef.

284. Filium, qui a patre correptus in Asiam abiit, habet Terentius [1]).

288. ἀγεννῶς] *illiberaliter*, δουλοπρεπῶς, opp. γενναίως [2]).

291. ἀπαίρειν] *abire* [3]), opp. καταίρειν [4]).

299. ἔφυγον] aufugientem vidimus [5]).

[1]) Est hoc argumentum *τοῦ Ἑαυτὸν τιμωρουμένου* Terentii sive Menandri. — [2]) Cf. fr. 228[13] Ar. (Nub. 974) Pac. 748. — [3]) Cf. Ar. Lys. 539 Eccl. 818 fr. 747 Eur. El. 774 Dem. XIX § 150, 163 XXXII § 5. — [4]) Cf. Ar. Av. 1288. — [5]) Vs. 100.

ὁ τρόφιμος ἐξήμαρτεν εἰς ἐλευθέραν
κόρην· ἀδικεῖ δήπουθεν οὐδὲν Παρμένων!
ἐκύησεν αὕτη· Παρμένων οὐκ αἴτιος.
τὸ παιδάριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
τὴν ἡμετέραν· ἤνεγκ' ἐκεῖνος, οὐκ ἐγώ.
τῶν ἔνδον ὡμολόγηκε τοῦτό τις τὸ πᾶν·
τί δὲ Παρμένων ἐνταῦθα πεπόηκεν κακόν;
οὐδέν. τί οὖν οὕτως ἔφυγες, ἀβέλτερε; —
ὅτι Δημέας, γελοῖον, ἠπείλησέ μοι
στίξειν με· μεμαθηκὼς τί; — διαφέρει δέ τι
ἀδίκως παθεῖν ταῦτ' ἢ δικαίως; ἔστι δὲ
πᾶν ταἰσχρὸν οὐκ ἀστεῖον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὗτος!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(Moschionem adspiciens:)

χαῖρε, σύ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἄφες ἃ φλυαρεῖς ταῦτα. θᾶττον εἴσιθι
εἴσω.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

τί ποήσων;

---

303. *αὕτη* Leo] *αὐτή* Croiset.
306. *τὸ πᾶν* Richards] *το*[cod., *τότε* Lef.
307. *δὲ Παρμένων* Lef.] ......*ενων* cod.
308. *οὐδέν. τί οὖν* Lef.] *ουδε*.....*ν* cod.
— *οὕτως ἔφυγες* Leo] *εφυγεσουτωσ* cod.
309. **ὅτι Δημέας*] ...*δ*.....*ε* cod. (?).
310. **στίξειν με· μεμαθηκὼς τί;*].........*μαθη*... cod.
— *διαφέρει* Eitrem] *διαφε*... cod.
— **δέ τι*] supplevi.
311. **παθεῖν*] supplevi, *ποεῖν* Eitrem.
312. **πᾶν ταἰσχρὸν*]. *αντα* . ... cod.

---

301. ὁ τρόφιμος] *herilis filius* [1]).
306. ὡμολόγηκε] modo, tunc cum rem intellexit Demea; quam quomodo resciverit ille nescit Parmeno.
308. ἀβέλτερε] ut supra [2]).

[1]) Cf. Disc. 160. — [2]) Cf. Disc. 233.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

χλαμύδα καὶ σπάθην τινὰ
ἔνεγκέ μοι.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

σπάθην ἐγώ σοι;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

καὶ ταχύ.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἐπὶ τί;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

βάδιζε καὶ σιωπῇ τοῦθ' ὅ σοι
εἴρηκα ποίει.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

τί δὲ τὸ πρᾶγμ';

ΜΟΣΧΙΩΝ.

εἰ λήψομαι
ἱμάντα —!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μηδαμῶς· βαδίζω γάρ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

τί οὖν
μέλλεις;

(Intus abit Parmeno. — Secum:)

πρόσεισι νῦν ὁ πατήρ· δεήσεται
οὗτος καταμένειν μου ἐνθαδί· δεήσεται
ἄλλως μέχρι τινός· δεῖ γάρ· εἶθ', ὅταν δοκῇ,

---

317. ποίει] ποει cod.
— εἰ] εἶ; vWil.; an *— ἤ (sine signo interrogandi)?
318. γάρ. — τί οὖν Croiset] γ . . . . . υν cod.
319. δεήσεται Lef.] δεη . ε[cod.
320. *μου ἐνθαδί] μ . . . . cod., μ' εὔξεται Leo (post οὗτος virgulam scribens).
321. *ἄλλως] ἀλλ' ὡς Lef. cum cod.
— *τινός·] τίνος; Lef.

---

314 sq. σπάθην] *ensem*, ut supra [1]).

---

[1]) Cf. Circumt. 165.

πεισθήσομ' αὐτῷ. πιθανὸν εἶναι δεῖ μ', ἐπεὶ
ὅ, μὰ τὸν Διόνυσον, οὐ δύναμαι ποεῖν, ἐρῶ
τοῦτ'. — ἔστιν· ἐψόφηκε προϊὼν τὴν θύραν.
(Rodit Parmeno.)

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ὑστερίζειν μοι δοκεῖς σὺ παντελῶς τῶν ἐνθάδε
πραγμάτων, εἰδὼς δ' ἀκριβῶς οὐδὲν οὐδ' ἀκηκοὼς
διὰ κενῆς σαυτὸν ταράττεις. ἑστιῶσι τοὺς γάμους!

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐ φέρεις;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἄγουσι γάρ σοι τοὺς γάμους! θύουσι νῦν
οὐ μίαν γ'! ἀνάπτεται δὲ θύμαθ' Ἡφαίστου φλογί.

---

322. **πεισθήσομ'*] ...*σθησομ'* cod.
322 sq. *Versuum exitum explevi et distinxi, *ειναιμ*..... *ον* et *δυναμ*..... *εγω* (?) cod., *δύναμαι ποεῖν ἐγώ* Croiset, dein claudens enuntiatum (ego post *τοῦτ'*).
324. *προϊὼν* Leo] *πρ*[cod., *προσιὼν* Lef.; cf. vs. 86.
— *τὴν θύραν*] supplevit Lef.
325. *τῶν ἐνθάδε* Headlam] .... *δε* cod.
327. *διὰ κενῆς* Crönert] *διακιν*.. cod.
— *.*ἑστιῶσι τοὺς γάμους!*] *ε*.......'..*οισ* (?) cod.
328. *ἄγουσι*] supplevit Richards; cf. vs. 336.
— **θύουσι νῦν*] supplevi dubitanter, ...*σκ*...*ν* (?) cod. (*νυνι* supra)
329. **μίαν γ'*] *μια.γ* cod. (dein......).
— **δὲ*] supplevi. Corruptum esse textum docent numeri.
— **φλογί*] supplevi.

---

322. πεισθήσομαι] *persuaderi mihi sinam* [1]).

324. ἐψόφηκε — τὴν θύραν] ut supra [2]).

325—327. Parmeno, qui ex urbis latebris nescio quibus, ubi Demeae iram effugerat, modo rediit, nescit compositas esse res et parari cenam nuptialem. Hoc iam comperit, ut primum aedes heriles intravit; itaque putat Moschionem haec omnia latuisse hactenus. Nam Moschionem patri se purgasse, nunc autem fingere iram et abeundi consilium, ea ne suspicari quidem potest. Itaque non perrexit in aedium interiora neque quicquam de filii iusso dixit Demeae.

327. διὰ κενῆς] *sine iusta causa* [3]).

329. Ἡφαίστου φλογί] servus hic, ut Cario Aristophaneus, παρατραγῳδεῖ [4]). Nempe inexpectato gaudio, dapum suculentissimarum spe obiecta, exultat.

---

[1]) Cf. Philem. fr. 101 Soph. Phil. 624. — [2]) Cf. Disc. 395. — [3]) Cf. vs. 260. — [4]) Ar. Plut. 661.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὗτος, οὐ φέρεις;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

σὲ γὰρ δὴ περιμένουσ' οὗτοι πάλαι.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἐμέ; τί ἐμέ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

τὴν παῖδα —

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μέλλεις;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

εὐτυχεῖς! οὐδὲν κακὸν
ἐστί σοι· θάρρει.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

τί βούλει; νουθετήσεις μ', εἰπέ μοι,
ἱερόσυλε;

(Ferit eum.)

ΔΗΜΕΑΣ.

(alta voce ex aedibus clamans:)

παῖ, τί ποιεῖς; Μοσχίων!

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐκ εἰσδραμὼν
θᾶττον ἐξοίσεις ἅ φημι;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(lugubri voce:)

διακέκομμαι τὸ στόμα!

330. *δὴ*] supplevit vWil , *τοι* Leo.
331. *παῖδα*] supplevit Leo, *χλαμύδα* vWil. Moschioni tribuens; codex in vs. 331 sq. nulla habet signa personae mutatae.
332. *ἐστί σοι* Körte] *εστ . σω* cod. (?).
— *τί βούλει;* Parmenoni continuat Körte.
333. *παῖ*] Moschioni dat vWil. (cf. Disc. 466 Circumt. 176).
334. *θᾶττον* Croiset] .... *ον* cod.

333. ἱερόσυλε] ut supra [1]).

[1]) Cf. Disc. 466.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἔτι λαλεῖς, οὗτος;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

βαδίζω. — νὴ Δί', ἐξευρήκατε
μέγα κακόν.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μέλλεις;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἄγουσι τοὺς γάμους ὄντως! ἰδοῦ!

ΜΟΣΧΙΩΝ.

σπεῦσον· ἐξάγγελλέ μοί τι.

(Abit Parmeno. — Secum:)

νῦν πρόσεισιν. ἂν δέ μου
μὴ δέητ', ἄνδρες, καταμένειν, ἀλλ' ἀποργισθεὶς ἐᾷ
ἀπιέναι, — τουτὶ γὰρ ἄρτι παρέλιπον, — τί δεῖ ποεῖν;
εἰκότως οὐκ ἂν ποήσαι τοῦτ'. ἐὰν δέ; πάντα γὰρ
οἴχετ', εἰ γέλοιος ἔσομαι, νὴ Δί', ἀνακάμπτων πάλιν.

Subiungo fragmentum quod duabus Lefeburii laciniis [1]) iunctis acute concinnavit vArnim [2]). In quo cum de *Moschionis* nuptiis

---

335. ἔτι] supplevit Croiset.
— λαλεῖς vWil.] ..λεις cod.
— *ἐξευρήκατε] -κα τε Lef., -κα δὲ vWil.
336. μέγα] supplevit vWil., τί τὸ Croiset.
— ἰδοῦ Leo] ι cod.
337. σπεῦσον] supplevit Richards.
338. *μὴ δέητ' Leo] .....τ' cod.
339. *ἀπιέναι] supplevi, κελεύῃ Leo.
— Verba τουτὶ — παρέλιπον in parenthesi collocavit Leo.
340. εἰκότως Eitrem] ......σ cod., παντελῶς Körte, ἀλλ' ὅμως Sudhaus.
— ποήσαι et ἐὰν Leo] ποῆσαι et ἐᾶν Lef.
341. οἴχετ', εἰ Headlam]....τει cod.; confert Headlam vs. 202 et Herod. II 25 Eur. Suppl. 711 al.

---

337. νῦν πρόσεισιν] mente add. ὁ πατήρ. Nunc Parmenonem cum paenula et ense exeuntem ex aedibus videbit pater, quid rei sit rogabit, audito huc festinabit ad filium exorandum.

---

[1]) Lef. fr. L + P.
[2]) Herm. 1908 p. 168.

fiat sermo, aut ad Samiam aut ad Circumtonsam referendum esse dixerit quispiam. Sed quoniam praeterea *Laches* quidam in illo loquitur, cuius nullum in alterius utrius fabulae fragmentis est vestigium, et *Chaerea* iuvenis commemoratur, qui item aliunde est ignotus, satius est statuere quintae alicuius fabulae hoc unum fragmentum superesse, cum praesertim ea quae in eo dicuntur cum rebus, quae sive e Circumtonsae sive e Samiae fragmentis nobis innotuerunt, conciliari posse non videantur.

En igitur fragmentum ab Arnimio constitutum:

In parte altera leguntur:

ἀδικεῖ μ' ἐκεῖνος οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ παθών.
ἤρα μὲν ἀεὶ τῆς κόρης καὶ πολλά μοι
πράγματα παρεῖχεν· ὡς δ' ἐπέραινεν οὐδὲ ἓν
αὐτῷ παραδοῦναι τὸν . . . . ν πείθων, ἰδοὺ
ἐξειργάσατο. τί οὖν ἀναίνει τὴν ἐμὴν
ἔχειν θυγατέρα;
— τοῖς δὲ δοῦσι τίνα λόγον
ἐρῶ, Λάχης; γενοῦ γάρ, ἱκετεύω . . . . ν.
— οἴμοι, τί ποήσω;
— τίς ὁ βοῶν ἐστίν ποτε
πρὸς ταῖς θύραις;
— εὐκαιρ[
— — —

In altera parte:

τῶν νῦν φόβων
ἔθυον ἐκλελυμένος.
— ἀλλὰ μὴν ποεῖν
ἡμῖν ἔδοξε ταῦτ'· ἔχει τὴν παρθένον
ὁ Μοσχίων· βέβηκ' ἐθελοντής, οὐ βίᾳ.
ᾠόμεθα χαλεπανεῖν σε τοῦτο πυθόμενον.
ἀστεῖος ἀποβέβηκας· εὐτυχήκαμεν·

4. τὸν . . . . ν] *τὴν κόρην? An *τὸν φθόρον?
7. γενοῦ] *τίν'; οὔ?
11. ἐκ[λελυ]μένος Sudhaus, ἐκλελησμένος vArnim.
13. βέβηκ'] supplevit Sudhaus, γαμεῖ δ' vArnim.

περὶ τοῦ βοῶμεν;
— *πῶς λέγεις;*
— *ὥσπερ λέγω.*
οὐ Χαιρέᾳ τὸ πρῶτον ἐξεδώκατε
τὴν παῖδα;
— *μὰ Δία.*
— *τί σὺ λέγεις; οὐ Χαιρέᾳ;*
π]άνυ γέλοιον· οὐκ ἀκήκοας
]ς.
— *νὴ τοὺς θεούς*

— — —

Eodem referenda est lacinia (fr. S Lef.) ab altera parte 12 versuum litteras initiales exhibens, in his *εἰς Μοσχίω*[*νος*] et *ὁ Χαιρέας*, ab altera versuum 11 litteras finales.

Herois, Disceptantium, Circumtonsae, Samiae fabularum fragmenta praeter ea, quae nuper reperta sunt, extant sequentia quae pridem innotuerunt et inter cetera fragmenta poetarum comicorum sunt recepta:

I.

EX HEROE.

1.

ΔΑΟΣ. οὐπώποτ' ἠράσθης, Γέτα;
ΓΕΤΑ. οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην.

Men. fr. 345 (ex Hermia ad Plat. Phaedr.), a Meinekio ad *Μισούμενον* relatum; huc traxit Leo.

Patet ex eodem colloquio, cuius initium iam est repertum, haec verba esse desumta. Cf. vs. 16 sq.

2.

δέσποιν', Ἔρωτος οὐδὲν ἰσχύει πλέον,
οὐδ' αὐτὸς ὁ κρατῶν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν
Ζεύς, ἀλλ' ἐκείνῳ πάντ' ἀναγκασθεὶς ποεῖ.

Men. fr. 209 (e Stob. Flor. 63, 21).

Videntur Davi esse verba ad Myrrhinam heram iratam propter Plangonem ab ipso, ut ait, vitiatam.

Tertius versus estne sanus (*sed amore coactus facit quicquid facit*)? Malim e. g. in fine *ἀνάγκῃ πείθεται.*

3.

ἐχρῆν γὰρ εἶναι τὸ καλὸν εὐγενέστατον,
τοὐλεύθερον δὲ πανταχοῦ φρονεῖν μέγα.

Men. fr. 210 (e Stob. Flor. 89, 7).

4.

ὡς οἰκτρόν, ἣ τοιαῦτα δυστυχῶ μόνη,
ἃ μηδὲ πιθανὰς τὰς ὑπερβολὰς ἔχει.

Men. fr. 211 (e Stob. Flor. 104, 13).

Plangonis haec verba esse nequeunt (cf. pag. 8 supra); suntne Myrrhinae?

5.

χοῦς κεκραμένου
οἴνου· λαβὼν ἔκπιθι τοῦτον.

Men. fr. 212 (ex Athen. 426 *c*).

6.

ἐπεφαρμάκευσο, γλυκύτατ', ἀναλυθεὶς μόλις.

Men. fr. 213 (e Phot. ed. Reitz. et Suid. s. v. ἀναλυθῆναι).

7.

εὖ ἴσθι, καὶ ἐγὼ τοῦτο συγχωρήσομαι.

Men. fr. 214 (ex Ammonio 76).

8.

παιδισκῶν τινι
δούς.

Men. fr. 215 (e Bekk. Anecd. 1262).

9.

ὦ δυστυχής, εἰ μὴ βαδιεῖ.

Men. fr. 216 (e Choerob. 163 Gaisf.).

10.

νυνὶ δὲ τοῖς ἐξ ἄστεως
κυνηγέταις ἥκουσι περιηγήσομαι
τὰς ἀχράδας.

Lex. Sabbait. p. 4. — In tres versus diremit vWilamowitz.

11.

Denique hic commemorandum est codicis nostri fragmentum exiguum O, in cuius altera parte leguntur haec:

ἔ]τη [μὲ]ν [ὀ]κ[τ]ὼ καὶ δέκ' : ου [◡̄ _ ◡ -
◡̄ _ ◡]ντ', ἔστω δὲ τω[◡̄ _ ◡ _
◡̄ _ ◡]πρᾶγμα γί(γ)νεται [◡̄ _ ◡ -
◡̄ _ ◡] σων σοι πως [◡ _ ◡̄ ◡

in altera:

⏑–] . ἔρως γε, νὴ Δί', ὦ γύναι . . τι
⏑–⏑–] ἕστηκας : οἷα γὰρ λέγεις
⏑–⏑–⏑] αι δέδοκταί μοι πάλαι
⏑–⏑–⏑] νὴ Δί' εὖ γ' ὦ Μυρρίνη
⏑–⏑–] ον ποιμέν', ὃς βληχώμενον

— quae propter *pastoris* et *Myrrhinae* mentionem ad Heroëm fabulam probabiliter admodum rettulit Lefebvre.

12.

Partim nostram fabulam spectant verba: τὸν Θίμβιν ὁ Μένανδρος συνεχῶς Τίβειον ὀνομάζει.

Men. fr. 1075 (ex Append. proverb. 3,79).

ubi scripsi Τίβειον pro Τίβιον (cf. fabulae vs. 21, 28). Sed verum si vidit Bentley, etiam alius fabulae Menandreae versus hoc nomen praebebat:

εὐθυμία βίε τὸν δοῦλον τρέφει,

ubi pro βίε nihili vocula Bentley scripsit τοι Τίβιε, nunc Headlam melius Τίβειε.

Men. fr. 231 (e Stob. Flor. 62, 31).

Nec non in Mulierum Osore Tibii nomine usus videtur Menander, si quidem versus

ἀλλ' οὐ Τιβείου νῷν ἴσως δεῖ φροντίσαι

recte sic scribitur (τὰ βίου cod., τὰ Τιβίου Bergk, melius nunc Headlam Τιβείου).

Men. fr. 330 (e Priscian. 18, 305).

Brevem esse syllabam Τι- docet nostrae fabulae versus 28.

II.

E DISCEPTANTIBUS.

1.

οὐχ ὁ τρόφιμός σου, πρὸς θεῶν, Ὀνήσιμε,
ὁ νῦν ἔχων <τὴν> Ἀβρότονον, τὴν ψάλτριαν,
ἔγημ' ἔναγχος; — ΟΝΗΣ. πάνυ μὲν οὖν.

Men. fr. 600 (e schol. Aristid. 93).

Ad Disceptantes referendum esse hoc fragmentum testantur nomina propria, ex initio desumtum docent ipsa verba. Quae coqui esse videntur. De voce *τροφίμῳ* cf. vs. 160. Versum 2 malim sic scriptum: *ὁ νῦν Ἀβρότονον τὴν κιθαρίστριαν ἔχων.*

2.

τί δ' οὐ ποεῖς
ἄριστον; ὃ δ' ἀλύει πάλαι κατακείμενος.

Phot. Lex. ed. Reitzenstein s. v. ἄλυς.

Onesimi ad coquum haec verba videntur.

Verbum *ἀλύειν nihil agere* in hoc versu valere testatur Photius. Cf. fabulae vs. 342.

3.

ἐπέπασα
ἐπὶ τὸ τάριχος ἅλας, ἐὰν οὕτω τύχῃ.

Men. fr. 178 (ex Athen. 119 e).

4.

ἀργὸς δ' ὑγιαίνων τοῦ πυρέττοντος πολὺ
ἐστ' ἀθλιώτερος, διπλάσιά γ' ἐσθίων
μάτην.

Men. fr. 175 (e Stob. Flor. 30, 7).

γ' ἐσθίων pro *γοῦν ἐσθίει* coniecit Kock, alii aliter; tetrametros agnoscere sibi videbatur Meineke, fortasse verum perspiciens.

5.

ἐλευθέρῳ τὸ καταγελᾶσθαι μὲν πολὺ
αἴσχιστόν ἐστι· τὸ δ' ὀδυνᾶσθ' ἀνθρώπινον.

Men. fr. 176 (e Stob. Flor. 89, 5).

6.

οὐδὲν πέπονθας δεινὸν ἂν μὴ προσποῇ.

Men. fr. 179 (ex Orion. Anth. 7, 8).

7.

ἐξετύφην μὲν οὖν
κλάουσα.

Men. fr. 184 (e schol. Eur. Phoen. 1154).

Cf. fr. 505 (e Philadelphis desumtum): *νὴ τὸν Δία τὸν μέγιστον, ἐκτυφήσομαι.*

Sophrones nutricis haec esse probabiliter coniecit Lefebvre.

8.

ἐχῖνος (*vas*).

Men. fr. 185 (ex Erotiano).

9.

Fortasse huc referendus est versus mancus:

φιλῶ σ', Ὀνήσιμε· καὶ σὺ περίεργος εἶ.

Ubi fortasse *Ὀνήσιμ'· εἶτα* est legendum.

Men. fr. 849 (e Cram. Anecd. Paris. IV 418). Cf. fabulae vs. 45, 358.

Facile praeterea suspicetur quis ex hac fabula excerptum esse fragmentum quod sequitur, Smicrinis igitur ad filiam esse verba; sed quoniam in scenam prodiisse Pamphila non videtur, — verba certe fecisse illam veri est dissimile (cf. tamen vs. 404), — neque de absente hi versus dicuntur, potius statuendum ex alia fabula desumtos:

χαλεπόν, Παμφίλη,
ἐλευθέρᾳ γυναικὶ πρὸς πόρνην μάχη.
πλείονα κακουργεῖ, πλεῖον οἶδ', αἰσχύνεται
οὐδέν, κολακεύει μᾶλλον.

Men. fr. 566.

Hesychii verba: τρόφιμον (*herilem filium*) <Μέν>ανδρος Δακτυλίῳ (sic Iernstedt, cf. Nauck Mél. Gr. R. VI p. 109) libenter rettulerim ad nostram fabulam, in qua et frequens nominis τροφίμου est usus (cf. vs. 160) et *anulus* efficit ut fiat agnitio. Temerarium tamen fuerit contendere duo unius fabulae fuisse nomina Ἐπιτρέποντας et Δακτύλιον, quoniam ex Anulo fabula etiam alii versus afferuntur quidam apud veteres, qui in novis his fragmentis non inveniuntur.

Hanc fabulam et alii respexerunt inter veteres scriptores, quos indicavit Kock, et Choricius Apol. Mim., cuius verba ad Ὑποβολιμαῖον attulit Kock (Men. fr. 494).

Frustra conatus sum huic fabulae adaptare Menandri fragmentum, quod primus edidit Cobet in Mnemos. 1876 (= adesp. fr. 114 + Menandr. 530 + adesp. 105, sic videlicet a Kockio perperam divulsa), dein Iernstedt anno 1891 in observ. pal. et phil. ad fr. com. Att. (russice scriptis) p. 54 sqq. et 175 sqq.; hic tamen excudere visum est, postquam Cobeti aliorumque et meis ipsius coniecturis usus quam poteram probabilissime constitui. Nam ad *Superstitiosum* fabulam quod rettulit haec Cobet, coniectura est minime certa [1].

Colloquium est servi alicuius cum filio herili.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

..ατ....... — — — — [τήμερον]
πῶς εἰσιν οἱ πυροὶ [παρ' ἡμῖν ὤνιοι;]

2, 5, 11. Supplevit Cobet, item 15—17 coll. Marc. Ant. 5, 12, item 25—31 e Clement. l. l.; ubi codices vs. 25 sq. habent φιλιάζειν, Grotius id supplevit sic: Φειδία, | ζητεῖν, equidem *φίλτατε, | ζητεῖν dedi potius.

[1] Ita statuendi Cobeto haec fuit causa, quod Clemens locum quendam e Superstitioso fabula, et mox, paucis interpositis, nostri fragmenti vs. 25 sqq. attulit (Strom. VII 4 § 24 et 27). Equidem ad *Citharistam* fabulam referendum esse hoc fragmentum suspicor.

ΤΡΟΦΙΜΟΣ.

τί δὲ σοὶ μέλει τοῦτ';

ΘΕΡΑΠΩΝ.

οὐθέν [, ἀλλὰ χρήσιμον]
εἰς τὴν ἀλήθειαν.

ΤΡΟΦΙΜΟΣ.

κατάχρησ' [οὖν· ἀγορὰ]
ἦν τίμιος.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

δακέτω σ' ὑπὲρ ἐμ[οῦ τοῦ σφόδρα]
πένητος. αἰσθοῦ σαυτὸν ὄντ' [εὐδαίμονα]
ἄνθρωπον, ἄνθρωπον δὲ κ[οὐκ 'Ολύμπιον,]
ἵνα μὴ ἐπιθυμῇς τῶν ὑπὲρ [ἀνθρώπου φύσιν.]
ὅταν δ' ἀγρυπνεῖν εἴπῃς, τί σο[ί ἐστι τοὐμποδών;]
τὴν αἰτίαν γνώσει. περιπατεῖς· δ[ιὰ τάχους]
εἰσῆλθες εὐθύς, ἂν κοπιάσῃς [τὰ σκέλη.]
μαλακῶς ἐλούσω· πάλιν ἀναστ[ὰς ἐσθίεις]
πρὸς ἡδονήν· ὕπνος αὐτὸς ὁ β[ίος ἐστί σοι.]
τὸ πέρας, κακὸν ἔχεις οὐδέν· ἡ[λυσίου τροφὴ]
ἔσθ' ἣν διῆλθες· φορτικώτερο[ν δέ τι]
ἐπέρχεταί μοι, τρόφιμέ, συγγνω[μὴν δ' ἔχε·]
τὸ δὴ λεγόμενον, οὐκ ἔχεις ὅπο[ῦ χέσῃς]
ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθι.

ΤΡΟΦΙΜΟΣ.

μὴ ὤ[ρασι σὺ]
ἵκοιο!

ΘΕΡΑΠΩΝ.

τἀληθῆ λέγω, νὴ τοὺς θε[ούς.]
τοῦτ' ἐστι τἀρρώστημα.

---

3 sq. et 6 sq. *Supplevi, item vs. 8 (ubi ὑπὲρ θνητοῦ φύσιν dederat Gompertz), item vs. 9 sq., 12—14, 20 (ubi μὴν ὦγαθέ dederat Cobet), 22, 24 (ubi Cobet dederat τί δέ μοι π. — ὅ τι π.; τοῦτ' ἐρῶ).

5. *ἦν] αν cod.

18. Supplevit Fritzsche.

ΤΡΟΦΙΜΟΣ.

καὶ μή[ν, ὦ μέλε,]
ἀτόπως ἐμαυτοῦ καὶ βαρέως [ἔχω πάνυ.]

ΘΕΡΑΠΩΝ.

[ἀσ]θ[ε]νικόν ἐστι τἀνόητον [τῇ φύσει.]

ΤΡΟΦΙΜΟΣ.

[εἶ]εν· πάνυ γὰρ ταυτὶ λε[λύπηκέν με· νῦν]
[τί] μοι παραινεῖς;

ΘΕΡΑΠΩΝ

ὅ τι παρ[αινῶ;

ΤΡΟΦΙΜΟΣ.

ναί, λέγε.]

ΘΕΡΑΠΩΝ.

[εἰ] μέν τι κακὸν ἀληθὲς [εἶχες, φίλτατε,]
[ζητε]ῖν ἀληθὲς φάρμα[κον τούτου σ' ἔδει·]
[νῦν δ' οὐκ ἔχεις, κε]νὸ[ν εὑρὲ καὶ τὸ φάρμακον]
[πρὸς τὸ κενόν, οἰήθητι δ' ὠφελεῖν τί σε.]
[περιμαξάτωσάν σ' αἱ γυναῖκες ἐν κύκλῳ]
[καὶ περιθεωσάτωσαν· ἀπὸ κρουνῶν τριῶν]
[ὕδατι περίρραν' ἐμβαλὼν ἅλας, φακούς.]

* * *

In altera quae sequitur parte qui loquantur nescio.

[ὅτι μὲν τοσοῦτον ἐκπέπωκ' ἄνευ κακοῦ]
ἄνθρωπος οἶνον, αὐτὸ τοῦτ' ἐκπλήτ[τομαι]
ἔγωγε· περὶ δὲ τοῦ μεθύσκεσθ' οὐ λέγω,
ἀπιστίᾳ γάρ ἐσθ' ὅμοιον τοῦτό γε,
εἰ καὶ βιάζεται κοτύλην τις τοὐβο[λοῦ]
ὠνούμενος πίνειν ἑαυτόν.

— τοῦτ' ἔ[τι]

21. Supplevit Iernstedt.
23. [εἶ]εν supplevit Iernstedt.
33 sq. et 38—41. Supplevit Cobet.
34. περὶ δὲ Cobet] υπερ cod.
36. Supplevit Iernstedt.
37 et 45—52. *Supplevi.

προσέμενον· οὗτος ἐμπεσὼν διασκ[εδᾷ]
τὸν ἔρωτα. τί δέ μοι τοῦτο; πάλιν οἰμώ[ξομαι.]
— προῖκα δὲ λαβὼν τάλαντα τέτταρ' ἀργύρ[ου]
οὐ τῆς γυναικὸς νενόμιχ' αὑτὸν οἰκέτ[ην!]
ἀπόκοιτός ἐστι· πορνοβοσκῷ δώδεκα
τῆς ἡμέρας δραχμὰς δίδωσι.
— δώδεκα;
[πέπυσ]τ' ἀκ[ρι]βῶς οὑτοσὶ τὰ πράγματα.
— [τί δ' εἴ]ς δι[ατ]ροφὴν ἀνδρὶ καὶ πρὸς ἡμέραν
[μίαν λ]ελ[όγ]ισται;
— δύ' ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας.
[ἂν δ' ἐ]ντ[ράγ]ω πεινῶν <ἔ>τι πτί[σσων] ποτέ,
[„τί, ἱερ]όσ[υλε;] πρόσμεν', εἰ χαίρ[εις ὁρῶν]
[τὸ φῶς“, λέγει] γλυκύταθ'.
— ὁ τῆς [νύμφης πα]τὴρ
[μάτην πον]ῶν ὡς ἄθλιός τις [ἐργάτης]
[ἐπιτρίβετ', εἶθ' ὁ] τρισκακοδ[αίμων ψάλ]τριαν
[ὡς τήνδε τὴν ν]έαν γυναῖκ' [εἰσήγαγεν]
]οι
]σ

III.

E CIRCUMTONSA.

1.

οὕτω ποθεινόν ἐστιν ὁμότροπος φίλος.
Men. fr. 391 (e Stob. Ecl. 2, 33, 6).

2.

ὅμως δ' ἀπόδειξον ταῦτα τῇ γυναικί.
Men. fr. 392 (e Bekk. Anecd. 427).

---

44. **πέπυστ'* supplevi, *ἀκριβῶς* Iernstedt.

3.

Fortasse ex hac fabula desumti sunt versus:

Γλυκέρα, τί κλάεις; ὀμνύω σοι τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, φιλτάτη,
ὀμωμοκὼς καὶ πρότερον ἤδη πολλάκις.

Men. fr. 569 (e Priscian. 18, 247).

IV.

E SAMIA.

φέρε τὸν λιβανωτόν· σὺ δ' ἐπίθες τὸ πῦρ, τρυφᾶν —

Men. fr. 437 (e Phrynich. Ecl. 187).

Post *ἐπίθες* cum interpungere vellem (coll. Ar. Vesp. 96), retinuit fr. 311 collatum: *ἐπίθες τὸ πῦρ, ἡ ζάκορος.* Mente igitur supplendum est *ἐπὶ τὸν βωμόν.*

Ultimum verbum fortasse in nomen proprium mutandum: *Τρύφη* Scaliger, *Τρύφων* Iunius.

INDEX RERUM ET NOMINUM.

SINGULAE FABULAE SIC SUNT INDICATAE:

H. = *Heros.*
D. = *Disceptantes.*
C. = *Circumtonsa.*
S. = *Samia.*

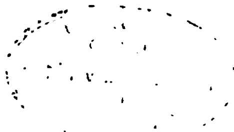

CORRIGENDA ET ADDENDA.

Pag. 14 not. lin. 2 *translatum* l. *translatam*.

Disc. 149 in not. post „non habeo" addatur: „praeter verba gemella latine versa: *ain tandem, carcer?* Ter. Phorm. II 3, 26 et simillimum probrum *sterculinum* ibid. III 2, 41. Cf. etiam *sepulcrum* Plaut. Pseud. 412."

— 170 in not. *ansatus* l. *auratus*.

Pag. 70 not. 1 sic l.: Item fr. 291, 486 Philem. 137 al.; cf. etiam Circumt. 31.

Circumt. 131 *εἶς* l. *εἷς*.

Pag. 90 not. 2 del. *300*.

Circumt. 208 *Δῶρι* l. *Δωρί*.